

OD' UZAME

O. F. FILIPA IZ OCCHIEVJÆ

Reda Magnè Bratjè S. O. F. Obsluxitægljah Provincie Bosanske davno Minis. Provinc.
Prikazano

PP. KAPELANOM, I MISSIONAROM BOSSANSKIM

Razdigleno ù çetiri dijla: Kako slijdij.

1. Ryçi upravglene k' istim Kapelanom, i Missionarom.
2. Nauk karst. s' istomaçegnem stvarij potribitij za saranitise, toliko ù kratku, ko ikoje samo pryprostitim dosta znati.
3. Govoregnja kratka na 12. Apost. s' istomaçegnem 12. çlanákah od Virovagnia, po Catechismu Rimskomu.
4. Istomaçegne Ivang. ù sve Nedigle, i Svæcze prikogodine: govoregnja prikratka, s' ponukovagni dillorednim.

Ovì dio çetvarti Tvoritegl prinese iz Kgnixijczà Talians Kie Parroco al Altare, *ù jezik Slavo-Bosanki, s' mallom prominom, il nadometnutjem.*

CazVIeMtI goDInV CoIa poLazI.
Pritisnuto ù Mleczí po Dominiku Lovisi 1765.
S' dopushtegnem Starishijnà.

Frange esurienti panem tuum ;

Isaiæ 58.

DIO I.

Ryçi upravglene

KAPELANOM

I Poslanikom, iliti Missionarom Bosanskim.

PRIDGOVOR.

Buduchi da ù Bosni po Selie Pastire duhovne opchenno zovuh *Kapelane*: Pod ovim imenom' iliti nazivkom ovo dillo malashno, Bratjo Poshtovanah, vama prikazujem: i slidæchè rijçi najnapre k' vama upravgljam. Uzdamse dachete dragovoglno daarak ovì trùda moga za vashu lasnochju prijmiti, nitiche svarha moja, koja jest, najperva: Slava Boxià. Druga: Korist dushà pùka priprostitoga, komu vij duhovno slùxijte. Trechja: Lasnochja vasha. Morete, Bratjo, (da reçem ovako:) vazda ù nidrij uzàse imat, i nositi krushcza za malane, ilititi priprostitij pùk vash, znadembo jah, da vij neimate vrimena vazda pripravitise za dugo govoregne, í pripovijdagne: (inaçie í ovachete imati ù nashemu *dvostrukomu Nediglniku*, i *Svetgnjaku* mallo povechja, prenda kratka i ondi): Neche, reko, pomankati ova svarha moja, ako ù upravnu razùmu budete prijmiti, i çestose dòstojate shtiti Ryçi sliduche k'vama samìm upravglene. Bratjo pripogljubglenah, kakogodichetei vij uzet, i prijmiti, Jase uzdam, da mogu rechi s' okrugnenim Prorokom.

Eructavit cor meum verbum bonum. Psal. 44. Izustiloje sarce moje ryç dobru. Zato sve, i svakogavas napose, s' istim Prorokom, ponukujem, nagovaram, i molim ù Gospodinu.

Verba mea auribus percipe. Ryçi moje ushima prijmi: i çesto sarczem promiijsgliati dostojajse, zashto su oghledalo, ù komu vidijsh ì dùxnost tvoju, ì pomankahne, ako budè koje.

R Y C S I.

Pridstupnici imajuse poshtovati.

Da illi honorem secundum meritum suum. Eccl. 10.

IStinaje da svaki kapelan, kad dogè iz nova, nagè da imà cegljadi priprostite te svashta, od nauka Karstjanskoga, il nie dobro nauçilo, ilje zaboravilo: Al kakose kapelan zakarah, za opravdatisè, mloghi obiçaju rechi. *Takosunas Kapelani uçili.* Ovdi Kapelan razuman odgovorii: dobrosu Kap. uçili, al tij nìsi nauçio. A ne kako niki mallohumni: *Ajdè, nitje znao on nì tij.* &c.

Nikij opet nike *errore materiale*, kao dasu *formali*, ottiuchi ù çegljadma, kojasuse nauçila onako rechi, popraviti brez potribe, zabushajuh, i pometajuh gni; ottiuchise ukazati veliki Bogoslovezi, gdi nisu ni çestiti slovoznanci.

Na prijliku ú *zdravoj Marij*, i ù Virovangju. Rechi *Blagosovglena tij* &c. ili *Blaxenna tij jesi* &c. Rechi *molizanas*, il *molise zanas*: tò razuma neprivarche zashto *molise*, cum dativo nashki jest verbum deponens, i tako *moli Boga*: ili *molise Bogu*, sasvimje istì razum. Tako opet: Rechi *Koi-je zaçet il koi zaçet jest*: opet, *snishaoje nadpakao.. uskarsnuo.. uzisao na nebesa*: ili *snige.. uzijge na nebesa* &c. nisuli ovo synonima? i tako mloga druga.

Doshao jedan Pop Glagogljash ù Bosnu: pak kadbi çegljad govorila ù oççenashu: *Kruh nash*: onbi, *tò nevaglia*, nego *Leb nash*: tkomu neti glave razbio?

razbio? Doshao niki novi Bogoslovacz, à dostaje hargjav slovoznanacz. Te nashao ù niki kgnixicza, dase moguh 2. Virovagnja rechi ù Gosp. Krunici (zaer jedno napre, Buduchi vira temegl od svake molitve, à drugo nasvarsi) pak çegljaelma, *to nevaglja, neznate Krunice*; i os. Ah pameti! Ta kruniczaje obiçajna 63. *zdrave Marie* i sedam *Oççenasha*: pak virov. jedno: Akolicheshij uzmloxati kolikoti drago, isto zaçni Ottajstvo ù pameti. Ako 1. ù ime jedinstva. 2. ù ime dui zapovidi od gljubavi. 3. ù ime Trojstva. 4. ù ime 4. Evang. Paçe moresh 12. ù ime 12. Apos. Imash dakle rechi: *more bit i ovako, à toje dobro*, à ne, *Tò navaglja: nie znao nì tkotē nauçio*. Da illi honorem secundum meritum suum.

Al su ovo oni Bogoslovci, koi nike *errore formale* ù isto doba propuschjaju: kakonoje rechi Virujem ù Duha S. Dobro: *ù S. Czarkavu Katoliç. ù SS. Opchinu*; ovo propuschja, zashto sam nezna, dase ovdi razum privarche; i dase drugo razumie virovati Boga, à drugo virovati ù Boga &c. Viddi istomaçegne parvoga çlanka od virovagnja.

R Y C S I I.

Svarhu çistoche, i lipote ruha Misnoga.

Mundamini, & mutate vestimenta vestra. Gen. 25.

PRighledaj, molim (s'nepomgli[illegible]im govorim, poshtujuchi pomglive, i falçechi:) ù Exodù pogl. 25. 26. i, 27. takoger ù Levitiku pogl. 10. i, 24. vidichesh koliku çistochju, lipotu, i nakichegne Boog iziskuje i ù mistu, i ù sudju, i ù odichi od posvetilishta, i Ottara. Prighledaj rubrike Czarkvene, vidichesh kako zapovijdaju,

dase Miffa nemore govoriti ù odarpanu ruhu, i izderanu. Pripushtafe zakarpiti shtogod, ali tako lijpo, da cijlu odgovara. Bre mlogo pùta nie ni firomashtvo krivo, shtofe Miffa govorij ù ruhu nefpodobnu, i ù kalexij, i patena, gdie fpalla pozlata; nego nepomglja. A shtofe imà rechi od onie, koi kakvimfe neftijde sluxiti korporalom, purificaturom, naglavnikom i of. na Otaru prid Angeli; ftidilibife onakim faczuletom nòs ottarti prid gljudma. Ako dakle Pijfmo Boxie velij, da za prikuçitife k'ottaru ftaroga zakona, gdinofe prikazijvahu xivine na pofvetilishte: *Mundamini, & mutate veftimenta veftra:* Umijtefe, i promijnite odichju vashu, koliko vishefe iziskuje çiftochja, i lipota od ruha Mifniçkoga, i Ottara na komufe prikazuje na pofvetilishte neoçkvargneni Jagagnjacz Sin B.

R Y C S III.

Trùdi velikí Kapelanà Bofanskie, alì ne za oggovoritife od duxnofti ràniti ovce rànom duhovnom.

Scio opera tua, & laborem, & patientiam . . . Sed habeo adverfum te, quod charitatem primam reliquifti. Apoc. 2.

ZNam Ja, Posht. Kapelani, i Miffionari Bofanfki, trude vashe i uftarpglegne. Znam dafu vashe ovçice raftarkane po daleku: Shta radi za sluxiti gnì podpunno, mallo pocívagnja imate; negofte najvishe ù obtarkivagnju, i oddu po Selie. Znam da na mlogo mijftà pribivalishta vashi ovçijczà jefu pomijshana s' nevirniçkim, kroz kojevam vaglja putovati fve faftrahom, niti brez poghibili. Znam davamfe nezna mlogo pùtah dàn,

ni

ni noch : konak, ni poſteglia, ruçak, ni veçera: nego vaglia daſte zadovoglnì onako, kakoſe gdì nageh kod Siromaha. Znam, da Czarkavah neimajuchi vagljavam traxiti zgràdah, i Pojàtah, ilí naçìgnjati kolibice pod dudjem, te kabaniczom pokrivshi Miſſu govoriti. Znam da vashe ovçice, buduchi, kako rekosmo, po daleku raſtarkane, inaçie gljudi texaci i Siromaſi, nemogu kvama dochi ù drughe dneve, nego najvishe ù ſvetkovine: Ondavamje karſtit, vinçat, i upijſat jedno, i drugo: Ondavamje iſpovidat, i priçeshchivati: onda nad nelagodnim Boga molit, i blagoſiugljati: Svibo ù ſvetkovine kvama najvishe ut,eçuſe ù ſvoim potribama duhovnìm.

Saſvim tizim ſvevas reçene ſtvari oggovoriti nemoguh, ni oppravdati, da vij niſte pod teshko pomankagne duxni, i çiſtochju ruha Miſnoga çuhati, kako ozgor rekoſmo: i vashi ovçijcza ſveudigl pashom duhovnom pitat, i raniti, kako slijdijmo.

R Y C S. I V.

Dùxnoſt Paſtirska paſti ſtaddo Iſuk. troſtrukom pashom oſſobito.

Paſce Agnos meos.... Paſce Agnos meos.. Paſce Oves meas. Joan. 21.

PRincip iliti Najparvi, i naj vishi Paſtir, i Poglavar od Paſtirah Petru, i ù Petru svakom Paſtiru dusha, Karvju Svojom odkupglenie, pridade ſtaddo ſvoje na pashu, zapovidajuchi, da ima paſti i raniti gnegovo ſtaddo. Mà ù iſtoj zapovidi mlogaſe zdarxe Ottajſtva. Parvo jeſt iskushagne gljubavi: zashto napre pijtà ſvakoga Paſtira ù Pe-

tru trikrat : *gljubisli mene ?* i buduchi da ſvakſ s' Petrom odgovara : *gljubim Goſpodine* (nitibi doiſto ni-jedan inacie odgovorio, daſe ſtò putah upìtah) tada Goſpodin veli ; *paſi jagnce, i ovce moje*. Zashto kako govori S. Gargur, *iſkushagne gljubavi, jeſt podatje ipokazagne dilla*. Tò dakle oche rechì Iſuk. Ako iſtinu govorish, ovochemi zlamegne bitti, pasha ſtadda moga, inaçie níe iſtina, dame gljubish. Drugo Ottajſtvo : Pritvargjuje Iſukarſt trikrat zavrachjajuchiſe ovu pashu, za pokazati i zapovidi ſvojæ, i duxnoſti Paſtirſke texxinu. Treche Ottajſtvo : zashto ſcijnite da zapovida, priporuçujuchi dvakrat jagnce, à jednoç, trechí pùt ovce ? Velibo : *Pàſi jagnce moje . . . Pàſi jagnce moje . . . Pàſi ovce moje*. Ianci doiſto zlamenujuh Diçiczu i vas puk priproſtiti, i nekgnixevnì : kakonoje pùk vash ù Boſni, Poshtovani Kapelani i Miſſionari ; Ovoſu onij malashni, od koi pijſmo Boxie veli ; *Parvuli petierunt panem :* Malannì iskaliſu kruh : diçicza, i ſiromasi neishtu naslaſtijczah, ní çaſti, negoſe gnima oche ſamo krushcza, i mlika, toje tò za gni : A ovo zlamenuje Nauk karſtjanski, i ravno, kratko, i laſno pripovidagne, i iſtomaçegne ſtvarij potribitie za ſpaſegne, i S. Ivangeglja. Ovoje ono shto vechma xelj Goſ. od vas, zato dvakrat priporuçuje jagnce. Alchemoſe opet povratiti na ovu rijç. Peto, i oſſobito zlamegne, i Ottajſtvo, shto Iſukarſt trikrat pritvargjuje vam ovu pashu jeſt, za ukazativam, da imate paſti, ranit, i pitati ſtaddo gnenovo trima ſtvarma oſſobito : To jeſt, 1. *dobrom prilikom*. 2. *Sluxbom od SS. Sakramenatah*. 3. *Ryçju Boxiom :* tojeſt, naukom, i pripovidagnem ſtvarij potribitie za ſpaſegne. I premdaje odluka moja oſſobita napomenutivam ſamo priteshku duxnoſt treche varſte od ove pashe : zashto niki ſcíneh,

da

daimje od vogle pripovydati , te oſtavgljajuh mlogo putà malane gladujuchi, kakoſe tuxy Duh S. po Pror. Jeremii: *Malanny iskaliſu kruha, i neimadiaſheim tko ulomiti.* Saſvim tizim dopuſtitemi, davam napomenem i parvu pashu, i drugu.

R Y C S V.

Duxnoſt pashe dobrom prilikom.

Exemplum eſto fidelium, in verbo in converſatione, in charitate, in fide, in caſtitate. 1. Tim. 4.

SAçuao Boog da Paſtir ona çini, il govori, zakoja imà karati ſvoj puk, tobi bilo moriti, ne raniti duhovno ovce Iſukarſtove. Tobi bilo prikuçivatii Lavom paklenim, à ne çuvati gni, i braniti. Tobi bilo trovati gni zlom prilikom, i ſmuchivati malanne: od koga ottrova evo shto veli Goſpodin svakomu çoviku, i ſvima ù opchinu. *Tko smutì jednoga od ovie moì malannie, pryſtoiſe obiſitimu xarvan Mlinski na vrat; i daſe bacy ù dubinu morsku.* Ako toliko xestoko pokaragne, i oſſuda ſvima, i svakom çoviku, shtoche biti Paſtiru duhovnom? Kakoliche ovi pokarati pùk za ona dilla, i rìçi, koja od gnega vidè, i çujuh: Tadabiſe gljudi gnim ſmiali, govorechi: *Likaru izliçider ſamſebe.* i oſ.

Mà Paſtirom nie zadoſta ſamo nedati zle pryliké, toje duxnoſt, kako rekoſmo opchenna svima: nego Paſtir ima joshter duxnoſt paſti, i ràniti ſtaddo dobrom prilikom: tomu zapovidah Isukarſt po Apoſ. govorechi: *prilika budi pravovirnie ù ryçi, ù opchegnju, ù gljubavi, ù viri, ù çiſtochi.* A prieje jur svima rekao ù Ivang. *Vyſte ſvitloſt svieta, neka sjah svitloſt vasha prid gljudma, da* *vid-*

vidde dilla vasha dobra, i proslave Ocza mega. Odkud S. Sabor Tridentinski Pastirom zapovìdà, da sjaju kako oghledalo, da uzdarxajú texxinu oblasti svoje ù nikom poshtegnju, i poniznu gljubodilju, i svetigni, toliko ù odichi, koliko ù dilli, i ryçma navlastito, pazechise prid pukom i od malie pomankagnì, i rìcì isprazanie: zashto, 'akochemo virovati S. Agustinu: *Maskaresu ù usti gljudì svitovgnie maskare, à ù usti Misniçkie psosti*. O kolikobi mloghi Kapelani vishe posht. imali kod púka, i strah, daim nedadú onolike domachnosti, i nepristajuh s' gnima ú nike maskare izprazne al ovaì çinè, kako velì pysmo B. daje, *sicut populus sic Sacerdos*: daga darxe kao, i ostale gljude &c.

R Y C S V I.

Duxnost pashe svetiem Sakramenti.

Omnes sicientes venite ad Aquas, & qui non habetis argentum, venite, emite absque argento. Isa. 55.

ZAzyva Duh S. pravovirne sve na vodu Milosti Boxie, i opproshchegnja; i tò da zagrabe mutta, nitise brinu plachjom, *koi neimate*, veli, *srebra*, *odite uzmite* brez plache. I da nitko nesumgli gdisu ove vodde, ukazuje isti: *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris*: zagrabichete, veli, ove vodde iz bunarovà, ìliti studenaczah Spasitegljovì. Tosu, Poshtovana Bratjo Pastiri, SS. Sakramenti, ú kojeje ulivena iz parsah Spasitegljovi voda milosti B. i oproshtegne griha.

A' kgljuçeje vama dao Gos. od ovie Bunarovà: k'vama dakle zazivajuchi, shagle pravovirne Ovçice svoje, i vama zapovida, daj ranite, i poite slu-

sluxechi-im SS. Sacramete, koivamse prystoje. I tò s'gljubavju, dragovoglno, i mutta. Istinaje da *tko ottaru sluxì, od ottara imà i Xyviti* (Niti tò vama manka:) Ali saçuao Booh, da koi Pastir zatajah rànu duhovnu od SS. Sakr. kojoj ovçici potribitoj, zaradi kakve koristi, i dobitka svog tilesnoga! Tagoger saçuao Boog, da koi, s' nikom xestinom, i gorçinom rìçì sarditie, i gljutitie odbie ovçice, daimse nemillì k' gnemu pristupiti ú potriba duhovnim! negoì imà navagiati s' ryçma gljubeznivim, i mekim. Najposly saçuao Boog, da koi usteghnese po nepomgli, ili lienosti sluxbu duhovnu uçiniti: kako ispoviditi grishnika potribita, pooditi Bolesnika, i os. kadaje ponukavan, i zaproshen.

R Y C S   V I I.

Duxnost pashe od pripovydagnja, i Nauka.

Testificor coram Deo, & Jesu Christo, qui judicaturus est vivos, & mortuos: per adventum ipsius, & regnum ejus: Prædica verbum, insta oportunè, importune, argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina. 2. Tim. 4.

IMa nikie Pastyrà, koi ovu duxnost *pripovidati ryç Boxiu* mallo poznaju; i Mislè da karstit, vinçat, ispoviditi Bolesnike, i vas púk, uz korizmu; pak govoriti-im Misu ú svetkovine, jest sva gnioova duxnost: A tò pripovydati scyne daimje od vogle, i Nauk karstjanski skazyvati. I stojè slobodno ú ovom razumu tako, daì negrize czarv sviesti, ni ispoviditise od ovoga pomankagnja, premda po toliko svetkovynah proge, da od ove ràne, i nespominajuse (ostravgljam ja pomgljve;)

ve :) Alise varrajú, zashto na vishe myſtà ovaſe pasha gnima zapovieda pod priteshko zaduxegne; paçe, i pod vicgne izgubglegne: Boog iſti prieti svakom svom Namiſniku, kogaje ſtavio Paſtirom od dusha; ú prilici Ezekiela Proroka: *Fili hominis ſpeculatorem dedi te domui Iſrael, & audies de ore meo verbum, & annuntiabis eis ex me . . . Si non annuntiaveris, neque locutus fueris . . . ipſe impius morietur, ſanguinem autem ejus de manu tua requiram*. Sinu çoviçanski, Kapelane, Miſſionaru, Paſtiru duhovni poſtavioſamte (ovoſu riçi Boxie Ezech. 3. 17.) poſtavioſamte, veli, i dao Nazornika kuchi mojoj S. Czarkve, çuaocza dushama, çuchesh iz uſtà moy ryc, i pripovidachesh gnima od moje ſtrane. Akoli nebudesh pripovidat, i govoriti, grishnìkche umrit, i poghinuti ù grysì, ali Shto? Karvchju gnegovu od tebe iskati. I nadrugom miſtu: *Iao*, veli, *Paſtirom duſha, koi ſami ſebe pàſu . . . . Mliko jidu*, ovçyczà moie, *i vunomſe odyvaju, à ſtada maga ne paſu* (Ezech. 34.)

Viditeli Paſtiri, koi pomankajete ú ovoi duxnoſti od pripovidagnja, i Nauka, daſte Izdajnici, zashto pripushtate ovce Iſuk. Vukovom paklenim? Vidyteli daſte karvnici, i uboice ovçicza Isukarſtovi, vama dàtie na pashu? Razumiſteli dacheſe karv gniova od vas tràxiti? Boogje, Boog, „ koi tò prìeti, nittiſe on more shalit, ni maskariti.

Poznayashe ovo Apoſ. S. Pavao, zato buduchì bio za niko vryme Miſſionarom ú Effexu, i ottiuchiſe dìliti, s' kuppi Poglaviçe ú Milet miſto, pakse prauda od Karvi gniove, gni iſte zazyvajuchi na svidoçbu, Vimi imate, veli, biti svidoci, *daſam çiſt od karvi sviuvas: zashto niſam bixao, ni mankao, naviſtivati, i pripovydativam svako vyche Boxie*. Ottiuchi rechi; da to nebudem çinio: nebi

bio

bio çiſt od karvi vashe: nego vash Karvnyk, i uboicza. Neznam ochelise moch ovako svaki Paſtir opravdati prid svoim ovczam, i Paſtirom od Paſtyrah, kada doge ſuditi &c.

I nemojte ſcyniti, Poshtovani Paſtiri, da vi ovoj pashi, i duxnoſti oddúxujeteſe, shto iſto kadkad shtogod, i to na velike svetkovine pripovidate: i tò, boimſe, oſtavgljajuchi krushacz koga xelè, i gladujù malanni Iagnci, iliti priproſtiti pùk, pripovidate ſtvari magne potribite za ſpaſegne, negolie Nauk i iſtomaçegne ſtvary brez koiſe nemogu ſaraniti: Nie ne, tò dòſta. Vyſte duxni *ſingulis feſtis*. ù svaku svetkavinu, veli, i zapovydavam S. Sabor Tridentinski, à oſſobitim naçinom ù Nedigle ſtvari potribite za ſpaſegne tomaçiti. *Monita ſalutis ſingulis feſtis explanent*. (Seſſ. 24. c. 7. de ref.) Ovo S. Sabor na toliko, i toliko myſta povrachjajuchiſe zapovydah, i pritvargjuje.

Nittie zadoſta (govorim s' kapelani, i Miſſionari Boſanskim:) vama ſamo s' ottara ù svetkovine tomaçiti Nauk karstjanski: buduchi vash pùk po daleku, kako rekoſmo ù ryçi 3. nittiſe svi ſaſtaju na Miſu ni ù svetkovine &c. negoſte duxni *publicè*, *& per Domos*, veli S. Pavao, toliko oçito ù opchinu s' otara, koliko oſſobito po kuchja, kadaſte na ſelie gdi nakonaku, skupivshi diçiczu, i çegljad, uçiti gni ſtvari potribite za ſpaſegne, i nauk karſt.

Toje, tò ono, shto S. Pavao zazvavshi Boga, i Isukarſta, *koiche*, veli, *ſuditi xive i Martve*, na svidoçbu daſe nijedan nemore opravdati, ni oggovoriti, svàkoga ú Timoteu zaklinah Paſtira, govorechi: *zadoshaſtie Iſuſovo, i za kragleſtvo gnegovo, pripovidaj ryç* (*Boxiu*:) *naſtoi prigodno, i neprigodno*, ne ghledaj prigodde ſamo od svetkovine,

ne, nego, i po kuchja, navlastito ob zymu ú veçer na dughy nochì, bogleje negoi pripushtati na siela ispraznah, *karaj*, *moli*, *uçi*, *karshi*, *ù svakomu ustarpglegnju*, *i nauku*. Tako zaklina S. Apos. prid Bogom, i prid Iukars.

R Y C S V I I I.

Nie oggovora nepomglivim pripovidati, i uçiti púk.

Inexcusabilis es, ò homo.
Rom. 2.

IMamti rech, Posht. Kapelanu, i Missionaru s' Apos. daje tolika duxnost tvoja pripovidati, i pasti ovce tebi priporuçene, da nikakova oggovora imati nemoresh. Iur gori u Ryçi trehjoj vidiosi, dase poznaju trudi, muçnosti, i ustarpglegne tvoje: Ali kako rekosmo ondi, opet velim i potvargjujem, date sve ono ogovoriti nemore.

Inexcusabilis es. Parvo: zashto stado tvoje nie od onizì koi *prurientibus auribus* izjskujuse naslaglvati ú nakichegnju od govoregnja, ù visoki pripovidagni, i ù duboki istomaçegni SS. pysam: gnimaje zadosta ravno, i lasno istomaçegne S. Ivangeglja, ili Pishtole, s'ponukovagnem dilloredním za odvratiti gni odazly obiçajà, i nagovarati na dobro, i na Kriposti.

Inexcusabilis es. Drugo: zashto akosu trudi toliki, da nishta, ni ravno, i lasno nemoresh pripovydati: Moresh (shto pomglivi Kapelani pùka priprostitoga nikad neostavgljaju:) Izgovoriti s'ottara bari, bari nauk Karstjans. Koisu svi duxni znati istomaçeno, i pobroiti, ili kazati, kadasu upytani. Navlastito stvari brez koise nitko faraniti

niti nemore, Ottajstva od vire: potribità za uçiniti vagljalu ispovyd. &c.

Inexcusabils es. Treche: Ova Ti moresh (à i drugah:) ako ne inaçie, iz kgnixycza s' púkom zajedno, dase nepometàsh: tojest: shto ty reçesh, neka opet vas pùk iste ryçi priuzima. Naprylíku: *Kapelan*. Dvasu poglavità Ottajstva vire katoliçanke. *Puk vas* dvasu Ottajstva pogl. Vire katoliç. *Kapelan*. Parvo, jedinstvo, i Troistvo Boxie. *Pùk vas*: parvo jedinstvo, i Trojstvo Boxie. *Kapel.* drugò, upuchegne i Smart Gos. Isuk. *Pùk vas*. Drugo, upuchegne, i Smart Gosp. Isuk. I tako slydi ostala.

Ovoga neimash nikad, bari od Nedyglja govorechi, za nikad ostaviti: à posli toga shtogod svarhu Ivang. ili Pistole moresh ù kratku pripovydati. Akoli ne: A ti posli kakosi s' púkom potribità izgovorio: uzmi koe ottajstvo, il çlanak, il stvar potribitu za vagljalu ispovid. &c. ter istomaçi kakose ono razumie. Stydishse?

Inexcusabilis es. Ne imashse stiditi iz kgnixycza doiti, i raniti malashne mlikom duhovnim prid gljudma; negose stydi prid Angeli darxati gnì laçne i gladne: Teh neznajú shtolie karstjanin, zashtolise zove karstjanin, shtolie, kojalie vira pràva katoliçansha? &c. Ako tako uzçinisch priko sve godine: Vasche púk nauçiti çesto govorechi onà brez koise nemore saraniti: tese uz korizmu necheśh muçiti: i znachese ispovidat, i pripraviti za ispovid.

R Y C S IX.

Bogleje malim svarhu nauka pripovidat, etc.

Meliora ſunt Ubera tua Vino. Cant. 1.

NEbeski zaruçnik svojoj zaruçnici Czarkvi pripieva: Bogleſu Dojke tvoje od vina: zashto iz dojakà ſaſneſe mliko, i zlamenuje nauk karstjanski potrìbiti malaſnim, iliti puku pryproſtitomu: A vino, koje viſoka pripovydagnja zlamenuje, Veliki iziskuju *prurientes auribus*. Ako dakle Duh Sveti fàli viſhe mliko, tojeſt, nauk ſtvàrì potribitie za ſpaſegne? Ako Bisk. priporuçuje, daſe prie oſtavi drugo pripovidagne, nego nauk karſtjanski? Akoje ovo kruh duhovni, brez koga malannì xivit nemogu duhovno, akoga çeſto neimaju; kakono ni tielo brez tiles. Kruha: Viddi, jeſili *excuſabilis*?

R Y C S X.

Shtoje najpotribittie kazivati svake svetkovine, navlaſtito u Nedigle?

Inſpice & fac ſecundum exemplar. Exod. 25.

U' Karſtanſtvu imaju skule, i Meſtri te josh izzamala diçicza nauçè potrìbita Ottajſtva, i za uçiniti vagljalu, i koriſnu Ispovyd: Aú Bosni toga neima, znam da pomglivì kapelani naſtoje gdie blixe, al imai te kàda kapelan doge ú ſelo, oni zà imàgnem, i nevide kapelana, i ako shto od Molitava nauçe: kako oççenas: zdravu Mariu, i zapoviedi. Malloi znaſe ispoviditi po sebi, i razumiti

miti dobro ottajſtva i oſ. dok ne pocnu, doodíti na Miſu: dakle potribitoje najvishe, i ſvake nedigle bari kazijvati: govorechi prid gnima, à neka oni priuzimaju ſvi, kako rekoſmo ù Ryçi VIII. takò nechè zaboraviti koi znaju, à Nauçichè, çeſto govorechi, koi neznaju. Zaradi toga Mecheſe evo na poçetku naçin: *Pogledaj, i çynì potom naçinu*: ili pryliçno, kakote Boog uçij: I to moresh, iz ovi, ili priliçni kgnixyczà, daſe ne pomèrate. Kad ovo ſvarshish, akochesh shto pripovydáti ſvarhu Ivang. Akolichesh, koje jednoç, koje drugoç uzet iſtomaçegne, Kako slydì ù II. Dielu: i tako nechesh nigda puſtiti ſtadda laçna brez pashe duhovne i oſ.

POSHTOVANI.

Kapellani, i Miſſionari, ako occhete imati koriſt od ovi Kgnixìcza, doſtojteſe Shtiti (i vishe pùtah:) reçene ozgor, i kvama upraùglene.

RYCSI.

DIO II.

Svarhu Nauka Karstjanskoga

GOVOREGNE I.

Shtose ima od Kapelànah, i Missionàrah ù Bosni, po selie navlastito, govoriti s' pukom (kako ù Ryçí VIII. rekosmo) *svakè sveikovine, il bari ù svàkù Nediglju. Upytagnja, akochesh, moresh ustaviti, kad s' pukom govorish s' otara. Nauk karstjanski imase poçinati vazda od zlamegnja Prisv. Krixa: Pak stvàri potribitè za saranitise: Ottajstva poglàvitàh od S. Vire: i stvari potribite za uçiniti vàgljàlu Ispovid. Zato Korisnoje ovako, il prylliçno, iz ovij, il pryliçnij Kgnixycza shtiuchi pomallo, à veka pùk iste priuzimah.*

U' Imè Ocza, i Sina, i Duha Svetoga. Amen.

KoliKoje stvàrij potrib. za saran?

CSetirisu stvari potribite za saranitise, 1. Vira 2. Uffagne 3. Gljubav. 4. dobra djella.

Shtoje vira?

Vira jest kripost svarhunaravna, kojom virujemo sve ono, shtoje Boog oçitovao S. Czarkvi, i ona nama navishchjuje.

Shtoje Uffagne?

Uffàgne jest pouzdano çekagne Slavè viçgne: iliti kripost svarhunaravna, kojom uzdamose prymiti onah, koja ù *Oççenashu*, i drugim molbama prosymo za slavu Boxiu, i nashe spasegne.

Glju-

Shtoje Gljubav? Gljubav jest kripost svarhunaravnah, kojom gljubymo Boga svarhu svake stvari. A' Iskargnega kako nas iste, zaradi Boga.

Shtosu dobrà dilla? Dobra dilla jesu çìgnegnja zakonità, koim ispugnjamo, i obsluxujemo zakon, i zapovìdi Boxie, i Czarkvene.

Kojaje Vira pràvah? Vira pràva, i jedyna od spasegnja jest vira Katoliçanska, koju darxij S. Czarkva Rimska, i svi pravovirni karstjani Papi podloxnij.

TKoje pravi Karstjanin? Pravi karsjanin jest Uçenik Isukarstov, koi temeglito uzdarxaje, i oçito ispovida viru, i zakon Isuk. podloxan Vikaru gnegovu na zemgli: Papi Rimskomu.

Jesili tij Kars. pràvi, i pocemu? Jasam, fàla Bogu, pravi karstjanin: zashtosam karshten, i darxim oçito ispovidajuchi viru Isukarstovu kad govorim Virovagne; gdise zdarxij 12. çlànakah vire katoliçanske, sloxenie od dvanaest Aposhtòlah, zatose i Aposhtòlska zove, vira nasha.

Shtoje vira KatolicjansKa? Vira Katoliçanska jest shtovati jedinoga Boga ù Trojstvu, i Trojstvo ú jedinstvu: i virovati upùchegne, i smart jedynoga Odkupiteglja Isukasrta Sina Boxiega.

Kojasu poglavitah Ottajstva od vire? Ovosu dva najparva, poglavitah, i najvechja Ottajstva od vire. 1. Jedinstvo i trojstvo Boxie. 2. Upùchegne, i smart Gos. Isuk. sina Boxiga.

Shtoſe razumie po tah dva Ottajſtva? iſtomacimi.

Po ovom parvomu Ottajſtvu razumiem, daje jedan Boog, à triſu kypa Otacz, i Sin, i Duh S. Virujem daje Ottacz Bòg, Sin Boog, i Duh S. Boog pràvi; Ali niſu tri Boga, nego ſamo jedan, zashſò ovah tri jednu narav imajuh, i Boxanſtvo, à triſu kypa.

Po drugomu razumiem, i virujem, da drughi kyp od S. Troiſtva, Iſukarſt Sin Boxì uçiniſe covikom, i umrie na krixu za nashe odkupglegne.

Kòjah dilla ima Karſtjanin ceſtò ciniti?

Svaki karſtianin imaobi veçerom prie nego zaſpij, il bari ú ſvetkovine; à naulaſtito kadaſe ochje iſpoviditi, i priçeſtiti, uçiniti dillo Vire, Uffagnja, Gljubavi, i skruſhegnja, koja dilla more misłechi ſamo pametju (akoche i ú poſtegli lexechi) illi klekavshi ovako ú kratko rechi.

Dillo Vire priKratKo.

Virujem, daje Boog jedan ù Trojſtvu, Otacz, i Sin, i Duh Sveti. Takoger daje Iſukarſt Sin Boxi, jedinì Odkupitegl ſvijta: i oſtalo ſve shtogodi viruje S. Czarkva Katol. Rimska.

Dillo Uffagnja priKratKo.

Uffam ù veliko Miloſardje Boxie, da obsluxujuchi zakon po miloſti gnegovoj imatichju i pravo s'krushegne griha na ovom, i viçgne uxyvagne slave na onom Svytu.

Dillo Gljbavi priKratKo.

Svemoguchi Goſ. Boxe, jate gljubim ſvahu ſvarke ſtvari, zashtoſi do-

dobro najveche, Otacz prigljubeznivi, i svakoga poshtegnja, i gljubavi pridostojni. A' Iskargnega kako mene istoga, zashto Tij zapovidash.

Dillo S. Krush. priKratKo.

Opprostimi, o primilosardni Stvoritegliu, jase Kajem iz svega sarcça, dasam grisi moim uvrijdio, i pogardio Tebe najveche dobro, i Ocza prigljbeznivoga; zato odluçujem temeglito prie umriti, negoli ù napridak grih smartni povoglno uçiniti.

§ 2.

Pogrihu gubelise stvari bréz Koise nemore saraniti.

IStinaje, dase po grihu smartnomu negubij Vira, i Uffagne, alise gube doisto dobrah dilla, i Gljubav; zato nitkose saraniti nemore ú grihu smartnomu.

Kojuje likaria grihu?

Likaria grihu smartnomu jest S. Sakramenat od pokore, iliti dobra, i vagljala ispovijd. Akolise nemore imati, potribitoje imat pràvo, i podpunno Scrushegne, s' zavitom od Ispovidi.

Shtoje skrushegne podpunno?

Skrushegne podpunno tadase samo ima, kadase, çovik kaje ne toliko bojechise pokaragnja dostojnoga, nego od gljubavi, zaradi uvrigegnja Boxiega. *Kakosmo drughe pute tomaçili, i opetchemo tomaçiti.*

Shtese oche za

Za uçiniti dobru, svetu, i vagljalu

uccíniti Ifpovid dobru i vagljalu? gljalu Ifpovid, ochefe pet ftvarij: iliti 5. Djèlah imafe uçiniti. *Parvo*: Iskushagne fvijfti, iliti pomglivo promishglegne griha, dafe koi nezaboravi. *Drugo*: farçano Pokajagne zaradi uvrigegnja Boxiega. *Treche*: temeglita Odluka veche negrishiti povoglno nikada. *Çetvarto*: cilovito iskazagne sviuh griha fmartni prid Ispovidnikom. *Peto*: Izvarshegne pokore naregene.

Moreli svatKo Karftiti ù potribi. Svatko more ù potribi dijte karftiti, da neumre nekarshteno: I tofe çini ovako: Uzmefe vode posvechene (akoli neima posvechene, uzmi naravne:) pak polivajuchi dijte govorefe ove rijçi. *Iate karftim, ù Ime Ocza, i Sijna, i Daha fvetoga.*

Ponukovagne. *Imaju Kapelani ovdi ponukovati, dafe ovo çiniti nemore brez potribe, negofu duxni nofiti na karshtegne &c. Drugo; da imaju odluku çiniti shto çini S. Czarkva. Treche da fvi nauçe, zarad dogagjajah potribitie. &c.*

Akotife çinij dugo fvake fvetkovine fve ovo govoriti fpukom, zashto imash opet pripovidati tomaçechi Ivang. ili koju od reçeni ftvarii. Moresh ù jednu do §. 2. A ù drugu odanle, i tako redom.

GO-

GOVORENJE II.

Iliti.

Priporuka, i ponukovagne, za çinitise vishe pùtah navlastito ù jesen, i ob zijmu pùku od Kapelanah, i Miss. Bosanski.

GOvoriosam mlogo pútah: Ali kako vij svi od xùpe nikadase zajedno na Missi nenaodite, tako svi, i neçujete, nego koi çuo, koi neçuo: zato opet govorim, i govorichju, priporuçijvat, i ponukovati çesto, i u napridak; neka znadete svi, i nekase nemorete ni jedan oggovoriti kad bude uzkorizmu.

Imajte znati dakle dobro: da ove stvari, koje izgovorismo, i govorijmo eto svake svetkovine, kadgodise more: takobosmo duxni, i Prisv. Gos. Biskup priporuçuje, bash da ovako iz kgnixicza ja govorim, à vij zamnom, neka svi nauçijte, Imate reko znati, dasu reçene stvari potribite za saranitise, i potribitoje, daij svaki karstjanin zna oçito, i istomaçno, to jest, kadase upijta, da zna odgovoriti, i iskazati, kako izgovorismo sada; inaçie koi nebi znao nie spodoban, ni dostojan pripustitise na SS. Sakr. od Ispoviedi, i Priçeshtegnia. Zato znajte dachese pijtati uzkorizmu prid Uskarsnu Ispovid, ne samo za molitve, zapovijdi, Sakramente. &c. Shto uzdamose, da veliki niste zaboravili, à Màlij uçè: negochete ossobitim nazinom biti pijtani

za reçene ſtvari, brez koiſe nitko ſaraniti nemore, i koje ſvaki karſtjanin duxanje iſtomaçno znati, iliti kažati, kadaſe upijta, i iſtomaçiti shtoſe razumie: navlaſtito Ottajſtva Poglavita od vire: Po çemuje karſtjanin: Shtoje Vira prava katoliçanska: I ſtvari potribite za uçiniti dobru, i koriſnu S. Iſpovid. Iſtinaje da i ove, buduchi davamſe ſveudigl kazuju, nauçijte, ali mloghi nepomglivi zaboravite: Pakvamje xao kadvamſe zabrane Sakr. dok nenauçite: Akobiſe dakle naslo takie nepomglivi, koi il necheh nauçiti, il budù zaboravili, nècheſe pripuſtiti na pricœshchegne Uſskarſno dok ne badú znati. Buduchi dakle da ſada vashi veliki poslovi poglski, i texàçkì, jeſu svarshili: A nochi naſtale dughe: Na miſto onie iſpraznie razgovaragnja, koja çinijte, i ú vashi kuchja, i po ſielie skupivshiſe do nike dobi nochi, razgovarajteſe, ſinci, od nauka karſtjanskoga: Koiſu bogle nauçili, i upamtili, neka kazujuh, à koi neznajuh, neka pijtajuh, i uçè: Takochete imati megju vama Isukasrta. Inaçie onij nikij razgovori neslani, i nemasni drakune paklene zazijvajuh kvama.

GO-

GOVORIGNE III.

Od zlamegnja S. Krixa.

Per ſignum Crucis de inimicis noſtris libera nos Deus noſter. Eccl.

Pozlamegnju S. Krixa od nepriatæglja nashì oslobodi nas Boxe nash.

ZLamegne S. Krijxa, Kojeſe çinij, metnuvshi livu ruku pod parse, iliti na pàs, à desnomſe dotaknè çelo, govorechi, *U' Ime Oczá*, pàkse ſpuſti na parſe, i taknuvshii reçeſe, *i Sina*, zatim taknese lijvo rame pàk udigl deſno, govorechi, *i Duha S.* Najposli obiçajuh devoti ſaſtavivshi ruke na parſe rechi, *Amen*. i slijditi oſtale molitve, na *Amen* prignuvshi mallo glavu, tako i ú molitva gdigodiſe ſpomene *Iſus*, ili *Maria* Majka gnegeva. Ovakoſe, rebo, çinij zlamægne S. Krixa od devotie, i Bogogljubnie Karſtjanah, zato i iskushàjuh prijake kripoſti ovoga S. zlamegnja. Ovo zlamegne jeſt poçetak nauka karſtjanskoga, i diçicza kako poçnu progovarati, imajuſe nauçiti, paçe prid ſvako dillo, i govoregne karſtjansko imaſe pridſtaviti. Parvo: zashtoje ovo oçitij, i zdvoragnì bilig jednoga karſtjanina. *Drugo* zashto ovo zlamagne zdarxij privisoka ottajſtva ú sebi, tojeſt, Jedinstvo i Trojſtvo Boxie. Buduchi da kadaſe karſtìmo, iliti çinijmo na nama ovo zlamegne, ſamo jednoç govorimo *ù Ime*, Tò zlamenuje jedinſtvo Boxie, iliti daje Boog jedan jedini: zatim troiczu imenujemo *Occza*, *Sina*, *i Duha S.* Tò zla-

zlamenuje Trojſtvo, iliti trij kypa Boxanſtvena, Takoger ù iſtom zlamegnju zdarxiſe Upuchegne i ſmart Goſ. Iſuk. Sina Boxiega, nasheg Odkupiteglja: zashto kada metnemo ruku na çelo, govorechi *ù Ime Ocza*, pak ſpuſtivshi na parſe, *i Sina*, Tò zlamenuje da Otacz Nebeski posla Sina doli nazemglju, i uçiniſe çovikom ú parſe, iliti utrobi B. D. M. Noſimo zatim ruku na lijvò rame pak na deſno, za uçiniti na ſebi prijliku Krijxa: Tò zlamenuje, da Iſuk Sin Boxi na krixu bij propet, i umrie za nashe odkupglegne: Ma zashto mechemo ruku napre na lijvo, à nè na deſno? Evo razlog. Lijva ſtràna zlamenuje ſtanak griha, á deſnah ſtanak od miloſti Boxie: i tako mechjuchi ruku napre na lijvo, zlamènujeſe, daſmo ſvi napre bijli ú ſtanku griha iſtoçnoga: zatim na deſno, za zlamenovati, danas Goſp. Iſukrarſt prineſe iz ſtanka griha ú miloſt Boxiu po gorkoj muci, koju tarpi na Krijxu.

Trechi uzrok shoſe imamo zlamenovati çeſto, i ú poçetak svakoga dillovagnja nashega zlamegnem prisv. Krixa, jeſt, zashto imà Kripoſt neizreçenu ſuprot ſvima nepriategljom nashim, à oſſobito nevigenim. Visheſe djavao boì zlamegnja ovoga, nego pas shtàpa, ili kamena. Shtieſe kako ispovidi jedna Vishticza, deje ishla vishe od pedeſet pútah, za utushiti obnoch ditteshce jedne blixgne svoje konshie, i nie mogla nikada; zashtoga Majka obiçavashe ovim zlamegnem zlamenovati, i oruxati vazda s'pravom virom, i uffagnem temeglitim, i ſtaviti svaku veçer pod obragnegne S. Krixa. Takoger shtieſe ú xivotu S. Cipriana, koi-je napre bio çarovnik, i zanatom vraxim mlogah çinio; buduchiga

chiga molio jedan Mladich, da obçàra Diviczu S. Juſtinu, za kojomſe biashe zagljubio, i nikada nemoxxe: Najposli pijtah vraga, shtoje tò, da zanati gniovi nemogù nishta ſuprot Juſtini? i uſilovan bij djavao odgovoriti, da gniovi zanati nemogú nishta ſuprot onim, koi noſe na ſebi *Tau*, tojeſt, zlamegne S. Krixa, i gnimſe oruxajú devoto ſaſvom virom, i uffagnem. Odkud Ciprian ottide k' S. Div. Juſtini, zaiska opprosht. uçiniſe karſtjanin, i bij Muçenik Iſuſov.

Oççe mij neiskushujemo take kripoſti ú zlamegnju krixa, rechichetemi mloghij: Miſe izjutra prikarſtiſmo i po vishe pútah, paknamſe dogode kadkad tolike nesriche iſti dan: Toſam i çekao, dami reçete. Iſtinaje, da çinite zlamegne na ſebi, al kakvo? Nut, molim, motrite jedan drugoga, vidichete, da mloghi nitiſe dotiçuh çela, ni pod parſe na xliçici, niti ramena jednog ni drugoga, nego promashù rukom, kao da mushice tirajuh, il klupko motajú: Te onolie prijlika S. Krijxa? A' s' kakvim devocionom? S' nikakvim, nego iſto od obiçàja. Sinci, i Brat. pogl. S' miejeſe nepriategl takim zlamegnem, à Boguſe garſtij na tò. Vaglja parvo zdvora uçinit na ſebi prijliku krijxa dotijçuchiſe rukom reçenij mijſtah ſaſvakim devotionom. Drugo ú pameti promijsgljati Ss. Otrajſtva, kako rekospo, kojaſe zdarxe, i tako Priſ. jedinſtvo i Troiſtvo zazijvajuchi, shtovati upuchegne, i ſmart Isukarſtovu: Nut prokushajte tako dillovati, vidichete drugojaçie plodove ú kripoſti ovog zlamegnja prisvetoga. Nesricheſe, ſinci, dogagjaju, ili Bòg pripushta, za iskushati vashe uſtarpglegne; ili pokarati grihe vrimenito, za osloboditi od pokaragnja viçgnega.

GO-

GOVORENJE IV.

Od Vire.

Sine Fide impossibile est placare Deo. Heb. 11.

Brez Vire nie moguche Bogu ugoditi.

NAjparva stvar brez kojese nitko, nitko saraniti nemore, i koja jest temegl od spasegnja, jest Vira. 'Mà kako tò, rechichetemi, Màlah diçicza, koja pomru karshtena, prie razuma, neimaju vire, zashto niti znaju, ni razumiú, virovati nishta, i pakse saragnjujù. To je ono shtochjuvam istomaçiti najnapre. Imate znati dakle, da 3. Kriposti Bogoslovne jesu dar Boxi svarhunaravni, koje darove Boog ulie ú dushu na karstegnju, iliti metne kakono niko sime duhovno. Istinaje dakle da màla diçicza neimaju vire ù ploddu, i ù zrilosti: Ali imaju i viru, i drughe kriposti Bogoslovne ú simenu, ilíti ù korienu: kako dakle sime, koje vij texaci ú zemglju stavite, neizage odmah ù travu, niti uçinij plodda zrilla, negose klie, i korinij ù zemgli, pak svrimenom izraste, i sazorì; tako i ovo sime texaka nebeskoga. Drugo: imate znati, dasu çetiri varste, iliti ù çetiri stanka razdigljujuse Karstjani, koisu razliçito duxni imati stvari, brez koise nemore saraniti nitko, i znati nauk Karstjanski. Najparvosu mala diçicza, i ova nisu duxna, niti moguh ú plodu znati nishta prie nego dogju na razum, ovimje dosta imati ú korijnu, ili sjeme ú sebi, koje Texak nebeski svakomu usiè ù dushu na karshte-

tegnju, kako rekosmo, zato nekarshtense nitko nemore saraniti, zashto ni korina, ni simena ù sebi neima od stvarij, brez koise nitko nemore saraniti.

U drugom stanku jesu dicza, kojasu nastupila na razum, tè znajù polagano razabravati zlo, i dobro; ovij kako napridujù ù razumu, onakosu duxni napridovati i ú nauku karstjanskomu; i duxnistel nauçiti, kako poçnu progovarati, i znat govoriti, najparvo prikarstitise, *Oçenash*, i *zdravu Mariu*: pàk polagno çlanke od Vire, i Ottajstvà poglavitah: itako ostalah: Vidijteli kako vij xito kada iznikne, plievete: Prìsade zalievate, vinograde obrizujete, i drugà okopajete, inaçie nebi plodda na zrilost priveli. Takoste duxni snaxiti duhovno diczu vashu, pod izgubglegne dushe gniove, i vashe: zashto kako Boog gnima zapovijdà, davas poshtujù: *honora P. tuum, & M. tuam*. Onako isti vama zapovijdà, da gni uçijte, i odragnjujete ù strahu Boxiemu: *Filii sunt tibi erudi eos*.

U' Trechemu stanku jesu svi opij, koisu izashli na pamet tako, da podpunno mogù razabrati stoje zlo, shtoli dobro; shtoje dopushteno, shtoli zabragneno. Ovisu duxni znati, nesamo dase nitko brez Vire saraniti nemore: nego joshter, daje pràva Vira od spasegnja jedna jedijna, kako velì Duh S. po Apos. *Jedan Boog, jedna Vira, jedno karstegne*. I zato tkobi posumglio, dase svak ù svojoj viri more saraniti, iliti izvan jedijne prave vire katoliçanske, koju darxi S. Czar. Rimska, nesamobi sagrishio smartno, negobi za tada bio nevirnik. Viraje prava ona, kojeje Glava nevigena Isuk. na nebu, glava vigena na zemgli Vikar gnegov S. Otacz Pa-

Papa Rimski, à svisu pravovirni huda ove glave. I toliko tvardo, i temeglito ima svaki karstjanin ovo virovati, koliko ima prie izgubiti sva dostojanstva vrimenita, i xivot isti, kakosu uçinili neizbroèni Muçenici, negoli s' vire najmagne popuznuti. I ova tvargjav temeglise svarhu istine Boxie, i oblasti, koi je gnju oçitovao Apostolom, i S. Czarkvi, à privariti nemore, ni biti privaren. Ovisu dakle duxni znati joshter, izvan Oçenasha, zdrave Marie, i drughi od nauka Karsjanskoga, da ú opchinu, i neistomaçno duxnisu virovati sve ono, shtogodi viruje S. Czarkva reçena. A' istomaçno, iliti na pose duxnisu znati Poglavita Otajstva od vire, 12. çlanaka iste, tò j. *Virovagne*; 10. zapovidi Boxie, 5. Czarkvenie. i Sakramente: to velim najmagne, najimagne svaki imà znati na pamet, i izgovoriti kadse upijta: toche rechi, znat istomaçno.

U 4. stanku jesu Nauçitegli S. Czar. i Poglavari, koi nesamo reçena imaju znati, nego druga mloga, i tomaçiti SS. pijsma drughim: Al ja s' ovim sada negovorim.

GOVORENJE V.

Svarhu Ottajstvi poglavitie S. Vire. &c.

Est Deus in cælo revelans Mysteria. Dan. 2.

TEmeglj S. Vire jest Jedinstvo, i Troistvo Boxie. Zato rekosmo, da *Vira Katoliçanska, jest, jednoga Boga à Troistvu, i Troistvo ù Jedinstvu Shtovati*. I ovo ottajstvo (zashtose nikakovim razlogom naravnim iskushat, i pokazati

zati nemore, niti stvorenom pametju, i razumom dosegnuti) jest najvechi trun ù Oku malohumnim nevirnikom, kao da mij virujuchi, da Otacz, jest Boog pravi, svemoguchi stvoritegl; à tako i Sin, i Duh S. darximo, i pripushtano 3. Boga, Shto Boog saçuao! *Istinaje*, da virujemo, daje Otaç Boog pravi: Sin Boog pravi, i Duh S. Boog. pravi: Ali ne zato da govorimo, dasu 3. zashto kako navishtuje S. Ivan Apos. *Hi tres unum sunt*, Ova tri jednosu. Zashto jednu istu narav, boxanstvo, i bijstvo imaju ova svetri kijpa. Nittise ovo vishe ima traxit, ni istraxijvati, nittie moguche nam iznach, ni znati vishe, nego kolikonamje oçitovano: *est Deus in cælo revelans Mysteria*: Boogje na nebesij, koi oçituje skrovishta, i oçituje ú Ottajstvu, da mí virujemo, i da vira nasha ima dostojanstvo, i plachju: Koje vire nishan, iliti biligh, ù koi imà ghledati oko razuma nashega, jest viçgnja istina Boxia, kojanas privariti nemore: Toliko dakle virovati imamo kolikonamje oçitovano; temeglittie nego shto vidijmo, i znamo, zashto vijd, i znagne nashe more nas privariti, à oçitovagne Boxie nemore nikada. Zato da 1000. putà tko upijta Od ovoga Prisvetoga Troistva Boxiega: Jeli pravi Boog Otacz? Karstjanin duxanje znat, i odgovoriti: *jest*. A jeli Sin po istinaçin? *jest*: A jeli Duh S.? *jest*. Akobitise reklo: daklesu 3. Boga, Imash znati, virovat, i odgovoriti: nedao Boog tò ni pomisliti: nikada tri Boga nemogu biti, negosu tri kijpa jedno, i jednako jedan isti Bòg: jednubo imaju narav, bijstvo, svetignju, mogustvo. &c. Zato zapovidje Spasitegl, dase karstimo ù ime jednoga Boga ù trij kijpa: nevelibo, *idite karstechi ù*
ime

ime O. i ù ime Sina, i ù ime Duha S. Nego samo jednoç veli, *ù ime*; zashtoje jedan Boog. A Troiczu pomina Ocza, i S. i D. S. zashtosu ù jednom istom Bogu 3. kijpa. *Igite*, veli, *karstechi gni ù Ime Ocza, i Sina, i Duha* S.

Ovoje dakle parvo od poglavitie ottajstvi S. Vire. A' drugoje, da Isukarst jest jedini Odkupiteal svita, i sùdacz pripravedni. Tojest, da drughi kijp Prisv. Troistva Isus Sin Boxi uçinise çovikom, umrie ù muci na krixu, odkupinas svojom karvju; pak uskarsnu, ottige na nebesa, i opet ima na svarsi svieta dochi svekolike suditi: i svakomu plachju dat po dillij svoi: dobrim slavu, à zlim muku. Istinaje, dase sue ovo zdarxi ù *Virovagnju*, megju 12. çlanaka, al ú kratku: zato bistrie, i posobno ima karstjanin znati ova najvechjà Ottajstva. *Jedinstvo, i Trojstvo Boxie: Upuchegne, i smart Isukarstovu: I daje on pravedni Sudacz*, koiche dochi na svarsi svijta sve suditi; i dati svakom plachju zasluxenu: (dobrim uxijvagne ù Raju, à zlim pokaragne ù Paklu, viçgne.

GO-

GOVORENJE VI.

Svarhu 12. çlànàkah od *Virovagnja*.

Qui crediderit, & baptizatus fuerit salvus erit, qui verò non crediderit, condemnabitur.
Mar. 16.

Tko bude virovati, i karstitise, bitiche spasen, à tko nebude virovati, búde osugen.

IMadiàu Aposhtoli, kakoim Spasitegl narèdi, uçiti sve nàrode, najnapre ono shtose ima virovati, zatim karstitise, i obsluxivati zapovìdi. Oni dakle po uzashastju gnegovu na nebesa, prie negose rastashe, i razygjoshe po svytu pripovìdati, znajuchi, da svatko nemore S. Ivangelja, ni pysâmah imati, niti zna shtiti, ni razumiti, kakonoste vij gljudi Texaci, sabrashe sva Ottajstva kojaim Boog Oçitova, ù jedan snopich, koja pravovirni imaju temeglito iznutra ú sarczu darxati, pametju virovati, i ryçju ispovydati. Ovoje *virovagne*, koje mi pravovirni govorimo: I zatose zove zlamegne, iliti bigleg od vire: zashto govorechi *virovagne* oçito, dajemo zlamegne, i bigleg one vire, koju darxymo ù sarczu, i pametju virujemo iznutra skrovito. U virovagnju dakle nesamose zdarxe 2. Ottajstva poglavita od vire, nego i ostala sva, kojasu potribita virovatise za spasegne.

Ovose zove i Aposhtolsko zlamegne, iliti bigleg, zashtoga sloxishe 12. Aposhtola ù 12. çlanakah; da svi Pripovidaoci jednu istu viru pripovidajuh, i svi pravovirni jednu istu darxe, i

C vi-

virujuh. Mij ove çlanke Tomaçymo, i tomaçichemo, i ù napridak svakoga na svetkovinu onoga Aposhtola, koise komu prystoi, po razregegnju *Catechisma*, iliti Nauka Czarkve Rimske. Nishtanemagne i sada imam ù kratko shtogodi rechi od ovij çlanaka, neka nesamo jezikom govorite, nego pametju mislechi znadete shto ispovydate virovati, i vazda da ono ú sarczu temeglito onako darxyte. Dakle

I. clanak jest: *Virujem ù Boga Ocza svemog. Stvoriteglia neba i zemgle*: Ova ryç *Virujem*, jest opchenna i ostalim çlankom, kakochemo slyditi. Ovdi ispóvidàmo jedinstvo Boxie, zashto nevelymo ù *Bogove*, nego *ù Boga*, gdise ú velikom *Virovagnja* na Misi a nadostvglja, *jednoga Boga*: I ú istom çlanku poçinamo Ottajstvo od Prisv., Trojstva, imenujuchi 1. kyp. to jest Ocza. Slydymo: *Svem. Stvor. neba i zem.* za razluçiti nashega Boga, ù koga virujemo, ne samo od Laxglivie, kojesu narodi nevirni, i poganici shtovali, Idòle nazyvajuchi Bogove: nego joshter i od nikie, koim isto SS. pysmo dàje ovo ime, ne dasu Bogovi Svemog. Stvoritegli, nego po nikomu udiglegnju, zashtoimje Boog udylio, kakonoti slugam svoim, nike kriposti, i moch svoju Boxanstvenù. Tako reççe Boog Mojsiu: *constitui te Deum Pharaonis*: Staviosamte Bogom Faraunovim: zashtomu dadde oblast çiniti çudesa, i zlamegnja, koij çovik po sebi nebi mogao. Tako nikim drughìm: *Ego dixi Dij estis: Ja reko Bogoviste*. Ma ovisu nazvagnem samo, i po udìglegnju Bogovi, à ne po bystvu, i naravi: zashtoje ovi jedan Boog Svem. Stvoritegl neba, i zemgle; ispovydamo dakle, govorechi ovy çlanak. 1. da virujemo da ima ovi Boog jedan.

Dru-

Drugò daje istinit, komuse imà virovati, shto on objavì, i oçituje, i govori ù SS. pysmi. 3. da ù gnega uffamo, od gnega pomoch ishtemo, gnega gljubimo svarhu svake stvari, i uzdamose od gnega imati saragnenje. i os. tò zlamenuje: *virumjem ù Boga.*

II. çlanak jest. Virujem. *I ù Isu-karsta Sina gnegova jedinoga, Gospodina Nashega.* U ovomu çlanku ispovidamo drughi kyp Troistva Prisvetoga, tojest, Sina Boxiega, koi-je Gospodin Boog nash, ne drughi nego Boog jedan isti s'Oczem, koiga od vyka poràgjà, nittie starij Otacz od Sina, ni mlagij Sin od Ocza, negosu ù svemu jednaki, i jesu jedno, izvan samó ú sobstvu, iliti ù kypu razliçiti.

III. çlanak veli; *koi zaçet jest po Duhu S. rogen od Divice Marie.* U ovom çlanku ispovieda-mo, da virujemo: Da reçeni 2. Kyp Prisvetoga Trojstva, koise poragja od Ocza nanebu od vyka, ù vryme odluçeno by zaçet, ne posastanku muskom, nego pokripostì Boxanstvenoj Duha S. ù utrobi Divojaçkoj priçiste Divice Marie, i od gnese porodi: Ovoje Ottajstvo od upuchegnja nasegha Gos. Isukarsta, koi-je Boog viçgni, à ù vryme uzè put nashu ú utrobi Diviçanskoj, uçinise çovikom, i od iste porodise Boog, i çovik zajedno ú jednom kypu, i zato premdaje Boog i çovik, jedanje Isukarst Odkupitegl.

IV. çlanak sliedi ovako: *Muçen pod Pontiom Pilatom propet umrò i pokopan.* U ovomu ispovij-damo Ottajstvo smarti gnegove, i odkupglegnja nashega: zashto buduchi mij po griuh Adamovu svi upali ù suxanstvo pakleno, i uvrydili pravdu, koja buduchi neizmirna, neizmirnoje i uvrygegne, i takoje vagljalo neizmirno i dostojanstvo,

za umiriti praudu Boxiu, kaga sam çovik, niti ni-jedno stvoregne nie moglo zasluxiti, zato Sin Boxij uçinise çovikom, za platiti ovi dùg mukom, Karvju, i smartju svojom: zashto opet stoechi ù svomu Boxanstvu nie mogao muke podniti ni umriti, i zato uçinise çovik, te kako çovik bij muçen, à kako Boog dillova odkuplegne nashe, i pomirinas s'pravdom Boxiom. Odkud svi Proroci, i SS. Oczi jesu çekali ù Limbu ovog odkupglegnja, nittisu vrata rajska byla gljudma dotle ottvorena. I zato

V. çlanak, ù komu velymo: *Snige nad pakao trechi dan uskarsnu od martvie*: úçyvas virovati, i ú gnemu ispovydamo oçito, da virujemo: Da Isukarst kad umrie na krixu, i dovarshi odkupglegne, snige nad pakao, to jest, ù Limbo, koe-je pod zemgliom vishe pakla drakunskoga, i ossugenie, ù ovibo Isus nie sniodio. I ondi staja do trechega dneva: za ukazati, daje doisto bio umrò, i tyloje gnegovo bylo ukopano, i martvo stajalo ù grobu: pak daje uskarsnuo trechi dan: Tojest, izashavshi iz Limba, i izvedavshi SS. Ocze, jest svojom mochju Boxanstvenom opet sjedinio vlastitu dushu stielom, i izashavshi iz grobba xiv, kao i bio, pokazivao svoje rane Aposhtolom, i uçenikom, i uçio gni, koja imaju pripovydati. Zatim.

VI. Slydij ù komuse govorij: *Uzyge na nebesa sidij obdesnu Boga Ocza svem*. Toje shto virujemo, i ispovydamo, da Isukarst posli Muke, smarti, i uskarsnutja svoga, na Spasov dan stilom i dushom ottige na nebesa. I ondi sidij, tojest, xìve, i kragljuje svemu stvoregnju.

VII. çlanakje ono, gdino velymo: *od tuda ima dochi suditi xive, i Martve*, ú komu ispoviedamo,

kako

kako virujemo, dache iſti Iſuk. Sin Boxij, koinasje odkupio, ù iſtom çovicanſtvu, i Boxanſtvu na ſvarſi ſvieta opet dochi, i ſuditi ſvekolike gljude, koichè ſvi oblaſtju gnegovom primoguchjom biti uskrisheni, svakomuche dati plachiu po djelij gnegovij: od ovogaſe ſtrashnoga Súda çeſto govorij, a grishnici malloga promyshgljaju, inaçie nebi imali tolike slobode pogargivati onoga griſi ſvoim, koi imà gni xeſtoko ſuditi.

VIII. çlanak jeſt: *Virujem ù Duha S.* Ukomu iſpovidamo 3. Kyp od priſv. Troiſtva, i da virujemo, daje jedan iſti Bòg s'Ocem, i Sinom, ù naravi, i boxanſtvu, à ſamo ù kypu razliçit. Sviſe ovij çlanci uzdarxe ù 3. Privelika Ottajſtva od vire katoliçanske: tojeſt 1. Iedinſtvo, i Trojſtvo Boxie. 2. Upuchegne, i ſmart Iſukarſtova, koi-je jedinì Odkupitegl ſvyta. 3. Doshaſtje gnegovo drugo na ſtrashni ſuud opchenni: za platiti ſvakomu dilla, po ſvom doſtojanſtvu: dobra pomilovagnem viçgnim, à zla viçgnim pokaragnem. Oſtajunam josh 4. çlanka, kojanas uçe shto imamo virovati polak S. Czarkve, mà za nedoſaditivam duxinom, i neka bogle pamtite, oſtavgljam za drughij pùt.

GOVORENJE VII.

Svarhu poslidgnja 4. çlanka od *Virovagnja*, Shtose prystoi virovati polak S. Czarkve.

Quicumque.. offendat in uno factus est omnium reus. Jac. 2.

Tkogodi ù jednom pomanka, uçinyse krivacz sviuh. *S. Jakov Apos. na pogl.* 2.

BUduchi proshasti pùt tomaçili çlanke od *virovaghja*, koizim ispovidamo jednoga Boga ù tri kypa. Sada ostajù istomaçitise çlanci, koi nas uçe, shto imamo virovati polak S. Czarkve, zaruçnice Boxie. A kako Boog jest jedno bystvo, i narav, ú tri kypa: takoje jedna Czarkva prava zaruçnicza Isukarstova, koja ìmâ trì dobra neizreçena, i privelikah. 1. odpushtegne gryha, toje dobro dushe. 2. Uskarsnutje puti, toje dobro tiela. 3. Xivot viçgni, toje dobro obodvoga. Sliedij dakle posli osmoga çlanka, kogasmo najposli tomaçili, to jest: *Virujem ù Duha S.*

IX. Cslanak: gdí govorimo: *Svetu czarkvu Katoliçansku svetie opchinu*: Vishesmo puta govorili, dase ovdi po Czarkvi ne razumie gragja, misto, i zidovi: nego skupshtina sviu pravovirnie ù jedinstvu istie Ottajstvì od vire, istie sakramenatah: i pod jednom istom glavom, vikarom Isukarstovim, koi-je Papa Rimski. sidæchij na stolu S. Petra. Trise dakle stvari Oche, da tko bude ú ovoj pravoj Czarkvi, i hudo od ove skupshtine pravovirnie. 1. Karshtegne, koe jesu vrata od ostali Sakramenata. 2. Vira cilovita sviu

Ot-

Ottajstvi, i çlanakà, daj viruje, i ispoviedah. 3. S'jedignenje s'Glavom, iliti Vicarom Isukarstovim, zato velij *svetie opchinu* zashto ù S. Czarkvi od dobara glave, i svakoga huda, svi korist imamo, i opchìmo.

X. çlanak jest: *odpushtegne griha*. Ovo dobro, i ova srichja nenaodise izvan jedine, i prave Czarkve, zaruçnice Isukarstove. A ù gnoj ima oblasi, koju dade Spasitegl Aposhtolom, i svima Misnikom, govorechi; *Koim oprostite grihe, opproshteniche bitì*. Virujemo dakle, i ispovydamo ù ovomu çlanku, da ù pravoj Czarkvì, iliti skupshtini ovoj od pravovirnie ima oblast grihe, kolikomudrago bili mloghi, i teski, opprashtati, kada grishnik pravose pokaje, i çilovito ispovidi, s'odlukom negrishiti ù napridak.

XI. çlanak jest: *Putti uskarsnutje*. U ovomu ispoviedamo, da virujemo, dachemo na svarsi svieta svì, svikolici uskarsnuti, i nashe dushe pouratitise ú ova ista tilesa, i izachi prid strasnoga Sucza, za primiti plachju kakoje tko zasluxio.

XII. çlanak jest, koim zavarshujemo virovagne, govorechi: *xivot viçgni*. U ovomu ispovydamo, da virujemo, da posli Suda opchennoga ima xivot viçgni; svichè, tojest, ù vike vikova xiviti. Dobri ù Slavi nebeskoj, à zli ù muka pakleni. Ovosu Ottajstva, i çlanci od vire katoliçanske, brez koje nitko saranitise nemore. Nittie zadosta virovati sve à samo jednoga çlanka nevirovati; zashto: *Tko ù jednom pomanka, uçinise svìu kryvacz*, veli Apos. S. Jakov.

GOVORENJE VIII.

Svarhu Uffagnja, kojaje druga ftvar potribita za faranitife.

Spera in Domino, & fac bonitatem. & pafceris in divitiis ejus.
Pf. 36.

Uffaj ù Gofpodina, i dilluj dobroçinftvo: i rànichesbfe ù bogaftvì gnegovij.
Veli pijfmo Boxie.

Jurve znadete, da Uffagne jeft jedna od 3. Kripofti Bogoslovne. Jurve znadete, da od 4. ftvari brez Koife nitko faranitì nemore, druga jeft Uffagne. Jurve znadete, daje Uffagne Kripoft fvarhunaravna, i dar Boxi, pokomu uzdamofe primiti ona, Koja profimo uredno od Boga: Safvim tizim iftomaçichjuvam biftrie s'nauçitegli od Bogoslovnice iz nauka S. Bonaventure shtoje ovà kripoft, koilifu gne plodovi?

Uffagne dakle jeft iftinito çekagne dofaftoga blaxenftva, iliti slave viçgne po doftojanftvi, i zasluxegní, izodechie od milofti Boxie: brez ovebo mij nikakova zasluxegnja, ni doftojanftva uçiniti nifmo fpodobni, za doftignutje viçgnega blaxenftva.

Plodovi ovoga dàra Boxiega, iliti ove kripofti jefu, 1. Pokvarenu voglju nashu, i favishe prignutu k'vrimenitim, uzdizati k'dobru viçgnemu, poznanomu po viri. 2. Niukakvoj muçnofti neizgubiti ovoga uzdagnja od doftignutja reçenoga dobra viçgnega: tako ni uzdagnja od opro-

oproshtegnja griha, kolikomu drago mloghi billì, i teshki: isto ako uçinij grishnik ona, koja imà uçiniti. 3. plod ove kriposti jest neçekati ni uzdatise nespodobno, to jest, brez dostojanstvà, i zasluxegnja: zashto uffagne brez dost. i zasluxegnja, nie uffagne, nego brezobrazno prigrabglegne: Odkud Duh S. *Spera in Deo*, ù Boga, velì, uffaj; pak udigl nadostavglja, *& fac bonitatem*, i dilluj dobroçinstvo: zatim pak nadostavglja *& pasceris in divitiis ejus*: kada uffajuchi dobroçinstvo uzdilujesh, onda istinno çekagne jest tvoje od bogastvi, i blaxenne slave Boxie.

Ovo dakle pouzdanò çekagne doshastoga blaxenstva, iliti Uffagne od strane Boxie jest ù vijk istinno: i Korijnise ù dobrotì, i milosardju gnegovu: a. ù istini obechjagnja Isuk. Koi pokriposti muke svoje zasluxioje nam svima, i obechjao, *quodcumque petieritis in nomine meo hoc faciam*: Shtogodi budete prositi ù ime moje ovochju uçiniti. I za uçiniti, da i snashu stranu moremo istinno imatì çekagne reçenoga blaxenstva nauçionasje, Kako, Skoim redom, i shto imamo prositi, sveje tò ù pri izvarsnitoj. Molitvi *Oççenashu*. Kogachemo drughi pùt istomaciti, ako Boog dah.

GO-

GOVORENJE IX.

Svarhu Oççenasha.

Sic orabitis: Pater noster, qui es in cœlis. &c. Matt. 6. Luc. 11.

BUduchi Uçenici zaprosili jednoç od Spasitegla, daij nauçi molitvu çiniti, i prositi od Boga onà, koja prosvitgleni virom uffajuse primiti. *Domine doce nos orare*, Gospodine, velemu, nauçinas moliti: Odgovori-im Spasitegl. *Sic vos orabitis*, ovakochete moliti: *Oççenash, koi jesi na nebesij. &c.*

Od Oççenasha dakle nit imà molitvé izvarsnittie, ni Bogu draxè, ni nama korisnie; nittise moguh ù krachemu sve nashe potribe metnuti. Daje naj izvarsnittiah, zadostje, Dajuje uçinio, i sastavio Spasitegl. Daje Bogu najdraxah, toje oçito, zashto Isukarst uçij, dase najnapre ù ovoj molitvi prosij slava i poshtegne Boxie. Daje nama najkorisniah, tose vidij ú proshegnie, zashto ù mallo rijçij, i ù kratku Spasitegl sastavi ovu molitviczu, nekaju svatko more i lasno nauçiti, i na pameti sve darxati, i çesto govoriti: i sasvimtizim daje kratka: Mi niti moremo imati, ni izmisliti nikakove stvari, kojubi moghli razloxno prositi od Boga, kojase ù gnoj neprosi. I nesamo daje toliko plodna ù proshegnju, koliko kratka ú govoregnju: negosu proshegnja stavglena ù red toliko plemenit, koliko prosimo onim redom, kakose prijstoi, da xelijmo.

Doisto svaki çovik razloxni najparvo imà xeliti

liti poshtegne, i slavu Boxiu; zatim spasegne dushevno: pàk potribe tilesne, za uzdarxavatise na sluxbu Boxiu, i za saraniti dushu, i dostignuti ono blaxanstvo, koje uffamo virom prosvitgleni. Ovose sve ovakom uredbom prosij ú *Oççenashu*. Mà za raxumiti priplemenitu ovu molitvu: Imate znati, da *Oççnash* imà dva diela. Parvise zdarxij ù zazvagnju. A drughi ù 7. proshegnja.

Dio parvi, iliti zazvagne jest ovo: *Oççenash koi jesi na nebesij*. Ovo kao dozijvamo najnapre Svemoguchega, dase dost i poslushat, i uslishat nasha proshegnja. A nauçinas Isukarst zvatiga *Oczem*, ne Gospodinom, da s' uzdagnem, i slobodom sinovskom pristupamo, à ne sastrahom kao robje. Ovuboje milost dopustio namna karshtegnju, *ut filii Dei nominemur*, & *simus*: dase sinovi Boxij zovemo, i budemo. Nauçinas, da govorijmo *Nash*, à ne *moj*: zashto samuse gnemu prijstoi rechi moj, zashtoje on jedini sin Boxi po naravi. A mismo svi jednako po milosti: zato ú opchinu svi imamo rechi *Oççenash*, nittise ima ponositi najvechi kragl, Boogje Otacz najmagnega siromashka, kao ignegov. Takoger nauçinas Spasitegl govoriti *nash*, à ne moj; kakono i ú proshegni. *dajnam*: i *odpustinam*: zashtose Boog neslagjuje, kada jedan karstjanin gljubi iskargne kakono i sebe istoga: i prosi svima ù opchinu, shto i sebi samomu.

Nadostavgljamo: *koi jesi na nebesij*: Ovo nezlamenuje, da Boog nie svagdi, i na svakomu mistu. Nego zashtose na Nebesi pokazuje ossobitim naçinom Angelom, i Dushama, da uxijvajuh lijce gnegovo, ú kom gledagnju, i uxijva-

vagnju jest blaxenstvo, koje ussamo dostignuti. Takoger za razluçiti Boga pravoga stvoriteglja neba i zemgle, koi sam jest na nebesij, od Bogova laxglivie, koje shtujuh narodi nevirni. Mij stvoviteglja neba, i zemgle zazijvamo Occem: I odgnega prosijmo sva ona, kojasunam potribita, i po redu kakose imaju prossiti: i to sve ú 7. proshegnja, kojase zovu drughi dio *od Oççenasha*, kakochemo sliditi tomaçechi drughi pùt.

GOVORENJE X.

Svarhu drugoga dijla od Oçenasha: iliti 7. Proshegnjah.

Qudcumque petierimus secundum voluntatem ejus, audit nos. 1. Joan. 5.

Shtogodi uzprossijmo po vogli gnegovoj, uslisha nas. *Veli S. Ivan*.

REkosmo daje 7. proshegnja ù *Oççenashu*, i ù ovo 7. proshegnja kakonasje Spasitegl nauçio, shtogodise more xeliti razloxno od Boga, onose sve zdarxij, i po redu kakose prijstoi xeliti, i prositi. Posli zazvagnja dakle, ù kom govorimo: *Oççenash, koi jesi na nebesij*. Sliedìmo.

Parvo proshegne. govorechi: *Svetise ime twoje*. Ovdinas uçij Spasitegl, da pokazujemo gljubav Boxju svarhu svake stvari, prosechi najnapre slavu, dijku, poshtegne prisv. imenu gnegovu, dase svetij, to jest, poshtuje, i slavi, uzmloxagnem pravovirnie, obrachegnem nevirnie na viru, i grishnika na pokoru, ussagnem, glju-

gljubavju. &c. toſe razumie: inaçie gnegovoje ime ù sebi sveto, nitimu mì proſimo nadoſtaviti svetignju iznutargnju, nego slavu, i poshtegne od razloxnoga ſtvoregnja gnegova.

Drugo proshegne çinijmo, govorechi: *Prijgi kragleſtvo tvoje*. Tojeſt, vladagne miloſti gnegove proſimo, da ne kragljujè ù nama nepriategl po griſſij, nego Boog po miloſti svòjoj. Takoger kako ù parvom proſimo slavu Bogu, slijdijmo ù drugomu nama slavu kragleſtva gnegova viçgnega, danam dade blaxenſtvo, koje uffamo. U' ovomu dakle proshegnju proſſijmo miloſt gnegovu, danas vlada na ovom, à kragleſtvo viçgne na onom svijtu, da unigemo ù gnega.

Treche proshegne jeſt: *Budi voglja tvoja, kako na nebu, tako i na zemgli*. U ovomu proshegnju uçijnas Spaſitegl, podlagati voglju nashu, vogli Boxioj, i ù ovomu podloxtvu ſtoi sva podpunnoſt karſtjanska: ovonas nauçi Goſpodin ne ſamo rijçju, nego i dillom, kadano ú vartlu prosàshe od Ocza daga mimoge gorka çasha od muke.: Nadoſtavgljajuchi: *Nishtanemagne ne kako ja ochju, nego kako Tij*. Mì, ſinci moi, kada vrimenita proſſimo, neznamo, ilſunam koriſna, il ne; ilſu na poshtegne Boxie, il na uvrijgegne: zato vazda imamo nashu voglju Boxioj podlagati, govorechi: *budi voglja tvoja*, koì znash kakoe bogle. &c. Takoger buduchi voglja Boxia zakon gnegov: proſſijmo iſpugnenje zakòna, i obsluxegne zapoviedi gnegovie megju nama na zemgli, kakonoſe çinij, i iſpugnja na nebeſij.

Proshegne 4. jeſt: *kruh nash svagdagni, dajnam danas*. Ovdi najparvò proſimo kruh tiela Iſuſova, od koga on veli *Jaſam kruh xijvij*; tojeſt;

jest, dase vazda posvechjuje, i prikazuje ú Czarkvi S. i naodi za nashu rànu duhovnu. Drugo: po kruhu razumiese nauk od spasegnja. Treche: po kruhu razumiuse sve kolike potribe tilesne, brez koi nemorese xivot uzdarxavati, za sluxiti Bogu: svakase dakle ova prosè ú ovomú proshegnju.

Proshegne peto: *I odpusti nama dughe nashe, kako i mij odpustamo duxnikom nashim*. Prossimo ovdi, danam Boog opprosti uvrigegnja: kako i mij oprashtamo onim, koisu nas uvrijdili: Nie ovdi potribe tomaçiti, nego samo ponukovati one, koi neche oprostiti iskargnemu· Neka dobro promisle, shto prosè. &c.

Proshegne shesto: *I neuvedinas ù napast*. To-jest, prosijmo, danas napast djavla, tijla, i svijta nepridobie, i neuvalij ú grih smartni: ili danas xalosti, i suprotioshtine svitovgne ne pridobiu tako, da izgubijmo S. ustarpglegne. Odkud neprosijmo nikada, da neupadamo ú napast, i da nebudemo kushani, kakvismo vojnici na vojski ovoga svieta: Paçe veli pijsmo Boxie: *gaudium existimate fratres, cum &c.* Veselitese, Bratjo, kad upadete ù razlika napastovagnja: Nikadase jednoga vojnika jakost, i varsnochja bogle nepoznaje, nego kadase navojsci suprot nepriategljom podnese: prosijmo dakle ù ovom proshegnju, danas neostavi Boog, negonam milost dade naddobiti napasnike. &c.

Proshegne 7. jest, ù kom govorijmo: *da izbavinas odazla*. U ovomu prosijmo, danas Boog saçuha, najparvo odazla duhovnoga, iliti od griha. Zatim odasvakoga zla, i tilesnoga, kojebinam dushi moglo nauditi, i duhovnoga. Ali za osloboditise odazla, imamo mij, shtoje sna-

shu

shu stranu junaçki voevati suprot zlu duhovnomu: A 'od tilesnoga uklognjatise: Ali ù vijk biti pripravni zla tilesna primati, i podnositi dobrovoglno s' ustarpglegnem: zashtonam gni Boog dàje, za nashe spasegne; govorechi: *U ustarpglegnju vassem saranichete dushe vashe. &c.*

O kolikobi ugodna bijla Bogu, i nama korisna ova molitva, dase govorij s' ovakim promijshgljagni! Onabi bijla tada po vogli Boxioj, à jur çuste shto veli S. Ivan: *Shtogodi budemo prositi po vogli Boxioj, slishanas*, i uslishà dragovoglno nash Spasitegl. Alismo mloghij od oni od koì govorì, tuxechise Gospodin: *Puuk ovij ustma mene shtuje, à sarce gnievo dalekoje od mene.* Zato. &c. &c.

GOVORENJE XI.

Svarhu Zdrave Marie.

Ave Maria, gratia plena.

Zdrava Mario Milosti puna.

POsli *Oççenasha*, naj izvarsnittia, najplemenittia, i naj kriposnia Molitvicza jest, *Zdrava Maria*: zashto ú gnjoj Majku Boxiu, pokojojse sve milosti nebeske na zemgliu salivajuh, pozdravgljamo onim pozdràvom, koizim pozdravglena bij po Ang. Gabr. od Prisvetoga Troistva Ocza, i sijna, i Duha S. zatose i zove ova Molitvicza Pozdravglene Angeosko, zashto po Angelu poslano bì Marii s' nebèsà. Zatim Blagosivgljase, i dijçij Blagosovom S. Elizabete, i dijkom plodda svoje utrobe, koi jest Isus sin

Bo-

Boxi. Najposli mi-jojſe priporuçujemó, po nadoſtavglegnju rijçij S. Czarkve.

Triſu dakle dijla ove Molitvice. U parvomujuh pozdravgljamo s' Angelom Gabrielom, Govorechi: *Zdrava Marie Milaſti puna Goſpodin ſtobom.* U drugomju blagoſijrgljamo, i slavijmo ù ploddu gne s' Blaxennom Elizabetom, govorechi: *Blagoſovglena tij megju xenam, i Blagoſovglen plod Utrobe tvoje, Iſus.* Najposli gnojſe priporuçujemo s' Czarkvom S. Katoliçanskom: govorechi: *Sveta Mario Majko Boxia moli za nas grishnike ſad, i ù vrime ſmarti nashe. Amen.*

Kolikoſe pak Majka Boxia naslagjuje ú ovomu Angeoskom pozdravglegnju, i kolikojoj draga jeſt ova molitvicza, kadaſe devoto, gljubodilno, i s' naſtojagnem çinij; Ona iſta ukaza Blaxennoj Mektildi (*in ejus vita:*) Shtieſe ù xivotu ove Blaxenne, da ona goriashe prinaglom xegljom pozdravgljati Majku Boxiu koimgodi pozdravglegnem neobiçajnim, koebi gnoj najdraxe bilo: s' ovim plamenom od xegle bij uzdignuta ù duhu, i vidje Kragliczu nebesku, kojoi na parſie biashe uſtampana ova molitvicza od pozdravglegnja Angoskoga zlatnim slovi. I reçejoj B. D. Maria: Nie moguche doſtojniega, ni meni draxega nachi, ni izmisliti pozdravglenja negolie *Zdrava Maria*, Ovimbo mene pozdravi po Angelu viçgni Otacz, potvargjujúchi mene, da nikad ú grih neupadem. Sin Boxij mene tako prosvijtli, da budem ſvega ſvita zvijzda najsjajniah. Duh S. mene napuni tolikom milostju, i uçijnime toliko millu ſebi, da ſvi, koi po meni milloſt traxe, obilnoche nachi: To zlamenuju one rieçi: *Miloſti*

pu-

puna. A kadase govorij: *Gospodin stobom*, donosimise na uspomenu dillo ono neiztomaçno mogustva Boxiega, kadano Sin Boxi putju od karvi moje obuçese: zashto nie moguche çoviku istomaçiti, kolikosam vesegle, radost i slatkost imala ja ondà. Zatim rijçi one: *Blagosovglena tij megju xenam*: Navishchjujumi, veli, i napomignjajuh, kako sva stvoregnja mene poznajuh, dasam najblaxenniah, i najsrichniah megju svima, koja stvorri Svemoguchi. A' ù onim rijçma. *I Blagosovglen plodd utrobe tvoje*: Falijse, i proslavglja plod prisveti utrobe moje; koi-je svijtu dao xivot, posvetioga, i blagosovio. I rekavshi ovo Majka Boxia izçeznu: A Blaxenna Mektilda poznade, dajoj nishto nie draxxe od ovoga Angeskoga pozdràva, koje çinimo govorechi devoto *Zdravu Mariu*.

Bòduchi dakle poznala S. Majka Czarkva, dase toliko naslagjuje B. D. M. kadaju s'Angelom pozdravgljamo gljubodilno govorechi *Zdravu Mariu*, i blagosivgljamo zajedno s'plodom Blagosovglenim gne utrobe: nadostavi onu priporuku, kojomse gnjoj priporùçujemo, da molì zanas prid Prijstoglem Prisv. Trojstva i ù xivotu, i na ças smarti nashe, kadano najvechju potribu imamo; i jao onomu, koi ù xivotu ne zasluxij, damu D. Maria na smarti bude pomochnicza: Naredi dakle S. Czarkva, dase zavarshuje *Zdrava Maria* ovim riçma. *Sveta Mario Majko Boxia moli za nas grishnike sad, i ù vrijme smarti nashe. Amen.*

D GO-

GOVORENJE XII.

Svarhu Treche ſtvari brez kojeſe nitko nemore ſaraniti, tò jeſt, Gljubavi.]

Major autem borum eſt charitas. 1. Cor. 13.

GOvorechi Apoſ. S. Pavao od triuh Kripoſti Bogoslovnie, brez koinoſe nitko ſaraniti nemore, *manent Fides, Spes, Charitas, tria hec:* Pribijvajuh Vira, Uffagne, gljubav tri ove ſtvari: koje imajuſe imati zajedno; niti nekaſe nitko nàda brez gni ſagraditi ſebi stàna viçgnega ù kragleſtvu nebeskomu: *Major autem horum eſt charitas*: A' najvechja megju ovim, veli, jeſt Gljubav. Viraje temegl na komuſe ſagragjuje: Uffagneje oſtan, i nutkagne, koje na ſagragegne probugjuje. i ponukuje: Alil gljubav jeſt Gragja, paçe dovarshegne, i podpunoſt grage svekolike.

Ovoje kripoſt ona, pokojoj gljubijmo Boga iz ſarza svarhu svake stvari; à Iskargnega kako nas iſte. U' ovoj kriposti zdarxeſe one dvi zapoviedi, ò koim, kako naviſti iſti Spaſitegl iz vlaſtitì uſta svoi Boxanſtveni, *vas zakon viſij, i Proroci*: zashto vas zakon, i sve ostale zapoviedi drugo nijſu, nego gragne, listje; i voche, koje izràstah iz ovoga stàbla, i viſſi ò gnemu. I za poznati ovu iſtinu çiſto, i biſtro, nut promotrimo ſamo shtoche rechi? shtol iſe razumie, gljubiti Boga svarhu svega: i Iskargnega, kao ſebe istoga?

Gljubiti Boga iz ſarcza ſvarhu ſvega, nie drugo, nego vollit izgubiti svaka vrimenitah: imash

ra-

razumiti, sva dobra, sva dostojanstva, sva posh-tegnja, i xivot isti, negoli Boga uvrijditi. I ovo imase çiniti zaradi neizmirne dobrote gnegove, i dostojanstva; à ne samo zaradi dobàrah, koja prijmash od gnega: zato jednakose ù napridku, i ù nenapridku, iliti ù suprotivshtinama imà Boog gljubiti, i zaffaglivatimu. Sveti Jozip Patriarka, kakose shtie ù S. pijsmu, kada biashe rob ù Egiptu, vollioje pravedan stajat ù tavnici za 3. godine, progonstvo podnosechi ù gladu, i xegi, negoli samo jednoç Boga uvryditi privoglivshi svojoj Gospoi, kojase biashe za gnim ne-poshteno zagljubila. Mùçim od neizbroeni muçenikah, od koi mloghi izgubishe velika gospostva, sva svoja dobrah, i dostojanstva, pak najposlì i xivot vlastitì parvgle, negoli Boga ottjeshe uvrijditi, i milost gnegovu izgubiti. Ovoje, ovo, sinci moi, gljubiti iz sarcza Boga svarhu svàkè stvari. Neznam s' koim brezobraztvom niki, koi za dobiti, koi za neizgubiti koje stvari vrimenite, toliko pùtah potlaçe zakon, i zapovijdi Boxie, tolike laxi uçine, i nepravde, toliko uzdu pustè tarpexima svoim, i poxxudama na raskoshja, na bludnosti; na proxdarlstva, na holosti, &c. s'uvrijgegnem i pogargegnem Stvoriteglja Svemoguchega: Neznam, reko, s' koim brezobraztvom smiti rechi, Ja gljubim Boga svarhu svake stvari, zashtoje dobro najveche, dobro viçgne, Otacz prigljubeznivi, i pridostojnij od svake gljubavi, i poshtegnja? Ovosu, braticze moja, onij, na kojese tuxij Stvoritegl, govorechi: *Puuk ovi ustma mene poshtuje, à sarce gniovo dalekoje od mene.* Gljubiti dakle Boga svarhu svake stvari, nie

gljubitiga rijçju laxglivo, nego dilli istinno; veli pogljubgleni Uçenik Hsusov. S. Ivan.

GOVORENJE XIII.

Svarhu drugoga dijla treche stvari potribite za Saranitise, tö jest gljubavi Iskargnega. &c.

Si quis dixerit, quoniam diligo Deum, & Fratrem suum oderit, mendax est. 1. Joan. 4.

Ako tko reçè: gljubim Boga; à Brata svoga bude nenaviditi, laxacz jest. *Veli S. Ivan Apos.*

Zaludusu, moj karstjanine, molitve tvoje, i drughi devocioni; zaludu postovi, i drughe pokore; zaludu lemozine, i druga dobra dilla, ako tij zlobbu, i nenavidost imash ú sarczu suprot Bratu, iliti Iskargnem tvomu, *qui non diligit manet in morte*, tko negljubij brata, i Iskargnega svoga, pribyva ù smarti, veli sad reçeni S. Ivan: to jest, ù smarti duhovnoj, iliti ù grihu smartnomu. Zaludu scinish, da gljbav imash pram Bogom, toje privarra djavaoska: Gljbav Boxia, i iskargnega rastatise nemore, ni razluçiti. Viraje jedna, i jednostruka, tojest, virovati sve, i samo ono, shtoje Boog pokoigod naçin oçitovao S. Czarkvi, i ona nama navischjujè. Takoger Uffagne jest jedno, i jednostruko, to jest, uffati ù Boga samo, çekajuchi od samoga gnega i milosti od pomochij, kojesu nam potribite za dostignuti, i blaxenstvo viçgne,

gne, kojechemo uxijvati ù kraglest. nebesk. I na ovom svytu onà pokoimga moremo dostignuti.

Ali Gljubav, iliti dragost, i dobroochegne premdaje kripost jedna, i trechja stvar brez koje se nitko nemore saraniti; sasvimtizim nie jednostruka, nego dvostruka; illi da reçem ovako, dvokrilla, jedno krijlo prùxà pram Bogom, Gljubechiga svarhu svega, drugo krylo prùxà pram iskargnim, gljubechiga kao sebe istoga. I kako nie moguche nikada jednoj pticzi letti, neimajuchi, i ne pruxajuchi obadva kryla, tako nie moguche nikada jednoj dushi saranitise, nepruxajuchi jednog kryla od gljubavi pram Bogom, kakosmo rekli, à drugoga pram iskargnim, gljubechiga kao sebe istoga.

Mà shtoje tò, *Gljubiti Iskargnega kao sebe istoga?* Nie drugo, nego ottjetimu dobro kao i sebi: Nastojat, moguchi, uçinitimu kakobi otio dase tebi uçinij: Xelitimu svaki napridak duhovni, i tilesni, à ne marzit, i nenaviditi srichju gnegovu. Ovako gljubit Iskargnega, kolikoje Bogu drago, kolikolise kodgnega dostojanstvo zadobyvà: promotrimo ù dogagiaju, i iskazagnju ovomu.

Shtiese (vide Nucl. Catech. Bernard. Merc. Lect, 39. de char. prox.) da niki Redovnik poznajuchi çovika velika plemenom, i bogastvom, al opaçinama josh vechega, i ù uffagnju od spasegnja izgubglena: Reçemu s' velikom vruchjostju Duha. *Dobro, koe ochesh dase uçinij tebi, i tij çyni Iskargnemu, shto, ako uzçinish, saranicheshse.* Poslusha Vlastelin kratko ovo ponukovagne, i taknut iskrom Duha S. poçe sam sebi ovako govoriti: da tebi tko bude duxan,

nebili ottio, dati odma platij? i daſi tij ſiromashan, nebiliti drago bylo, dati bogati podylij lemozinu? Pravoje dakle, da tij platish tvoim duxnikom; i da podpomaxesh uboghe: i tako çignashe od onda. Buduchi pak jednu veçer prymio na konak jednoga ſiromàshka bolesna: komu kako dade dobru, i lypu veçeru, zapovidje, damuſe posteglja blizu ſebe naçini, govorechi ù ſebi; daſam ja ubog, i boleſtan dragobimi bylo, da budem gljuski prymglen. Okolo poh nochi poçe ſiroma bolesnik iskati vode, govorechi: izgorje od xègæ. Odmà oni Goſpodin govorechi ù sebi, daſam ja boleſtan, i da gorim od xègæ, dragobimi bylo, dami tko vodicę doneſe, skoççi s'poſtegle, i poteçe na bunar, damu vode doneſe, al hìtechi ù mraku poſarnu, upade ù bunar, i zatushiſe, po pripushchegnju Boxiemu. Ovi nenadgni dogagjaj sve kuchjane oxaloſti, alſe barzo promini xaloſt ù razgovor, i uttishegne veliko: zashto kada tielo iz bunara izvadishe, nagjoshemu na vratu jednu plemenitu tkaniczu, na kojoj upyſane biau ovæ rieçi. *Prie nego tylo ovo ù vodi oladje, dusha gnegova jurve lyce Boxie uxivashe.* Eto, Bratice moja, shtoche rechi, gljubit iskargnega kao ſebe iſtoga.

GO-

GOVOREGNJE XIV.

Svarhu çetvarte ſtvari brez kojeſe nitko nemore ſaraniti t. j. dobri djælà.

Sotagite, ut per bona opera certam faciatis vocationem veſtram.

Brinitese da po dobrij dillij iſtinno uçinite zvagne vashe. *S. Petar.*

NIe doſta rechi jaſam karshten, i virujem temeglieto ſve, shtoje Boog oçitovao, kakonoti viçgnja iſtina, koja niti more privariti, ni biti privaren; zastoje *Vira martva brez dobrij djelah:* Nie zadoſta rechi: Ja uffam viçgne ſpaſegne imati, zashto primiloſardni Goſpodin obechja, *tko bude virovati; i karſtitiſe, spaſenche biti*; i viranje ù ſvom obechjagnju: zashto on govori od vire xive, ne martve, i tako uffagne brez dobrij djèla, jeſt brezobravno prigrabglegne, ne da dostojno uffagne, i ràzloxno. Nitje zadoſta rechi: ja gljubim Boga svarhu ſvega, i Iskargnega kako mene: iſtoga ſamo goveregnem, akoſe gljubav ù dillu nepokazuje; *exhibitio operis, eſt probatio charitatis*, pokazagne dilla, jeſt iskushagne gljubavi: Gljubav dakle ù uſtij brez dìllà, jeſt hignoſt, niti iſtinita gljubav, nego laxgliva.

Bògje sve gljude stvorio, daim dade ſlavu viçgnju, i za sve Raj stvorio: Iſukarstje ſve odkupio, i ſveje karstjane dozvao na viru od ſpaſegnja, Ma ovo zvagne mij imamo dovarshiti odechi stazom od zakona, i zapoviedij gne-

govie: Toje shtonas ponukuje S. Petar Apost. *Nastoite, i btinitese, velj, da po dobrij dillij istinno uçinite zvagne vashe.*

Shtosu pak dobra dilla, eto priçesto govorijmo, da nisu drugo, nego çignegnja zakonita pokoimse ispugnjajuh, i obsluxujuh zapoviedì od zakona. Pod imenom dakle od dobrji djelah, brez koise nitko saraniti nemore, zdarxese çignenja, i neçignenja; çignenja zapovigena, i neçignenja zabragnenah. Nut kadase jedan çovik uzdarxij odazla dilla, izabragnena, ne reçelise, dobroe uçinio: tojest, dobroe uçinio uzdarxavshise, i neuçinivshi onoga shtoje zlo: ono neuçignenje, i uzdarxagne zovese dillo dobro. Za imati dakle çetvartu svar potribitu za spasegne, i brez kojese saraniti nitko nemore, *quiescite perverse agere, discite bene facere*: Pristanite, velj Duh S. po Proroku, progitese opako çiniti, nauçite, i nastojte dobro dillovati: Usdarxitese odazla, ne çynite ono shtoje suprot zapovydma od zakona, i shtoje zabragneno: A megjuto nastojte dobro çiniti, i dillovati ona, kojasu zapovigena. U ovom dvomu zdarxise çetvarta stvar potribita za saranitise, to jest, ù izvarsegnju, i obsluxegnju zapoviedij, od zakona. A zapoviedi mloga zapovydajuh, i naregjujuh dase çine: à mloga zabragnjujuh, dase neçine: Viditeli dase brez ove çetvarte stvari nemore spasegne imati: Tojest, brez dobrij dijlah: kojase zdarxe ù çignenju dobra, i ù uzdarxagnju odazla: toje ono shto sve zapovidi naregjujuh: tose svakomu karstjaninu navishtuje na karshtegnju: zashto svi znadete, dase na karstegnju pytà: Shto prossish od Czarkve B? Velish:

Vi-

Viru: Vira shtoti daruje ? velish : *xivot viçgni* : Ma poçekaj, neobechjajetise ovi xivot odmà za samu viru, onaje sama martva, negotise odgovorij : Akochesh ù xivot viçgni unychi *obsluxi zapovydi* : çujeteli vij ovo karstjani moj ? Ako ochete dostignutti xivot viçgni, obluxitivamje zapovidi, inaçievamse neobechjaje nitichetega imati. I nie zadosta nikà obsluxyvati, à nikà pristupat, i tlaçiti, nego sve podpunno : zashto velj Pysmo Boxie : *Tko ù jednom pomangkà, od svegase zakona krivacz uçinij*. Imà nikie karstjànah, koi mlogo dobra çinè, alise neuzdarxaju odazla, zaluduimje ; neimajù cilovito çetvarte stvari potribite za saranitise. Takoger imaij, koisu dobriçine od naravi, te neçine zla nikomu : al nenastoje ni çiniti ono shtoje zapovigeno, ni ovi neimajuh cilovito çetvarte stvari potribite za saranitise. Dakle, sinci, za danas upamtite ovo, da dobrà dilla, kojasu çetvarta stvar, brez kojese saraniti nemorete, zdarxese ù çignegnju, i neçignenju : ù çignenju stvarij zapovigenie, i ù neçignenju stvarij zabragnenie. U svakoj zapoviedi imà shtose zapoviedà, i shtose zambragnjuje : kakochemo viditi drughi pùt.

GOVOREGNJE XV.

Naçin za nachi izgubglieni pùt od spasegnja: dobra Ispovid.

Pœnitentiam agite. Matt. 3.

Pokoru çynite.

ZNadete svi, da po grihu smartnomu, iliti po pristupglegnju, i potlaçegnju kojemu drago zapovydi od zakona, zagese spùta od spasegnja, i izguby milost Boxia: ottrujese, i umre duhovno dusha. *Anima quæ peccaverit, illa morietur*, dusha koja sagryshi, onache umryti, velj S. pysmo. A' tkoje, tko mlogo pùtah ne sagryshi? Mà ako i sagryshymo po slabosti naravi grihom istoçnim pokvarene: po podtaknutju djavaoskomu; i po poxxuda od raskoshja svitovgni, i putenij naslagegnja, na kojanas pút nasha, i svyt himbeni navlaçe: imademo likariu, te likariu koliko kripku, i vrydnu ozdraviti dushu, i xivotjoj od milosti Boxie povratiti, toliko lasnu, isto akose ochemo gnjom sluxiti; toje, sinci moi, S. Sakramenat od pokore: Iliti S. Ispovid dobra, i vagljala. Dakle koiste sagrishili, *pœnitentiam agite*: çinite pokoru, tojest poxajavshise iz sarcza ispovid uçinite dobru, i vagljalu. Velim dobru, i vagljalu, zashto nike ispovydi shtose çine isto od nikoga obiçaja, nesamo nisu za ozdraviti, nego za ottrovati dushu: buduchi da ispovid nevagljala jest jedno priteshko svetogardje, iliti pogargegne Boxie, i gnegovi SS. Sakramenatah.

Ispo-

Ispovid nevagljala s' razliki strâna more biti. Najparvo kadase nikakova pomglja neuçinij sabrati, i spomenutise od sviu griha uçignenie posli najposlidgne Ispovidi dobre, zashto akoje byla nevagljala, vagljase, ispovidıti opet od sviu griha tada ispovydanie, zashto nisu oddrisheni. Vij koise çesto neispovydate, nego po dva trìli puta priko godine, mloghi samo jednoç, doisto akose nepripravite s' vele pomglrvim iskushagnem svysti, i dushe vashe, promislivshi dobro, i vishe pùtah svoj xivot, svaku zapovid napose uzam, pak mislechi jesiliu obiçajan pristupati, i kolikosiu puta pristupio: neuçinivshi, velim tako, nie moguche da uçinite ispovid vagljalu, i dobru, to jest, cilovito da iskaxète sve grihe broem, à doisto ako od 700. jednoga zaboravish po nepomgli od duxne priprave, i promisglegnja prie nego dogesh na ispovid, ispovidje nevagljala, i na ossugegne, ne da na spasegne.

Drugo: Ispovydje nevagljala, akose na gnjoj laxè, akoje lax golema, ilì drugom naudgliva, ù ovom pomankajuh, i onì, koi grihe svoje oggovaraju, à drughe iskargne osvagjajù. &c.

Treche: Ispovidje nevagljala, kadase koi grih omuuçij, nesmiuchi ispoviditi od styda. Ovoje tæshka privara djavaoska, kojom çesto varrà mladex, naulastito xensku. Csetvartoje Ispovid nevagljala, kadase pristupà na gnju isto od nikoga obiçaja, ghledajuchi jedno drugo, brez pripravna sarcza: Ochju rechi brez pravoga skrushegna, i temeglite odluke vishese nikada nepovratiti na grih. O kolikoi nevagljale ispovidi çine, i nedostojnose priçeschjuje, pristupajuchi brez ove priprave sarçane, iznutargne, iliti brez pravoga pokajagnja, i odluke! Tose oçito vidij

ù mlo-

ú mloghim grishnici obiçajnim . Jedan psovaç , pjanacz, bludnik &c. Ispovidise uskorizmu, pak ni korizma nie svarshila, à kamo dasu proshle, Svetkovine uskarsne, evogae viditi opet psovat kao i prie , onoga opyatise , onoga smardglivà naslagegnja ú mysli, xegli,ryçma, i dillij traxjti putenah . Ovij, i pryliçni dase budu istinno pokajali, i temeglitu odluku imali nepovrachjatise: doisto nebise toliko udigl na istè grihe povratili : dakleje zlamegne , da nittisu imali priprave iznutargne ni zdvoragne nikakove : svesu, sinci moj,take Ispovidi nevagljale, i na ossugegne vechè, ne da na od drishegne griha .

Mà kakochese jedan pokajati, i imati skrushegne pràvo od griha, kojì i nezna (govorim od vas, koisè rytko ispovìdate) dogete mloghi, pak nishta neznate kazati, toje oçito zlamegne, dase nyste promislili, i zato nie moguche, dase çisto ispovidite, i çilovito . A dase prie negose doge prid Ispovidnyka dvi trili nochi promisle dobro sve zapoviedi, pak upamti , kojuje, i koliko putà potlaçio, i pristupio , tada nebi govorio Ispovidniku, pytajme Oççe, neznam nishta. Dèr promisli karstjanine, kadasi kriv, tettie ichi prid Sùcza tilesnoga, kako onù nòch necheti san na oçi, nego mislysh , shtochesh govoriti ? A kada igesh na sùd duhovni za opravdati dushu svoju, nikakve pomgle ! neznadeteli daje dusha viçgnja, i visha od tyla ? &c.

G G-

GOVOREGNE XVI.

Slydij Svarhu Sakramenta od pokore, i vagljalè Iſpovydi

Confeſſionem, & decorem Induiſti. Pſal. 103.

Iſpovid, i lipotu obukaoſi.

NItko nemore znati, kolikoje ruxna, ſmardgliva, i pogardna dusha prid Bogom, i Angeli gnegovim, kojaje ù grihu ſmartnomu: mà po Sacramentu od pokore onaſe naghizda, zoshtoſe zaodie miloſtju Boxiom, pram kojom ſue lipote, i nakichegnja ſvitovgnja jesu nishto, i izpraznoſt. Ma ſamo vaglja viditi, daſe ovij Sakramenat uçinij vagljalo, svi priſtupaju karſtjani na ovij Sakr. ſviſe iſpovydaju, koi çeshche, koi rige; Ipak ſviſe neſaragnjujuh: Ma shto velim ſviſe neſaragnjuju: imam kazativam, daſe mallij, malli, Bratjo, od iſtij karſtjanà ſaragnjuju: Nebivam rad bio ja s' ovog miſta biti toliko zao glaſnik, i gorak, ali vaglja davam kaxem navishtegne Iſuſovo, *quia legatione pro Chriſto fungimur*: Namiſnishtvomſe sluximo Iſukarſtovim: On dakle veli, *multi ſunt vocati, pauci vero electi*: Mloghiſu zazvani na ſveto karſhetegne, mloghiſu privedeni na S. Viru od ſpaſegnja, ali ſaſvimtizim malliſu obrani, malliſe ſaragnjujuh: Shtoje uzrok? nè doiſto Iſus, onje umrò za ſue, onje ſue odkupio neprocignenom karvju ſvojom: Onje ſve Karſtjane oprao na karſtegnju od griha iſtoçnoga, ſve proſvitlao Boxenſtvenom miloſtju ſvojom, i nakittio: dakle

nie

nie pomankagne od gnega. Istinaje da narav gljuska pokvarena grihom istoçnim slabaje, i prignuta na zlochju: teshkose doge na poznagne zla, i dobra, evo po pottaknutju djavaoskom, po natezagnju svyta na svoja poxeglegnja, i put-ti na svoja naslagegnja, sagrishise smartno: Mà primilostivi Gospodin poznajuchi slabost nashu, ovom ottrovu duhovnomu ostavioje duhovnu likariu S. Sakramenat od pokore, moremose, moremo izlyçiti lasno kadgodi ochemo, dakle ni sjednu stranu nemore biti uzrok, shtose malli karstjani saragnjujuh, nego oni isti; Mallise saragnjuju, zashtose malli sluxe spodobno priple-menitom, i prikriposnom likariom od pokore, iliti S. Ispoviedi, kojaje toliko kriposna, koliko dabi jedan çovik sam, kadbi moguche bilo, bio uçinio sve kolike grihe, kojesu uçinili svi grishnici od pocela svita; samo jednoç uzamshi ovu likariu, ostalabi dusha gnegova nesamo oz-dravglena od sviu rànah duhovni, i oçishchena od sviu smradova, i pogani griha, nego joster nakichena darovma duhovnim, i obogachena milostju Boxiom, kako jedan Angeo nebeski. Kogachete dakle kriviti, ò karstjani, kadase vidyte malli obrani, à ostali svi osugeni? Sami sebe doisto.

Csujem gdiù sebi govorite: Oççe mise svi ispovydamo, i vishe putah, al bari, bari po jednoç prikogodine, dakle Akoje S. Sakr. od pokore, iliti ispovyd, likaria toliko kripka, kako more biti, dase mallij saragnjujemo mij karstiani? rechichjuvam, Bratjo, zashtose zlo sluxyte ovom S. likariom, vise ispovydate ali çinyte ispovidi nevagljale, tevamse mloghim ista likaria okreche ù ottrov. Skoroismo govorili skoliko strà-

stránah more biti ispovid nevagljala, i svetogardna. Imajte dakle znati, da nie svaka ispovid, kakose niki nadate, i uzdate likaria duhovna, nie ne zadosta, ghledajuchi druge kleknuti, te Misniku rechi pitajme, pàk jesam, nisam, jesam, nisam, i os. Toje maskaritise S. Sakramentom. Gospodin primignjuje S. Ispovid moru: *Vade ad mare*. S. Antun od Padue velj, da ovo zato primignjuje, zashto ima Ispovid ù jednomu pokorniku uçiniti one plodde, koje çinij more jednomu, koi unyge parvi put, iliti nenauçan vozitise po moru: Nut shtomu çinij, 1. svoim darmagnem uzbuçymu sva iznutargnja, iliti utrobu. 2. zabolyga glava. 3. çiniga bgljuati, çetvarto: dighnemu ishtà, iliti voglju jistì. Ovesu zaçine, sinci, dobre Ispovídi, i vagljale: koigodi pùt ovaki plodòvah neçinij ù pokorniku, sakr. od pokore, iliti Ispovid, nie dobra ni vagljala, niti na spasegne, nego na osugegne. *Parvo*: vaglja da uzbuçij darmagnem iznutargnja, tojest, pamet, i promishgljagne gnegovo, mislechi pomglivo, i dobro shtoje sagrishio, kojeje zapovydi pristupio, i potlaçio, &c. *Drugo*: vaglja daga zabolij glava, tojest, sarce, dase pokaje sarçano, i imade bolest, i xalost ù sarczu svomu., zashtoje grysi svoim uvrydio Boga, i pogardío. *Treche*: vaglja daga çinij izbgljuati, iliti cilovito sve, svekolike grihe smartne izkazati, od Kojesu varste, kolikoije Broem, i okolostagnja gniova, kakosmo drughe pute kazyvali, govorechi od ispovidi, kako imà biti cilovita. 4. Imamu dignut ishtà iliti voglju sagrishivati ù napridak. Ovosu reko zàçine od dobre, i vagljale ispoviedi. Parvaje vama, koise rytkoi spovydate toliko potribita, koliko

nie

nie mogùche brez ove zàçine imati drughie: zashto ako tij ne skupysh pomglivim iskushagnem fvysti, i promyshgljagnem nefpomeneshfe od svoij griha, kakochesh imati pokajagne? odashtacheshse kajati? Pokajagne pak s' odlukom temeglitom vishe nikad povoglno neuçiniti griha fmartnoga: i najposli cilovito izkazagne griha jesu gragja, i japia, brez kojefe ovi Sakramenat uçiniti nemore: kako zauçiniti kruh, nie zadofta xito imati: negoga vaglja famgleti, vodom zakuati, i ù vatri ifpechi. Tako za uçinitì vagljalu ifpovid, skruskegnem grihe famgleti, fuzama zamifiti, vatrom gljubavi Boxie ifpechi: pak onda ichi izbgljuati cilovito prid ifpovidnikom. Oftavgljam fada vama misliti jefuli ovim fvima zaçinama ifpovidi vashe zaçignene: Akofu uzdajtefe ù gni: Akoli nifu. Etovam uzrok zashtofe mallij od karftjanah faragnjujù. I buduchi da poslabofti çefto fagrishujemo, niti imamo drughe likarie izvan ovoga prifvetoga Sakramenta, cæftochju od gnega govoriti, i govorim: zaskto kadbimi izashlo za rukom nauçitivas fve ifpovydatife vagljalo, i fafvim zaçinama reçenim, velebife uzdap, dafte fvi megju mallim koifu obranij.

GO-

GOVORENJE XVII.

Nauk iskushati ſvyſt ſvarhu zapovydi Boxie, za iſpoviditiſe vaghjalo, i dobro.

Si vis ad vitam ingredi ſerva mandata.

Akochesh unychi ù xivot viçgni obsluxuj zapovidi.

PRripogljubgleni karſtjani moi, drugoga pùta za unychi ú xivot viçgni, i ſaraniti dushu ſvoju neima, nego obsluxegne zapovydij od zakona: kadaſe pak s' ovoga puta zage po priſtupglegnju kojemu drago zapoviedi od zakona, neimà drugog naçina povratitiſe opet na pút od ſpaſegnja, izliçiti dushu svoju, i metnuti gnju ú miloſt Boxiu, nego S. Sakr. od pokore, kakoſmo vishe puta rekli, i govorímo eto ſveudigl. Mà ovoje mloghi karſtjanah izgubglegne viçgne, niti moguh xiviti na ovom ſvytu himbenomu, ne pristupajuchi çeſto zapoviedij, niti oche mloghi nauçit iſpovydatiſe dobro, i vagljalo, i tako uzdajuſe ù one iſpovidi, koje niſu vaghjale, taſe mallij i ſaragnjujuh. Dakle, ſinci, ponukujem, i molimvas toliko, koliko vashe, i moje xelim ſpaſegne, nauçite sluxitiſe ovom likariom nebeskom. Kada mislish ichi na Iſpovid, nikada neigite (navlastito vij, koiſe rytko iſpovidate) nepripravivshiſe, to jeſt, ne iskushavshi ſvyſti, iliti nepromislivshi griha ſvoi; jur neizkazavshi prid Miſnikom, iliti Iſpovidnikom ſviu griha ſmartni, i okolostagnja gniovi, to jeſt!, kako, s' kim, na kom miſtu, napriliku da niſi krage,

il drugoga griha uçinio ù miſtu posvechenom, kakoe czarkva, i grebje: da njſi ſagrishio s' rodiczom, ili s' çegljadetom pod zavitom: i drugah pryliçna, kakoſmo drughe putè kazyvali, koje ſtvari il grih otteshçajuh, il varstu od griha promignjujuh. To ſve vaglja çisto istomaçiti, i iskazati, nek likar duhovni more ranne tvoje izliçiti, inaçie nechèſe izliçiti, negò vechma ottrovati. Promislite ſada jeli moguche vama od toliko miſecij, il od cilu godinu dànah iskazati, i iſtomaçiti çiſto, i cilovito, neuçinivshi priprave, i nepromislivshi ſvoga xivota ſvelikom pomgljem. *Si noſmetipſos dijudicaremus, non utique judicaremur*. Velj S. Pavao: da mij nas razvygjamo, i promyshgljajuchi ſpomgljom nasha dilla, daij ſtavgljamo pod ſùd, i odrishegne Namiſnika Iſuſova Iſpovidnyka cilovito, nebiſmo byli ſugeni vishe za gni.

A' ovo nie muçno ſvakomu uçiniti, tkogodi imà brigu od ſvoga ſpaſegnja: Neimash drugo uçiniti karſtjanine, nego ono, shto çinish, kada igesh na ſuud prittiſe ſuprot komu zloçinczu, i oſvaditiga prid ſuczem, daga pokarah: shto çinysh molimte? Jeda igesh prid ſucza, nishta nepromislivshi? Jeda kada dogesh, terte upytà, shto ochesh? govori, reçesh, doshaoſam kazati shtomie uçinio oní, i oſvaditiga: pytà Sùdacz, à shtotie uçinio? neznam goſpodine, pytajga tij: nebiliti ſudacz tada razbio glave, i ottirao izprid ſebe? Al neçinyte tako, nego varlo dobro nikoliko dàna, i nochy mislysh, i promyshgljash, shtochesh govoriti, i kazyvati prid Sucem, shtotie uçinio, prid kym, na komu miſtu. &c. &c. Tako brate duxanſi çiniti kada igesh na Iſpovid prid Sucza duhovnoga, Tiſi ondi davuxia, ili-

ti

ti parbacz, kako pokornik; à kako grishnik, jesi i krivacz tij isti: i tako tij, kako pokornik, igesh osvagjati tebe istoga kako zloçincza grishnika: dakle imash dobro promisliti ú çemucheshga osvaditi: to jest, shtoje uçinio suprot zapovidma od zakona, kolikoje putah koju zapovid pristupio, i potlaçio: Mislechi, i odechi s' pametju od jedne zapoviedi do drughe: koju nagesh, da nisi pristupio, ostavi: à koju nagesh dasi pristupio, ono zabilixi, i upamti, te kaxi Suczu duhovnomu, i kako, i koliko pùtah, kajuchise s'temeglitom odlukom vishe nepristupati, ni gryshiti, shtogodi tako sugeno bude, nechesh vishe biti sugen na strashni ças smarti tvoje, ni na strashnomu súdu opchennomu od Isukarsta. To upamtite, sincì, daje potriba: A' drughichemo pút govoriti naçin, kakochete lasno svi ovo çiniti. I nemojtese çuditi, davam najvishe svarhu ispovidi dobre, i vagljale govorim, ò ovoj doisto visij vashe spasegne: Muçnoje snagu dati naravi gljuskoj, dase upazy od rànah duhovnij, ilitı od griha vazda, zato nastoim, dase neusmarde, nego daij znadete izlyçiti: Ja, Bratjo, kazujem, i kazyvachju brez prystanka: zashto inaçie akose ispovydati vagljalo nenauçyte, spasegne vasheje ù sumglj, &c.

GOVORENJE XVIII.

Slydi nauk za iskushati svijst svarhu zapovydij.

Probet se ipsum homo.

Nekase iskusha çovik.

PRiporuçuje S. Pavao, dase iskusha svaki çovik, kada igè na SS. Sakr. od Ispovidi, i priçeshtegne. Ovose iskushagne çinij promysgljajuchi shtose zapovyda, da nysi ostavio: ili shtose zabragnjuje, da nisi ùçinio. Iurve znadete, dasu dvij zapovidi od Gljubavi, I. *Gljubi Booga iz svega sarcza svarhu svake stvari.* Druga: *Gljubi Iskargnega kako tebe istoga.* Od ove drughe izode dvì zapovidi od naravi. I. *Shto nie tebi drago datise uçinij, nemòi ni tij uçiniti drugomu.* Druga: *Shtoje tebi drago, datise uçinij* (kadabise naodio ù onom stanku, ù komu vidysh iskargnega) *i ti gnemu uçyni.* O ovim zapovidma doisto vas zakon vissij istinaje. Ali za bistrihè, i lipshe istomaçegne, i za dati svakomu na znagne razborittie, shtoje zapovigeno, shtolie zabragneno: Uçyni Boog svemoguchi 10. zapoviedij: iliti reçene dvij za bistrie istomaçiti, razdyli parvu ù 3. à drugu ù 7. te byvaj 10.

Parva zapovyd Boxia mloghim ryçma, i podughim govoregnem izrecenaje ú S. Pysmu, kadano Boog dade Mojsiu 10. zapovydij: veli; *Iasam Gospodin Boog tvoj, koisamte izveo iz zemgle Ægipta*, i ostala dobroçinstva napomina, ottiuchi za tò harnost, poshtegne, i zaffalnost; ottiuchi dase ù gnega sama viruje, i uffà, i dase

sar-

farçano gljubij svarhu svake stvari stvorene: zato slydij, *nemoj imati Bogovà izvanskie*. Odkud razliçitost izodi megju istim mestri od nauka karstjanskoga, za izrechi ù mallo ryçy ovu parvu zapovyd Boxiu: premda ù sebi svese jednako ima razumiti: I za upamtiti lasno, à da zdarxij sve ono, i shtose ù gnoj zapovyda, i shtose zabragnjuje. Evo.

Parva zapovyd Boxia: *Jednoga shtuj Boga stvoriteglja, A neimaj drughij Bogovah izvanskij.* Razumieteli, bratjo, shtose zapovydà ù ovoj zapovydi? zapovydase doisto Bogu poshtegne: Ma koimse dilli çinij ovo poshtegne? çinise dilli redovnistva karstjanskoga, virujuchi, i uffajuchi ù gnega samoga, i temeglito darxechi za istinnito sve ono, shtoje oçitovao. zashtoboje on viçgnja istina, koja privariti nemore. Uffajuchi ù gnegovo milosardje, da obsluxujuchi gnegov zakon, datichenam sva à, kojasunam na spasegne; i xivot viçgni, zashtoje priviran ù svom obechjagnju, i svarhu nas primilosardan, i pripravan vazda svake grihe najtexxe opprostiti grisniku pravó skrusenu. A tò svak znade, dase nemore virovati ù onoga sama, ni uffatti, tkose negljubij vishe neg ishto drugo: kakose dakle zapovidà poshtovati jedini Boog stvoritegl, zapovydajuse dilla vire, uffagnja, gljubavi, poklona, harnosti, i zasalnosti. Svarhu ovij kripostij dakle imash, kad igesh na ispovid promislitise, jesilij gni dillovao, ako nysi, osvadise. &c.

U istoj zapovydi zabragnjujuse imati Bogovi izvanski; tojest, virovati ù Idole, ù çarke, ú sne. &c. U mallo ryçii znajte, da grysi suprot viri, ùffagnju, gljubavi, i poshtegnju Boxiemu jesu suprot parvoj zapovydi. Promisli dakle da

nysi sumgljo ù viri, ili ukomu çlanku, ili dase more tko saraniti izvan vire katoliçanske. Takoger, da nisi uzdaose saraniti brez dostojanstva, i dobrij djælà : ili da nisi izgubio uffagnja ù milosardje Boxie. Da nisi za Bogom marmgljao, dasè zaboravio od tebe, i krivoti uçinio;tosu psosti suprot Bogu. Da nisise maskario riçma Boxim od S. pysma. Sagrishujese suprot ovoj zapovydi, i kadase nemare nauçiti stvari potribite za saranitise, ottajstva, i çlanci od vire. Sagrishujese suprot ovoj istoj zapovidi, olostju, i tashtom slavom, kadase çovik ponosij, kao daje shtogod od sebe, i po svojoj kriposti, gdi svakà ìmà poznavat od Boga, ignemu ù poniznosti zaffaglivati.

Kada dakle igete na Ispovyd : reçena promissli, ak onagesh pomankagne suprot poshtegnju Boxiem, viri, vffagnju, gljubavi. Ili dasi virovao ù çarke, sne, gaku ptìçiu &c. illi dasi sagrishivao ú holosti, ponostvu, i tashtoj slavi : upamti, i ispovidi najparvo. Akolise ù ovoj zapovydi nenagesh ù pomankagnju, prygi iskushivati svyst svarhu ostalij. od koichemo drughi put davam nedosadim zduglinom.

GOVOREGNE XIX.

Slydij nauk za iskushati svyst, tkose oche dobro, i vagljalo ispoviditi.

Clama, ne cesses. Isaiæ 58.

DUh S. uçinivshi Isaiu Prorokom, i Pastirom duhovnim svarhu puka svoga, i shagluchiga daim pripovydah, evo shtomu velj: *Vapij, vyçi, nepristaj, kako Trùbglja uzdixi glàs tvoj, navishtuj pùku momu zloche gniove.* Ovo ù prylici Isaie zapovydah svima nama pastirom duhovnim; *Vyçi, nepristaj:* Neimam dakle pristajati, i suprot opaçinama vikati, koimse tlaçè zapovidi Boxie, i uçitivas, da kada ottrujete dushu vashu grissi smartnim, bari znadetejuh oprati na studenczu Prisvetoga Sakr. od pokore, iliti dobre cilovite, i vagljale ispoviedi. Ove vij nikada nechete dobre, i vagljale uçiniti: Akose prie nepripravite s' pomglivim promishglegnem griha vashi, odechi spametju po zapovydij, za spomenutise, kojuste, i koliko pùtah pristupili, za kazati çisto, i çilovito prid Namisn. Isusovim. Najposlidgni putsmo kazyvali shtose zapovyda, shtoli zabragnjuje ù I. zapovydi Boxioj. Druga-je zapovid Boxia: *Neuzmi ù ispraznost imena Boxiega:* gdi po imenu Boxiemu razumiuse sva ona, ukoim sja dobrota, veliçanstvo, i milosardje Boxie; kakosu B. D. M. Sveti dvorani nebeski, kryx, muka, i karv Isusova, i SS. Sakramenti svi, à assobito tyla, i karvi gnegove. U ovoj dakle zapovydi potvargjusese, i zapovyda doisto, da mij slavymo, i dyçymo ime Boxie,

i ſva reçena zazyvajuchi ſaſtrahom, Bogogljubſtvom, poshteno, i ponizno ú nashi potriba, i kadaje na ſalu, i poshtegne Boxie: inaçie zabragnjujeſe. Sagrishujeſe dakle ſuprot ovoj zapovidi, parvo: ako ne ſalymo imena Boxiega ù prigodbi, i na ſvoja vrimena. Drugo, priſtupaſe ova zapovid s' obiçajnim zakletvama, nepromísgljajuchi ilie iſtina ili lax: ilie ſtvar doſtojna, i poshtena, ili nedoſtojna, za zazvati Boga na gne ſvidoçanſtvo. Takoger proklinajuchi ſtvoregnja. Boxia ù gljutini. Takoger zaviti, i obechjagnja Bogu, i ſvetim uçignena, akoſe neizvarshe. Takoger one zakletve nepromishglene, il ù gljutini, il ù nevogli kojoj, uçinichju ovo, uçinichju tò, akoneuçinim, neka Boog ubie &c. &c. à mlogo putah il neima odluke uçiniti, il zna da nemore, il bari ſumgli, i pakſe kune, nieli tò ù iſpraznoſt uzimati, i pogargivat, ne da shtovati veliçanſtvo B. Takoger niki brezobraznij, kazujuchi nepoçinſtva, i opaçine svoje, uzimajuh u ſmardgliva uſta Boga, i ſvete, ſalechiſe daſu ono, il ono uçinili. I tkogodi ima obiçaj tako zaklinatiſe, proklignati, i ú iſpraznoſt uzimati neposhteno, i nepromishgleno Ime B. nehajuchi, i neuſilujuchiſe oſtaviti takoga zla obiçaja, onje ù ſtanku griha ſmartnoga: to jeſt, ne da ſvaki put ſmartno ſagrishij, kad izuſti po zlu obiçaju, nego nepomglja ona oſtaviti taki obiçaj, jeſt doiſto grih ſmartnì. Aveche od laxglive zakletve i negovorim: zashto kolikogodiſe pùtà ù làx, iliti laxuchi zakunesh, toliko broem griha ſmartni uçinish, i vagljaij broem kazat na Iſpovydi. Eto ſhtoſe imate promisliti ſvarhu zapovydi drughe, prie nego dogete prid Miſnika.

Tre-

Trechja Zapovid: *spomenise posvetiti dan svecani*: Ovdise razumiu, i postovi; zapovydase dakle, da ú dneve svezçane imajuse çiniti dobra, i gljubodilna, i od milosardja djela, koliko tko more duxsanje: A missu slishati tkoostavi, moguchiúh slishat, smartno sagrishi svaki pùt, i vaglja na broj kazati. Takoger postove postiti zdarxise ù ovoj zapovydi. Takogèr zabragnjujuse svi poslovi texaçki, majstorski, i targovine: to starishine imaju ove poslove zabraniti nesamo mlagim svoim, i najamnikom, i slugama, nego i marvi svojoj, Volovom kognima, &c.

Suprot ovoj zapovidi dovodese, i grysi od proxdarlosti: Iposhtegnje kojese prystoi czarkvi, i drughim misti posvech.

Zapovid 4. *Poshtuj Occa i Mater*. Pod ovom zapovydi zdarxise duxnost, i starie pram svoim mlagim, i mlagie pram svoim starim; i Gospodara pram slugama, i najamnici, koi imajuim trud plachjati, i smilosardjem zapovidati provygjauchi gnima gniove potribe: I duxnost sluga, i najamnikah, koisu duxni virno, pomglivo, i s'gljubavju paziti dobarah kojasuim pripoруçena, i sluxiti, ne samo na oçi, nego i kad nie Gospodarah kodgni, inaçie dabi pogniovoj nepomgli shteta byla gospodaru, duxnisumu ispraviti. Jednom riçju, starishinesu mlagim duxni gljubav, provigegne, i razloxno karagne, i svit, A mlagij pram stariem gljubav, poshtegne, strah, postidnost, i posluh: izvan akobiím zapovidili shto, shtose uçiniti nemore brez griha, zashto tadaj neimajuu slushati, kadbij na grih nagovarali.

Zapovyd 5. *Neubij*. Sagrishujese suprot ovoj zapovidi nesamo ubojstvom, koi grih vapie osvetu

vetu prid Bogom: nego ſvaki udoracz texak od oſvete ù ſarçbi, paçe ſvi gryſi od ſarçbæ, nenavidoſti, i oſvete; i moreſe ſagrishiti neſamo dillom, nego riçma od pogargegnja iskargnega, kojeſu gore, i texxe mlogo putah od udarcza: takoger myshglju, i xegljom od zlovoglſtva, i nenavidoſti: Takoger xelechi komu ſmart, gubyno, shtetu, il drugo zlo. Sada davas upytam, upadateli vij ù ove grihe, priſtupateli ove zapovidi: znam, da niedan nebi ſmio rechi: Oçe neupadam nikada: Ako pak upadate, zashtoſe nepromislite pomglivo; nego niki dogete, neznam nishta Oççe: pytajme. Neznash, zashto nitiſiſe pripravio, ni promislio, ni tvoje ſvyſti i dushe iskushao: i takoſe çine vishe pùtà iſpovydi nevagljale &c. Slydichemo drughi put oſtala, za ſada pamtite to, i pogite ù myru.

GOVOREGNE XX.

Slydij Nauk za iskushati ſvist ſvarhu 6. Zapovydi, i oſtalij.

Clama ne ceſſes. Iſ. 58.

BUduchi da Boog po Proroku nam Paſtirom velj, da nepriſtajemo vikat, i vapiti svarhu onoga, shto poznajemo, daje najvishe potribito za vashe ſpaſegne. Doiſto neimam priſtat, Proshaſti svetkovynaſam kazyvao, kako imate isushavati vashu ſvyſt, kadſe ochete ispovydati svarhu parve, 2. 3. 4. i pete zapoviedi. Sada slydij shesta: tojeſt, *Ne ſagrishi bludno*, iliti neuçini griha putenoga, na ovu istuſe zapovid dodovodij, i deveta: tojeſt, *nepoxeli tuge xene*, iliti

ilíti tugja druga vinçanoga. Ove dvi zapoviediſu ſvejedno, zashto shestà zabragnjuje neçistochju ú dillu: A' devetah, i ú poxeglegnju, paçe, i misli neçiſte s' naslagegnem povoglnim, tako da neſamo grih puteni, i kakvomu drago naslagegne smardglivo tilesno od bludnoſti ú dillu jeſt zabragneno, nego i u ryçma, i ù pomishglegnju, kadaſe ſamo zadarxaje çovik povoglno, snikim naslagegnem ú poganim mysli, à neuſilujeſe gni iſtirati, premda ne odluçuje, niti xelij uçiniti grìha: Akolí pàk josh xelj, i odluçuje uçiniti, toje jurve uçinio grih puteni ù ſarczu svomu. Suprot ovoj dakle *6.*, i *9.* zapovidi ſagriſujeſe pomishglegni neposhtenim, naslagjujuchiſe, i zadarxajuchi ú gnima povoglno: xegljom: ryçma neposhtenim, i brez obraznim, i dilli. Ah kolikoi, navlaſtito govorechi od mladexi xenskoga plemena, nevagljale ispovidi çinij, neispovydajuchi çiſto, i cilovito griha ſuprot ovim dvima zapovidma zaradi ſtyda, kogaim djavao dighne, kada gryshe: à ſtavij prid obraz, kadaſe imaju ispoviditi, rekaobi daſu Angeli kadaſe ispovidaju, niti tù imà neposhtene mysli, ni pogbleda, ni ryçi, ni ſadoticzagnja: à od poxeglegnja, i dilla Boxe ſaçuvaj. A nikakova griha neima ù koi lashte, i çesche upadaju, buduchi da ſvima mochi od dushe, tojeſt, pametju, uſpomenom, i xegljom; takoger svima ochjuchegni od tyla, poghledom, slishagnem, govoregnem, dotyczagnem, &c. moreſe ſagrishit, i ſagrishujeſe ſuprot ovim dvima zapovidma, i upada ú neçiſtochju smardglivie naslagegnja tilesni.

Sedma zapovid: *Neukradi*. Na ovuſe dovodij deſeta, tojeſt, *Nepoxeli ſtvarij tugie*. I po oviſe na-

naçin razumie, dafe neima xeliti ono, shtoje tuge, prigrabiti nepravedno, na fillu, il ukrafti: A nezabragnjujefe xeliti imat onako, tojeft, ftechi pravedno, il kupiti &ç. fuprot ovim zapovidma dovodefe svi gryfi od Lakomofti. Sagrishujefe dakle xelechi stvari tuge prigrabiti: favishgnju xeglju imajuchi, i brigu ftechi Bogaftvo, odkud izodi mlogo puta oftaviti Mifu, i potlaçiti svetkovine, i çiniti nepravedne dobytke ù targovina, i çefto kryve zakletve. U dillu fagrishujefe ne famo kragjom, i ottimagnem: nego çinechi drugomu shtetu pokoimu drago naçin nepravedno, ilmu na sùdu, il brez sùda: Takoger kamata, i kamatne ugovore çinechi. Takoger onij, koi il ùzdarxàju neplachjajuchi truda texasçkoga: il moguchi platiti neche odmà, nego odmiççu od vrimena do vrimena. I tko kragjom, pritisnutjem, ottimagnem tugja, i shtetom nepravom iskargnega uvrydij, maloife faragnjuje nebojtefe: Najftrahovittieje priftupglegne ove zapovidi, zashto akofe nepovratij tuge, grihse ne oprashta. A kamo? Kolikoi povratì Iskargnemu shtomuje il shtetu uçinio, il prigrabio nepravo? kolikono i bylij Gavranovah: bashcheij toliko bitti, i ú Raju.

Ofma zapovyd Boxia, *ne reci kriva*, *iliti laxgliva svidoçanftva*. Po ovoj ne famofe zabragnjuje; krivo, i laxglivo svidoçanftvo na súdu, nego svaka làx, i riçju, i zlamegnem: fuprot ovoj zapovidifu murmurationi ozloglashegnja, &c. Aman, i koi ovu zapovid priftupaju maloife vagljalo ispovidah, i faragnjuje: zashto, kakoi mallo tugju robu povrachja, onako, i josh magne povrachja poshtegne dignuto iskargnemu,

à ne-

à nepovrativshiga, zaludúmu Ispovid, à naopoko priçeshtegne.

Eto, bratice moja, shto vij imate promyshgljati prie nego dogete prid Ispovidnika: svaku zapovid na pose, za iskushati dushu svoju, kojusi, i koliko puta pristupio. Ukojojse chjutish, upamti, te çisto, i cilovito ispovidi, i kaxi. &c. inaçie nechesh vagljalo Ispovidi uçiniti. Il vam virovat, il nevirovat javam kaxem, i ovochju isto kazivati, i ú napridak najçeshche: zashtovas sviu nie nikad zajedno, zatochju kazivati, neka çujete svi, da ja za vashe neznagne Bogu nedajem razloga, koimi velj: *Clama, ne cesses.* Vijçi, nepristaj.

R Y C S.

Iliti napomenutje Kapelanom, i Ispovidnikom.

I*Stinaje Poshtovani Kapelani, i Missionari, daje potriba vele çesto pryprostiti pùk uçiti, paçe kako S. Pavao veli:* argue, obsecra, increpa in omni patientia. *Karaj, moli, pryti ù svakomu ustarpglegnju, zavrachjajuchise gnima kazyvati, kakose imajù pripraviti za ispovid, i prie uçiniti iskushagne svysti. Ali sasvim tizim vaglia neumitteonè pripo*nochi*, pytajuchi, zashto doisto neumiu* circumstantia, *iliti okolostagnja, i varstà istomaçiti, i ù ovom poslu Boxanstveno imase imati ustarpglegne, inanie niti grisnik ostane oddrishen, çiti Ispovidnik nezavezan. Imam virbvati da svaki ovu pomglju imà: Al akobise kei nashao (shto nevirujem) od*

onij,

onij, koi, kako pokornik klekne, za oppravitiga prie, odmà poçne; Kadsise ispovidio? jesil onu pok. izvarshio? jesil glub. B. svarhu svake stvari? jesilse kleo B. dushom? &c. jesil poshtovao Oçça, i Mater? da nisi koga ubio? da nisi bludno sagrishio? da nisi shta ukrao? danisi krivo svidoçio? da nisi poxelio tugja druga; il koe stvari tugè? A tako barzo ova upitagnja çinij, da siroma Pokornik nemore ussatit vrimena odgovarati: jesam, nisam. Kako reko, nikadase nenedam, da ovakie imà Ispovidnyka: Boog sacuvao! Alisam çuo tuxitise pokornike: shtomu drago, vishe negovorim: Nekase spomene svaki, da ondi, Legatione Christi fungimur.

NADOSTAUGLENJE.

„ Ne samo ú Nedigle prid oshkropglegne S. Vode, „ nego i ù veçer gdisu na konaku pomglivij „ Kapelani, i Missioneri zovnuvshi çegljad, „ i diçiczu obiçaju rechi Gospine Letanie. Pa„ kim shtogod kazati od nauka *K*arstjanskoga, il „ diçiczu uçechi, il velike pytajuchi, i tomaçe„ chjim shtogod, kakose zdarxij u proshasti govo„ regnij; Ili kakote Boog uçij.

„ I ovij doisto Bogle çinè, negobi bylo pripu„ stiti daseskupe, te gùdu, i pivajuh prid kape„ lanom, takobiim dao slobodu, dagase neboje, i „ damu mallo posthegne nose.

LETANIE GOSPINE.

Pod Tvoje obragnenjè uttiçèmose sveta Bogorodice, ne odbàci molitavah nashij ù potribama nashim, nego od poghibili svake izbavi nas, vazda Diviczo slavna, í Blagosovglenà.

Illi.

Zaçetje tvoje neoczkvargneno Bogorodice Divo vesegle navisti svemu svitu: jereje od Tebe isteklo sunçe pravde, Isukarst Boog nash, koi odrishivshi proklestvo, dadde blagosov, i smetavshi smart, dadenam xivot viçgni.

GOspodine pumiluj.	Gosp. pom.
Karste pomiluj.	Kars. pom.
Gospodine pomiluj.	Gosp. pom.
Isuse slishi nas.	Isuse slishi nas.
Isukarste uslishi nas.	Isukarste uslishi nas.
Oçe Nebeski Boxe.	Smilujse nami.
Sine Odkupitegliju svìta Boxe.	Smilujse nami.
Dushe Sveti Boxe.	Smilujse nami.
Sveta Troiczo jedìni Boxe.	Smilujse nami.
S. Mario.	Moli za nas.
S. Bogorodiczo.	mo. za.
S. Divo Divyczá.	mo. za.
Majko Isukarstova.	mo.
Majko Boxanstvene milosti.	mo.
Majko priçista.	mo.
Majko neoczkvargnena.	mo.
Majko ureshena.	mo.
Majko gljubezniva.	mo.

Majko

Majko uffagnja. mo.
Majko umiglenstva. mo.
Majko stvoriteglja. mo.
Majko spasiteglja. mo.
Diviczo prilipa. mo.
Diviczo primudra. mo.
Diviczo poshtovana. mo.
Diviczo pripoviedana. mo.
Diviczo moguchja. mo.
Diviczo sveta. mo.
Diviczo dobrostiva. mo.
Diviczo virna. mo.
Diviczo milostiva. mo.
Oghledallo pravde. mo.
Uzroçe nashe radosti. mo.
Grade utoçishchja. mo.
Vrata nebeska. mo.
Vesegle Izraelsko. mo.
Slavo Ieruzolimska. mo.
Skallo nebeska. mo.
Sude duhovni. mo.
Prystogle Solomunovo. mo.
Ruxiczo rumena. mo.
Kruno biserna! mo.
Gljubiczo primalitgnja. mo.
Kuchjo zlatna. mo.
Zvizdo jutargnja. mo.
Svitlosti poludagnja. mo.
Zrako sunçana. mo.
Pribivalishte Duha S. mo.
Czvite diviçanstva. mo.
Studençe vode xive. mo.
Zdravje nemochnikà. mo.
Utoçishche grishnikà. mo.
Uttishegne nevoglnij. mo.

Po-

Pomochniczo Karſtjanska. mo.
Kragliczo Nebeska. mo.
Kragliczo Angeoska. mo.
Kragliczo Patriarki. mo.
Kragliczo Proròkà. mo.
Kragliçzo Apoſtòlà. mo.
Kragliczo Muçenikah. mo.
Kragliczo Iſpovidnikà. mo.
Kragliczo Divyczà. mo.
Kragliczo sviu svetij. mo.

Jagançe Boxi, koi odnimash grihe svita.
Proſti nama Goſpodine.
Jagançe Boxi, koi odnimash grihe svita.
Uslishinas Goſpodine.
Jagançe Boxi, koi odnimash grihe svita.
Smilujse nam Gaſpodine.

Karſte slishi-nas. Karſte slishinas.
Iſukarſte uslishi-nas. Iſukarſte uslishinas.
Boxe pomiluj. Boxe pomiluj.
Goſpodine pomiluj. Goſpodine pomiluj.

Oççe nash.

℣. Ineuvedinas ú napaſt.
℟. Da izbavi nas odazla.
℣. Moli za nas S. Bogorodiczo.
℟. Da doſtojni Budemo obech. Iſuk.
℣. Goſpodine uslishi molitvu moju.
℟. I vapaj moj da prydè k' Tebi.
℣. Goſpodin svami.
℟. I s' Duhom tvoim.

Pomolimose.

MIlostj tvojom, molimote Gospodine, nashi gryha uze oddrissi, i moglegnem B. Marie vazda Divice, sasvim SS. tvoim, nas slughe tvoje, dobroçinioce nashe, i mista nasha ù svakomu zdravju uçuvaj; i sve rodjake, priategle, blixnike, i druxbenike nashe od zlòchja oçcisti, kripostma prosvitli, Myr, i zdravje nami podyli. Nepriategle vigene, i nevigegne odnimi, putenà poxeglegnja odarni: Aer zdrav, i plodan dopusti. Darxave nashe, i mjsto nashe, sasvim pràvovirnim, koi ù gnima pribivajú, odasvake kughe, morie, glada, voiske, i nepriateglske zloche cilovito, i zdravo sarani. I svim virnim, xivim, i martvim, xivot, i pokoj viçgni dopusti. I Czarkvu S. Rimsku, Biskupa nashega, i vas púk karstjanski odasvake protivshtine obràni. I Blagosov tvoj vazda budi svarhu nas. Po Isukarstu Gospodinu Nashemu. Amen.

Zatim *Gospino pozdravglegne, i* 5. *oçce nasha, i drughe molitvice, kako Angelù strax. &c. kakose prigodij misto, i vrijme: navlastito akose nehytij govoriti shtogod svarhu nauka Karstjanskoga. &c.*

SKUPGLENJE.

Nauka Kanstjanskoga ù kratko.

U' Ime Occza ✠ i Sina, i Duha Svetoga. Amen.

Oçce nash, koi iesi na nebesij, svetise ime-

tvoje. Prygi kragleſtvo tvoje. Budi voglja tvoja kako na nebu, tako i na zemgli. Krúh nash svagdagni dajnam danas: i odpuſti nam dúghe nashe, kako i mij odpushtamo duxnikom nashim: i neuvedinas ù napaſt: da izbavinas odazla. Amen.

Zdrava Maria miloſti puna, Goſpodin ſtobom. Blagoſoglena tij magju xenam, i blagoſovglen plod utrobe tvoje, ISUS. Sveta Mario Majko Boxìa moli za nas grishnike ſad, i ù vryme ſmarti nashe. Amen.

Virujem ù Boga Ocza Svemoguchega, ſtvoriteglja neba, i zamgle. I ú Iſu-karſta ſina gnegova, jedinoga Goſpodina nashega. Koi-je zaçet pò Duhu ſvetomu, rogen od Divice Marie. Muçen pod Ponciom Pilatom, propet., umrò, i pokopan. Snige nad Pakao, trechi dan uskarsnu od martvie. Uzige na nebeſa, ſidì obdesno Boga Ocza Svemoguchega. Odtud ima dochi ſuditi xive, i martve. Virujem ù Duha svetoga. Svetu Czarkvu Katoliçansku, Svetie opchinu. Odpushtegne griha. Putti uskarsnutje. Xixot viçgni. Amen.

Dvi Zopovidì od gljubavi.

1. Gljubi Boga svarhu svake stvarì.
2. Gljubi Iskargnega, kako tebe iſtoga.

Dvi Zapovidì od naravi.

1. Csyni drugomu, shto xelish, daſe od drugoga tebi uçinij.
2. Neçyni drugomu, shto nechesh, daſe uçinij tebi.

Deſet Zapovidi Boxie.

1. Jednoga Boga Stvoriteglja shtuj; i neimaj Bogovah izvanskie. *Viddi Govoregne* 18. *na lis.* 68.
2. Ne uzimaj ú iſpraznoſt Imena Boxiega.
3. ſpomeniſe posvetiti dan sveçani.
4. Poshtuj Ocza, i Mater.
5. Ne ubij.
6. Ne ſagrishi bludno.
7. Ne ukradi.
8. Ne reci, kriva, i laxgliva svidoçanſtva.
9. Ne poxeli tuge xene.
10. Nepoxeli tugja nishta.

Pet Zapovidi S. Czarkve.

1. Slishaj Miſu ù Nediglju, i oſtale svetkovíne zapovidgne.
2. Poſti korizmu, i oſtale poſtove: i nejidi meſa ù petak i ú ſubotu.
3. Iſpovidiſe najmagne jednoç prikogodine, i priçeſti ò Uskarſu.
4. Ne piruj od 1. Ned. Doshaſtja do Vodok. I od 1. dneva korizme do Mladoga Uskarsa.
5. Platiti deſetinu Czarkvi. *Ovo* kako*e gdi obiçaj: i namishcheno od ſtarishynah.*

Sedam Sakramenatah.

1. Karshtegne. 2. Krizma. 3. Tilo Iſuſovo. *i Karv.* 4. Pokora, iliti S. Iſpovid. 5. Napokojgne pomazagne. 6. Sveti Red. 7. Xemidba.

Se-

Sedam griha Poglavitì, smartni shtose reçè.

1. Holost. 2. Lakomost. 3. Bludnost. 4. Sarditost. 5. Proxdarlost, *pjanstvo*. 6. Nenavidost. 7. Lienost.

Shest griha suprot Duhu S.

1. Neuffagne spasegnja.
2. Prigrabglegne spasegnja brez dostojanstvij.
3. Zatajagne istine poznane.
4. Nenavidost dobra duhovnoga svoi Iskargnie.
5. Otvardnutje à grisij.
6. Odluka nepokajagnja, tojest, umrit brez pokajagnja.

C,etiri griha vapiùchjà osvetu prid Bogom.

1. Uboistvo povolgno. 2. Puteni grih protiva naravi. 3. Pritisnutje sirotinsko, i ubozij. 4. Uzdarxagne plache Texaçke.

C,etiri stvari brez koise nemore saraniti nitko.

1. Vira. 2. Uffagne. 3. Gljubav. 4. Dobra dilla.

C,etiri stvari napokojgne.

1. Smart. 2. Sùd opchenni. 3. Raj. 4. Pakao.

Pèt stvarij potribitij za dobru, i Vagljalu Ispovid.

1. Pomglivo promishglegne.

2. Sarçano skrushegne.
3. Temeglita odluka negrishiti ù napridak.
4. Cilovito iskazagne sviu griha smartnij.
5. Izvarshegne pokore.

Dva Ottajstva poglavita od Vire.

1. Jedinstvo, i Troistvo Boxie.
2. Upuchegne, i smart Gospodina Nashega Isukarsta.

Gospino pozdravglegne.

Angeo Gospodgnij navisti Marii, i xaçè po Duhu svetomu.

Zdrava Maria. &c.

Evo sluxbenicza Gospodgnja, budi meni po ryçi tvojoj.

Zdra Maria. &c.

I Ryç pùt uçignena jest, i pribyva ù namà.

Zdrava Maria. &c.

Kada çegljad naselaçka, i priprostitah znadù ova reçenà, neimajuse kignit, niti tirati od ispovidi Uskarsne, da ostalà nauçe na pamet, ovoje gnima dosta, navlastito Koisu tùpe pameti; Ako pak znaju i ostala koia slyde, toje dobro: Samo velim, da nie potribe, da znaju mloga pobroiti, à nishta nerazumiu niki, nego kada reçesh, govori 7. smartni griha. Oççe znam 4. puta po sedam, jeli ovo: parvo gladna naraniti: *nie: da jeli ovo:* parvo Karshtegne. *I tako nàuçij xalosno pobroiti, à nezna stoje ono, Dakle imajuh Kapelani, i Missionari nastojati, da ona çegljacza priprostita po selie megju nevirnici znajuh dobro samo onà, kojasu sasvim*

sasvim potribita: i neka razumiù; çestoim tomoçiti. A ostalà dostaje s' ottara kazivati, i tomaçiti, à neusilovati, da nauçe na pamet, koi teshko i potribità mogù. &c. Molitvu po gospinu pozdravglegnju razliki onù, (Gratiam tuam) *razliko tomaçechi, bash na svarsi razum* (sensum) *privrachjajù* ut considerantì patet, *tot nie potribe ni usilovati, daju znajuh.* Sasvim *tizim, brez promine razuma, çinimise, daje ovako ù slavo-Bosanski jezik dobro istomaçena.*

Molitva za Gospinim pozdravglegnem.

Milost tvoju, molimote Gospodine, pameti nashoj obilato daruj, da mij, koi po navishtegnju Angeoskomu, Isukarsta sina tvoga upuchegne poznalismo, pokriposti muke gnogove i krìxa k' slavi uskarsnutja budemo privedeni. Po istomu Isukarstu Gospodinu nashemu. Amen.

Sedam Kriposti.

Tri Bogoslovne. 1. Vira. 2. Uffagne. 3. Gljubav. *Csetiri stoxerne.* 4. Mudrost. 5. Pravda. 6. Razabragnè. 7. Jakost.

Sedam darova duha S.

1. Mudrost. 2. Razum. 3. Svitt. 4. Jakost. 5. Umiegne. 6. Gljubodilje; *Bogogljubstvo.* 7. Strah Boxi.

Sedam dylah od milosardja, tilesnij.

1. Gladna naraniti. 2. Xedna napoiti. 3. Gola zaoditi. 4. Putnika, ispokoiti. 5. Bolesnika

pooditi. 6. Tavniçara poodit, i pomochi. 7. Marcza ukopati.

Sedam dylà od Milosardja duhovnij.

1. Sumglivoga svitovati. 2. Neumiteonoga nauçiti. 3. Grishnika pokarati. 4. Nevoglnoga uttishiti. 5. Uvrygegne oprostiti. 6. Progonstva ustarpglivo podnositj. 7. Moliti Boga za xyve, i martve.

Svase ova dilla od milosardja zdarxe ù dvi zapovidi od Naravi.

Pet ochjuchegnja tyla nashega.

1. Vigegne. 2. Slishagne. 3. Okushegne. 4. Mirisagne. 5. Dotticzagne.

Tri Mochi dushe nashe.

1. Pamet. 2. Razum. 3. Voglja.

Tri stvari kojenas pritexù na grih.

1. Svyt. 2. Tylo. 3. Djavao.

Cetiri dàra tila slavnoga.

1. Netarpglivost, *Impassibilitas*. 2. Hitrost, *Agilitas*. 3. Tançina, *Subtilitas*. 4. Svitlost, iliti Sjajnost. *Claritas*.

Shest stvarij, kojese imaju plakati.

1. Vryme izgubglenò. 2. Xivot zlo upravglenij.

nij. 3. Muku Gosp. Nash. Isuk. 4. Porali nesriche nashega Iskargnega. 5. grihe uçignene. 6. plakat uzdishuchi, i xelechi milost Boxiu, i slavu.

Sedam poglavitie Radostij Gospinie.

1. Navishtègne po Angelu, i zaçètje Sina ù utrobi. 2. Poogegne S. Elizabete. 3. Proroggegne Sina Isusa. 4. poklognenje kràgljà istoçnie. 5. Nashastje Isusa megju Nauçitegli. 6. Kadjojse ukaza slavan uskarsnuvshi. 7. Uznesegne, i okrugnegne na nebesi.

Sedam xalostij poglavitie.

1. Proroçanstvo Simunovo: *Tvojuche istu dushu maç prochi.* 2. Bixagne ú Egipat. 3. Izgublegne, kad osta Isus ù Jeruzolimu. 4. Ukobglegne Sina pod Krixem. 5. Propetje istoga na krixu. 6. Kadaga skinuta s' krixa imade ù krilu. 7. Kadaga ù grob stavishe.

Petnaest ottajsti prisvetoga Roxaria.

Pet radosnij. 1. Navishceghne Angeosko. 2. Poogegne S. Elizab. 3. Porogegne Isukarstovo. 4. Prikazagne gnegovo ú Czarkvi. 5. Nashastje Isusa megiu Mudraci prigovarajuchise.

Pet Xalosnij. 1. Molitva ù vartlu. 2. Frustagne pristupu. 3. Okrugnegne tarn. 4. Noshegne Krixa. 5. Propetje, i smart Spasiteglja.

Pet slavnie. 1. Uskarsnutje Isusovo. 2. Uzashastje gnegovo na nebo. 3. Doshastje Duha S. 4. Uzneshegne Gospino na nebo. 5. Okrugnegne gnesino za kragliczu svega Sv.

GO-

GOVORENJE XXI.

Missionarsko, kad igju prid Poogegne Biskupovo. &c. I.

Ego vos clamantis in deserto. Isai. 40. 3.

Jasam glaas Vapiuchega ù pustigni.

Recitemi, molimvas, kada ima svadgnja, i nepriateglstvo megju dvima, koi napre ima ichi traxit pomiregnja? Doisto oni koi-je uvrìdio, à ne koi-je uvrìgen. Ovomi S. pysmo svidoçij, ù komuse shtie, da kada Benadad kragl od Sirie razlikim nàçini uvrydi, i pogàrdi Akaba kraglja Izraelskoga; najposli on napre posla slughe vrichjom obuçene, i uxem pripasane da ishtu proshtegnja, i pomyregnja od Akaba. Al sve suprotno vidim sada, da çine gljudi s' Bogom svemoguchim. Te jedaje on uvrydio nas gljude, ilie od nas uvrigen parvgle? Ah nie sumgle nikakove N. dasmo mij gnega uvrydili toliko pùtah misglju, ryçju, i dillom; I tako svakibi razlog ottio, da mij k'gnemu shaglemo ponizne poklisare, i da igemo gnega traxiti, dase pomyrimo: i pak vidim byvati suprotno; jeda negovorim istine? Iskushajmo.

Evo on parvgle k' gljudma shagle slughe, koi na gnegovo ime traxè, i ishtuh pomyregna; zashto shtosu Pripovidaoci, i Ispovidaoci, nego slughe, i glaas Gospodina, koi zazyvah na pomiregne? svakij od ovizij doisto rechi more s' Karstitegljom Isusovim: *Ego vox clamantis in deserto?* jasam glaas vapiuchega ù pustigni ovoga

Svi-

Svita, zasto nepriategl pakleni *orbem poſuit in deſertum* (Iſai. 14. 17.) vas okolish zemaglski uçini puſtignju, da draçje ràſte ú gnemu od zlòchjah, ú pametiſe zloche mislè, ú ſarczu xelè: sviesti zlochjom opogagnene, ochjuchegnja na zloche potarçna: Nieli ovo pùſtignja neplodna, punna draçja, i targnja?

Goſpodin Boog kada ottje svijt odkupiti po jedjnom Sinu ſvomu, posla S. Ivana karſtiteglja, da Cifutom naviſtij gnegovo doshaſtje, daſe priprave, odkud vapiashe: *Jaſam glaas vapiuchega ù puſtigni: pripravite pùt Goſpodgni.* Komu glaſu da budù odgovorili, daga budù poslushali, i pùt Goſpodinov pripravili, viçgnebi bili ſpaſegne zadobili, ali buduchi oni otvardnuli, i oghlunuli, zato bishe odbaçeni.

Ah Boogbi dao, da takie neima megju kaſtjani od ſadashgnega narashtaja, koi na ſveudiglna zvàgnja Boxia na pomìregne, koja çinij po slugama svoim, ottvardnuliſu, i oghlunnuli. Ali ako tako uztijshte, neka znajuh dachèſe ſtaviti ù ſtanak xaloſtan, i ù oçitu poghibio ſpaſegnja ſvoga, toliko zaradi ſramote, koju çine Bogu, neodgovarajuchi na glaas gnegov zazivajùchij na pomìregne: koliko zaradi shtete izgubglegnja svoga, koje zatim slydij. Nut iskushajmo jednu, i drugu ovu iſtinu.

Reko parvo, da byvà, i çiniſe Bogu sramota. Recitemi, vij Bratjo pogljubglenà, da priategl doge proſitivam shtogodi, nebilimu sramotu uçinili, daga odbiete govorechi, igi ſada, drughichjuti put tò uçiniti. Doiſto takoje, i tako svidoçij Duh S. ú S. pyſmu govorechi, *ne dicas amico tuo, vade, & revertere cras dabo tibi:* neimash, veli, rechi priateglju tvomu igi, i

vrà-

vràtiſe ſutra datichiu tebi. Akoſe tako ſramota çinij jednom priategliu: shtochemo rechi jednom Bogu, kragliu, i Goſpodaru svyta? koi ne doodi proſiti miloſti ſebi, nego uvrigen ishtè pomyregnja od tebe. da miloſt uçinij tebi.

Sada velim ovako: Akoſe ſramota çinij velika toliko veliku Goſpodinu çinitiga ſamo çekat na vratie, i ne otvoritimu, niti odgovoriti odmà, shtoche biti, vratamu ú obraz zatvorati, nittimu ottit odgovoriti, koiſe toliko putah povrachjah ishtuchi od vas pomyregnja, da vas obogatij svojom miloſtju, a vij nitimu odgovoriti ochete, ni vratah ottvoriti, nego-ij ú obraz gnemu zatvorate. Scinite more biti daſu ſan ove riçi moje, govorechi: Teh tko zatvora vrata svemoguchemu Goſpodinu ù obraz, i tumu sramotu cinij? Ah, slishaoci, vij, vij zatvorate ùshi vashe od glaſa gnegova: *Ego vox clamantis*, Jaſam, i drughe slughe gnegove glas vapiuchega ovog Goſpodina, koi vapie brez pryſtanka ù ſarczu, i pameti vashoj po nadanutju iznutargnemu, i pottaknutju Angeoskomu, koivas tyçù, i napominaju, ali ù puſtigniſe vapie, draçjem od zlòchjà, poxelegni ſvitovgnì, i naslagegni putenì poraſliſte, i uçiniliſe jedna puſtignja neplodna. Kolikoſte putà çuli glàs ovoga Goſpodina vapiuchi po slugama svoim: *quieſcite perversè agere*, *diſcite benè facere*: oſtaniteſe zloche çiniti, nauçite dobro dillovati. Ovoje ovo traxiti od vas pomyregnja: odgovarateli vij na ovij glàs ò holice, ò bludnici, ò kamatnici, ò uſilnici, koi ſuprot tolikim naredbama, i prokleſtvi, Czarkvenim slydite vashe zloche navlaſtito ſillu çinechi kadſe xenite (*ovdi pokargi zloche, koje znash. ù puku da-*

ſu

su ceshche) toje tò zatvorati vrata ù obraz Gospodinu, toje çinitimu sramotu neizreçenu. I doisto ovoje najveche zlo: ali nie malanno ni shtetta, koju çinìte vashem spasegnju, i sami sebi takim ottvardnutjem uzrokujete ossugegne, i sagragjujete misto ù viçgnemu oggnju paklenemu: nut vidimo i ovu istinu.

Boog svemoguchij, koi-je od vìka odredio nashe spasegne, naredioje i sridice, oruxje, i alàt, koizim dilluje, i çinij, iliti dovarshuje isto nashe spasegne: Ovo oruxje, i alàt, jest glàs gnegov, koimnas zazyva, sad po nadanutj iznutargnim, koim tyçe, boczà, i napomigna ù sarczu, i pameti, onoga holiczu, onoga blundnika, onoga usilnika, ottimaocza, lupexa. &c. dase ostanu zlòchjà. Sad po Ispovidnici, koise usiluju svoim ponukovagni odvratitivas od zlòchjà. Sad po Pripovidaocì, koji, vapiù: *quiescite perversè, agere, discite benè facere*, pristanite opaçine çiniti, nauçite, i poçnite jedan pùt dobrà dillovati, karstjanski xiviti, i spasegne vashe traxiti. Ako dakle vij ù ghluhochi vashoj uztijshtite, niti vràtà uzochete ottvoriti Gospodinu, nielise bojat od vashega spasegnja?

Okolikobi jao, i stò puta jao bylo Marii Mandalini, da nebude odma vràtà sarcza svoga ottvorila, i odgorila naddannutju Isusovu, te ostavila zlòchjà svoíj, i ràskoshjà! Jao Zakeu da nebude odma Gospodina prymio dragovoglno ù kuchju svoju, obratiose, i razdilio ubozim poloviczu dobarà, i svakomu svoga povratio çetverostruko, shtoje bio prihignio! Jao Mattiu, da bude odgovorio, nemogute odma slijditi, doknaredbe neuçim od blaga, o bogastva,

va, vratiſe drugoç! shtobi ovim oſtalo, nego viçgne oſſugegne?

Spomeniteſe, Pripogljubgleni, sthoſe dogodi plemenitomu Gràdu Jeruzolimu, po navishtegnju Iſuſovu, kadano plaçuchi svarhu gnega govorashe: Ah gràde, gràde Jeruzolime! Gràde *perfecti decoris*, cìlovite lipote, i podpunne, evochè dochi nepriategli, i obaſtriti tebe, i razoriti, tako da nechè oſtavit ù tebi *lapidem super lapidem*, kamena svarhu kamena. I tomuſe dogodi od Tita, i Veſpaſiana Ceſaarà Rimskie. The zasthoſe to dogodi onom gràdu plemenitomu? Evo, Bratjo, zashto, kazamu Goſpodin govorechi, *eo quod non cognoveris tempus viſitationis tuæ*, zashto, veli, niſi poznao vrimena poogegna tvoga, niſi ottvorio vratà ushiù tvoi na glàs moj, koiſam doshao pomìritite s' Oezem moim.

The shto ſcynite da zlamenuje Ieruzolim, nego dushu, kojaje podpunnom lipotom miloſti Boxie obogachena na S. Karshtegnju, i nakichegna darovma Duha S. okolikoje putà vas, dushe karſtjanke, poodio Gopodin glaſom ſvoij nadannutjà, svoij, sluga Ispovidnikà, i Pripovidaoczà, à vij niſtemu odgovorili, niti poznali vrimena poogegnja vashega, nego tijshtechi ù ghluhochi, vrata od gnegova glàſa zatvorali. Jao grishnikom, koi tako ottvardnuh, kakono Jeruzolim, i zatvore ushi na glaſove Boxie, nitimu, odgovoriti ochè, Znashli, grishniçe, shtoche uçiniti Goſpodin? Darxachete za svoga nepriateglja, odvràtiche ſvoi obraz od tebe, nitichete ottiti vishe pooditi ſvoim nadannutjima, koimje poodio doſad tyçuchite ù ſarce; odſtùpiche od tebe, i odkuçitiſe miloſt gnegova,

va, zaradi tolike sramote, kojusimu uçinio na tolike glasove gnegove neodgovoriti. Poslushajte shto takim navishtuje po Pror. *Væ cum recessero ab eis.* Jao gnima, kad odstupim od gni, zashto nechese nikad od sebe moch podignuti iz blatta opaçinà svoi.

Imamse uzdati, da primilosardni Gospodin, zaradi dobrie, neche sasvim dignuti glàsa svoga, koim vapie pò Pripovidaocij, Pastirij, i Missionarij. Ali tko znà, da nie ovij glàs za te, o grishniçe, najposlidgni? Jeda nezna Boog odstùpiti od sarcza tvoga usteghnuvshi milosti svoje, i nedàjuchiti pomochi od pravoga skrúshègna, zaradi tolikiehsramotà, buduchi tolike glassove gnegove pogardio, i vazda ghlùbio, nitise obràtio. Tko znà, da nisam jà najposlidgni poklisàr mloghim, po komu Svemoguchij vas zazijvà na pomiregne vapiuchi, *quiescite perversè agere, discite benè facere*; pristanite opako çinit, nauçite dobro dillovati: Pomyritese s' Bogom, holice ostavite holost, Pjanci proxdarlost, bludnici smardglivà naslagegnja, &c. pàk po sakr. od S. Pokorè, iliti çistoj, i vagljaloj Ispovijdi pomijritese s' Bogom; Ovoje Sakramenat od pomyregnja çovika s' Bogom. Mà imase uçiniti kako vaglja, i od ovogachemo govoriti sutra (*il ù Nediglju, il ù parvu svetk. na svetog &c.*) dogite nauçitise s' Bogom pomyriti.

Akoje Poogegne Biskupovo na skoru, moresh navìstiti.

Kako Isukarst posla Ivana karst. navistiti svoje doshastje Ciffutom, da priprave pùt milosti gnegovoj za prìmiti-jù, tako Prisv. Gos. Biskup poslaoje, koiche na skoru pooditivas, i darova-

ti

tì milosti duhovnè ; koi budu za krizmu, krizmati ; à svima opproshtegne od grihà razdiliti, I svoj S. Blagosov dati, i uttishiti sve ù potriba duhovnij, kojemu imate prikazati : Mà ovij milostij ni-jedan primiti nemore, koi nie ù mijru s' Bogom svemoguchim, na koga misto onche dochi. Dakle, sinci, i Bratjo pogljubglena : *parate viam Domini*. pùt pripravite oçistivshi svysti, i dushe. Dogite çuti kakochetese pripraviti ; znadete vij shtoche rechi, i kakose imà uçiniti S. Sakr. od pokorè, iliti vagljala ispovyd, alchemo, i opet napomenuti &c.

GOVORIGNE XXII.

Misionarsko II.

Mallise saragnjuju ; zaradi nevagljale Ispoviedij.

Multi sunt vocati, pauci vero electi. Matt. 20.

Mloghisu zvani, à mallì obrani.
S. Matt. na pogl. 20.

SVise, kako velì Apos. poragjamo *filij ire*, sinovi sarçbè, i nepriategli Boxì, zaradi griha istoçnoga : i zatosunam vrata od spasegnja zatvorena. Istinaje da po prisv. Sakramentu od karstegnja ovanamse vrata ottvorajuh, s' Bogomse pomyrimo, i milostju gnegovom napunymo. Alje takoger istina, da teshko svyt poznademo, evo grisima opet sami sebi ista vrata zatvorimo : za shto tkoje oni, koi brez griha xyve ? Odkud spasitegl velì ù Ivang. *Mloghisu zvani* na viru po S. Karstegnju, *alisu mallì obrani*. Malli, tojest,

posli

posli griha smartnij umyrese s'Bogom, zadobiuh millost gnegovu, i nagjù stazzu od spasegnja. I tò zashtoje netraxe kakose imà traxiti. Promotrichemo dakle kakosu mallì od istie karstjànah, koise faragnjujuh: I ovi uzrok nie od strane nashega Spasiteglja, koi sve zazyva, dal spasene uçinij, nego zaradi nashe nepomgle, i ne vagljale Ispovydi, brez kojese nemore nitko saraniti, tkogodie posli karstegnja smartno sagrishio: Nastojte, sinci, toliko, koliko vashe spasegne xelyte.

Multi sunt vocati, pauci vero electi. Nesumglim dabivam bìlo xao, i smutilibise, kadbivam ja rekao, da ù ovom mloxtvu, koime slishate, mallì jeste, koichete nachi pùt od spasegnja, i saranitise. Akolibi mùçao, neposlushanbi bio Bogu Svemoguchemu, koimi ù Isaii zapovydah, govorechi: *annuncia populo meo scelera eorum*: Navishtuj puku momu pomagnkagnja, i zloche gniove: Dakle da niti vama uçinim na xao, ni budem Bogu neposlushan, ja od stràne moje svarhu malloche od karstjana, koise saragnjujuh, nechju govoriti drugo, negovam kazati samo, shto govore SS. Nauçitegli, i pysma Boxiah.

Kada ù Czarigradu pribivahu karstjani: ibiasheim Biskup S. Ivan Zlatoustì: sam Boog znade, koliko stotynah igljadah biashe nàroda: i pak smidde, i obiçavasheim govoriti reçeni sveti pripovidajuchi: *Nemorese nachi od toliko igljadah jedna stotina, koichese saraniti, da i odgni nesumglim* (*a*) Takoger S. Gargur: *Na viru,*

(*a*) *Non possunt in tot millibus inveniri centum, qui salventur, quin & de his dubito*. Chrysos. in elucid. l. 3.

velì, *mloghi doodè, ù kraglestvo nebesko mallise privodè* (*a*). Isto potvargjuje S. Baxilio, govorechi, *Kakose vidij, mallise saragnjujù* (*b*) Niti ovo govorè ovij SS. Nauçit. iz svoje glave, nego dovode iz S. Ivang. u komu çuliste i vij mlogo pùtah, da kada Isuk. pripovydashe, *slygjashega mloxtvo veliko*. Pripovidajuchi dakle jednoç kakosu mloghi, koise gubè, i offugjujuh; pristupi k'gnemu niki, i reçe: *Gospodine, jesuli dakle malli, koise saragnjujuh?* i odgovorimu Isus: *ussilujtese unychi na tysna vrata* (*Luca* 3.) *zashto uzakje pùt, koi vodi ù xivot* (*viçgui*) *i mallisu, koiga naode* (*Matt.* 7.)

Sadavas pytam, karstjani moi, ilsu gljudi, i svit od dneva do dneva sve tobogli, ili sve togorrij? çujem opchenno govoriti, da sve togorrij, kakose ige ú napridak. Ako dakle Isukarst josh tada reçe onolikomu mloxtvu, koliko slygjashe gnega, *dasu mallì, koi naode pùt od spasegnja*? Ako S.Ivan Zlatoustij, josh prie 1300. godyna blizu, govorashe: da ù toliko stotin igljàdah púka Czarigraskoga, nemorese jedna stotina nachi, koichese brez sumgle saraniti. Shto oochete, da ja reçem od vas, koime slishate? Buduchi da od dneva do dneva svytje sve togorri, à ne toboglij; ussilovansam doisto navistitivam iz reçeni svidoçbi, daste mallì, koichete nachi tysni pùt od spasegnia, i saranitise.

Reko nishtanemagne, da uzrok nie od strane pripogljubglenoga Spasiteglja, kao da on saky-

(*a*) *Ad fidem plures veniunt ad regnum cæleste pauci perducuntur*. S. Greg. hom. 19. in Evang.

(*b*) *Ut videtur, pauci sunt, qui salvantur*. S. Basil. l. 5. c. 3. n. 5. de Deo.

ryvah put, koimse k' gnemu ige, i na spasegne. Paçe tùxise joshter po Ezekielu Pror. na one, koi tò misle, govorechi: *Jedaje moje vogle smart nepravednoga: à nieli dase obratij, i xyve* (*a*) Odkud vapie i zazyvah: *odite kmeni svi, koiste ottesheçani* (grisima) *i jachjuvas oblakshat, i pokripiti.* Zazyva doisto sve na stazzu od spasegnja, i ù slavu nebesku, ali opprane napre, i oçishtene, zashto *nihil introibit in eam inquinatum*, neima, veli, unichi ù gnju nishto pogano, i oblacheno grihom: zato ponukuje svakog pravovirnoga, da opere od zlochja sarce svoje, akoche biti spasen, *quousque morabuntur in te cogitationes malæ*; zakolikochè, veli, o grishniçe, pribivati ù tebi misli zloçeste: Razumieteli vij N. nesamo dilla zloçestah i ryçise imajuh oprat i oçistiti, nego joshter i mysli pogane, zle i opake.

Sada vaglja znati ù kojoj, i kakvoi vodi çistise, i pere dusha, i sarce od griha, i po koi naçin? koju stvar za razumiti, imase istomaçiti jedno ottajstvo od S. Ivangeglja, ú komuse shtie, da igjuchi jednoç Spasitegl s' Aposhtolom S. Petrom ú grad Kafarnao, i imajuchi prochi kroz misto, gdise plachjashe Aràç Cesaru Rimskomu; reçe Gospodin Petru, *vade ad mare*, igi k'moru, i ondichesh uffatiti Ribu, i ottvorivshi ustagne, nachichesh niku jaspru ù ustij, kojom plati Araç. Evo visoko ottajstvo, istomaçimoga. *Po Petru* razumiese ovdì çovik pokornik, koi xeli dati araç od zadovoglstva Cesaru nebeskomu: *po Ribi* razumiese isti çovik, kako grishnik, buduchi snishao ù dubinu od opaçynah: *po moru* razu-

(*a*) *Numquid voluntatis meæ est mors impij: & non ut convertatur & vivat?* Ezech. 18. 23.

miese Sakramenat od pokote ; à *pò jaspri* ù ustij nashastoj razumiese Ispovyd dobra i vagljala ; *po araçu* razumiese zadovoglstvo, kojese ima uçinit, i dati pravdi Boxioj za grihe. Evovam dakle, pripogljubgleni ù Isusu, voda ù kojojse pere sarce, i dusha od smrada duhovnoga, od zlochja, to jest, i opaçyna, toje, sinci, More, iliti jezero, sveti Sakramenat od pokore.

Ostajenam sada promotrit, i viditi zashto Spasitegl ovi S. Sakramenat moru primignjuje? Ne zadrugo, bratjo, nego za ukazatinam naçin s'koimse ima pristupati na ovi Sakr. i zaçine, s'koimse ima zaçygnjati S. Ispovid, ako ochemose, posli griha s'Bogom umiriti, nachi tysnî pùt od xivota viçgnega, i stavitise megju malij broj od obranie. Primignjujese dakle moru ovi Sakramenat, zaradi plodovah, kakonas uçij S. Antun od Padue (*a*). Nut poslushajte shto more çinij ù çoviku, koi nie obiçajan vozitise, nego ritko, kad unige ù Lagju. *Najparvo* : darmajuchise uzbucij, i smutimu utrobu, iliti iznutargnja. *Drugo* : uzrokujemu glavobogliu. *Treche*: çiniga izbgljuati, shtoje bio izio. *Cetvarto* : dighnemu ishta, iliti vogljù i xeglju jisti. Ove iste plodove imà uçiniti more od S. pokore ú jednomu grishniku, inaçie ispovid nitie vagljala, ni Bogu draga, niti more umyriti s'Bogom, paçemuse garsti na ispoviedi inaçie uçignene : ochjuse bistrie istomaçiti dame cilovito razumiete.

Ovo More od S. Sakr. od Pokore : *Najparvò* ima darmagnem, iliti pomglivim promishglegnem xivota uzbuçiti iznutargnja, to jest, sarce grishnika

(*a*) S. Ant. Pat. Ser. 1. fer. 2. Dom. 1. *Quod super magna est contritio tua*.

nika uspomenom od opaçynah gnegovi i griha. Drugo: imamu uzrokovati glavoboglju, tojest, sarçano skrushegne i pokajagne svarhu uvrigegnja Boxiega. Treche: imaga cinit izbgljuati; iliti cilovito ispoviditi svekolike grihe smartne prid Ispovidnikom (ovoje ona jaspra nashasta ù ustij Ribe, iliti grishnika, kojomse Aràç plachja pravdi Boxioj, i zakupgljuje draghi kamen od milosti, i pomyregnja s' Bogom) Cetvarto: Imamu dignut ishtà, ilìti voglju sagrishivati ú napridak, stemeglitom odlukom nikadase nepovratiti na grih: paçe bixati od svake prigodbe griha, kako od priotrovne zmie. Ovosu zàçine koimse ima zaçygnati Sakr. od pokore, iliti S. Ispoviedi. Ali zashtose ovim svima zaçinama nezaçygnajuh od mloghivas, zato malli posli grihà smartní s' Bogomse pomiruju h, mallij izgubglenu stazzu od spasegnja naode, mallise saragnjujuh. Evovam, p. gl. Bratjo, uzrok zasto, premdasu *mloghij zvani* na viru, sasvim tizim *mallisu obrani*: ne traxite s' drugu stranu uzroka, onje svashu stranu: zashtose nesluxyte morem, iliti vodom svetoga sakramenta od pokore onako, hakobise imali sluxiti, nego naopako, brez nikakve pomgle zaçinitiga reçenim zàçinama, i zato nesamose neperete, nego vechma oppogagnjate dushu vashu, çinechi strashno svetogardje, i priçestujuchise nedostojno na ossugegne svoje, kokonam na vischjuje Aopostо S. Pavao.

Ja nesumglim, da kadvam reko mallo prie: Vo.. i more ú komuse peruh pogarde od griha smartni, jest Sakr. od pokore iliti S. Ispovyd; svìste pomislili, i rekli ú sebi: Oççe, akoje tako, shtonas strashish toliko, dase mallij, saragnjujemo? Mij, fàla Bogu, çesto igemo na tu

 vo-

vodu, i peremose svi ú gnjoj, ispovydajuchise çesto. Na ovo svakomu grishniku odgovarah Boog isti, kakono odgovori prokletom Kainu. Kain i Abel biau dva brata, obadva prikazashe Bogu posvetilishte: Bòg prymi Abelovo. à na Kainovo nekche ni poghledati, zashtoga nezaçyni zaçinama potribitim i dostojnim: Smutise za ovo prokleti Kain, i razsardi toliko, koliko ubi brata svoga pravednoga Abela: Tadamu Boog reçe: *Nonne si bene egeris, recipies, sin autem male statim in foribus peccatum aderit.* Jeda nie istina, da ako tij budesh dobro uçinio tvoje posvet. prymichesh plachju; Akoli zlo, doçekachete na vraty grih tvoj. Grishniçe, çujeshli ti shtotise ù Kainu odgovàrah? Ako tì tvoje ìspovydi budesh çinio dobro, i vagljalo, prymichesh doisto opproshtegne griha, i milost Boxiu na ovomu svytu; à Blaxenstvo, i Slavu viçgnju na onomu: Akolij budesh çinio zlo, i nevagljalo, tese priçeschivao nedostojno, udigl na vratij od viçgnosti, na rastanku dushe tvoje s' tylom, doçekachete grih, i poznachesh, da Boog nie prymao tvoij ispovydij, zashto nisii zaçignjao reçenim zaçinam potribitim, i zatosu pogardne bile prid licem Boxim, i naoslugegne, à ne na spasegne dushe tvoje. Ja, sinci moj, dostabi, uzdamse, plodda uçinio ù ovom dillu Aposhtolkom od Missionarstva, davam metnem vruchjost ù sarce, da vashe ispovidi zaçygnate reçenim zaçinama, zato doodite, opetchemo govoriti svarhugni, jer ò gnima visi vashe spasegne.

GOVORENJE XXIII.

MISSIONARSKO III.

Svarhu zàçynah od S. Sakr. od pokore: brez koij Iſpovid nevaglja, negoje ſvetogardje, iliti pogargegne SS. Sakramenatah.

Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego reficiam vos:

Odite kmeni ſvi, koi trudyte, i na parcheni jeſte, i jachjuvas oblakshat, i pokripiti.

NEmojteſe çuditi shto, i Paſtiri vashi duhovni çeſtovam svarhu dobre, i vagljale Iſpovidi pripovydaju: i jaſe zavrachiam na iſto govoregne, zashto kakoſamvam drughe pute rekao, tkogodi posli karshtegnja ſmartno ſagrishi, gnegovo ſpaſegne viſij ò dobroj, i vagljaloj Iſpovidi. Odkud S. Mati Terexia posli ſvoje ſmarti ukazaſe jednom Pripovidaoczu ſvoga Reda, nagovarajuchiga mlogo, da neſamo on, nego da i drughim vruche priporuçij, da pripovydajuh priçeſto ſvarhu Iſpovidi uçechi púke, oſſobito od naroda nenauçnoga, i nekgnixevnoga, kakonoſte vij, kakoſe imajuh dobro, i vaglialo iſpovydati, i kojeſu zaçine potrebite za uçiniti dobru, i vaggljalu Iſpovid: I megju oſtalim, ovij S. Sakramenat ſagragjujeſe 1. po pravom skrushegnju, iliti pokajagnju od grihà uçigneni ſuprot zakonu Boxiemu, i zapovidma gnegoviim;

vim; toje xaloſt i boleſt nika ù ſarczu, i ú dushi ſvarhu griha, koimſi uvridio, i pogardio Boga Gospodina pridobroga, ſvake çaſti, i poshtegnja pridoſtojnoga; i Ocza prigljubeznivoga. I ova xaloſt, i boleſt, iliti skrushegne, i pokajagne, akoje pràvo, imà poroditi ú ſarczu, i ù vogli twojoj, grishniçe, toliku marzav ſuprot grihu, koliko imash jako, i temeglito odluçiti nikadàſe nepovratiti na grihe. Ovoje, Bratjo pogl. najparva zaçina, paçe ovoje temegl na komuſe ſagragjuje Sakr. od pokore, iliti dobra, i vagljala Iſpovid.

Vidimo ſada mecheteli vij ſvi ovu zaçinu, i ovi temegl, rycju znam da mechete, zashto nishto lashte nie, nego rechi, kajemſe, xaomie, prid Iſpovidnikom. Ali ù dillu varloga malli Iſtavgljate, zashto mloghi kada dogete prid Iſpovidnika, akovas upyta, kajesliſe? odma odgovorite kajem, Oçe: A kada reçe, odashtaſe kajesh? shtoſi ſagrishio? neznam nishta, Oçe po ſebi, pytajme. Toje zlamegne, da tij niſi ni grage pripravio, à kamoli daſi temegl ſtavio na komucheſe ovi S. Sakramenat ſagraditi. Toje, ſinci moi, dochi kmajſtoru, temu rechi: ogradimi kuchju: à kad on reçe, kamo japia, shtocheſe metnuti za temegl, çiemli pokriti &c. tij velysh, neznam: moreliſe kuchja ſagraditi? nemore doiſto. Moreshli tij jedan jeçek zaçiniti maslom, il drugom zaçinom, koga jeçeka neimash, niti znash zagnega? nemoresh doiſto: tako doiſto nemoresh ni kajatiſe od onoga dilla, za koe i neznash, nitiſe ſpominash. Zatoſe toliko priporuçuje, navlaſtito vama, koiſe rytko iſpovydate, ù toliko miſecij, il ù godini po jenoç, daſe pripravyte za Iſpovid, i da s' najvechjom

chjom

chjom pomgljom promislite svoj xivot, za spomenutise od griha, i upamtitii, za kazatii Ispovidniku cilovito, i podpunno sasvoim kakoystvi, i okolostagni, pokajavshise napre od gni, i skrushivshi.

Znadete N. daje grih smartni jedna zmia priotrovna ú sarczu, i ù dushi çovika grishnika: Alàt koimse ima ubit, i utushiti ovah zmia priottrovna jest skrushegne, i pokajagne. Mà pitamte: moresli tij ubiti jednu zmiu, kada unige ù kuchju tvoju, tese sakrie, dokje nenagesh? nemoresh doisto, nego uxgash svychju, traxish po sviu nuglovi, pod policzama, pod kreveti, da reçem jednom ryçju, sve primetnesh stvari po kuchi, svagdi zaghledash, dokju nagesh, à kadaju nagesh, ondajuh moresh i ubiti, ne parvgle: Takoje, sinei pridraghi, i od ove zmie duhovne, ti nemoresh pokajatise od onoga, odashtase nespominash, dasi uçinio: dakle za ubiti ovu zmiu duhovnu, vaglja pomglivo promisliti svoj xivot, i spomenutise, kada, i koliko putà jesi potlaçio zakon Boxi, kakvim dilli, i opaçinama: kadase pak spomenesh, tada toparvo moresh skrushitise, iliti pokajati svarhu uvrygegnja Boxiega, i zamarziti na grih, kakonoti na pogargegne Boga, dobra najvechega s' odlukom nikadaga vishe nepogarditi grihom smartnim.

Zatim pàk, kada umorish ovu zmiu ottrovnu skrusegnem, i odlukom temeglitom, brez koga nie pravo pokajangne, imashje izbaciti izkuche sarcza, i dushe tvoje, dase neusmardi ondi, i neottruje sve kuche dushe tvoje: Tose çinij ispovidju çistom, dobrom, i çilovitom prid Ispovidnikom, izbgljuavshi, i kazavshi grihe s' poz-

tid

tidnostju svetom, neimajuchi styda vraxiega, koim on varrah mloghe, navlastito od mladexi xenske, dase nesmiu pravo, i çisto ispoviditi: dighneim styd, kada sagrishpjuh, dillom, riçju, ili mysglju, i poxeglegnem djavao, ali kadase ispovidajú, ondajmga metne prid oçi, i ú pamet, ovoje zanat nepriateglja dushe nashe, damuse neotme iz mryxah gnegovij po pravoj, çistoj, i cilovitoj Ispovidi; koja jest druga zaçina, iliti japia svetoga Sakramenta od pokore, brez koje Ispovid nemore biti dobra i vaglіala. Trechja pàk zàçina, iliti gragja, i japia, s'kojomse, od strane pokornika dovarshuje ovi S. Sakramenat dobro, i vagljalo, jest pokora naregenah, to jest, ponizno primiti, i dragovoglno sasvim devocionom, pomgljom, i gljubodiljem izvarshiti pokoru, koju Ispovidnik naredij.

Po grihu smartnomu zatvorese grishniku vrata milosti Boxie, i kraglestva iliti slave nebeske, nit imà drugoga kgljuça za ottvoriti ovie vràtah, nego Sakr. od pokore. Mà kadase izgubij kgljuç od jedne brave, nemoreshje doisto ottvoriti svakojakim, iliti isto kakvimgodi: nego vaglja da naçinish kgljuç sasvim onim izrizotinama, koje, i koliko perdæatah ima brava, inaçiese ne ottvora: Tako akoches dati kgljuç od ovaga Sakramenta ottvorij vrava milosti, i slave Boxie, potrebitesumu ove 3. izrizotine: 1. pravo skrushegne iliti xalost, i pokajagne tako od griha, da temeglito odluçish, nikadase nepovratiti na grihe smartne povoglno. 2. çista, i cilovita ispovid, iliti oçitovagne sviuh griha smartni prid Ispovidnikom: po ti naçin, da akobi od 100. griha smartni, sam jedan ostao ne ispovigen, ni-jedan nebi bio oddrishen, ni-

tibi

tibi Ispovid vagljala ;. negobi byla svetogardje, iliti pogargegne S. Sakramenta ? I to ne samo dabise koi grih neispovidio povoglno, od stida, koga, kako rekosmo, djavao stavglja ú pamet za neispustiti dushe iz svoga suxanstva : nego joshter akobise nespomenuo, ili zaboravio od koga po tvojoj nepomgli, i pomankagnju pripravitise prie, i dobro promisliti svoj xivot. Kadasi pak tij svu pomglju metnuo, i pomglivo promislio svoj xivot, aliti nikako nie na priliku jedan grih mogao pasti na pamet, tada nie tvoje pomankagne, i zatobi byla ispovid dobra, i vagljada: Ali akobiti posli pao na umi oni grih neispovigenij, i zaboravgleni, duxansiga na drugoj ispovidi ispovidit najnapre, i kazati dasiga bio zaboravio na proshastoj Ispovidi.

Ovosu dakle, Pripogljub. Karstjani, troja vrata, 1. pravo krushegne, drugo çista i cilovita ispovid, 3. I zvarshegne pokore: kroz kojah svaki grishnik, koigodie posli karshtegnja smartno sàgrishio, ima prochi, ako oche unichi ù milost Boxiu na ovom svytu, i na onomu ù S. grad Jeruzolim Nebeski: kada dakle Gospodin zazyvah K'sebi sve grishnike, zlochjam, i opaçinama natovarene, zazyvaij kroz ova troja vrata. I premdaij zazyva sasve çeteri strane, *à quatuor ventis congregabo electos*: od çetiri vitra, iliti strane svita, veli, skupichju obrane. Zato vapie zazyvajuchi: *venite* &c. odite kmeni svi koi trudyte pod tegobom od griha, i natovareniste, jachjuvas oblakshat, i pokripiti : zazyva reko, ali zazyva na ova troja vrata : skojugodirse stranu oche unichi ù oni S. Ieruzolim nebeshi, sasvakusu stranu po troja vrata.

Ovu istinumi svidoçij S. Ivan Apos. ù kgniga od

od svoij oçitovagnjah: komu megju ostalim mloghim skrovishti, Ukazan bij jednoç S. Grad Jeruzolim nebeski sjajan svitlostju Boxiom, ogragen sasveçetiri strane plemenitim zidovma, i visokim, i sasvaku stranu po troja vrata. *Ab Oriente porte 3. ab Aquilone portæ 3. ab Austro porte 3. & ab Occosu porte 3.* Od Istoka, velij, vrata troja: od polunochi vrata troja: od podne vrata troja: i od zapada vrata troja. I tako skojugodise stranu doge, kroz ova troja vratase ima prochi, za unichi ù S. Ieruz. nebeski. Zazyva Spasitegl od Istoka diczu, iliti mladex, ù koimje istekla svitlost, da znajuh razabrati zlo od dobra, i grih, od negriha, alià zazyva kroz ova troja vrata: zashtosu *Od Istoka vrata troja*. Zazyva od podne gljude, koisu izishli na puçinu razuma podpunno, i vriuh vruchinom od poxeglegni svitovgni, i poxxùdah tilesni; ali zaziva kroz troja vrata poisti nacin: zashto *ab Austro portæ* 3. Trojasu vrata, i od Podne. Zazyvah od polunochi one, koisu poh vyka proshli, à joshse naodè ù tmina, zlochjama natovareni, i otteshçani, zove, *odite jachjuvas oblakshat, i pokripiti*; ali ignima vaglja prochi kroz ista troja vrata, zashto *ab Aquilone porte* 3. i od polunochisu, vrata 3. Zazyva najposli od zapada starce one, koisu primotali konopaçz xivota svoga, i prikuçilise kzapadu dobi svojæ: Ali i gni zazyva kroz troja vrata; zashto *ab occidente porte* 3. I od zapadasu vrata troja, veli pysmo Boxie: pak slydij: *habens in 12. portis 12. Angelos*: I ovi velì grad nebeski ima na ovo 12. vratà 12. Angælah, sasvaku stranu potri odkudgodise doge. Parvasu skrushegne, i kajagne od griha, kako rekosmo mallo prie, s'adlukom ne-

gri-

grishiti vishe, koga ako grishnik neimah, nemore unichi ni na parva vrata. Ma dabise i kajao, à nebi cilovito, i podpunno ispovidio svihe griha smartni, nepushtaga na druga vrata, nitiche unichi. Najposli dabi ovo i jedno i drugo uçinio: à nektio primit, i izvarshiti pokore naregene, trechiasumu vrata zatvorena, nitiche unich ù miloft Boxiu, ni ù slavu. Sada vij N. mislite, çiniteli vashe ispovidi sasvima ovim zaçinam? pristupateli na S. Sakr. od Pokore s' ovom gragjom? &c.

GOVORENJE XXIV.

MISSIONARSKO IV.

Od dovarshegnja, kadase Mission. ochè dyliti iz koga mista.

Ita dico vobis, gaudium erit in Cælo super uno peccatore pænitentiam agente, quam super nonaginta novem justis. Lucæ 15.

TAko velimvam, i tolikoche Vesegle biti na nebu svarhu jednoga grishnika pokoru çinæchega, koliko svarhu devedeset, i devet pravednie, koi neimajuh potribe od pokore. ¡Veli Spasitegl ú S. Ivang. kod Luke na pogl. 15. Promislite sada, pripogljubgleni moi ú Gospodinu, kolikobi vesegle moje imalo biti, i radost svarhu vas: od koizij ne jednoga grishnika, negovas svekolike vidio jesam skrushene, i pokorne, Bogogljubno, i devoto utticzatise, i pristupati na prisveti Sakramenat od pokore, na Ispovid, i priçeshtegne, za zagrabiti vodu xyvu *ex fontibus*

bus Salvatoris, koja istekla jest iz raanah Odkupiteglja nashega Isuk. kadanomu ottvorishe sulicom parse na krixu. I uzdamse dastese svi opprali, i oçistili od svakoga smrada, i neçistoche duhovne: i zaodili, nakitili, i naghyzdali plemenitom odichiom od milosti Boxie. ¡O veseglja nebesom, svarhu ne jednoga, nego tolikovas grishnykah! Promislite reko, kolikobi imalo biti i nashe vesegle i radost, koij *legatione Christi fungimur*, namisnixtvom Isukarstovim sluxymose, kako veli Aposto; kadanas nebi xalostili, i smuchivali zli obiçaij vashi, i sadagnegą narashtaja. Ali çestose nam dogagjah ono shtogovorij Duh S. po Primudromu: *extrema gaudij luctus occupat*: da josh nie ni svarshilo vesegle, kad evo opet dresegle, xalost, i plaç priuzme.

Shtiese od Xersa Kraglja Persianskoga, daje imao na voisci toliko mloxtvo vojnykah, koliko ni-jedan drughi nittie kad imao, nitiche imati, buduchi da on imadiashe igljadu igljada, i pet stotina igljada vojnika (1500000.) Koje gledajuchi i privygiajuchi ù jednomu poglju oruxane sve, nakichene, i pripravne na boj suprot nepriategljom, ponosashese, slavgljashe, i radovashe. Nishtanemagne uzige jednoç na jednu glaviczu povisoku, i razghledajuchij na poglju, veli S. Jerolim, *flevisse dicitur* govoryse da poçe plakati: mà zashto? *quod post centum annos nullus eorum, quos tunc cernebat, superfuturus esset*. Jerbo promisli tada, da posli 100. godynah nie-jednoga od onizij, koje ghledashe, neimadiashe biti na ovom svitu, niti svarhu xiviti.

Tako mij Missionari, Misnici, i Ispovidnici slughe, i namisnici Isusovi poslani od Priposht. i Prisvitloga Gos. Biskupa, davas oruxamo oru-

jem

jem duhovnim suprot nepriategljom paklenim: Slavilismose s' radostju, i veseglem, ghledajuchi vas svekolike nadmetatise, koichese prie oruxati, i odichjom milosti Boxie zaoditi, oçistivshi svyst svoju, i dushu od griha, po pravom skrushegnju od proshasti, i temeglito odluçujuchi ne upasti ù doshaste, nitise nikada povoglno na smartnì grih povratiti, ustanovicheni, i pokripgleni svi prinedobitnim oruxjem Tyla Isusova na priçeshtegnju. Slavilismose, reko, ù veseglju duhovnomu ghledatì tolike vojnike Isuk. tako oruxane jako, i ghizdavo nakichene ù dushi opravdagnem od griha, i milostju Boxiom,

Ali kad uzagem na glaviczu, ilitì uzdighnem pamet moju promisgljati proshaste obiçaje vashe, Evo odmah *extrema gaudij luctus occupat*, svarhu veseglja na kraju plaç priuzimah, Boimse da od sviuvas, ne velim do 100. godyna, ni toliko misecij, ili nedyglja, paçe ni dànah, nego da ni toliko sahatah neche prochi, dachete mloghij, ako nè svi, izgubiti oruxje prisvitlo, koimstese ovij dànah oruxali, i prighizdavuh odichju od opravdagnja, i milosti Boxie, sagrishivshi smartno, i podloxivshise nepriateglju.

Pysanoje ù SS. Listovij, *infinitus est numerus stultorum*, dasu budalasti brez broja na svytu. Ma kako ovo? Svatkose mudar çinij, i pametan? S. *Ivan* zlatoustij ovo tomaçij od grishnikah, koise çesto povrachjaju na iste grihe, govorechi; dasu vishe budalasti od nikij xivynah nerazloxitie, koje kad upàduh jednoç ù stupiczu, nechese ù gnju drugoç vratiti, ili kadasu na jednom mistu byli ù poghybili, nechese tako lasno uratitì na isto misto: A grisnici toliko putase povrachjajuh na iste grihe, niti bixè mlo-

hi

ghi od onoga miſta, gdi znaduh daſuim ſtupice zapete, i gdiſu vishe pútah upadali ; toſu prigodbe od griha. Pjanacz znah, daje ù meani ſtupicza djavaoska : bludik zna, da ſaſtanak na ſamu s'onom, jeſt ſtupicza djavaoska, &c. &c. i pak posli kakoſuſe izbavili od ſuxanſtvà djavaoskoga, opet povoglno igju onamo : Te nieſuli budalaſtiì od xivyna nerazloxitie, buduchi *da ſæpe laqueis capti, in eadem cadimus*, ceſto zamçiczama djavaoskim uſſacheni, i miloſtju Boxiom od SS. Sakramenatah izbavglenì, opet povoglno iſte zamçicze traxymo, kgnimaſe prikuçujemo, i ù gni upadamo. Od ovizij budalah veli S. Petar Aposhtò : *contingit eis illud veri proverbij : Canis reverſus ad vomitum ſuum, & ſus lota in volutabro luti*, dogagjaimſe ono ſpravoga prigovora : Pas vrachjajuchiſe na bgljuotinu ſvoju : i ſvygnja, ù lokvu blatta : kada izage ſvygnja iz blata, dotle ſtoì, dok opet lokvu od blatta nage, ù kojuh odma tarçij : Tako grishnici, koiſu oprali dushu ſvoju ovij dànah ù pribiſtroj vodi iz ſtudenaçza Iſukarſtovij zagrabglenoj, toje, ú S. Sakramentu od pokore, i pokrypiliſe S. priçeshtegnem tyla gnegova ; akoſe nebudu paziti od zamçyczah djavaoski, iliti od onij myſtà, od onij ſaſtanakah, od onij prigodbi, ù koimſu doſad upadali ú zamçiczu drakuusku, nego povolno budu traxiti iſti prigodbi, i kgnimaſe prikuçyvati : komuſu priliçni? nego pſu kadaſe povrachja na bgljuotine, i ſvigni koja xelij ſve udigl vagljatiſe po blatu. Ovoje, ovo uzrok, da veſegle moje, kojeſam imao ovi dàna, videchivas pokorne, i miloſtju Boxiom, kakoſe uzdam, oruxane, i nakichene, obuzima plaç, i neveſeglje.

Mo-

Molim dakle priporuçujuchi, i priporuçujem molechi toliko, koliko xelim fvama zajedno vashe fpafegne, da tyshtite ù milofti Boxioj, i dobri dilli: zashto, *qui perfeveraverit ufque in finem, hic falvus erit*: famo oni, veli Spafitegl, famoche onij fpafen biti, koi tja do fvarhe ú dobru, i ù milofti B. budæ tyshtati. Ako budete tyshtati ù milofti Boxioj, bichete doftojni primiti one blagofove nebeske, i opproshtegnja, kojachevam Prifvitli Gof. razdiliti, kada doge, toje gnegova xeglja, i nà ovu fvarhu jeft nas pofslao prid fobom, xelechivas nachi fve ú milofti Boxioj.

Sinci moi, jedan bolesnik, koi çefto priupadah ù iftu boleft, muçno more ozdraviti; tako grishnik, koi priupadah ù ifte grihe: zashto fve tonejaçij byvah fuprot nepriategljom. Drugovam dakle nevelim, nego zavarshujem s' ryçma Ifufovim, koje reçe nikomu, kadaga ozdravi. *Ecce fanus factus es, jam noli amplius peccare ne deterius tibi aliquid contingat*. Evo, Bratice moja, uzdamfe, da po neizmirnoj milofti Boxioj, nashoi sluxbi, i Mifniçkom oddrishegnju fviftefe izliçili od rànah duhovni, nemojte jur vishe fagrishivati, davamfe gorre nedogodi: ne znadete vrimena ni çafa, more biti, daje mloghim od vas ovo najposlidgne ponukovagne. Javas dakle, i fva dobra vasha oftavgljam priporuçene Blagofovu Svemog. Boga, Ocza, i Sina, i Duha S. Amen.

H DIO

DIO III.

GOVOREGNJA NA 12. APOSTOLAH.

Premdasmo ù drugom dijlu tomaçili çlanke od Virovagnja: sasvim tizim malo po na dugle, i bisriechemo istomvçiti na svakoga Apostola gnegov çlanak. Odkud ovdi nemechemo ù rèd govorègnja od Apostolà kako *dolazè, i svetkujuse priko godine: nego po çlanie, kako razdigluje Katekismo Rymsko.*

NA S. PETRA APOS.

S' istomaçegnem I. çlanka Virovagnja.

Gloriosi Principes terræ quomodo in vita sua dilexerunt se, ita & in morte non sunt separati. Hodie canit Eccl.

Slavni Poglavàri zemgle, kakosuse ù xivotu svomu milovali, onako i na smarti nisuse rastali. *Pivà danas S. Czark.*

NAjvechim dvima Apostolom jest danashgni dan posvechen, S. Petru Poglavaru od Apos. i Pavlu Nauçitegliu od nàròdà, drùgu gnegovu. Mechè gni zajedno, i slavi S. Czarkva, ne samo zashtosuse vazda milovali, vele Priategli bili, i zajedno xyvili; nego zashto um-

umrìshe, i svoju karv prolishe za Isukarsta, i za pripovidagne S. Ivangeglja isti dàn, ù istomu Gràdu Rìmu, i pod vladagnem istoga Cessara Nerona. Takoger gniove dushe zajedno uxyvaju slavu nebesku, i gniova tilessa zajedno poçivajù ù istom grobu. Pristoise dakle da i Czarkva Katoliçanska, sva kolika po svemu svijtu, zajedno slavij sveççani dan ovie dviu svoi Poglavàrà, kako i çinij na dan danashgni.

Ova dva Apos. posli tolikoga truda, i tarpglegnja progonstvij ú pripovidagnju S. Ivangeglja: posli tolikij çudèsà, i zlamegnij poçignenij; i neizbroenoga mlostva Paukà obrachenie na S. Viru Isukarstovu ne samo od xudijà, nego i od Nàròdà, koisuse Idolom klagnjali: posli toliko kgnygha pysànie, kojesu punne nauka nebeskoga, i ossobitoga svjetta, i ponukovagnja: posli kako smetoshe, i razrushishe nevirstvo: utemeglishe Czarkve, uzdigoshe SS. Ottare, posvetishe mloghe Biskupe, i ustanovitishe S. Viru ù Rimu, koi biashe onda, kakoje i sada, glava od svyta: po zapovidi priopakoga Cessara Nerona muçeni bishe za istu viru, kojú biahu stolikim trudom, i znojem possiali svuda po svytu. Petar bij umoren na krìxu, mà prikovan starmoglavicè. A Pavlu glava bij odsiçena; posli nego podnesoshe jedan, i drughij sinxire, tavnice, i mloga druga progostva, i muke.

Tkobise sada úzdarxao nevapiti sa S. Czarkvom: *O Roma felix, quæ duorum principum es consecrata glorioso sanguine!* O Rimu srichni, i çestìti, koisi posvechen karvju slavnom dviu Principà, iliti Poglavàrà! O Rìmu srichni i cestiti, koise sjàsh karvju prislavnom onog Aposto-

la, koga Sin Boxi obrà za temeglnì, i najparvi kamen Czarkue svoje, kadanomu reçe: *Ti-si kamen, i svarhù ovoga kamena ochju ograditi Czark. moju*. O Rimu i srichni, i çestiti, koisi posvechen i karvju Paulovom, koi bij proglashen od istoga Sina B. damuje *Sud od obragnja*, i naregen Nauçitegl od Naròdà. Nie samo Rim, nego karstjanstvo svekoliko ù privelikoj duxnosti pram Prisvetim ovim Apostoli: zashtosunas sve oni Prosvitlili, nauçili, i utemeglili ù ovoj S. viri od spasegnja, koju ispovijdamo.

Ussilujmose, Pridraghi, devoti bit' ovim SS. Apostolom, i harni. Poshtujmoij, i gljubimo, kako pravi Sinovi svoje Roditegle. Nasliduj-moji, kako ovçice svoje Pastirè. Oghlèdejmose ù gni, kak' ú sjajno oghledalo od svake kriposti, i privisoke svetigne. Prosimo od gni milosti ù nashim potribama, zashtosu vele moguchi kod kraglja nebeskoga, necheim zatajat nijedne stvari za nashe spasegne.

Megju 12. çlanaka od *Virovagnja*, buduchi parvi, parvoga Apos. danasgnega S. Petra, imamoga probistriti, i istomaçiti: ù komu govorymo. *Virujem ù Boga Ocza Svemoguchega, Stvoriteglja neba i zemgle*. Ova rijç *Virujem*, jest opchenna svjnim çlankom, zashto sve jednako imamo virovati. A virovati nie drugo, nego imat ú pameti, i darxati zà istinnitu jednu stvar, premdaju neznash inaçie, nego samo po oçitovagnju drugoga, i zaradi dostojanstva onoga, tkojù ôçituje. Ottajstva dakle od vire, nittise vidè, ni znajù naravno: Ali virujemo gni zaradi dostojanstva Boga Svemoguchega, od kugasunam oçiaovana ù SS. pysmij gnegovì. I buduchi Boog

istina

istina viçgnja, tvarge imamo virovati gnegovu oçitovagnju, negoli razumu nashem, i oċhjuchegnju, zashtonas ova mogu privariti; nuth nevaralinas oko prikaxujuchi shipku ù vodi ukrivnu, koja nie ukrivna? i Misecz kolik jedno sitto, koi-je kolik sva zemglja? &c. A oçitovagne Boxie nemore nikada privariti; ako i more gljusko.

Dakle tkogodi oche xivot viçgni imati: *Haec est vita aeterna, ut cognoscant Te Deum verum*, ovo jest xivot viçgni, (vapiashe Isus k' Oczu nebeskomu) da poznadu Tebe samoga Boga pràvoga. Toje ono shto mi virom poznajemo, i ispovidamo govorechi: *Virujem ù Boga*. I ù Virovagnju velikomu govorise na Misi: *Vjerujem ù jednoga Bogà:* zatim velijmo *Svemoguchega Stvoriteglja neba, i zemgłe*: za razluciti Boga nashega, od onizie Bogovà łaxglivie, iliti Jdòlà, koimse kłagnjaju Idołokłagnjaoci, i Poganini, koi Boga pravoga nepoznajú; nego Idole zovu Bogom. Takoger za razluçiti od onizie, koim i SS. pysmna çesto dajù ime Boxie, zar di niki oblastij Boxanstvenie, koje Boog kadkad dàjè slugama svoim: Tako S. Mojsiu Boog reçe: *Postaviosamte Bogom Faraunovim*. I drughim nikim slugama veli: *Jasam rekao, Bogovi jeste, i sinovi Visokoga:* zashto ovi nisu Boog svemoguchi, negosu tako nazvani samo, zaradi nikie oblastij Boxie, kojesu imali od Svemoguchega, koi-je stvorio nebo, i zemglju. Ovie jedan, i zovemoga Oczem, govorechi: *virujem ù Boga Ocza*, nesamo zashtoje on viçgni Otacz viçgnega Sina svoga jedìnoga: nego zashto i nama *dedit potestatem filios Dei fieri*: dadde oblast, da moremo sinovi Boxi biti po milosti, kakonoje

jedini Sin gnegov Gos. Isus po naravi : i da moremo imati bashtinu kraglestva nebeskoga. Okoliki razgovor, i uttishegne imajú imati pravovirni ù ovomu imenu *Otacz.*: paçe jakost, joshter, i slobodú : kogachebose bojati oni, tko imade Ocza Svemoguchega?

Blago onomu, koi, kako jezikom ispovieda ú ovomu 1. çlanku, govorechi : *Virujem ù Boga Ocza*, onako pram ovim Oczem svemoguchim dilla çinij sinovska. S. Petar danasgni, zashtosè podnosio pram ovim Oczem, kako pravi sin, nikadase nepristrashi od Tavnijczà, od sinxyrà, i drughi progonstvi, koja sva slobodno, i jako zarad gljubavi Ocza svemoguchega podnosàshe: obkùd i zlamegnja çignjashe, *tako dasu na ulice iznosili bolesnike, da samo sjen Petrov prikogni prygè, dase izbave od nemocbij svoi*, Pyshe S. Luka. Ako, sinci, uzghledate na dobitak bashtine viçgne ovoga Ocza, nishtovam vrimenito neche bìti teshko podniet. &c.

Neizbroenim çudesi SS. slughe Boxie jesu iskushali ovu istinu : Samo jedan dogagjaj donosim. S. Tiburcio buduchi doveden prid Sucza, i buduchi nevirnikom i Poganinom ovi çlanak pripovidati poçeo, dase ima virovati samo ù jednoga Boga Stvoriteglja neba, i zemgle. Sudacz xeraviczu razgarnu po poddu, pàk reçe S. Tiburciu: Iltisè pokloniti nashim Bogovom, t. j. Idolom, il bossu oditi po ovom ughglevju : Tada S. Tibur. prikarstivshise, na xeraviczu boos unigè, i odechi po gnoj : *Poznaj*, veli, *daje samo jedan Boog*, koga *karstjani shtujù pravi* Stvoritegl neba, i zemgle toliko moguch, da xeraviczumi ovù, ú ruxice okrechè. Daje pàk ovi Boog ù Trojstvu O. i S. i D. S.

ù sli-

ú slidechim çlanci ispovidamo od *virovagnja*; i tomaçimo na svetkovine onizi Apostòla, komu-se koi çlanak prystoi, kakoste çulli, i çuchete ù napridak tomaçiti svakoga çlanak na svoju svetkovinu.

NA S. ANDRIU APOS.

S' istomaçegnem 2. çlan. od *Virovagnja*.

Ambulans Jesus juxta mare Galilaeae, vidit duos Fratres. Matt. 4.

Odechi Isus kraj mora Galilejskoga, vidje dva Brata.

APosto S. Andria, od koga danas slavymo Svetkovinu, bioje starrì Brat rogenì S. Petra, zanatom Ribàri biahu obadva. I naodechi-se ù moru, gdi lovgljahu ribu, ughledaij Spasitagl, zovnu gni na Aposhtolstvo, obechjajuchi gnima, dachei uçiniti lovce duhovne: *Venite post me, faciam vos Piscatores hominum:* Odite, veli, zamnom uçinichju vas Lovce od gljùdij, iliti od dùshà: I oni ostavivshi loov od ribe, vlàk, i sva ostalà, udiglse stavishe slieditiga: *At illi continuò relictis retibus secuti sunt eum*, i uçinishe-se Uçenici gnegovi.

Posli uzashastja Gospodinova na nebo, i snishastja Duha S. na zemglju, kada Aposhtoli razdilishe sviet, za ichi pripovidatij S. Ivangegle, i viru Isusovu, zapade Andrii Shitia, i drugà kraglestva okolo, ù koizim s' pripovidagnem svoim, i çudesi obrati neizbroene narode na pràvu viru, i poznagne jedinoga Spasiteglja, i Od-

i Odkupiteglja Isukarsta. Doshavshi najposlij ù grad, koise zove Akaja, i çinechi istò; bij osvagen od nevitniká, nevirnom Vladaoczu od onog mista, Egei: koiga çlni uffatiti; i posli mloghie prigovàragnì staviga ù jednu mraçnu Tavniczu; i posli nikoliko vrimena izvadivshiga çyni xestoko frustati: Ma videchi dagá nikako nemore pridobiti, buduchi da on slobodno sve, i pod istim biççi pripoviedashe viru Karstjansku, osfudiga na smart na kryxu, zashto vele S. Kryx proslavgljashe.

Bij dakle udigl od karvnykà povuçen k'mistu od muke, gdi stajàshe Kryx jur pripravan. S. Andria udigl kako ughleda krìx, na komu imadiashe biti propet, s' velikim veseglem, i slatkim ryçmaga poçe pozdravgljati, vapiuchi, *o bona crux, diù desiderata: & jam concupiscenti animo præparata:* O dobri i S. krixu, od davna xeglni, i jur xelèchemu sarczu momu pripravglenìj: *accipe me ab homnibus, & redde me Magistro meo:* uzmi mene od gljudij, i povratime Meshru momu. Pak prikuçivshise zagarli krix s' najvechim glubodiljem gljubechiga, kakonoti skale, iliti listve po koim imodiashe popetise, i uzachì na nebesa, i toliko vishe xegljashe umriti na gnemu, koliko veçhmase çignjashe naslidnik svoga Meshtra Isusa po gnemu, odkud govorashe, *securus, & gaudens venio ad te: suscipe Discipulum ejus, qui pependit in te:* Slobodan, i veseo igem ktebi, veli, o krixu blagosovglenì, prymi mene Uçenika onoga mòg Meshtra, koije visio na tebi.

Bratice pogljubglenà, po ovomu, shto S. Andria ostavi Ocza, vlak, i lagju pozgnajese, koliku vira nasha ima snagu. Kada ona unygè ù

pa-

pamet jednog çovika, svexega udigl na poslu, i na sluxbu Isukarstovu: i uçinlga slobodna, da nittise bol mùkà, ni poghibili, ni smarti. Promotrite jeli ovo istina ù S. Andrii. Gnemusu draghe muke: on videchi kryx, na komu imadiashe umriet, garliga i gljubij; i ispoviedàl, dagaje od davna xelio. Kadase dakle vij tùxyte na suprotivshtine, i progonstva, kadase xalostite savishe, i brez naçina ù nevoglja vashim, i potribama; znajte, sinci, da imate mallu viru: zashto dabi imali viru xivu, i jaku ù sarczu vashemu, nebiste toliko savishe mislili ò nevogli vashoj, negobistese zabavgljali ò sluxbi Boxioj: Ali zashto neimate xive vire, doodevam nevogle muçne zà podnositise, i teshke: i podnositeij, ilmu otte, il neotte, ali kadsu podneshene neotte, iliti brez ustarpglegnja, zaludusu, i brez dostojanstva na spasegne: gdi kadbise otte, i dragovoglno podnosile, bilebi za dostojanstvo od spasegnja: dakle ù napridak. &c.

Ovogaje slavnog Aposhtola od *Virovagnja* drughi çlanak, ù komu govorymo, *I ù Isusa Isukarsta sina gnegova jedinoga, Gospodina nashega*. Premdaje samo jedan Boog ù bystvu, i naravi, kakosmo rekli tomaçechi 1. çlanak, nishtanemagne trisu kypa, iliti Sobstva O. Sin, i Duh S. Buduchinas dakle Apostoli naucili ú 1. çlanku poznagne jednoga Boga; ù ovomu drugom çlanku dajunam poznagne drugoga kypa od Prisv. Troistva. Govorechi dakle *Virujem. i ù Isukarsta Sina gnegova jedynoga, Gosp. nashega*; ispovydamo, daje on Spasitegl nash, i Odkupitegl: Tobo zlamenuje Ime, *Isus*, po istomaçegnju Arkang. Gabriela, koi S. Jozipu reçe: *Zvachesh ime gnegovo Isus, zashtoche on spasen uçiniti pùk*

svoj

svoj od griha gniovi: kako i uçyni, odkupivshi-nas od griha neprocygnenom karvju svojom.

Ispovydamo takoger dajè on Misnik svarhu sviu Misnykà, kragl svarhu sviu kràglà, i Pro-rok svarhu sviu Proròkà. Tobo zlamenuje *karst* iliti pomazan, xudinskise reçè *Messia.:* zashto Misnike, kragle, i Proroke, obiçavalisu posve-chivati s' pomazagnem uglja; à Isusa, veli S. pysmo (act. 10.) *unxit Deus Spiritus S. & vir-tute,* pomaza Boog Otcacz Duhom S. i kripostju istom svojom Boxanstvenom, davshimu isto bys-tvo svoje i narav, istu mudrost, i mogustvo.

Kad reçèmo ù virovagnju, *i ù Isukarsta,* slie-dymo: *Sìna gnegova jedinoga,* gdinas uçè Apos. i mij ispoviedamo, da on nie samo çovik, ne-goje zajedno çovik, i Boog pràvi: nitisu potom dva Boga, nego jedan samo, buduchi da Boog Otacz poragjajuchi Sìna, dajemu istu narav i bystvo svoje. Po najposlidgnim pak ryçma od ovoga clanka, koe jesu: *Gospodina naskega:* is-povydamo, i darxymo, daje on ossobiti po sve-mu Gospodin nash, i Gospodar: Parvò: zashto bu uchi on isti Boog s' Oczem, onnasje stvorio, *svakà pognemu vçignena jesu,* velí S. pysmo. Drugo: zashtonasje odkupio karvju, i mukom svojom, kakochemo bogle viditi, kad ustomaçy-mo 4. i 5. clànak, od istog *Virovagnja.*

Shtiese (*l.* 13. *cap.* 5. *Niceph.*) da kada Niki heretici, iliti odmetnici Boxànstvo Isukarstovo, i daje jednak s' Oczem zatajivahu: Patriarka imenom Anatolio, i ostalij pravovirni, s' onim nevirnici ugovorishe da jedni, i drughi virova-gne svojè upysano metnù ù grob S. Eufemie Di-vice, i Muçenice, i da prosè od gne ossudu isti-nè. Tako uçinishe, greb zapeçatishe, i posli 3.
dne-

dneva, ù koja Boga molishe, dogjoshe, i otrvorivshi grob S. Divicè, nagiose pysmo hereticko pod nogama, i pysmo katoliçansko ù rùci S. Div. koja k' Patriarki pruxivshi ruku dademuga. Po çemu osta potvargeno, daje Isukarst pravi Boog, i ú Boxanstvu jednak s' Oczem, premdaje, kako çovik, magnij od Ocza. Za ovu viru danasgni S. Andria bì propet na krixu, i visechi za 3. dnevaju pripovieda, i neizbroene na pravu viru obrati: Ovoche rech biti temeglit ù viri, nauçite N. slydite. &c.

NA S. JAKOVA APOS.

S' istomaçegnem 3. çlanka od *Virovagnja*.

Nescitis quid petatis. Matt. 2.

Neznate shto prossyte. *dan. Ivang.*

DIAnasgni S. Jakov] zovese vechì, tojest, parvi: buduchibo dva Jakova Apos. ovi bì zovnut napre, i prie posta Aposhtò, negoli oni, koga svetkujemo zajedno sa Svetim Filipom, parvi dan Svignja, zatose oni magni zove, à ovi vechi, ne za drugo. S. Jakov danasgni bioje Brat rogeni S. Ivana Ivangeliste, sinovi Zebedeovi, i rodjaci Isukarstovi po materi. Odkud imadoshe slobodu pristupiti s' Materom svojom k' Isusu, i prositi, da sidè jedan na desno, à drughi na livo okognega ù gnegovu kraglestvu. Niese çuditi ovoj slabosti gniovoj, zashto nebiahu josh prymili Duha S. i tako scygnjahu, daje kraglestvo Isusovo vrimenito, i deche on kraglevati na ovom svytu. Odkud

kud reçeim Gospodin, *nescitis quid petatis:* Neznate shto prosite: Pakim dade razumiti, da na ovom svytu imadiahu tarpiti progonstva, i muke; à plachju çekati viçgnju na onomu. *Calicem meum bibetis*, ovdichete, velil, çasu moju popiti, razumiuchi po çashi, muku: Aplachiomse nebrinite: *zashto plachja vasha obilna jest na nebesì*. Nishtase neuvridishe nit oxaloftishe ovi SS. Apostoli, shto neisprosishe tada ono, shto proshàu, nego podloxivshi voglju svoju Gospodinovoj, slydishega, i sluxishe josh svechjom vruchjostju, negoli prie. I danasgni S. Jakov od sviu Apostòlà najnapre popij çashu Mestra svoga, iliti prolij karv za gljubav, i viru Isukarstovu.

Ovi S' Apos. posli Uzashastja Gospodinova na Nebo; i snishastja Duha S, Ottige priko mora ù Shpagnju, i ondi ù razliki kraglestvi zapadgni on parvi possia sime nebesko od S. vjere, pripovidajuchi Ivangegle, i mloga çudesa çinechi. Najposli vratise ù Jeruzolim, i ondi istò sime siuchi; osvagèn bij, i dovedèn k' Irudu kraglju (Ovi biashe sinovacz onog Iruda, koi biashe ù vryme Muke Isosove) onga dakle ossudi na smart, zashto pripovydashe Ivangegle, i skazyvashe, daje Isus od Nazareta, koga Xudie propeshe pravi Messia, i jedini odkupitegl svyta, i Spasitegl: çynimu dakle glavu odsichi na kon jedannaest godyna kako biashe Isus muku podnio za nashe spasegne. I ù to vryme S. Jakov mloghi plod uçini svetoj Czarkvi. Tylo, iliti kosti SS. gnegove posglie nikoliko vrimena bishe odneshene ù Galiciu, tojest onamo ù zapadgne strane, gdie napre viru pripovydao, i ussiao: I do danasgnega dneva igju onamo dèvotì od svega

ga

gà okolisha zemaglskoga karstjani, za pooditi gnega, i primiti opproshtegne: koeje toliko obilno; kakono i ù Rimu kod S. Petra.

Nauçite, bratjo, od slavnoga Apos. danasgnega voglju vashu priklagnjati vogli Boxioj. Vij mlogo putà prosijte (dobra vrimenita, kako zdravje, diczu, bogastvo; oblast, gospostvo. &c.) *Ali nescitis quid petatis:* neznate albivam ova byla nakorist, il na shtettu dushe vashe? A Boog, koi to poznaje, nechevam vazda dopustiti, shto prossiite; al zatò neimate marmgljati suprot Bogu, kao daste zaludu cinili lemozine, molitve, postove. &c. *jerbo lachja vasha obilna jest na nebesiji*, veli Gos. ù Ivang. za takah dobra djeila.

Ovogaje Apos. trechi çlanak od *Virovagia*, buduchi da on possiduje treche misto megju 12. Apostòlà: ú komu govorimo; *koi zaçet jest po Duhu S. rogen od D. Marie.* Bududhinas Apostoli nauçili ù 1. çlanku znat, i virovati, daje jedan Boog pravi, Stvoritegl neba, i zemgle. A' ù drugom, virovati, daje Isukarst Sin Boxi; i isti Boog jedini s' Oczem ù bistvu i naravi, i pravi çovik zajedno. Uçenas ú ovom trechemu çlanku, kakose on çovikom uçyni. Imamo dakle virovati, da viçgni Sin Boxi, drughi kijp od Prisv. Trojstva snige s' nebesà, nebesà neostavgljajuchi megju tò, zashtoje neizmirni, i vazda svagdi; snyge, reko, ù utrobu B. D. Marie, i od gne karvi priçiste bí zaçet ù gne ùtrobi, zatose zove, i jest Sin çoviçanski, i pravi çovik. Ali ne onako, kakose mij ostali gljudi zaçignjamo po sastanku muskom, i xenskomu, nego on *zaçet jest po Duhu S.* Novim, çudnim, i svarhunaravnim naçinom: zashto Duh S. tre-

chi

chi kijp Prisv. Trojstva, Boxanstvenom kripostju svojom uçini tielo gljusko od priçiste karvi diviçanske ú utrobi D. Marie, stvori ù gnemu dushu, i ù isti ças Sin Boxi ujedini ovu narav çoviçansku zajedno sa svojom Boxanstvenom ù jednomu kypu, drugom od Prisvetoga Troistva, i tako Boogse uçini çovikom. I posli 9. Misecij porodise, zato velimo, *rogen od Divice Marie*. Uçenas dakle po ovom çlanku SS. Apos. i mí govorechi virujemo, i ispovidamo, da Spasitegl nash Gos. Is. kakose od vika poràgja na nebesij od Oçza brez Matere, i jest isti Boog s' Oczem jedan ú naravi. Onako ù vryme odregeno bì zacet po Duku S. i porogen od Matere Divojke nazemgli brez Ocza, i jest pravi çovik, i Boog ù jedinstvu kypa; toje ono shto ispovidamo ù 3. çlanku govorechi: *Zaçet po Duhu S. rogen od Divice Marie*.

Takoger Majka Isusova osta i po porodu Divojka s' prisjajnìm çzvitom od Diviçanstva viçgnega. Shtiese ú xivotu S. Egidia: da ú vrime gnegovo naogjashese jedan i dobar Redovnik, i nauçan Pripovidalacz reda S. Dom. Nishtanemagne velle biashe napastovan ù sumgli svarhu ove istine: kako tò more biti, dae Maria rodila Sina, i opet ostala Divojka? Buduchi ovi çuo za svetignju S. Egidia Redovnika, i druga S. O. Franc. poge kgnemu, dabiga svoim svittom prosvitlio ù ovoj sumgli, i svoim molitvama izbavio iz ove napasti: Al prie nego on doge k' Egidiu, sve ovo bí objavgleno istom, zato uzamshi shtap izage pram gnim: ikadase skobishe, nishta drugo negovorechi S. Egidio udari shtapom ù zemglju, govorechi: *Oççe Predikaturu: Marioja Divicza prit poroda*, udari na

dru-

drugom mistu: *O. Pred. Mariaja Div. ù porodu*: tako na trechem mistu, govorechi *O. Pred. Mariaja Div. posli poroda*. I na svetri mista udigl proczvatesej po 1. plemenit Gliglian. Takoga izbavi &c.

NA S. IVANA APOS.

S' istomaçegnem 4. çlanka od *Virovagnja*.

Conversus Petrus, vidit illum Dissipulum, quem diligebat Jesus. Joan. 21.

Obrativse Petar, vidje onog Uçenika, koga milovashe Isus.

IMate znati N. daje ovo dan, ú koi Czarkva Boxia slavij svetkovinu od najdraxega Priateglja, i najmilliega Uçenika megju svima Apos. koje imade gne zaruçnik Isus na zemgli; to jest, od S. Ivana Apos. koij bij zajedno Aposto, Ivangelishta, Prorok, Nauçitegl, Divacz, i Muçenik. Ovij s' Jakovom bratom svoim bij zazvan na Aposhtolstvo, kadano s' oczem svoim Zebedeom biahu ù jednoj Lagici, karpechi mrixe svoje, iliti vlakove, kakonoti Ribari. I udigl kako çushe glas Spasitegljov, ostavivshi Ocza, Lagju, i vlakove, metnushese sliditiga: koi poslú toliko udiglni, i hitar tako drag bij Gospodinu, dámu maknutje dade millovati ova dva Uçenika toliko, koliko pripusti gni viditi razlika dillovagnja svoja ottajna, koja ostalij uçenici, izvam Petra, nevidishe. Megjú ovim ottajstvi jednoje, kadanose priobrazì na planini od Tabora: I drugo kada çini Molitvu ù Vartlu Gexemanskomu.

Ni-

Nishtanemagne dagashgni S. Ivanmu bij naj millì, svarhu sviu, i drag tako, da na veçeri najposlidgnoj çiniga Gospodin poçinuti na svom krylu vlastitomu: *Supra pectus Domini in cœna recubuit*. Takoger kada ottiashe umriti na krixu, Ivana dade na misto svoje priuczviglenoj Majci Marij za uttishegne: *Mulier ecce filius tuus*: Majko moja etoti sin tvoj odsella nek bude Ivan. Zashto buduchi i S. Ivan ú vyk çistochju, i diviçanstvo svoje uzdarxao. *Virginem Virgini commendavit*. Majku Diviczu, pogljubglenomu svom Uçemiku Divczu ottje priporuçiti.

Ovi pripogljubgleni Uçenik skrovishta Boxia, koja zaczarpi iz parsa Gospodinovi na najposlidnoj veçeri, ispysa ú Ivang. Koje pripovydajuchi ú Asij, i çinechi çudesa, i zlamegnja neizbroena, mloghe narode na viru obrati, siuchi po svuda sime nebesko od spasegnja: mloghe Czarkve sagradi, i Biskupe narèdi. Najposli buduchi toliko trudio razshirujuchi viru nebeskoga Mestra svoga, po zapoviedi Domiciana Cessara bij uffachem, i odveden ù Rìm, i ondi metnut *infer-ventis olei dolium*, ú jedam sùd vrilla uglja: Alimu vrillo ugle nenaudi nishta, nego izàge zdrav podpuno, zatoga posla ú Adu, kojase zove Patmos megju nevirnike: ù kojoj pripovidajuchi, i obiçjano sime siuchi S. Ivangeglja, mloghi plod uçini. U istoj Adi Boogmu neizbroena skrovishta oçitova privisoka, koja ispìsa ú kgnighe nazvane, Oçitovagne S. Ivana, ù koimse zdarxè proroçanstva gnegova. Pàk pun godyna, i starosti, alì josh vishe dostojanstvì, i milosti ottige na nebesa, uxyvati slavu viçgnju kod pripogljubglenoga Mestra, i Spasitеglja svoga, kogaje sarçano gljubio i virno sluxio, takoger i od gne-

gnega bio gljubglen na ovom ſvytu, i milovan ſvarhu ſvie Uçenikà oſtalie.

Ovi Prislavni Apoſ. morenam, bratjo, biti jedan od naj-jaçie, i naj-izvarſnittie zashtititeglja na nebesij, kod Goſ. Iſuſa, i Marie Majke gnegove. Onje moguch iſproſitinam ſvaku miloſt na nebu, buduchi bio na zemgli vazda dràg Iſuſu, vazda milovan od Marie, moliehese za nas jednom, i drugomu prid Pryſtoglem Boxiem, iſto akoſe mi gljubodilno uteçemo k' gnemu shtujuchiga po gnegovu doſtojanſtvu. I kakoje on naj parvi poſinak, iliti ſin po miloſti B. D. M. takoche iſproſiti, da iſtà bude miloſtivà i nasha Majka, i danas poznade za mlagju gnegovu bratju, i primij megju svoje poſſinke. Dakle N. ni-jedanvas nekaſni uzeti S. Ivu za zashtiteglja, neka imate jednog pomochnika na nebu, koi-je toliku slobodu, i domachnoſt imao s' Iſuſom, i Mariom na zemgli, kako çuſte.

Ivan S. kako ù druxtvu Apoſ. poſſiduje çetvarto miſto, onakoſe gnemu pryſtoi çetvarti çlanak od *Virovagnja* : ù komu govorymo : *Muçen pod Ponciom Pilatom, propet, umrò, i pokopan.* U ovom çlanku iſpovydamo, kako darxymo, i virujemo, da Sin Boxi Iſus, koiſe porodio od Marie D. kakoſmo tomaçili ù 3. çlanku, jeſt muku podnio pod vlaḑaoçem Jeruzolimskim, koiſe zvao Poncio Pilat, i najposli na krix propet, i umrò na gnemu : zato tko ovo nebi virovao, kako neviruju niki nevirnici, nego velè, daje on izçeznuo, à podmetnuo drugoga çovika ſebi pryliçna, teſuga propeli ; biobi nevirnik. Nas dakle ù ovomu çlanku uçè Apoſtoli, i my imamo virovati, kako iſpovydamo, daje iſti Iſus Sin Boxi, i Sin Marie D. koi-je jedan iſti Boog

s' Oczem, i Duhom S. ù naravi, i pravi çovik, muçen za grihe nashe, za odkupitinas od suxanstva paklenoga; daje propet na krixu, i na gnemu umrò: daje martav skinut s' krixa, i bio ukopan, iliti postavglen ù greb, i tò ottje Gospodin bitì ukopan, za svidoçbu daje doisto bio umrò, zashtose samo smartva tilesa stavgljaju ù grob, i kopajuh.

Istinaje, da Isus nittie mogao muke tarpiti, ni umryti kako Boog, negoje umrò kako çovik. Al opet kako çovik nie mogao imati tolikoga dostojanstva, da svyt odkupy, nego kako Boog: I zato ù jedini Boxanstvo s' çoviçanstvom, iliti narav Boxiu, i narav çoviçiuh ú jednom istom kypu. i zato premdaje i Boog i çovik, jedanje Isukarst, Sin Boxi od vyka, à Sin çoviçanski Marie D. od vrimena, iliti od doshastja ù gne utrobu.

U vryme ove muke Isusove premda svi ostaly Apost. oslabishe ù viri, i pristrashivse Mestra ostavishe, i utekoshe; danasgni vçenik prigljubeznivi nikada: negoga sliedi s' oxaloschenom majkom Mariom; zatojù i by dostojan imati za Mater pod krixem; kadanomu Isus s' krixa reçe: *ecce Mater tua:* Eto Ivo pogljubgleni Majka tvoja, tishiuh i razgovaraj. I onjú do gne smarti virno sluxi. Veche promislite, kolikoje kod gne moguch. &c.

NA

NA S. TOMMU APOS.

s'istomaçegnem 5. çlanka od virovagnja.

Dominus meus, & Deus meus. Ioan. 20.

Gospodin moj, i Boog moj.

Sveti Tomma bij jedan od onie parvi Uçenikà, koje zazva Spasitegl, daga sliedè, i nazva Aposhtole. Obrà gni za Pripovidaoce Poglavitè od S. Ivang. za obratiti na viru Sviet. Odkud i slidio jest nebeskoga ovog Mestra, kakonoti pravi Uçenik tja do gnegove smarti, prijmajuchi i uçechi S. nauk gnegov, za pripovidatiga posli drughim, kako i çyni. Buduchibo Spasitegl uzashao na nebesa, i Apos. prymili Duha S. na razdiglegnju svyta, koje uçinishe, kadase ottjeshe razachi, da pripovydaju, svetomu Tommi danasgnemu zapadoshe Indie ú istoçinim stranama, i druga kraglestva onamo mloga, i shiroka, koja prosvytli zrakama, i svitlostju S. Vire pripovidajuchi, i çudesa çinechi, ù mloghim progonstvi trudechi, zaradi gljubavi Isuk. i svoi iskargni, i razshiregnja vire, za kojú i xivot vlastiti dadde, svojom karvju zapeçativshi svoje trude.

Shtiese ù Ivangeglju, dase Tomma nenage megju Apos. parvi pùt, kadaimse ukaza Gospodin uskarsnuvshi od martvi, nitti drughim, koimu kazyvàu, ottje virovati, daje uskarsnuo doisto; nego govorashe: *Ako* (ja moim oçima) *nevidim varglynah na ruku gnegovi od çavàlah, i ne metnem parsta moga na misto çavàlah, nechju vi-*

tovati: Nishtanemagne buduchise dostojao primilostivi Spasitegl ukazatise opet gnima, kadano biashe i Tomma, ottjel, daga vidij, paçe zazyvaga milostivo, dase dotakne rànah gnegovij: Shto buduchi uçinio, udigl ispovidje, vapiuchi: *Dominus meus, & Deus meus*: Gospodin moj, i Boog moi.

Mà niese ovo po namiri dogodilo, shtose parvi put Tomma nedogodi megju Apos. nego naredbom Boxiom za korist nashu: zashto ako virujemo S. Garguru, *visheje nama sumglja, i nevirovagne Tommino bilo korisno, za potvarditi nas ù viri* uskarsnutja Isuk. *nego vira ostalie Uçenikà*: zashto dokle on dottiçuchise rànah, dovodyse na viru, nasha pamet ostavivshi sumglju, potvargjujese ù viri.

Imamo pàk promotriti, za dyku, i slavu S. Tomme, da on nesamo ispovidje, i virova ono shto vidje; zashto *vira jest darxat, i ispovidati ono, shtose nevidij*: nego on istinito i virova, i ispovidje prid svima ono, shto nevidje, tojest, nesamo ispovidje çoviçanstvo Isusovo, nego i Boxanstvo, kojese okom tilesnim nemore viditi. zashto zavapi: *Dominus meus, & Deus meus*: Gospodin moj, i Boog moj: Ottiuchi rechi, nesamo sada virujem, i ispovidam ovo, shto vidim, dasi tij isti Gospodin moj Mestar, koisi bio umrò, i evosi uskarsnuo: nego virujem i ono, shto okom tilesnim niti vidim, nitise viditi more, nego okom od vire, tojest, Boxanstvo tvoje: ispovidam dakle, dasi *Gospodin moj, i Boog moj*.

I koliko S. Tomma napreje sumgljo svarhu uskarsnutja Isusova, tolikoje posli temeglit bio ù viri, da po *Catechismu* illiti nauku Rimsko-

mu,

mu, on uçini petij çlanak od *Virovagnja*, ù komu govorymo: *Snige nad pakao, trechi dan uskarsnu od martvie*. U ovomu çlanku uçenas Apostoli, da virovati imamo, kako i ispovidamo, da kadase dusha Isukarstova rasta s' tielom na krixu, ottige nad pakao; To jest, ù Limbu SS. Ottaçza, gdisu svi Patriarke, i Proroci, i koigodisu pomarli ù milosti Boxioj od poçela svyta, çekali ovoga odkupgleгnja, i odkupiteglja: A ne daje uniodio spasitegl ù pakao drakunski, i gdisu ossugeni ù muke viçgne, zashto ondi nikakova neima odkupglegnja. Udigl dakle kako unige ù Limbu, pokaza onim dushama svoje Boxanstvo, koje vidivshi ostashe svi odmà proslavgleni: i onose misto uçini Raj slave, zashto sva slava rajska stoi ú vigegnju lycza Boxiega, koga oni tada vidishe doisto, i poçeshe uxyvati. Ovoje ono shto Gospodin josh visechi na krixu, prie nego izdannu, reçe razbojnihu skrushenomu: *danaschesh samnom biti ù raju*. I ondi stajà Gos. do trechega dnevi, à tielo ù grobu: premda Boxanstvo Sina Boxiega nikadase ne rasta ni zdushom Isusovom, ni stilom; negoga uzdarxà ù grebu brez svakoga pokvaregnja, kako daje xivo stajalo, do trechega dneva. *Trechi dan uskarsnu od martvie*, tò slydymo ù *Virovagnju*, i ispovydamo, da Spasitegl kada doge trechi dan po smarti svojoj, sasvom druxbom dùshà odkupglenie, i jurve proslavglenie, povratise iz Limbe na ovi svietъ, i ujedinivshi kripostju svojom Boxanstvenom dushu stilom ù grobu, uskarsnu od martvì. Kada Gospodin uskarsnu, istinaje, da on izage iz groba neodvalivshi kamena, ni peçata, koim biashe zapeçachen od xudyah, pokvarivshi: Ali za svidoçanstvo istine uskarsnutja

 gue-

gnegova, neka viddè istinu ovu isti straxani xudinski: *Uçinise velika treshgna, Angeobo Gospodinov snige s' nebesah, i pristupivshi odvali kamen:* veli S. Ivangelje. Buduchi vojnici ova zlamegnja, i istinu uskarsnutja Isusova kazali starishinam, i Poglaviczam xudinskim, podmitisheij, da razglasè pùku, dasu doshavshi Uçenici gnegovi, gnegovo tielo ukrali, ne daje uskarsnuo, nekaim nie sramote, i tò lakomost prignu vojnike, i tako uçinishe, alí ne sví.

Biashebo nad ovim istim vojnici desetnik Longin, koino na Kalvarii suliczom Bòk ottvori Spasitegliju, ali josh ondà vidivshi çudesa, i zlamegnja biashese nikoliko skrushio; kada pak vidje ova druga od uskarsnutja Isusova od martvì, obratise sasvim, i virova tako temeglito, daga nikakovom plachjom, ni darovma nemogoshe pokvaritì: negose uçyni svidok istine suprot laxma druxine svoje, za koju istinu pripovidajuchi gnju, i skazujuchi najposli i karv svoju prolij za gljubav Isuk. Ovako i slavni Apos. danasgnì S. Tomma, iz napre sumgljashe, i nevirovashe ove istine od uskarsnutja Isusova: Ali poslì svoju kàrv za gnju prolij. Slydite grishnici Tommu, i Longina: kakogodiste dosad çinili, ako Skrushenì dobro svarshite, blago vama.

NA

NA SS. APOS. FILIPA I JAK.

S' istomaçegnem 6. i sedmoga çlanka od *Virovagnja*.

Non turbetur cor vestrum . Ioan. 14.

Nesmucchjujse sarce vashe .

SLavymo na danasgni dan svetkovinu ſdviu Apos. Filipa, i Jakova, zashtosu obadva na danashgni dan parvi Svibgnja muçení, i svoju karv prolili za gljubav Isukarstovu, i pripovidagne vire gnegove ; premda nisu iste godine . S. Filip buduchi pripovidao S. Ivang. po razliki kraglestvi, od Jeruzolima k'polunochi çine, za 20. godynà, i obratio po tom sve one nàrode na viru : Najposli doge ú niki grad od Frisie, po imenu Jerapolim : Gdi isto çinechi, i uzvisujuchi ossobito dyku S. Krixa, uffachen bì od nevirnie Poganynah, i stavglen bì na krix, i tako priliçnom smartju Mestra svoga, koga slavu, i Viru pripovidashe, i razshiryvashe, svarshi xivot vrimeniti, i ottige uxyvat viçgni.

Sveti Jakov bioje tolikim kripostma, i svetignom nakichen, dasuga isti xudie, i xudinski Poglavice poshtovali : i zvalisuga *pravednim*, tomu biashe priimenak po tij naçin, da kadabi tko rekao: *ovo çinij, ili govorij pravedni*, svatkobi razumio, i znao, dàse od Jakova govorij. I premdaje bio pravedan, niti griha velika uçinio nikada, sasvimtizim takoje pokoru çinio, da mesa nie nikad blagovao, niti pio nikakova pytja, koje more oppoiti. A mij grishnici uvrigjujemo Boga s' neizbroenim grisi svaki dàn, pakse

pakse nadamo saraniti il nikakve, il mallu, i slabu pokoru çinechi, jeli?

Ovi S. Apos. posli snishastja Duha S. bij uçignen Biskupom Jeruzolimskim: Gdi buduchi za 30. godynah i vishe vladao Czarkvu, pripovidajuchi Ivang. i uzmloxajuchi pravovirne, koje neizbroene obrati na viru: Najposli kada biashe od 96. godina, niti pristajashe istinu katoliçansku pripovidati, svisoka çardaka jednoç, iliti pripovidaonice od çiffutah bij tisnùt, i baçen doli: gdi satren, i napole martav, podixese na kolina; ne samo za priporuçiti dushu svoju Gospodinu Bogu; nego i za isprossiti opproshtegne nepriategljom svoim, i uboiczama; i ondiga na molitvi kamegnem possipajuchi, i jedan togljagom udrivshi po glavi, doubishe. I tako ottige uxyvati slavu nebesku; kojuim obechja Gosp. kakose shtie ù danasg. Ivang. govorechi: *Nesmuchjujse sarce vashe, zashto ignem pripraviti misto vama.*

Svetomu Jakovu, po razdiglegnju *Catechisma*, illiti nauka Rimskoga, prystoise shesti, à S. Filipu sedmi çlanak od *Virovagnia*. U' sheftomu govorimo; *uzyge na nebesa sidij obdesnu Boga Ocza svemoguchega*. Uçènas ù ovom çlanku SS. Apostoli, da imamo virovati, i mij ispovydamo virujuchi, da onij Isukarst, koi muku podnese, na krixu umrie, trechi dan uskarsnu: posli uskarsnutja na 40. danà s' barda maslinskoga, davshi svoj blagosov Uçenikom; po svojoj vlastitoj kriposti Boxanstvenoj uzdixese, i ù sjajnu oblaku uzage na nebesa svarhu svakoga stvoregnja. *Sidij ob desnu Boga O. Svem.* Po ovom nerazumiese sielo kao nashe, za odpoçinuti od trúda, i umora, zashto ondi ovoga neima; negose razu-

mie

mie od vladagnja, i mogustva; kao kad reçemo, ovije kragl sidio na prystoglju kraglevskomu 20. godyna, toche rechi, vladaoje kraglestvom 20. godinah. Takoger Buduchi da Boog neima tiela, nego Duh priçisti, on doisto nit ima Lyva ni desna: kadase dakle ù pysmi shtie, Desnicza Boxìa, razumiese mogustvo gnegovo. Dakle *sydij na desno*, razumiese oblast, i mogustvo vladagnia svega stvoregnja: kako on isti veli ú S. Ivang. *Datoje memi sve mogustvo*, sva oblast, sve vladagne. To dakle virujemo, i ispovidamo ù ovom çlanku: da Gospodin Isuk. ottige na nebesa, i da imà mogustvo i oblast svarhu svega stvoregnja, kragljujuchi s' Oczem, i Duhom S. jedan isti Boog.

U' drugomu pàk çlanku, tojest ù sedmomu, koi slydij, i prystoise drugom Apos. danasgnemu S. Filipu jest ovi: *odtud ima dochi suditi xyve, i martve*: Od tuda, tojest, iznebesá, *ima dochi* opet na ovi svyt, na skooçagnju, i svarsi svyta: Ondache dochi svelikim veliçanstvom nad dolinu Josafatovu, i çiniti da svi gljudi uskarsnu, i ondache skupivshi sve, zlim dati onu strahovitu ossudu; *igite prokleti ù oggagn viçgni*: A dobrim rechi: *odite blagosovgleni* &c. Vishe sada negovorim od ovoga suda strahote, zashtose çesto govori: samo poslushajte jedan dogagjaj.

Shtiese (*S. Vin. Fer. ser.* 3.) da jedan mladich buduchi ù snu doveden prid Sucza, sidèchega ù onoj prylici bash kakoche biti na strashnomu sùdu opchennomu, i iskushavan svarhu svoi griha, i opaçynà, da razlog dàde: i imade taki strah, da pobieli vas: i kadase probudi ostashemu kose kao ù jednoga starcza od 100. godynah. Ah, moja bratjo, kakose ovi çlanak ù *Virova-*

gnju

gnju çesto govorechi : *odtud ima doçhi suditi* &c. ispovieda ustma , dase onako , virujuchiga temeglito, çesto promyshglja pametju, magnebise grihà, à vishe pokore vidilo na svytu . *Zapustilase jest zemglja*, veli pysmo Boxie , po opaçina brez pokore, *quia non est, qui recogitet corde*: zashto , velì, neima tkobi promishgljao sarcem poslidak : zato isto pysmo ponukuje svakoga çovika umarloga, govorechi : *Spomenise od napokojgni , ilitì najposlidgni tvoi, i nikad sagrishiti neccesb*. &c.

NA S. BARTOLA APOS.

S' istomaçegnem 8. çlanka od *Virovagnja*.

Vocavit discipulos suos, & elegit 12. ex ipsis, quos & Apostolos nominavit. Lucæ 6.

Zovnu Uçenike svoje, i obrà 12. od gni, koje i Apostole imenova .

BUduchi Gosp. Isuk. svu jednu noch strattio stojechi na molitvi, kako i çesto çignashe, ottishavshi na Bardo , ù jutru skuppi Uçenike svoje, i od sviù odabra 12. koje zazva Apostole, kakonoti temegle, i Meshtre od S. Vire : Jedan od ovie bí S. Bartò, koga svetkovinu danas slavimo. Ovi buduchi zovnut od Gospodina, ostavi, kako i drughi , mrixe (biashebo i on ribar) i ostala svaka, pak naslidova Gospodina, i nauçi iz Boxanstvenie ustà gnegovie oni nauk, koi Narodom imadiashe posli pripovidati za razshiregne vire od spasegnja.

Kadase Appostoli, posli uzashastja Gospodinova na

na nebeſa, razdielishe po ſvytu, Bartolu zapadoshe nika kragleſtva ù Aſii, onamo k' Iſtoku cíne, doppira tja ú Indie, kuda odechi, trudechi, pripovidajuchiu, i çinechi çudesa i zlamegnja, neizbroene nàrode obrati na viru Iſukarstovu. Najposli doge ù kragleſtvo od Armenie iliti zemgle Hermenske, obrati na viru kraglja Polemona, i svitloſtju Katoliçanskom prosvitli 12. gradova, i vechi dio onoga kragleſtva.

Ali nemoguchi podniet ovo Mìsnici, i slughe vraxie, koiſe klagnjahu, i posvetilishta çignjahu Idolom, oſvadishega kod Ashtiagja Brata kragleva, koi vladashe nikim dielom od iſtoga kragleſtva; koi buduchiga uffatio, xyvumu koxu ſadrie, zashto pripoviedashe viru Iſuk. nishtanemagne videchi, da slavni ovi Aposhto ni ſadàrt nepriſtajàshe viru S. pripovidati, zapovidje, damuſe glava odſieçe: i tàko S. Barto priko mora vlaſtite karvi svoje, posli neizreçenie trùdà, i progonſtvi, koja podneſe, privezeſe s' ovoga ſvyta na oni k' Boxanſtvenomu Meshtru ſvomu, koi obechjàjè, niti more privariti, *ubi ſum ego, ibi & miniſter meus erit:* gdiſam ja, veli, ondiche biti i sluga moj svaki, koigodimi ſarçano, i virno bude sluxiti.

Vidyteli, pogljubglena bratjo, dal S. Barto, za ottichi ù raj, neſamo oſtavi ſva ſvoja dobrà, koja poſſidovashe na ovom ſvytu, nego i koxu svoju s' vlaſtitim xivotom. Od vas nittiſe iziskuje da oſtavite dobàrà, ni koxe, nego da oſtavite zle obiçaje od grishegnja, i da ſatarete Idole od nikì izprasnoſtij, i naslagegnja tilesni, i pak ni toliko nechete mloghi uçiniti, à uzdateſe ù raj ottichi. Ah toje prigrabglenje nerazloxno, i brezobrazno, ſinci, à nie razloxito uſ-

fa-

fagne, i spasonosno? Ghledajte vì nikie neposhtenie, od koliko vrimena slyde svoje bludnosti! Ghledajte nikie osvetiteglja, od koliko vrimena nechiè opproštit uvrygenjà! Ghledajte nikie Lupèxà, od kolikose, nechej ostati krage. &c. finci ako ovie drakunskie kòxà neoštavyte, koište gnima obuçeni, rajuse nenadajte.

Ovomuse Aposhtolu pryštoi osmi çlanak od *Virovagnja* ù komu govorimo. *Virujem ù Duha Svetoga*. Ukomu uçenas Apoštoli, da imamo virovati tèmeglito, kako i govorechi virovagne ispovydamo, daje Duh S. trechi kyp Trojštva Prisvetoga, Boog pravi, štvoritegl svemoguchij, kako i Otacz, i Sin, Ali ne drughi Boog, nego jedan išti s' Oczem i Sinom. Niti mì imamo ištraxyvati, kako Boog Otaçz po razumu poragja Sina Boga ištoga; ni kako od Ocza, i Sina po gljubavi izodi Duh S. zashtosu to štvari vjsoke, nitti mì moremo gni nashom pametju dosegnuti: nego imamo virovati, kakoje Boog oçitavao Aposhtolom, Aposhtoli nauçili S. Czarkvu, i ova nama navishtuje, daje Otacz, i Sin, i Duh Sveti ù naraví, i Boxonštvu jednak, niti prie jedan, ni poslie, nego viçgni, i Svemoguchi Boog jedan, à tri kypa razliçita. Tako potvargiuje S. Ivan Aposhto. *Tres sunt*, trisu veli, *& hi tres unum sunt*, i ova tri jednosu: zarad jedinštva od naravi, Boxanštva i byštva gniova. Toje dakle shtose ù ovomu osmomu çlanku zdarxi, daje Duh S. pravi Boog, oni išti jedan koi-je Otacz i Sin.

Ovu ištinu Svemoguchi Boog mlogoje pùtà çudesi ottio potvarditi. Jedan dogagjaj poslushajte. Imaju niki Heretici, zovuse Ariani, koi Boxanštvo Duha švetoga zattajuju, kao da Duh

S. nie

S. nie Boog isti s' Oczem i Sinom. Odkud jedan Biskup ovizie nekarstjana pravie po imenu Cyrola: za smesti pravovirne karstjane, i svoju opaçinu potvarditi çudesom: podmíti jednog çovika, i platimu dobro, dase uçinij sliep: pakmu dade zlamegne, i kàza vryme kudache on ichi priko çarshie, nekase ondi nage, i zavappie ishtuchi ozdravglegne, s' ugovorom da kada on stavi ruku svarhu gnega, onda proghledà: Privari lakomost çovika, itáko uçini: Stajashe nàçarshij çinechise sliep, gdi biashe veliko mloxtvo naroda, i evo reçeni Biskup Cyrola sasvoim slugama priko Carshie; Tada zàvappi oni: Sveti Biskupe, pokaxi svetignju tvoju, i tvojè pràve vire istinu prosvitlivshi oçi moje da vidim. Ovi prokletacz scinechi dachese dogoditi kakosu ugovorili; s' holostju pristupi, i pruxivshi ruku svarhu gnega, reçe: *Nekase ottvore oççi tvoje po viri nashoi ù Boga*: Ma shtose dogodi, buduchi da vira gnegova dobra i pràva nebiashe, daje Duh S. Boog nevirovashe; udigl xalosni çovik oni ne samo izbiglja osliepi: nego joshter kako damu prixestokim ognem oççise uxegoshe, zajauka od velike bolesti, i bacivshimu jaspre, oççitova kakosuse byli dogovorili Boga privariti. I udigl ispovidje ovi çlanak govorechi: virujem daje Sin jednak Oczu, virujem daje Duh S. istoga bystva, i naravi, i *jednak Oczu i Sinu*. Zatim doshavshi jedan Biskup pravovirni imenom Eugenio, uçinimu na oçiuh Krix, govorechi. U Ime Ocza, i Sina, i Duha S. Boga pravoga, kogaj Trojstvo ù jedinstvu ispoviedamo, i svemogustvo ispoviedamo i virujemo, nekasel ottvorej oççi tvojel. I evo udigl pristupì vyd à sva bolest

od-

odstùpi, i çovik s' ostalim okolo stojechim, prosvitlishese ù viri S. Trojstva, i Boga proslavishe.

NA S. MATIU A OS.

S' istom çegnem 9. çlanka od rovagnja.

Ait illi sequere me, & surgens secutus est eum. Matt. 9.

Reçe gnemu slydi mene, i ustavshi naslidova gnevi.

NItko vishe slave neima, nego oni, koise ima zashto od svakoga fàliti. Svi Aposhtoli imajù ovu slavu doisto, buduchi zvagnju Isusovu itro svi od govorili, i zovnuti, udigl gnega slydili. Nishtanemagne po izbor, i naj izvarsnittie ovu slavu ima S. Mattie, koga svetkovinu danas slavìmo: zashto on za naslidovati Isukarsta, nie samo isto nishto mryxà ribarskie, kao drughi Aposhtoli imao ostaviti; nego blago veliko, i bogastvo. Svatko znade kolikoje muçno obiknuti sluxbu onom, koise nauçio gospodovati: kolikoje muçno zagarliti siromashtvo onom, koise nauçio gosposki xivit ù raskoshju. Gospodin isti ù Jvangelju ovu muçnost navishtuje, govorechi: *Lashteje Devi prooch kroz ighlene ushi, negolie bogaczu unich ù kraglestvo nebesko.* Neima jaçie sinxirà, koi vechma svezano uzase darxè sarce gljusko, negolie blago, i bogastvo svitovgne. I sasvim tizim Apos. prislavni S. Mattie na same dvi ryçi Isuk. *slydi mene*, sye ove sinxire rastargnu, svitovgnja pogardi, i osta-

oštavivshi naslidova Spašitegljal, *& surgens secutus est eum.*

Ustarom zakonu narod xudinski bioje pùk obranij, i pravovirni. I S. Mattie biashe od ovog nàreda ištinaje: Ali ovò biashe Czarinik Vladàlaczà Rimskie, koisu bili nevirnici, i neznaboxci: i zatò sigjashe za štolom od Pinezij, gdi czarìnu kupgliashe, i na kamatu blago davàshe. Ovakise zvadiaù oççitnici, iliti grishnici oççiti: i toliko gardni kod pravovirnie, daim nebiashe dopushteno jišti, piti, ni opchiti s' gnima, kakono sad megju Karštjani s'onim, koisu ù proklestvu. Igjuchi dakle jednoç Spašitegl iz prid gnegova duchjana, i videchiga za onim nedoštojnim štolom, reçemu: *Slydi mene*: I ove dvi ryçi same uçinishe ù šarczu Mattievu plod toliki, kolikie oštaviti udigl sva dobrà vrimenità, i uçinitiše od bogavza siroma, od Gošpodara sluga, od robba djavaoskoga Uçenik Išušov, i od kamatnika Ivangelišta, i virni pišsar djelà Sina Boxiega.

Slydechi dakle Mattie Spašiteglja, takoje švešardno motrio xivot, i dilla gnegova, daì popyšavshi vlaštitom rukom ù S. Ivangegle, oštavi S. Czarkvi. Posli pàk uzashastja Gošpodinova na nebeša, pripovidajuchi zakon, i slavu gnegovu iz ištoga Ivangeglja, neizbroene nevirnike na viru, i grishnike na pokoru obrati, nauke švoje nebeske çudesma, i zlamegni potvargjujuchi: i posli mloghi progonštvi zalij trude švoje, švojom karvju, koju prolij za gljubav Išušovu, i za razshiregne zakona, i ottige uxijvati slavu viçgnju. O kolikoše ovdi imamo mì grishnici štyditi, koje ne jedan pùt, nego brez pryštanka Spašitegl zove po nadahnutji iznutargni,

gnim, po Ispovidnici skrovito, po Pripovidaoci oçito, i paksmo mloghi gluhi. Svibi ottili S. Mattia slyditi ú raj: alise mloghi nemogu razdrishiti, da rastargnu finxire od zlòchjà, i da, ostavivshi zle obiçaje, zagarle kriposti karstjanske. Ostavgliam nishtanemagne ovà vashem promisglenju: za istomaçiti gnegov çlanak od virovagnja, kakosmo obiçajni.

Ovogaje S. Apostola deveti çlanak od *Virovagnja*, ù kom govorimo, i ispovydamo: *Svetu Czarkvu katoliçaosku, svetie opchinu*. Tojest, virujemo, da ima S. Czarkva katoliçanka. I ova jest jedna: kakose govori ú virovagnju velikomu na Misi. Virujem *jednu svetu, katoliçansku, i Aposhtolsku Czarkvu*. Za razumiti bistro ovi çlanak od vire. Imase znati, da Czarkva nesamo zlamenuje misto ono gdise kupè pravovirni na molitvu &c. Nego zlamenuje skupshtinu, i sjedignenje sviu pravovirnie pod jednim Poglavarom. Odkud ù *Virovagnju* ovose po Czarkvi razumie, mloxtvo, skupshtina, i sjedignenje sviu pravovirnie. Uçenas dakle Aposhtoli ù ovomu çlanku, kako imamo virovati, i mì govorechi isti çlanak ispoviedamo, daje samo jedna Czarkva pràva, iliti skupshtina, i jedinstvo pravovirnie, izvan koje nitko, nitko saranitise nemore. Zovese Czarkva prava *jedna*, ne kao dasu svi pravovirni skupgleni ù iedno misto: nego svi imaju jednu glavu na nebesi Gospodina Isukarsta, à na zemgli gnegova Vikara Papu Rimskoga, i tako svi pravovirni po svemu svytu jedno jesu tylo: koga glava jest Isukarst, kako reko, na nebu, à Papa Rimski na zemgli: *Mloghi jedno tielo jesmo ù Isukarstu, i mì jedan drukoga huda jesmo*, veli S. Pavao. Zatose i nados-

doftaglja *sveiie opchinu*, zashto kako dobro jednoga huda ú nashemu tielu korisnoje svima hudom ù opchinu, takofu ù Czarkvi dobra jednoga pravovirnoga, korifna svoj Czarkvi, i opchini. Takoger zovefe *jedna* zaradi jedinftvà vire, i Sakramenatà. Zovefe *Sveta* ne dafu svi sveti, koifu ú gnoj, nego zashto svetu Glavu imà, Gofp. Jfuft. Kakono çovik, koi imà lijp obraz, zovefeghizdav, akoche hudo i imati koje grubo. Zovefe *Katoliçanska*, tojeft opchenna pravovirnim za sva vrimena, i po svima mifti od svyta: zastho nikada, i nigdi neima privarte, ni razliçitofti megju gnima ù onim ftvarma, kojefe na viru pryftoje, fvibo po fvem fvitu imaju iftog poglavara Vikara Jfufova Papu Rimskoga, svi jedne ifte çlanke od vire: svi jedne ifte Sakramente. Zove e pàk *Aposhtolska*, zashtofuju Aposhtoli sagradili, uftanovitili, i poftavili S. Çlanke, koife ù gnoj ispovidaju i virujù. Daje tko hudo od ovoga tiela Jfuk. iliti ù Czarkvi pravoj, Izvan koje neima fpafenja, trifu ftvarimu potribite. 1. daje karshten. druga: da viruje, i ifpovida cilovito sve çlanke od ove S. Vire Aposhtolske. 3. daje ujedignen s' glavom, iliti Vikarom Jfukarftovim, i hudo S. Czarkve Katol. Rimske, od kojeje sàm on Glava na zemgli.

K NA

NA SS. APOS. SIMUNA I JUDU. Listop. 28.

S' istomaçegnem 10. i 11. çlanka; od *Virovagnja*.

Si me persecuti sunt, & vos persequentur. Joan. 15.

Akosu mene progonili, i vasche progoniti.

SLavymo danas svetkovinu dviu bratje, koisu obba Aposhtoli Isukarstovi, tojest Simuna, i Jude (ovise inaçie zove Taddia, za razluçegne od Jude Iskariota Izdajnika) Onisu byli od naroda xudinskoga, sinovi Marie Kleofine Gospine bratuçede; zatose ù Ivang. nazivaju bratja Gospodinova, zashtosumu bili blizu rodjaci: od koga buduchi zovnuti, udigl zvagnju Gospodinovu odgovorishe? inaslidovashega ù sve vryme pripovidagnja gnegova, uçechi, i pamtechi ona, koja izogjàu iz Boxanstveni usta svoi, za pripovidatí posli istà svietu.

Odkud po uzashastju Gospodinovu na nebesa, Simunu zapade kraglestvo od Egipta, gdise djavao çignashe shtovat, i klagnjat, ù Idolij vishe nego i ujednomu krajú svyta. A Judi kraglestvo od Mesopotanie. Iedan, i drughi trudishe mlogo za gljubav Boxiu, i iskargnega, obrachjajuchi one nevirne narode na viru. Pàk obadva prygjoshe ù Pershiu, gdi neizbroeni plod S. Czarkvi, progonstva podnosechi za pripovidagne S. Ivangleja, uçinishe. Takoim biashe jur inavistio Mestar nebeski govorechi; *Akosu mene progonili, i vashè progoniti*. Najposli s' çelen-

lenkom od muçenishtva bishe dostojni posli kako zalishe i natopishe svojom karvju sime possiano na zemgli, ottìchi, prymit, i uxivati plachju viçgnju na nebesij.

Svetogaje Simuna 10. çlanak od *virovagnja*; gdise govori *od pushtegne griha*. Koi govoreehi mì virujemo, kakonas uçe Aposhtoli, da ù S. Czarkvi Katoliçanskoi imà oblast grihe, kolikomu drago mloghi bili, i teshki, oprashtati, i odpushtati grishnjkom pokornim, koi s' pravim pokajagnem prose opproshtegnja ispovidivshi svoje grihe. Istinaje, da Boog oprashtà, po dostojanstvu karvi Isukarstove, kojuje prolio za grishnike: Alie ostavio Isukarstovu oblast na zemgli Misnikom, govcrechi; *Koim odpustite grihe, biche odpushteni.* Zato ovu mooch imà odrisegne Misniçko ú S. Czarkvi, i tko temeglito viruje ovi çlanak, nikadaga nemore djavao desperacionom, illiti neuffagnem pridobiti.

Shtiese ú iskazij (Sophr. c. 143.) da jedan glasoviti Poglavar od razbojnikà, posli kakoe za vishe godynà ovij posao dillovao nevagljalij, i neizbroena ubojstva, i drughe zloche poçinio: Maknuvshise po milosti Boxioj, ottige ú Thebaidu ù jedan Manastir; Zaprosi daga prymù, i svelikom muçnostju bì prymglen: Ali buduchi spravim skrushegnem ispovidiose, take pokore çignashe, damu Boog posla Angela, koimu reçe *Davide* (tomu biashe ime) *Davide opprostiotie Boog tvoje grihe*. A David od govori: Virovati nemogu, daje Boog sve grihe moje, koisu mloghi vishe od pyska morskoga, opprostio. Tadamu Angeo odgovori: nisam Misniku Zakarij opprostìo, kadmi nevirova, dachemu Elisabeta Sina poroditi; nechju ni tebi prostiti:

bichesh dakle nym. Onda David plaçuchi: kadasam, veli, na svytu zloche çinio, govoriosam, à sad ú redu kad ochju Boga faliti, vexesh jezik moj. Odgovorimu Angeo: kada na molitva budesh govorichesh, inaçie bittichesh nijm: i tako bij: kadabi David na Officiu bio, i Boga molio govoriobi, à izvan ovoga nikad ryci nebi mogao progovoriti. Ovo Boog uçini, neka znà, da ù S. Czarkvi imà opproshtegne gryha onim, koise pravo pokaiù od gni, nit imà mloxtva, ni veliççine griha, komu neima opproshtegnia.

A çlanak jedannaesti jest S. Jude, iliti Tadie Apostola danasgnega, gdi govorimo: *Putti uskarsnutje*. Po ovom çlanku uçenas Apostoli da imamo virovati, kako i ispovydamo ù *Virovagniu*, dachemo na svarsi svyta svykolici uskarsnuti, i svakoga çovika ono isto tielo, koeje bilo prie smarti, s'istom dushom sastatise, i ostati ù vike, gdi bude tko zasluxio, il ú slavi viçgnoj nebeskoj, il ù viçgni mukama Paklenim. Nittie Bogu, koi od nishta stvori sva stvoregnja, sàkriven prà tilesà istrunnutie, ni pepeo saxexenie, ni blatto potopglenie josh od poçela svita, da isti prà, isti pepeo, isto blatto opet obratij ú isto tielo, i ú gnega istu dushu metne, kojaje i byla: I kakoje zasluxila xivuchi na ovomu svytu, stylom zajedno, nek onako i uxyva ú viek il dobro, ili zlo.

Istinaje dasu nikij pomarli malashni, à niki stari vekoma: Aliche uskarnuti svi od jednej dobi. Tojest, diçicza uskarnuche onakà, kakvabi byla, da budu na svitu xivili 33. godine. A stàrci onaki kakvisu byli od 33. godine: shtoje Bogu sve poznano: Takonas uçi

S. Pa-

S. Pavao k' Eftexianom nà pogl. 4. (V. 13.) dachemo prid fucza svi izachi ù podpunnofti dobi Isukarftove : Tilefa koiafu byla s' koim pomankagnem na ovom svitu, svache biti cilovita : A offobito Blaxenie „ kojache biti nakichena çetirima darovma (od koifmo daròvà tilefa blaxennie govorilli na drug m miftu) a offobito svitloftju.

Bratice moja pogljubglena, Ja nefumglim, da vij ovij çlanak, kako i drughe virujete temeglito: ali mloghij nikom virom ili martvom fasvim, tojeft, kojaje brez djèlà, ili favishe slabom, zastho dabifte xivom virom virovali, çeftobife fpomignjali, paçe nikad nezaboravgljali, dache tò vashe tylo, kolikogodi ovdi vechja progoaftva, fuprotivshtine, i pedipfagnia uftarpglivo uzpodnofi, toliko lashte po uskarsnutju, i vechju slavu zadobiti, i takobifte naslido ali SS. Apof. danasgne, ako ne ú pripovidagnju vjere megiu nevirnici, i prolitju svoje karvi : bari, barij ú uftarpglivu podnoshegnju tugà, i xaloftì, kojevam Boog shagle za iskushagne : i povolgnu pedipsagnju tila vashega, doftojnim pokorama. &c.

NA S. MATIA APOS. Vegljaçe 24.

S' istomaçegnem 12. çlanka od Virovagnja.

Abscondisti hæc à sapientibus, & prudentibus, & revelasti ea parvulis.
Matt. 11.

Sakriosi ovà od múdri, i razumni, i ukazaosi gnj malannim. *dan. Ivang.*

STvar çudnovata! za obratiti sviet, obrà Spasitegl nash 12. siromaha, i pryprostitie Aposhtòlah, nikise zabavgljau lovechi ribu po moru Galilejskomu, niki broechi dobytke od Kamàràh. Ovij zdruxishese s' gnym, inauçishe od gnega sve onò', shto imadiahu posli pripovydati, i nauçiti drughe. U' ovomu toliko malashnu druxtvu oçitovase jedan opakij himbenik, tojest, Juda izdajnik: koi zaradi lakomosti izdade Isukarsta Gospodina, i prodade Mestra svoga çifutom za xalosnie 30. Pinezij: zatim izgubivshi uffagne od neizmirnoga milosardia Mestra svoga, koibimu inaçie dragovoglno opprostio, svarhi nesrichnij xivot vrimenitij ù zamçici, zashto *laqueo se suspendit*, sam sebe zamçiczom obisi, i ottige muçitise oggnem paklenim ù vijke. Svarha dostojna jednog Izdajnika.

Buduchi pàk Isus uskarnuo, i uzashao na nebesa, S. Petar, kaho Vikar Isukarstov, i Glava druxtva Apostolskoga, i sviu uçenikà, skupivshi gni svitovaij, daje potribito stavitijjednog drugo-

goga na misto Judino, nekie cilovit broj od 12. Apostolà: I nekase ispuni proroçanstvo govorèche: *Episcopatum ejus accipiat alter*: Biskupat gnegov nek uzme drughi. Svi ovomu privoglishe, i svise stavishe na vruchju molitvu, dabihim Boog ukazao, koga oche za onò privisoko dostojanstvo, *& cecidit sors super Matthiam*, i padde srichja na Mattia danasgnega, koi unishavshi ú druxtvo Apostolsko ispunise broj 12. Apostolà.

Kadase pak razdylishe Aposhtoli po svytuza obratitiga, Mattiu zapade darxava xudiska, premda on ige, i ù druga nika kraglestva, i svuda pripovydajuchi, i çudesa mlogà çinechi, mloghe obrati. Najposli povrativshise ù xudiu bì od çiffutà umoren za vìru S. Isusovu, koju biashe strudom tolikim pripovydajuchi razshirio, i uzmloxao pravovirne.

Pogljubgleni Sinci, Nauçimo z ovoga izkazagnja od S. Petra, i ostale druxine gnegove, kad mislymo, i od luçujemo koju stvar çiniti, najnapre utteçhise k' Bogu s' vruchjom molbom, danas on prosvytli, i upravi dilla nasha onako, kakoche biti najparvo na poshtegne gnegovo, pak na spasegne nashe, i korisna i nam, i nashiem iskargnim; kakono uçinishe Apos. i Uçenici Gospodinovi, kada ottiahu obrati slavnog Apos. danasgnega S. Mattia.

Ovom Apostolu, kakonoti po unishastju ù broj Aposhtolshi najposlidgnemu, prystoise najposlidgni çlanak od virovagnja. Ukom govorymo, i ispovydamo *xivot viçgni*. Uçenas dakle Aposhtoli, da posli *putti uskarsnutja*, ovoboje çlanak jedannaesti, ima *xivot viçgni*, i tò ispovydamo ù ovom dvanaestomj çlanku da viruje-

mo. Imamo dakle znat, i temeglito virovati, da posli ovoga xivota vrimenitoga na ovom svytu, na onomu xivitichese ù vyk, toje xivot viçgni, i ovim xivotom viçgnim sviché, svikolici gljudi xyviti; ali nejednako, niti ú jednomu mistu: zashto imaju dva stàna, iliti pribivalishta viçgnja. Jednoje Pakao, gdisu Angeli s' neba stjerani zarad holosti, i kgnimache baceni biti svi nekarshteni; i karshtenì, koi nisu cilovito virovali sve çlanke od vire; niti ù jedinoj Czarkvi S. Katoliçanskoj, pod oblastju jedine glave Vikara Isukarstova S. Ocza Pape Rimskoga xìvili. Najposli akosu i cilovito virovali, i xyvili pod ovom glavom, ako nisu poshli s' ovoga svita ù milosti Boxioj, nego nepokorni, i ù grihu smartnomu: sviche ovy çuti strahovitu onu ossudu, *od stupite od mene prokleti ù ogagn viçgni, koi-je pripravglen djavlu, i slugam gnegovim*. Ovose nesrichno misto çesto ù pysmì imenuje smart viçgnja istinaje, ali ne kao dache ossugenij ondi pomryti, nego zashtoche xeliti ù vyk smarti, daij nestane, alje nechè imati: umirache ù tugama, i ognju vazda, al umrit nigda, nego muçitise, ù vik, ù vyk, vazda i vazda.

Drugoje pribyvalishte viçgne, Raj iliti slava nebeska, i ú ovo igiù onì, koi buduchi Karshteni viruju temeglito sve çlanke od vire, xyvu ù S. Czarkvi Katoliçanskoi, pod posluhom Vikara Isukarstova Pape Rimskoga: i umrù ù milosti Boxioj pokorni, i skrusheni od sviù griha svoij. I ù jedno od ova dva mista svatkoche ottichi, i xiviti ú gnemu ù vike. Toje tò, sinci moi, shto ispovydamo, i virovat imamo, kad govorimo ù *Virovagnju* da virnjemo *xivot viçgni*.

Jase

Jase boim nishtanemagne, da mloghi Karstjani koliko vishe govore virovagne zavarshujuchiga s' ovim çlankom *xivot viçgni*, toliko magne viruju, da imà xivot viçgni, il ù viçgni muka, il ú viçgnoj slavì : zashto dabi ovo virovali, onibi xivot provodili koij ú slavu, à ne ú muku viçgnju vodij ; al vidim da mloghi çine sve suprotno.

Shtiese ù xivotu SS. Tiburtia, i Valeriana (*Apud Surium*) Muçenikà, da igjuchi oni veselo na muku çugjashese niki sluga Maximina Cesara, da toliko veselo igju na smart, i ovi xivot darxe pod nishto. Tadamu oui rekose : da mij neznamo, da imà xivot viçgni, nebismo ovoga pogargyvali : koim sluga Cesarov, i jabiga, veli, pogardio, kadbi istina byla to, shto govoryte, da imà drughi xivot viçgni. Ondamu odgovorishe : akose obechjajesh pravo pokajat, i virovat ù Isukarsta, Boogcheti ukazat ovu istinu ù vrime nashe muke : obechja. I evo kada na muka ove Muçenike umorishe, reçeni sluga vidje Angele Boxie prisjajne, i dushe Muçenikà prilype, kakonoti milostju Boxiom nakichene, od koje nemorese na Svytu viditi nishto lipshe, daj Angeli odnesoshe ù nebesa : i tako sluga reçenij virova, Isukarsta ispovidi, i za viru i on muku podnese, Karv svoju prolij, i ù xivot viçgni ù raj ottige.

DIO

DIO IV.

U' Komuse zdarxè govoregnja prikratka ù Nedigle: i ù drughe svetkovine priko svè godine.

GOVOREGNE I.

U' I. NED. DOSHAS. GOSP.

Erunt signa in Sole, & Luna . . arescentibus hominibus præ timore Lucæ 21.

Bichè zlamegnja ù Sunczu, i Missezu . . vennuchi gljudì od straha. *Dan. Ivang.*

BUduchi da S. Czarkva od danas poçinà ossobito pripravgljatise, za svetkovati parvò doshastje Gospodinovo, kadnoje gljubezniv vas doshao, i milostiv, za odkupiti svyt: Zashto, scìnite, danam stavgljà prid oççi ù danasgnem Ivangeglju drugò doshastje gnegovo; kadanochè biti *zlamegnja* strahovità *ù Sunczu, i Misseczu* po tì naçin, *dachè vennuti gljudi od straha?* Evvo poslushajte, bratjo moja, zashto? Ochenas S. Czarkva, kakonoti Majka milostiva, nauçiti po ovom napominajuchi, da neimà naçina boglega pripravitise, i dostojno proslaviti Gospodinovo doshastje parvo, iliti Porogegne, negoli usspomena, iliti promìshgliagne doshastja gnegova drugoga, to jest, strahovitoga Sùda opchennoga. Ovonamje doshastje çlanak od vire, koga ispovidamo ù *Virovagnju*; govorechi: odonud, iliti *odtud imà dochi suditi xive, i martve.*

Isti-

Istina e, da svaka dusha, kakose 'stikom rastane, udiglje prikazana na suud Boxi, i prymij odluçak ichi 'il ú slavu, il ú muke paklene, il ú misto od oçistegnja, alise ovo zove sud posobni. Imade, sinci, biti opet sud opchenni za vaskoliki svit zajedno, i toche biti na svarsi svita, kadano po naredbi Boxioj bitichemo zovnuti iz grobovah, da uzmemo nasha ova ista tilesa opet, i ú gnima prikazatichemose prid Prystolje pravde Boxie, gdiche siditi Isukarst, za datinam iznova potvargenje od jedne viçgnosti, ili ù muka, ili ù slavi s' naj poslidgnjom, i zavarshenom ossudom.

Pasli ove ossudè najposlidgne dobri ottichichè s' dushom, i s' tielom uxivati slavu nebeskuh; à zlì i opaki, i oni s' dushom, i stilom biche baçeni ù pakao, za muçitise vazda, nitiche gniova muka, kakono ni dobrie slava, svarshiti nigda, ovichè ù vyk biti ù druxtvu s' Angeli, à zli s' vragovma, koisu viçgni nepriategli plemena gljuskoga. *Ibunt hi in suplicium æternum, justi autem in vitam æternam.* O srichjan tko promishglja duxinu ad ove viçgnosti! svesu ostale stvari vrimenite, ikratke, izato laganne pram viçgnosti, ali promisliti oni dan, ò komu visi viçgnost, jest strahovita stvar, dostaje rechi: *tunc plangent omnes fines terræ:* tadachè plakati svi kraevi zemgle, i dartati.

S. Jerolim kadgodibi pomislio od ovoga dneva, vasbi od petu do glave zadartao. S. Augustin, koi ù mladosti biose zdao na naslagenja svitovgnja, i putena, ispoviedah, daga nishto lashte nie odvratilo od reçenie naslagenjah, negoli çesta uspomena od smarti, i strashnoga suda opchennoga. S. Terexij ukazase jednoç Gospon-

pondin ù prylici, i obliçju Sudeza, kao da ot-tiashe ſuditi gne iſto ſamo male nike, i proſtne grihe, i imade taku ſtrahotu, dajojſe uçini, da-bi-joj lashte bilo ù ono viryme ù paklu biti, i paklene muke podnoſiti, negoli biti prid obrazom ſarditim ſtrashnoga Sudcza Iſukarſta.

Sada vij promislite, kakvache vásha ſmutgnja, i pogardna ſramota biti kadavam Boog metne prid oçi vashe grihe ſmartne, onu nepoſtidnoſt, skojomiſte ſtajali ù Czarkvi prid ſokramentom, prid Bogom i majkom Boxiom; one pſoſti, i krive zakletve, krive tergovine, i kamate; one ſmar-dglive bludnoſti ſarcza, jezika, i dilla kolikoti drago skrovita, i tebi ſamu poznana, ova, i druga ſva, ſvakolika dilla bitiche oçitovana prid ſvim Angeli, gljudma, i vragovma, neka poznade ſve ſtvorenje pogarde, kojeſte çinili Bogu, i ſramotu ſvoim Angelom ſtraxanom, koiſuvas vazda pratili, i byli kodvas, alſe niste stidili pogardà, i nepravdà prid gnima çiniti. O koli-kochetеſe onda strahovitim stidom, i ſramotom zaczargleniti!

Dakle nastojte, Bratjo moja, prominiti xivot i popraviti, kogaſte doſad zloçesto, i opako provodili, i tako pripravitiſe za oni dan toliko strahoviti: i Tako ondachete slobodnie prikazatiſe prid Sùcem Svemoguchim Bogom. Vas plod od ovoga moog govoregnja jeſt, shto xelim da upamtite, i nikadaſe nezaboravgljate od ove dvi ryçi *vazda*, *vazda*; *nigda*, *nigda*. Akovas (po nepomgli pripravitiſe za oni dan) doçe kaona oſſuda; *odſtupite prokleti od mene ù ogagn viçgni*: znajte, dachete ondi goriti, i muçitiſe *vazda*, *vazda*; izbavitiſe *nigda*, *nigda*: Akoli ſtrahotu ovu promishgljajuchi dobroſe pripravite,

çu-

çuchete onu drugu. *Odite Blagosovgleni Ocza moga, possidujte kraglestvo vam pripravgleno*. Amen.

GOVOREGNE II.

U' II. NED. DOSHASTJA

Cum audisset Joannes in Vinculis opera Christi.
Matt. 2.

IVan karstitegl, koi bij svet prie nego rogen. Oni Ivan od koga, po svidoçbi S. Ivang. isti reçe Isukarst: *Megju porogenim od xeenah, neusta vechij od Ivana karstiteglja*. Naodechise, po naredbi Irudovoj, svezan ù tavnici, zashtoboga kàràshe za gnegove neposhtene opaçine: razumje od niki svoiè uçenikà, nika çudesa, koja uçyni Isukarst: Odxud za dąt istim uçenikom svoim prigodu poznatiga, posla dvoiczu od gni daga upytajuh: *Tu es, qui venturus es, an alium expectamus* jesili Tij Messia, koga çekamo, ilse drugom imamo nàdati?

Znadiashe dobro Ivan, tko biashe Isukarst, i onga biashe jur pripovydao za Messiu, iliti Odkupiteglja: Ali ottje uçiniti ovo upytanje, zashto ottje, da uçenici gnegovi buduh vechma potvargeni ú ovoj istini. Buduchi Isus prymio ovu porruku, uçyni ondi prid gnima mlogah çudesa: pakim reçe, igite k' Ivanu, i kaxitemu shtoste vashim oçima vidili, to jest, *slypij proghlèdajuh, rommij oddę, gubavise oçishchjajuh, gluhi çujuh, martvise uskrisujuh, i blaxenni koi nebude smuchen ù meni*.

Kadase dylishe uçenici Ivanovi od Isusa, tada Isus poçe vele faliti Ivana karstiteglja prid pu-

kom,

kom, daje ftanovit çovik, i temeglit, daje velik pokornik, daje Prorok, i vishe nego Prorok, daje kako Angeo poslani za naviftiti doshaftje Meffie, iliti Odkupiteglja fvyta. Promislite vij fada, bratjo moja, kako S. Ivan karftitegl premda biashe ù taynici, i ù fiuxiru fvezan, nezaboravgljafe od Ifufa; negoga tja ù nevogli, i ù tavnici slavij, i dyçij; paçe nàftoij, da i od drughie dyçen bude, i proslavglen. Znadeteli dakle stho imamo nauçiti od ovoga iskazanja? Imamo nauçit, dafe imamo fpominati od Boga ù nashim fuprotivshtinam, i tugama vishe neg ikada: i molitiga falechi, i blagosyvgljajuchi, da ù nama, i od nas çinij vazda ono, shto poznaje, i vidij daje na vechju slavu gnegovu, takochefe fve okrenuti na vechju korift, i dobro nashe: Ikako poffali Ivana prid pukom xudinskim, poffalitiche i nas prid druxtvom nebeskim.

Gorkefu, finci, iftinaje tughe, xalofti, i fupprotivftine, koje podnofimo na ovom fvytu; al ako mij promislymo grihe, kojefmo uçinili, i s' koizimfmo toliko pùtah Boga maknuli na farçbu, i na ofvetu pravdu gnegovu probudili: à Boghje uftarpio, ofvetu odmaknuo, nitife pokozao, dafe i offichja od uvrygenja fvoga; poznachemo, i offititife, dafmo doftojni nefamo ovizie fuprotivshtynà, tùgah, i nevoglja, koje tarpymo vrimenito na ovom fvytu; negosmofe joshter uçinili doftojni pokaragnja viçgnega. Recitemi N. od kakofmo doshli ù poznanje zla, i dobra, koliko ftotin pùtah Boga jefmo uvrydili? s' kolikomli neharnoftju, i slobodom jefmomu s' riçi pomankali? buduchi fve obechjavali prid Ifpovidnikom nefagrishivati ù napridak, nitiga uvrigivati; da budemo privarili toliko pùtah jed-

nog

nog çovika, shtobi bylo? Pakse mloghi tuxite, kadvamse dogodij koje zlo vrimenito, dastese na svyt rodili samo za podnositi tughe, i xalosti: dasè Boog od vas zaboravio: davamje i od Boga kryvo. &c. à tosu psovke, koimse Boog vechema uvrigjuje, i pogargjuje.

Pogljubgleni sinci, il promynimo xivot, i s' ustarpglenjem provodimo, ilchænam suprotivshtine svitovgne sve biti gorçiè. Shagleì Boog na svyt toliko zlim, koliko dobrim: znateli zashto? zashto oche, dase zlij obràte, i svoj xivot promiene; à dobrij da po ustarpglenju uzmloxajuh svoja dostojanstva. I tako svi na ovom svytu imamo tarpiti suprotivshtine, ali s'ovom razliçitostju: tko podnosij s' uvarpglenjem za svoe grihe dobrovoglno, bivahmu na korist, i spasegne; à tkose tuxij, i zlovogli na provigenje Boxie, gubij dostojanstvo, i sasvim tizim imà tarpiti ilmu dobrovoglno na spasenje, il zlovoglno na ossugenje, temusè bojati izgubglenja viçgnega, od koga Boog saçuvao svakoga. Amen.

GOVORENJE III.

U' III. NED. DOSHAS.

Miserunt Judæi ab Jerosolymis sacerdotes, & levitas ad Joannem. Joan. 1.

Poslashe Xudie iz Jeruzolima Misnike, i Djake k' Ivanu.

SCynym, dase spominate od onoga shto rekosmo ù Nèdigljn proshastu: kako Ivan posla iz tavnice, ù kojojga darxàshe Irud zatvorena,

dva

dva poklisara k' Isukarstu. Sada imamo ù danasgnemu Ivang. da on primi poklisare od çiffutà, koi ottishe znati, tkoje on, *Tu quis es?* Tij tkosi? velèmu: zashto Ivan pripovidajuchi, karstechi, i svet xivot provodechi biashe zadobio jedno veliko zaçugenje, zato xudie maknuvshise glasom, koi biashe pukao od gnega, poslashemu nike Misnike poklisare, da razumiú, tko on biashe?

Ottidoshe dakle, ì pytajuga: *Tu quis es?* Tkosi Tij? Koi çinish toliko çudnovate stvari? Jedasi Tij posrichi, Messia? Ilsi Ilia, il Koigod drughi od Proròkà? Odgovori Ivan: Ja nisam Messia, nit Ilia, ni drughi Prorok. Shtochemo dakle, velèmu, odgovoriti onizim, koisunas poslali? *Quid dic s de te?* Shto tij od samsebe govorish? Tadaim odgovori Ivan: znateli shtosam Ja? Ja nisam drugo, nego jedan priprostiti glàs, koi naviscjujem pokoru, i pripravgljam pute za prymiti Messiu', koi-je jur dashao.

Ako dakle, rekoshemu onì poklisari, ako dakle tij niesi Messia, ni drughi Prorok, shto karstish? Na ovo upytagne odgovarajuchi gnima Ivan, çini gni poznati, da gnegovo Karstegne biashe mlogo nixè od onoga, koimchè pravovirnij biti karstheni od slugà novog Messie, koise imadiashe oçitovati posli gnega, premdajè prie gnega uçignem: I ispovidje, daje veliçanstvo i dostojanstvo ovog Messie toliko visoko, *ego non sum dignus, ut salvam ejus corrigiam calceamenti:* koliko, veli, ja nisam dostojan, da oddrishim svecze obuche gnegove. Ovuje iskazagne danashgnega Ivangelja.

Mí dakle, Brattice: iz ovoga imamo nauçiti ponizivatise, i nemariti za fàlu, i poshtegne

svi-

svitovgne; niti za lasnochju, i uxyvagne nikakovo na ovomu svytu: Buduchi da Karſtitegl Iſuſov, premda velik ſveti, i od iſtoga Iſukarsta poſſaglen oçito prid pukom, ſaſvimtizim govorij od ſebe, da nie drugo, nego *vox clamantis in deſerto* glàs jednoga, koi vapie, i vyçe ù puſtigni. Mogadiashe doisto Ivan biti darxan za Meſſiu od ſviu, zashto sjàshe svetignjom, i svima kripoſtma, ali nektje on nikoje slave ni fàle, negojù dade Iſuſu, komunoſe pryſtoi. Ako i vij uzmete ú pamet, i metnete svarhu od sviu dillovagnja, i xèglià vashie ſamu slavu i dyku nasheg Spoſiteglja, nechetеſe nikada ſmutiti, ni xaloſtiti ú ſuprotivshtinama, negoçheteij dragovoglno s' uſtarpljenjem podnoſiti za pravdu, kakono i Ivan ú tavnici Iſrudovoj.

Kadaſte dakle od moguchie goſpodarà, i nemiloſtivie obnevogleni; od jaçie potlaçeni, i darxani za nishto, ako svaka na slavu, i poshtenje Boxie uzodregjujete, neſamochete svaka brez gorçine podniti, negoſe josh veſeliti s' uſfagnem plache viçgne. Tko traxij, daje na ovom svytu darxan za nishto veliko, kolikogodiſe vechma uſilaje, toliko màgne zadobyvà, akomu manka najnapre svarha slave, i poshtenja Boxiega. A koi za tò nemarij, nego naſtoi xiviti ponizno, çinechiſe od nishta, i za nishto, ovi zadobyva dobar glàs kod svakoga, i doſtojanstvo kod Boga. S. Ivan uççini jedno dillo od pridubokoga ponixenſtva, govorechi: Ja niſam drugo, nego *glàs vapiuchega*, zashto neima ſtvari slabbie, i poniznie od glaſa, koi ù jedno iſto vryme poràgiaſe, i umira; *zajedno poçne i ſvarshi*, veli Ugon Kardinal: zato bì doſtojan

L poſ-

possalitise od istogo Isukarsta, da *od xene nie ni-tko porogen vechi od gnega*.

Nishtanemagne koliko xelim dasmo svi glàs, tojest ponizni: toliko nebi rad, dasam ja glas ù Ipostigni. Kada tko govori, à nie slushan ni pos-ushan, obiçajese rechi, dal ú pustigni govori. Imamse dakle uzdati, da vij nyste pùstignja, ka-kono Cifsuti, megju koim S. Ivan biashe *glas ù pustigni*, zastho nitimu virovashe, nitiga pos-lushashe, nego daste ovçice ponizne dobroga Paf-tira nebeskoga, koi veli ú S. Ivangeliu. *Ovce moje slishajuh glas moj*. Blago vama! ako budete slishati glas gnegov, i gnega naslidovati. A çu-liste vishe pùtà, da govorí ù S. Ivang. od svoi Namisnikà: *tko vas slushà mene slushà. &c.*

GOVOREGNE IV.

U IV. NED. DOSHASTJA.

Et venit in omnem regionem Jordanis pradicans Baptismum pænitentia. Luc. 3.

VEliki poklisar Sina Bixiega, Ivan Karstitegl, buduchi bio za niko vryme çiniti xestoke pokore ù jednoj pustigni: posli kako s'pokorom, postovi, i pedipsagnem ú ustarpglegnju provoddi neoczqvargneni svoj xivot, i tylo kà-ra, odievajuchise kostretju: *habebat vestimentum de pilis Camelorum*; à ràgnjashese travama, i koriegnem. Najposli maknut, i nadannut Du-hom S. izage iz pustigne, *& venit in omnem regio-nem Jordanis pradicans Baptismum pænitentia*, i doge, veli, ù sve kraglestvo, iliti darxavu Jor-dansku pripovidajuchi karstegne od pogore.

S. Ivan

S. Ivan za napuniti drughe onim iſtim Duhom, koga on pun biashe, za pripraviti pùt pripovidagnju Iſukarſtovu na zemgli, i za urediti pùke, i nàrod daga prymè, i poznadu za pravoga Meſſiu, iliti Odkupiteglja, poslanog od Boga da ſviet odkupij, nagovàrashe ſve kolike na odvrachegne od pomankagni, i napokoru za grihe jur uçignene: *Pœnitentiam agite* pokoru, velì, cìnite, jerbosè pribilxalo kragleſtvo, iliti miloſt Boxia. Obechjavashe zatim opproshtegne svima, koibiſe pokajali od griha, i pokoru doſtojno uçinili: A pokaragne onim, koibi ottili tyshtati ù zlochja, i ù gryſij, nit màrili prijmit mìloſardjè Boxiè.

Ako dakle imij, pogljubglenà Bratjo, poslushamo danas ponukovagne, i glas ovoga toliko izvarsnitoga Pripovidaocza: popravymo nasha pomankagnja, i oſtanemoſe od grishegnia; imamo çiniti pokoru za grihe uçignenè, i oſtaviti sve prigodbe od uvrigegnja Boxiega, i takochemo biti doſtojni miloſti gnegove.

Kadaſe nagè ù vashoj gnivi jedna vochka, koju premda okopajete, gnoite, i obrizujete ſaſvom pomgljom, za uçiniti gnju plodnu, ſaſvimtìzim ona ſtoij sve neplodna, shto Vij çinyte? molim: Poslushate doiſto glàs pyſma Boxiega, koje govorij: *Svaka vochka, koja neçiniſ plodda svoga, nekaſe iskorienì, podſijçe, i ù vatru metne.* A neſtrashiteſe tìshtechi ù obiçajni grijſij, i neplodne darxechi dushe vashe pokorom, i dobrijm dilli, dache posli tolikoga uſtarpglenja razdrishitiſe pravda Boxia jedan dan, i podſikavshi ſtablo xivota bacitivas ù ogagn vichgnij. Svatko xeli imati ſmart dobru, i opproshtegne, ali pràvu pokoru malli çinè.

Nemogusenè, sinci moi, pomarsiti grisi, nitise more imat oproshtegne, i smart dobra brez pokore. Maria Mandalina ottishavshi ù pùstigniu, unyge ú jednu shpigliu, i çyni 30. godyna pokoru za svoja pomankagnja, premda znadiashe istinito dasujoj oproshtena, buduchi çula iz vlastitij ùstà Isusovij: *Opràschjajuse tebi grysi tvoi*. Takoger druga nika Maria Misirkignja, grishnicza kokono i Mandalina, ossitivshise od pomankagnij svoij, ottige ù jednu strahovitu pustjgnju, i ponese uzase ne vishe nego pèt krushçychja, koje kada izjede, travama, i korignemse jest rànila za 40. godyna nevidivshi obraza gljuskoga. Niki grishnik po imenu Babila, Igraç, koi-je igrama svoim mloghe navodio na ispraznosti, i grihe, unishavshi ù jednu Czarkvu, i çuvshi one ryçi iz Ivangelja: *pokoru cynite jerbose prilixala Milost Boxiah*: udigl ostavi gryshegne, i uzashavshi na najvishe tavane jedne kúlè, sve ostalo xivota svoga provede ù pokori. Vama, draga bratjo, nie potribe çiniti toliko, niti ichi ù shpigle, ni ú pùstignju, ni ù kùle: shtovamse oche? Ochese dobra, i cilovita ispovied s' pravim skrusegnem, i temeglitom odlukom negrishiti poyoglno ú napridak, i bixat od prigodbi gryshegnja: tolie muçno, i tèshko? Iao onom grishniku, koise ne razdrishi pravoga pokajagnia uçiniti, i prid ove svetkovine od neizmirne gljubavi Boxie metnutise ù milost gnegovu.

Ah, sinci moi, razdrishitese jedan pút na pràvu pokoru: oçistite, i pripravite sarce, i dushu vashu onako, kakochese dostojati Gospodin Isus uzove svetkovine doshavsi, misto samsebi obrat ú vama, i ú gnem pribivati, koise

dos-

dostojao lexat ú jedni jaslicza za gljubav nashu. Ako mì gnega dostojmo ù sarce nashe prymymo na ovom svietu, uçinichemose dostojni bit primgleni od gnega na onomu, gdino s' gnime kragljujuh svi Blaxennij ù vike.

Zaduximo, bratjo moja, milosardie Boxie sada s'pravim pokajagnem, zaj nekajatise onda, kadano neche korisno biti kajagne.

Govoregne V.

U' NED. mejgjú Osm. BOXICHJA.

Erat Joseph, & Maria Mater Jesu mirantes super his, quæ dicebantur de illo. Lucæ 2.

Biashe Jozip, i Maria Mati Jsusova çudechise svarhu ovij, kojase govoràhu od gnega.
Dan. Ivang.

BUduchi Divicza Maria, i S. Jozip odnyli ú Czarkvu Dittichka Isusa, ondise çugjahu iedno, i drugo svarhu onij, kojase govorahu od gnega: Zashto uzega ù naruçie Staracz Simun Misnik, pàk prorokova ú Duhu muke, pogarde, i sramotnu smart, kojú imadiashe pritarpiti, à svaka ryç gnegova biashe sarczu Majke Isusove jedan maç prioshtri, Maç velim naoshren na brúsu od xalosti, koja, po proroçanstvu Simunovu, imadiashese saliti ú sarce Maryno, kad budè ghledati ú gorkie muka na krixu izdisati onog istoga sinçichia svoga koga tada prikazyvashe ú Czarkvi Oczu Nebèskomu za spasegne svega svieta. *Tvoju istu dushu probostiche Maç*: prorokovàshejoj S. staracz Simun.

Sasvimtizim ù navyshtegnju tolike xalosti, tishashe gnju S. Misnik, prikazujuchi-joj korist dushà, koju imadiashe uploditi neizmirno dostojanstvo prisvete muke gnegove: Izbavglegne, tojest, Ottacza iz Limba; uskarsnutje mloghi, iz grobòvà; satregne zlochja stramputnie; i utishegne sviu onie, koi s'velikom xemgljom çekahu odkupglegne Izraelsko. Sve ovo isto prorokovashe, i Staricza Anna Proroçicza, kchi Fanuelova.

Megju to dittichjak Isus napridovàshe rastuchi, i zriuchi sve tovechma mudrost ù gnemu. *A' dyte* (veli S. Ivang.) *ràstiashe, à pokripgliyvashese punno mudrosti, i milost Boxia biashe ù gnemu*. O koliko veliko vesegle imaloe biti divici Marij, viditi ditteshce svoje, svoga sinçichja josh iz zamala napridovat ù mudrosti, i ù milosti Boxioj? Kolikoli vesegle takoger, i radost S. Jozipa ghledajuchi i on ù vlastitoj kuchi svojoj jednoga, koga svatko sczignashe, daje sin gnegov, pun dobrie djèlà, i svetie. Morelise dati ikad vechja radost, i vesegle Roditegljom, uzdixuchi ditteshce, negoli viditiga josh iz zamala punna mudrosti, dobrij naaçynà, i obiçajà?

Svarhu ovoga govoregnja, koje çuste, ottiobi, i xelim da prighnete mysli vashe, bratice moja, i procienite, kako ù sadashgnja vrimena velle mallo Ottaczà, i Materà doseghne na ovu srichju, da vidè svoju diççiczu dobro obiçajnu, Bogogljubnu, i postidnu. Alj ovi zli obiçài, i plodovi nemogu izachi s' drugu stranu, nego od istie Roditègljà, koi sa svoim zlym xivglegnem, i diczu svoju uçe zlo xivit, i çiniti.

The kakoche jedan sinçich, jedno ditteshce

ichi

ichi na naak Karstjanshi, i uçiti Boga moliti ù svetkovine, ako nevidi svoga Ocza na drugomu mistu, nego ù pyvnici pjançujuchi, i ú skitaçini brez poslenoj? Kakolichete, da jedno ditteshce postidno stoij ù Czarkvi, i kod Misse prid Ottarom, ako gnegov Otacz smiese, i razgovàra, klekaushi mlogo putà najedno kolino samo, nittise dostojà prignuti drugoga, ni kadase Sakramenat dixxè. &c. The kakochete da jedna divojçicza stoy postidno, i Bogogljubno kod Misse, akojoj Matti istà navlaçij Ashike, dase s' gnjom nadghledaju; kakoliche ona skrovito stajati, i postidno ù kuchi svojoj, akojoj Mati daje slobodu sastajatise, i razgovarati s'mladichi na svakomu mistu? &c. Toje, Bratjo moja, uppuchivati diçiczu svoju na izgubglegne. Toje uzdizati gni za pakao. Tko imà diczu, nekase dobro promislij, dase s'gnima zajedno neizgubij. &c.

GOVOREGNE VI.

U' NEDIGLJU, KAD

Doge megju Mladi Box. i Vodok.

Accepit puerum, & Matrem ejus, & venit in terram Israel. Matt. 2.

Uzè dittichja, i Mater gnegovu, i doge ù zemglju Izrealsku.

Biashe poslushao S. Jozip. ponukovagne Nebesko, da utteçe s' Mariom Diviczom iz Betlema, i da noffij sasobom Ditteshce Isusa, za izmaknutiga od zgubglenja, koje uççini Irud

L 4 to-

tolikim mladinczom diççici. Buduchi pak umà rò nemilosardni Vladalacz, evo lipo opet Angeo ukazujese Jozipu, i naregiujemu povratitise s' Isusom, i Mariom ù zemgliu oççinstva: *Ustani, i uzmi, Dyte, i Mater gnegovu, i igi ù zemgliu Izraelsku*. S' istom hitrinom, i posluom, s' kojomse biashe Jozip dylio iz Paleshtinè, i ottishao ú Egip t, sadase dylì iz Egipta, i igè vrachiajuchise ù Palestinu sa srichnim druxtvom Odkupiteglia, i Divicè Mariè.

Slishaoci pogliubgleni, ako ochete uçiniti jedno iskushagne svarhu dobrote sviesti, iliti dùshè, promislite s' kakvim posluhom podlaxète vogliu vashu Boxioj. Kadvam dogiù nike nesriche, kadvas nadskoççe nikè bolesti, kada grad, i zlo vryme razaspè vashe sjetve, kako prymate dragovoglno tè suprotivshtine, i tè xalosti od ruke Boxie? Aman svi potom tùxitese ù kuchi s' vashom çeglidju, i na dvoru kod vashij priatèglià, i znanàczà, govorechi, da nesrichia neima s' drughim çignenja, nego ili svashim kypom, ili svashim imagnem, i dobrim.

Ah draghi sinci moi, dase budè ottio tùxiti jedan S. Jozip, kadnomu bij potribito ichi, da ovak reçem, istirànu iz svòga oççinstva, ù tùgi vilaet; teh shtoje gorre, megiù neznaboxce; neviditeli da na misto uzmloxati milost Boxiu, koju biashe donle zadobio, biobi mogao izgubìti i onù parvú. Vaglià pridatise sasvim voglì nebeskoj, i virovati istinito, dà Boog nas kusha s' suprotivshinama, i s' ovizimnas darxij pomglive çiniti dobro.

Okolikobii magne uvrigivalo Boga, dabi magne byli srichni? kolikoli nebimu sluxili virno po oni naçin, pokoimu sluxè, dabi nebili poogeni,

gehi, i ftisnuti çefto nesrichiama! Dakle ucynimo sada ovú adluku, dachemose vazda prilágati, i biti poslùshni vogli Boxioj, kako govorymo svaki dan ù Oççenàshu., koganasje nauçio nash Gosp. Isus: *Budi voglia tvaja*. Tako ftojechi mì pod vogliom Boxiom, svako zlo vrimenito, iliti tilesno izachiçhenam dràgo, i nàchichemo ù gnemu doftojanftvó, i korift duhovnu, shtonoje jedyna svarha sviuh onizie, koij uzdishuh za dopryti ù kraglestvo nebesko.

GOVOREGNE VII.

U' I. NED. PO VODOK.

Et factum est post triduum invenerunt illum in templo sedentem in medio Doctorum.
Lucæ 2.

I uçigneno bì posli tri dneva nagjoshe gnega ù Czarkvi megjù Nauçitegli. *dan. Ivang.*

IZkazujesè ù danashgnem Ivang. izgublènje, i nashaftje Isusovo. Tose dogodi po ovij naçin. Buduchi Spasitegl naftupio na dvanaeft godyna, bij odveden od Marie Divicè, i od S. Jozipa ù Jerusolim, s' prigodbom dase slavgliahu svetkovine vazmene (kako mì slavymo uskarsnè) Takobo zapovydashe Boog sinçichem mushkim ù ftaromu zakonu svega puka xudinskoga. Svarshivse sveçanà, i ottajftvena dilla, vrachiajuchise doma diviçanski zaruçnici Maria, i Jozip, ofta Isus ù gràdu, nitise offitishe jedno ni drugo onij dan do nochi, scinechi obboe dache on biti s' oftalom rodbinom ù druxtvu.

Ali

Ali videchi daga nebiashe, sutra dan vratishese ù Jeruzolim, i buduchiga traxili svuda najposli nagjoshega trechi dan ù Czarkvi, gdi sidij megju mloghim Meshtri, i nauçitegli, s'koizimse prigovàrashe upitujuchi gni za stvari privisoke s' velikim zaçugenjem sviuh: *A çugiaùse*, veli, *svi*, *koiga slishàu*, *svarhu razuma*, *i odgovorij gnegovij*. I doisto nebiasheli stvar od velika çudda, viditi jedno ditteshce gdi upitujè, i odgovàrà toliko razumno, i visoko gliudma zrilim ù dòbi, i ù nauku?

Kadase prigovàragne svarshi, novega k' sebi Blaxenna svoja Mati Divicza Maria, i kao tuxechise gliubeznivo, reççemu sa slàstju i xegljom vishe nego materinskom; Sinko pripogliubgleni, jersise tako podnio s' nama? *Sinko shtonam takos'uçinio?* Nie moguche rechi skolikom xalostju, i skolikom brigomsmote tràxili: *Ja*, *i Otacz tvoj smucheni*, *i xalosni tràxàmo tebe*.

A zashtome tràxàte? Odgovori Boxanstveno ditetche: imaliste znati, da ja imam opravgliat stvari, i poslove priporuçenè meni od viçgnega Ocza moga: *Neznadiasteli*, *da ù ovizim*, *kojasu Ocza mega menise biti prystoì*?

Ovoje vas dogagiaj danasgnega Ivang. iz koga imamo izvaditi razlikà, i lypa maknutja dilloredna. Najparvo, da ù stvarma Boxanstvenim neimamo ghledati na drugo, nego na ono, shtose prystoij za ispuniti S. voglju gnegovu, sluxbu. Ali koliko putàse istà sluxba Boxia çini vishe snikom svarhom svitovgnom, negoli za ispuniti vogliu Boxiu: kolikose putà ige k' misi, za sastatise s' rodbinom, i priategli, za viditi targovine, ili za targovati. &c.

Drugo maknutje moremo imati, dostojno shto-

vat

vat svetkovine, troshechi vrime ù Czarkvi, iliti ù molitva, i ù dilli od milasardja duhvnij, i tilesnì. Al kolikoi çeka svetkovine, za ichi ashikovati, iliti nadgledatise, i dogovarati mallo poshteno; Bogbi dao, dase tada i naslagenja tilesna netraxe od mloghi vishe negoli duhovnà! kolikoì çekà svetkovine, za ichiù karçmu, gdinose dogagiaju marmglianja, svadgne, psosti, zakletve. &c.

Treçhè maknutje imate primit nauk za uzdizati dobro vashu diççiczu, vodechi gni ù Czarkvu, na Misu, na devocione, na nauk karstjanskì. Al ù sadashgnia vrimena naodyse Otacza, i roditàglià, koi samo xnajuh nauçiti diçiczu svoju rycma nespodobnim, i neposhtenim: paçe i dilli zloçestím sa zlim prilikama, i ù ryçi, i ù dillu, provodechi prid gnima xivot pun zloochià.

Najposli imamo procyniti, da ako Div. Maria svoga pridragoga Isusa, niti nàge megjù rodjaci, ni megjù priategli, nechemoga nachi ni mì, nego samo ù Czarkvi, i ù mistij gdise xyve brez uvrygenja Boxiega, i uzdarxajè S. strà gnegov. Odkud akobi kad po nashoj nesrichi izgubili Isusa, sagrishivshi smartno, tràximoga udigl po S. sakr. od pokore, i nashavshiga pazimo neizgubiti vishe; zashto nysmo slobodni opetga nachi. Ovavam mysao, draga Bratjo, budi ù sarczu vazda, tojest, ako ja izgubim opet milost Boxiu, tkome osloboditi more, dachiujuh opet dobiti: dogod uzxyvete s' ovom myshgliu ù pameti, jase uzdam, dachete sve xyviti brez uvrigenja Boxiega, i toje xytak pràvoga Karstjanina.

GOVOREGNE VIII.

U' DEN. II. PO VODOK.

Nuptiæ factæ sunt in Cana Galileæ, & erat Mater Jesu ibi. Joan. 1.

Pyr uçignęn jest ù kani Galilejskoi, i biashe Mati Isusova ondi. *danash. Jvag.*

PRikazujese ù danashnem Ivang. parvo çuddo shto uççini Spasitegl, kako doge na svyt ovi. Bij on zazvan na niki pyr ù kani Galilejskoi: prymi gliuski zazvagne, i povede sa sobom uçenike: Takoger i Maria Mati gnegova ondise naogiàshe. Megiu tò kada sigiahu za tarpezom dogodise, da ú naj lipshe doba od veseglia nesta vyna: svarhu shta buduchise ositila Divicza Maria, prikuçise, i reççe Sinu na shuo ove ryçi: *vyna neimajuh*.

Odgovori-joj Spasitegl, da otomu misliti nitie potribè sebi, ni gnioj: *shtoje meni, i tebi, velj, xenska glavo?* Sasvim tizim Blaxenna Divicza reççe slugama, da ispunè shtogodi-im Isus narèdij, govorechi: *shtogodi reççè vama uçinite*: I evo mallo poslì reçeim Spasitegl: napunite chiupove vodè, koise naogjahu ondi za ottajstveno oçishtenje, i biasheij shest: shto uçinishe hitro: pàk dadoshe starom svatu, il starishini od pyra: i okusivshi on ovo novo pytje, zachiúti jedno priplemenito vyno, ù kojese voda biashe obràtila: *okusise*, veli, *stàrij svat voda, vyno uçigne, à neznadiashe odkud biashe*: odkud on, i svi ostàlij ostashe zaçugeni.

Pro-

Promishite, bratjo moja, koliko more B. D. kod svoga pripogljubglenoga Sina, buduchi da parvo çudo shto on uçini, ottjega uçiniti za ispuniti gnè proshgniu, i vogliu. Recitemi sada, nebili vij bili zadovoglni ù kakvumu drago potribu svitovgnju upasti, kadbi znali imati sna vashu pomòch Majku Boxiu: Jabi bio zadovoglian ù xalosti Jobove upasti, isto kadbimi ona byla obraniteglicza. I pàk s' dobrotom od xivota samo, brez svake xalosti, i nevogle, moremo, smiem rech, zaduxiti B. Diviçzu, danam ù svakoj nashoj potribi budè na pomòch: isto ako çinymo sve ono shto çinymo, za ugoditi gnoj, etto srichè nashè!

Procynite joshter, da ako pyr, koi-je veselje isprazno, kadase çinij s' dobrom svarhom, t. j. ugoditi Bogu, od gnega jest blagosovglen: i naodise Isus, i Maria, daga posvechiujuh. Ali ne tada, kadanosu pjerovi puni razdryshegniah, psovkij, ryçij neposhtenie, i dyla nekarstjanskie. Imate dakle, sinci, raditi dasu vashi pirovi takij, kao da imajuh ondi biti Isus, i Maria.

U' sadashgnia vrimena svaje briga od zaruçnykah nakichenje, i ispraznosti. Potroshise ono shtose imah. (Ah dabise mloghi, i. nezaduxili) na nike, darove, na tolikoje zao obiçaj uzrastao kod nikij, da blizu prodajuh, à neudàjuh divojakah: stashtom slavomse ispigniajuh svarhu mochì svoje, s' istomse vodi na vinçagne, i od Czarkve vrachiajuh s' bukom nepostidnom, sidèse za tarpezu alje sramota digniutise, doklese vechi dio ne izvaglia pjanie; à shtochiu vishe, doklese dogè, dase smartno sagrishij od mloghij, il da upravnie reçem, pyrse nesvarshi, doklse ne napartij po snop griha.

Mo-

Morete istinito znati, da na takè pirove nedoodij ni Isus, ni Maria Mati gnegova. Promislite vij, ochelise ovo dvoje prisveto, priçisto oboje, i priposhteno nachi, i zadarxati megiu vashim ryçma nepostidnim, neçistochiama, pjanstvi, i os. Paçe kadse tako s' grysi piruje, bojatisè, da ne bude nesrichna xenidba, i xìtak. Buduchi da grysi obiçajuh dillima nashim nadostaviti onè gorkosti, sho mij nemislymo, nitise nàdamo. Promislite dakle, sinci moi, pak ù napridak pazitese nesagrishivati çinechi vashe pirrove!, nego veseglie vashe provoditi po naçinu karstjanskomu, i brez uvrygenja Boxiega: takochete imati blagosov ù vashemu zdruxegniu.

GOVOREGNE IX.

U' III. NED. PO VODOK.

Si vis, potes me mundare. Puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur.
Matth. 8.

Ako ochesh, moresh mene oççistiti. Dìte moje lexì ù kuchi dartavo, i zlose muççí.
Dan. Ivang.

DVa çudda uçignena od Isukarsta ispisujuse ù danashgnem Ivang. Parvose zdrarxij ú ozdravglenju jednoga gubavoga. Zdarxìse drugo ù izbavglenju jednoga slùghe nikog kapetana, od dartavicè, koja-je jedna nemoch kada darchiu sva huda brezprystanka.

Buduchi Isus snishao s' jednoga barda, gdi biashe pripovydao mloxtvu nàroda, izage prid gne-

gà jedan gubavacz, i s' velikim uffagnem ❜re e- mu : *Goſpodine, ako ochesh, moresh mene oççiſtiti ;* à skinuti ſmene ovuh gardnu kraſtu, i nemòch. Buduchiſe dakle Spaſitegl maknuo na milosardje ſvarhu nevoglnika ovoga, odgovorimu, da oche draghe vogle : i reççe : *budi oççishchen*. I dotaknungase Boxanſtvenom rukom ſvojom, neſta udigl ſvèkraſte na gnemu : *i udigl oçishtena bij guba gnegova*. Zapovidiemu pak Spaſitegl da nikomu ovoga çudeſa neoçituje, nego ſamo da ottigè k' miſniku prikazatiſe, kako zapoviedashe zakon Mojſiev : *Ghledaj*, velj, *da niſi nikomu nishta rekao, vech igi ukaxiſe misniku.*

Uçinivshi çudo, unyge Iſus ù Kafarnao, takoſe zvàshe niki glavití gràd od Galileje, i udigl jedan Kapetan od ſtò vojnikah Rimskieapriſtupi k'gnemu, i prikazamu ovu molbu : *Goſpodine, sluga moj lexij ù kuchì darchiuchi, i zloſe muççij :* Boleſtanje ſiroma vele : odgovorimu Iſus odmà, neçekajuchi inaçie zazvagnia : *Jachiu dooch, i ozdraviti gnega :* Priuzè ſtottinnik, iliti Kapetan govorechi : Ja Goſpodine ne imam tolikoga doſtojanſtva, da Tij unigesh ù kuchiu moju, niti daſe toliko trudish, doſtaje tvoja jedinah ryç, odmache sluga moj bit ozdravglen. I jaſam çovik pod oblaſtju ſtavglen, i imam pod ſobom vojnike : i kad reçem jednomu da igè kudgod, on igè ; drugoga zovnem, i udiglme poslushah. Tako virujem, da tì, Goſpodine, imash moguſtvo, i oblaſt iſtu ſvrhu ſvega ſtvoregna.

Cujuchi Iſus ovo govoregne vehomaſe zaçudi, tojeſt, pokaza zdvora niko zaçugenje ; zashto iznutra doiſto Boog nemoreſe zaçuditi niçemu : i poffalivshi viru, i uffagne toliko veliko, shto nage ù jednomu çoviku od naroda, koi josh nì

pra-

pravog Boga nepoznavashe, okrenuse k' istom, ireçemu. *Vade, & sicut credidisti fiat tibi*. Igi, i kakogodisi virovao, nekati budè, i ù onij ças osta gnegov sluga podpunno ozdravglen.

Gubavi, i dartavi jesu svi grishnici. Ako pak xelè ozdraviti od gryha, imajuh naslidovati Gubavcza, i Kapetana Ivangelsoga: tojest, uttechise s' uffagnem, i virom k' prystogliu milosardja Boxiega, i rechi spravim pokajagnem, da imaju sarce xalosno obbolilo ù grysij *malè torquetur*, zlose muçij: Ali da imajù uffagne priveli ko ù milosardje Boxie, govorechi svaki: *Gospodine ako ochesh moresh mene oççistiti*: i tako imattichè, i oni jedan, od ona dva odgovora: tojest, il ovij: *budi oçishten*: kakono Isus reçe zapovidju onom Gubavomv. Il ovij drughi: *igi, i kakosi virovao nekati bude*: kako reçe kapetanu.

Tko oche imati, bratjo ove milosti, potribitoje, da najparvo uçinij iskushagne svijsti svoje, iliti dobro promislij grihe svoje, pak daij ispovidì prid Misnikom sasvom çistochjom cilovito, ne oggovarajuchise, nego osvagjajuchi; inaççie neche nigda imati onoga odgovora: *budi oçishten*, od Gos. Isusa, nego tyshtechi: J i ostajuchi sve ú grysij strashivomuje najposli poghinuti.

Jao onnomu grisniku, koi moguchise sada izbaviti od griha, i oçistiti, nemarij, niti hajè oçistitise, nego mislij, kasnij, i ottvardnut stoij &c.

GOVOREGNE X.

U' IV. NED. PO VODOK.

Ecce motus magnus factus est in mari.
Matth. 8.

Evo maknutje, i bukka velika uçynise ù moru.

U' danasgnem Ivangel. skazujese, kako Spasitegl naodechise blizu mora, unyge ù jednu lagju malannu, unigjoshe s'gnim, i Uçenici gnegovi: Ali kakose odtiskoshe od zemgle, evose uzdixe jedno zlo vryme, vitar, i vallovi potij naçin, dase zalyvashe voda ù lagju, i vigjahuse ù oçitu izgubglegnju, i poghibili od potopglegnja, megju tò Spasitegl naslonivshise spavashe, *ipse vero dormiebat*. Uçenici pristrasheni dase nepotopè, pomglivo tarçe udigl probuditiga, vapiuchi: *Domine salva nos perimus*: Gospodine ilnas pomozi, i izbavi, ilsmo svi izghinuli.

O gljudi malle vire, the odashtase boite, *quid timidi estis modicæ fidei*? reçeim Isus probugen. Pak zapovidje moru, i vitrom, i udiglse razvedri, vallovise umyrishe, *& facta est tranquillitas magna*, i uçynise tihochja golema po ty naçin, dase svi zaçudishe, i poçeshe govoriti megjusobom: the tko ikad more biti ovi nash Mestar, buduchi da more, i vitrovi slushajuh gnega!

More, braticzo moja, jest ovi svyt, à vallovi, i vitrovi, koise uzdixù na svytu, jesu drakuni, i napasti gniove, koi traxè sasvom mochju, da privratè, i potopè lagju dushe nashe: Ako dakle ochemo, i xelymo izbavitise od to-

likoga zla, tojest, od potopglegnja viçgnegá, potribitoje, dase utteçemo k'Isukarstu, da prosymo gnegovu pomoch. I ako ochemo zbiglja danas pomoxè, imamo probuditi milosardje gnegovo gljubodilniem molitvama nashim, i tada sa svim uffagnem vappiti: *Domine salva nos perimus*: Gospodine oslobodinas, i spasene uçyni, inaçiechemo izghinuti. Molitvaje, veli S. Agus. jedno obragnenje slobodno dushè, i jedan posluh, i posao drag vehoma Bogu. Ali kolikoi imà, koi ilse nigda ovim oruxjem potom neshluxè; ilju çinè s' raztarkanom pametju, i s' igliadu myslij izpraznie. Ako koi pùt vij ú vashi kuchia çinyte koju ~~molitvu~~ Bogu, i B. D. Marii, napriliku kad govorite ù veçer kruniczu skuppa, il drughe molitve, svi zajedno, ili napòse, tada vasha pamet gdie? recitemi, kudalise skytah, i varzà? Ondà nikiste ù pazaru, nikij ú pogliu, oni targuje, oni orè, ona veze, prède, tkah, i os. s'pametju: Nie toh, sinci, vappiti k' Bogu, *izbavinas poghinusmo*, spravim uffagnem; nego çinit molitvu isto od gnekog obiçaja. A mùçim od oniziuh, koi ù isto doba mislì, kakoche zakinuti iskargnega, osvetu uçinitj, s'onomse sastati &c. Toje jezikom shtovat Boga, à sarcemse odmiczati od gnega, i çinitimu neposhtegne. Bratjo moja çinite molitvu Majci Isusovoj, al odbacite nike mysli, koje gnoj nysu draghe, nego marzij na gni. Prossite pomoch, i milost od Boga, al prossite sarcem vishe, nego s' jezikom: Takochete bit uslishani od onoga privisokoga kraglia od slavè, koi-je daritegl svakoga dobra.

GOVOREGNE XI.

U' NED. V. PO VODOK.

Simile est regnum cælorum homini, qui seminavit bonum semen in Agro suo. Matth. 13.

Prikladno jest kragliestvo nebesko çoviku, koi possia dobro sime ú gnivi svojoj.

JEdnu lipu pryliku, iliti prigovor donosì Isus ù danash. Ivangelju. Biashe, velì, jedan texak, koi possia ù gnivì svojoj plemenito sime od pshenicè. Al obnoch dojde gnegov nepriategl, i po sia po istoj gnivì gliugl, ili kukogl: buduchi pak doshlò litto, i poçelose xito klasati, poçese ukazivati i gliugl posrid pshenicè. Vidivshi ovo slughe oddoshe k' gospodaru, i rekoshemu: Gospodine nisili tij dobro sime, i plemenitu psheniczu çistu posiao ù tvojoj gnivi? *unde ergo habet zizania*? odkud dakle ikada more biti, da ù gnoj imà tolikij gliugl, i kukogl?

Odgovorim gospodar: *inimicus homo hoc fecit*; inaçie to biti nemore, nego vaglia dae koigod çovik nepriategl ovo uçinio. Priuzeshe slughe, *vis imus, & colligimus ea?* Ocheshli tij dakle, gospodaru, da mij igemo, tega pogulymo, i iskorienymo? Ne, ne veli gospodar, zashto gulechi gliugl, i kukogl isgulichete i psheniczu. *Sinite utraque crescere usque ad messem*: ostavite jedno, i drugo raasti do xetvè. Tadachju pak narediti xeteliczama moim, i xeteocem, da pogulè najparvo gliugl, pak da xàgnjuh psheniczu: onyche biti skupglen za vatru na saxexegne: à

pshenicza bitiche sasuuta ú hambàre moje.

Dobro sime jesu obraanij zà slavu nebesku; à kukogl jesu ossugenij, ili svi koise ochè ossuditi: gniva pak iliti poglie jest sviet. U' ovom pogliu sada zajedno stoje pshenicza, i kukogl, tojest, obràni, i odmetnutij. Dochiche vryme od xetve, i Angeli bitichè xetteoci: ovychè tada po naredbi Boxioj rastaviti dobrè sodazlie, i stiratichè ovè ù viçgnju vatru paklenu, à onè odvesti ù kraglestvo nebeskò.

Pridraghij, ako mij xelimo biti pshenicza, à ne gliugl, i kukogl, znateli shto imamo ciniti? Imamo xivíti vazda snikim spasonosnim strahom, da nebudemo, kakonoti odmetnutij, i odbaçenij razstavgleni, i razluçeni od obranie, na strashnomu suudu najposlidgnemu. I da neupàdemo ù taku nestrichju, razlúçimo ù nama istim dilla dobrah od zlie, neka moguh dobra raasti za dobro, i korist nashu, à izgulitise zlà, i izsushiti, danam nebuduh na shtetu; al tò imamo çiniti nekasnechi, odmah, danas neprivarij sarp od smarti iznenada, i da nepoxagnæ sviuh djèlah nashij s' nesrichiom nashom, i shtetom.

Vij vidyte kakose zlochia uzmloxah ù sarczu vashemu, shtogodi raastete ù doobi, iliti ù godina: odkud akostese iznapre strashili uzeti ù ispraznost ime Boxie; Sadase sluxijte gnim ù laxglivi zakletvama, i krivim, za datiim povirovagne. Akovamje dosad bylo marsko çut margliati za vashim iskargniem, sada vij isti zlo govorite, i odkryvate pomankagnia tugiah brez nikakva procvgnenja, paçe nadostavgliate nikà okolostagnia, za ozloglasiti iskargnega. Prie darxaliste za velik grih, samo xeliti tuge stvari, kako bash zapovydavam Boog ú svoim zapovid-

vidma: à danas najmagnise mislij grih podkradati navlastito po pogli plodove, voche, &c. tuge: nitise mislij, kakochese tò povratiti: i svevamse tò çinij nishto, nitise popraviti od tog, i ostati nàstoite.

Toje, sinci, ostaviti, da gliugl ràste, i kukol zlie djælah megju psheniczom od djælah dobrie. Ossititese, pogliubglena bratjo, da ako mij po nama ne izliçimo ovij neurednij djela, i drughise griha neostanemo; dochiche vryme, kadbismose ottili popraviti, i obratiti, al nechemo mochi. Dakle çynimo doklesmo na vryme, i dokle moremo s' dostojanstvom uçiniti: I tako bichemo procygneni od Boga svi kako pshenicza od obranie. Tako xelè, i ochiè dobrí karstjani.

GOVOREGNE XII.

U VI. NED. PO VODOK.

Simile est Regnum cœlorum grano Sinapis. Matt. 13.

Pryliçnoje kraglestvo nebesko zarnu Gorushicè.

DVij prijlike Spasitegl Isus prikazuje ù danas. Ivang. U parvoj prylikuje kraglestvo nebesko jednom zarnu gorushiçnomu: *Simile est regnum cœlorum grano sinapis*: prikladnoje, velì, kraglestvo nebesko zarnu gorushicè. Gorushicza premdaje najmagnia, iliti naj sitniha megiú simenma, sasvim tizim naràste najvechia megju zeglem, toliko da ptiçice mogu na gniu padati, i ghnizdashce naçiniti. *Akad naràste*, veli, *vechiaje od svakoga zeglia, i uçinyse stablo tako, da ptice nebeske dogju, i pribijvajuh na grana gne*.

M 3 U dru-

U drugoj prylici prylikujè isto kraglestvo nebes. kvasu: *Simile est regnum cœlorum fermento*: prikladnoje kraglestvo nebesko kvasu, koga kad nikoliko uzme jedna xenska glava, i pomieshà ù dobri tiesta, dademu svoju kripost, i ostanè sve ukvàsheno. Sada shto mislite, slishaoci, da mij imademo izvaditi iz ovè dvij prylike? Iz parvè imamo nauçiti, da zadobiti milost Boxiu, i za saranitise, potribitoje, dase uçinimo malakni kakono zarno gorushiçno, tojest, da milujemo priprostitost, i çistinu ù çignenju, kojesu niko vlastistvo bash malannie, i takochemo bit,i uzdìgnuti na slavu. Od drughe imamo nauçiti da imamo biti kakono kvas, tojest, tako dobri na sagragenje iskargnij nashì dobrom prilikom, da tkogodi opchi snama, i druguje, doostane ukvashen kripostma, i od zla uçinyse dobar, od grishnika uçinyse pravedan: takochemose saraniti mij, i uznas drughi ponam ukvaseni dobrim kvasom od kripostij.

Alise ja boim, da ù nikim neima drugo, nego vràxtvo, i dvostruçegne, nit imà toliko dobre koliko zle prylike. Koisu ovakij, imajuh dvij varste od slipochie: tojest, nevìdè pomankagnia ondi, gdi-je; à videga ondi gdiga nie. Nevidèga ù sebi, kada s' nikim okreticzama, varagnem, i razlikim drughim naçini hergiavo çine, i zlo, scinechi, da moguh tako çiniti, zashto tako obiçajè çiniti sviet. Vidè pàk pomankagne gdiga neimà, zashtose mechiuh reshetati, i najmagniah pomankagnia od iskàrgnij; neznajuchi prizriti ni onizij pomankagniah, koi buduchi naravnij, i brez svakoga dvostruçegnia, i zle odlukè uçigneni, nisu drugo, nego malashna pomagnkagnia.

Ka-

Kadase ova màlah pomankagnia naodè, ù vama, il ù onizim koisu vashi, i ochete ij possaliti, drugovamse neçinè, nego malashna zarncza od gorushicè. Ali gdi ochete uçinitii koju privratu, smútgnju, nesklad, i ozloglashegne, znadeteij nakititi tako, daij naçinite stablo granato, gdi çine ggnyzdo mloghij nadostavci, i vrashtvo s' koim ù iskargnemu màlah pomankagnia, koja usebi darxyte za gorushiçno zarno, prikazujete veliko stablo. I nemoguchi mlogo pùtah vlastitim jezikom tò çiniti oçito, za nepokazatise kakviste: nikij il zlamegnem, il drughè podgovorè, il pokoigod naçin usilujuse uzveliçat, i çiniti velika pomankagnja svog iskargnega, premda ù sebi jesu malannà: Tosu stabla dostojna podsichise, i metnuti na vatru: zashtose od toga i neispovidajù.

A niki pàk ni tolikose ne pazè, nitise ustruçajuh oççito çiniti opaçine, niti màrè, shto gniova zla prylika mlagè navodij, i ostale, koi ghledajuh na gniovu naslidbu. Oh daim mogu ottvorit oççi, da vidè svoju nersrichiu, kakosu oni megju dobriem karstjani, kakono jedna ovcza shugava megju ostalim stadom: i kakono jabuka trulla megju zdravim, koja i ostalè pokvarij, i usmardì. To nie ukvasiti brashno, dase ukiselij: nego pokvariti, das' usmardij..

Akochemo dakle, B. moja, biti korisni samisebi, i zadobiti kraglestvo nebesko, imamo biti priprostiti ù nashij dillij, i çisti od svakoga vrashtva, i privarrè. Takoger akochemo mij biti nesamo korisni nama, nego i nashim iskargnim, imamoim davati dobru pryliku, çinechi ona dilla, kojasu dràga Bogu, i gliudma: Takochemo stechi glavnò, s' koim moremo zado-

biti ſpaſenje viçgne. Zadarxiteſe ù promyshgljanju od ove dvi ſtvari reçene, s' koizim xelim vazda koriſt uçiniti dushama vashim. Uslishao Svemoguchij xeglju moju; i zovnuovas sve kolike za obrane svoje ù kragleſtvo nebesko.

GOVOREGNE XIII.

U NED. SEPTUAGESIMÆ.

Simile eſt regnum cœlorum, Patri familiàs. &c.
Matt. 20.

Priliçnoje Kragleſtvo nebesko çoviku oczu od obitili. *Dan. Ivang.*

JEdan dug prigovor, ilitj priliku, ali punu svetie nauçègnjà ſtavgljanam prid oçi danas Spaſitegl. Veli, da niki Otacz od obitili ottige ranno na dvòr na targovishte za nachi texake, i poslati ù svoj vinograd, da radè, i poslujù, i nashavshi nike poslaij pogodivshiſe za nadniczu s' gnima. Posli nikoliko vrimena izage opet na targovishte, i nage drughe brezposlene, koim reçe: zashto dangubyte ovdi? *Ite, & vos in vineam meam, & quod juſtum fuerit dabo vobis.* Igitè i vij ù moj vinograd, è shto pravo bude dachju vama. Iſtò uçyni oko podne, i oko veçergne doba. U veçer pak naredi Subashi, iliti nàſtojniku ſvomu, da platij ſvima texakom nadniczu po jednako. Tada parvij poçeshe marmgljeti ſuprot Oczu od obytili, da gnima nedade shtogodi vishe: *Ovi najposlidgni*, veli, *ſamo trudisho jedan ſahat, pak gni s'nama izjednaçi, koiſmo texinu dneva, i vruchinè podnieli.*

Ali

Ali Ottacz od obitili gni umieri, ukazavshi-im, da buduchi dao gnim nadniczu punu, kakose sgnima pogodio, nemogause oni tuxiti, shto i drughim istù dàje, buduchi on gospodar od svoga blaga? *Jeda nemogu*, veli, *ja çinit ono shto ochju*, od moga dobra? Pak zavarshuje S. Ivangelje, dache kadkad biti tako ù raju, gdichè mlogo puta, veli, biti najposlidgni parvi, à parvij najposlidgni. Bratjo pogljubglenà, Otacz od obitili jest Boog, Texacismo mij, Vinogradje Czarkva. Svismo zazvani kako Texaci radit, i poslovati ù ovom Vinogradu, za stechi nadniczu od Svetigne. Mì imamose brinutj za upraviti dobro nashe mysli, govoregnja, i dilla, kakochemo stechi podpunnost karstjansku, i reçenu svetignju. I nekanam budè za ostan, i sluxij za pottaknutje zavarshegne S. Ivangeglja, koe veli, *Multi sunt vocati, pauci vero electi.* mloghisu zvàni, à mallij obrani.

Promislite, Bratjo, da neche mochi nitko doniti oggovora, za obranitisè prid pryStoglem Boxiem, ako nebude dobro ràdio, i poslovao ù Vinogradu gnegovu na ovom svietu. Nittiche imat razloga tuuxitise; buduchi da SS. Sakramenti niesu zatajani nikomu, negosu jednako opcheni vlastelinom, i naseocem: bogatim: Gospodi, i slugoma; velikim, i malim. Milost Boxia neçini razluçegnia od kypovà, i stanka tilesnoga, nego od sviestij, i dusha: svaka svyst dobra, i dusha çista morejù zadobit, i stechi. Ali zloje, da malli nàstoje zadobitti-jù; à josh magnij imajù pomglju neizzubitti-jù: negose mloghi tuxè, da neimajù onie nadannutjà, one millosti, i onie kripostij, kojesu imali mloghi, koisuse uçinili sveti; Toje, sinci moi, tuxitise

ne-

nepravo na priupravnu pravdu Boxiù.

Istinaje, da mloghi svetij zadobylisu obilniú milost, prosvytglegnja, i kriposti, koe namu nisu date. Mà neprocignajùjete vij s'kolikim moregnem, i pedipsagnem tyla svoga, s'kolikom gljubavju pram Bogom, i B. D. Mariom; s'kolikimli postovi, i uzdarxagnem od potlaçegnia zakona, i zapovydij reçenu milost, i kriposti jesu oni pazili, i çuvali za neizgubiti. Od gnise doisto, à ne od nas, more rechi, dasu podnieli *pondus diei & æstus* tegobu dneva, i vruchine. Mise tuxymo dasu velike napasti od putti, i od djavla: Mà kaxitemi, molim, kada, koli koli putaste kushali odoliti ovim napastma, i gni naddobíti? kadastese sluxili moregnem tyla, s'pokoram, i postom? kada oruxjem od vruchi molitavà? kolikosuvam korisna byla ona ponukovagnja od Ispovidnikà, i Pripovidalaczà, onà karagnia od Roditèglià, i starishynà? &c.

Tuuximose dakle na nas à ne na Boga: Na nas, reko, koi nechemo odgovarati zazyvagnju prisvete milosti gnegove, nittie pazit, i çuvati kad zadobiemo po dobroj ispovied. Nie dakle plachia, i milost Boxia uzrok nashi upadàkà, shto mì ù vinogradu S. Czarkve nismo dobri texaci, i dostojni od one plache, koju prymajù obrànij, negosmo uzrok mij istij. Nuto dakle, pogljubglenij, vij kad zazvani na SS. sakr. milost zadobiete, usilujtese uçuvati-jù, i neizgubiti po novom sagrishegnju: Javam obechjajem, dachetese nachi megju mallim, koisu obràni. Amen.

GOVOREGNE XIV.

U NED. SEXAGESIMÆ.

Exiit, qui ſeminat, ſeminare ſemen ſuum.
Lucæ 8.

Izage koi ſiè, ſiati ſime svoje. *Dan. Ivang.*

SIuchi texak nebeski nebesko ſime, tojeſt, Spaſitegl dajuchi nauke od ſpaſegnja nàrodom, za çiniti gni lashte razumiti sluxasheſe çeſto razlikim prigovori, i prilikama. Stavgljanam dakle ù danasgnem Ivang. prigovor od jednoga texaka, koi ſie xito; i veli.

Da kada ſiashe, niki dio ſimena padde na pùt, i bì potlaçeno od putnikà, i od ptyczà pozobano, i takoſe izgubi. Niki dio na kamegne, i neimajuchi kud xiglja puſtiti, izghinu i ovo. Niko opet padde megju targne, i draçje; ovo prem da izniknu, neſazori, zashto zatusheno bì, i zadavgleno od draçja. Najposli niko, veli padde ù zemglju dobru, i ovo ſamo prineſe plod troſtruki.

Tomaçij pàk iſtij Goſpodin ovu pryliçiczu, prigovarajuchi nàrodom, koim pripoviedashe, i ù gnima nam svima, koi slishat imadiamo ovo Ivang. i velij., *ſemen eſt verbum Dei*, ſimeje ryc Boxia, I tako ſiaoci jeſu Pripovidaoci, i Paſtiri, koi skazuju ryçi Boxie: kamegne, i put jeſu oni, slishaoci, koiſu gluhi duhovno; i ttvardnuli ú obiçaju grishegnja tako, da ſime ryci Boxie nikakova plodda duhovnoga ù gnima uçiniti nemore.

Ma

Ma tkobi virovao, da Targne, i draçje zlamenuje Bogaſtva, i doſtojanſtva ſvitovgnjà, buduchi da targneje oshtro, i bode, à bogaſtva, i doſtojanſtva' gljudma svitovgnim jeſu meka, ugodna, i naslagjùju? Tò, velì S. Gargur, da mi poçnomo tomaçiti, gljudibi ſumglili virovatinam, i zato ottje Goſpodin iſtiſovu pryliku iſtomaçiti, zashto kako ſime, koje megjúj draçje, i targne pàde, premdaſe proklie i proràſte nikoliko, nemore klaſa uçiniti. niti dochi na zriloſt, buduchi daga draçça i targne zatúshij: onako onij, koiſuſe zdali za bogaſtvi, i doſtojanſtvi svitovgnim, premdaſe skrushè, i uçine vishe pùtà dobre odluke slishajuchi ryç Boxiu, i takoſe proklie, i izraſte ù gnima ovo ſime nebesko: Ali plodda do zriloſti nemore uzdarxati, zashtoij boddu velike brighe svarhu bogaſtva, za uzdarxati ſteçenà, i uzmloxatjì, bodde nesrichne gljude, koiſuſe zdali za bogaſtvi, i oſtojanstvi ſavishe: Ovoje draçje, koje zadavij ſime rijci Boxie, i dobre odluke zatushij, daſe zaborave, i neuçine plodda.

Nikiſu pàk gljubodilnij karſtjani kako zemglja dobra, i dobro uregena, koi velik plodd vaddè iz ſimena ryçi Boxie; *Hi ſunt qui in corde bono, & optimo audientes verbum retinent, & fructum afferunt in patientia.* Ovoſu, veli Goſpodin, onij, koi slishavshi ryç Boxiu, uzdarxàjú gnju ù ſarczu dobru, i çiſtu, i çinè plod ù uſtarpglenju.

Uſſilujteſe i vij, pogljubgleni moi, bit od ovizie? I za urediti dushu vashu, da bude zemglja dobra? Za prymati vazda ſime ryçi Boxie s'plodom, vagljàjù uregyvati çeſto svetiem, i dobrim dillovagni, goiti SS. Sakramenti; i

za-

zalyvati ſuzzama od skrushegnja, i tako iſtinitochete obilne plodove poxet od ſpaſegnja, i plache viçgne. I tù pomglju oſſobito imate imati ſada uzove dneve pokladgne: Dneviſu pokladgni vishe puta xetva nepriateglja paklenoga, i targaçina, uzkoje djavao najvishe radij mloghe smetnuti ſputa od ſpaſegnia po razlikim iſpraznoſtma, razpushtegnem, proxdarloſti, i ſaſtanci mal o poshtenim. Mechè djavao mloghim ù pamet, daje uzpoklade slobodno zàli pytje, i jegegne, daſu dopushtene beſſide svakè ni slane, ni maſne, &c. Ovoje, ſinci, sjetva drakunska, ovoje ſime pakleno. Ako pak Pripovidaoci, i Paſtiri duhovni ſuprot takim dilli karajuſe, ſiuchi ryç Boxiu, ſime od ſpaſegnja, naode kame gne, ſarza ottvardnuta; nikibo iſtoſe maskare gniovim ponukovagni, niti marè prymiti ù ſar ce svoje, i uzdarxati ryci Box: da plod prineſe. Immam uzdatìſe, ſinci, da taki nesrichnie megju vama neima, koi tlaçè ſime Boxie, za neuçinit na xao drakunu; Vij dakle tyshtite ù dobru, i tako budite slobodni imat plod ſpaſegnja ù uſtarpglegnju. Amen.

Go-

GOVOREGNE XV.

U NED. QUINKUAGESIMÆ.

Factum est autem cum appropinquaret Jerico cæcus quidam sedebat secus viam mendicans. Lucæ 8.

Uçigneno bí kadase priblixàshe k' Jeriku, slypacz niki sigjashe kod pùta prosechi. *Dan. Ivang.*

PUtujuchi Spasitegl k' Ieruzolimu s' Uçenici svoim, i buduchise priblixalo vrime od svetkovinà Vazmeni, poçeim pripovidati, i navishtivati igjuchi putem svoju mùku: oçitujuchi gnima, kako do mallo vrimena ú Jerusolimu imadiase bit izdan, pogargen, popgljuan, frustan, i najposli propet, i umoren; pak posli tri neva, da imadiashe uskarsnuti.

Navischjujuchi-im ova, priblixashese k' nikom gradu, koise zove Jeriko, i nagjoshe kod pùta jednog siromaha slypcza, koi prosashe lemozinu od proodechie. Ovi slypacz buduchi razumio da igè Spasitegl, udigl poçe vikati jàkò: *Jesu fili David miserere mei*, Isuse sinu Davidov imaj milosardie svarhu mene jadnoga slypcza: I buduchimu niki rekli, da mùçij, inedosagjuje sa svojom vikom, on s' nikom devotom dossadom, *multo magis clamabat*: sve to vechma uzdizashe glàs, i vapiashe prosechi milost od Gospodina.

Buduchiga çuo dakle Isus, zovnuga pridase, i reçemu: Shto ochesh od mene dati uçinim: A'on,

A on, *Domine ut videam*: xelim, veli, Gospodine, da dighnesh slipochju s' oçiu moi, da prosvitlish zenice moje, da vidim. Toliko naslagegne imade Gospodin ù gnegovoi viri temeglitoi, koliko udiglmu dade vyd, svelikim zaçugnegnem mloxtva, koje ondi biashe: *& omnis plebs, ut vidit dedit laudem Deo:* i vas nàrod kako vidje ovo çudo, Bogu faalu uzdade; veli S. Ivangegle.

Pogljubglena Bratjo, tkogodje ù grihu smartnomu, onje sasvim sliep, i stùpà sazla sve na gorrì vratolom. Tko oche biti prosvitglen milostju Boxiom, potribitoje, dase s' temeglitom virom utteçe k' Spasitegliu; zashto brez gnega svaki grishnik uppadah, alse dignuti brez milosti gnegove, ni poznati nesrichnoga stanka svoga nemore, odkud imà vapiti: Gospodine, çyni da vidim prosvitli zeniczu razuma moga, da vidim i poznadem nesrichni stanak dushe moje ù komuse naodim, dignimi ovu xalosnu slipochju, kojami nepripùshta offititise od poghibili moje viçgne: prosvìtlime milostju tvojom, da nikad vishe neupadem ù prylięne vratolome. Takobiste imali, ò grisnici vazda Boga moliti, à offobito uz ove najposlidgne dneve od poklàdà, uzkojese najveche pustoshi, brezobrastva, proxdarlosti, i raspushtegnia na razlike opacine ryçma, i dilli obiçajù çiniti.

Ah da vi morete dosegnut razumom, shtoje grih smartni, martvibi pali odastrà, videchi stvar toliko strahovitu. Prinauçni Tertulian zovega *devoratorium salutis*, daje jedan proxdor, i propast spasegnja. Istinito grih smartni jest jezgro, i sarce djavaosko, zaradi neizbroenie zala kojanam çini toliko vrimenitie, koliko viçgnie.

Po-

Polak zalà vrimenittie, morete mislit, i promishgljati, shtogodise zàlà od poçela svyta plemenu gljuskom dogodilo, shtogodise gljudma suprotivshtynà dogagja, i shtogodichese do svarhe svyta dogoditi svesu plodovi griha smartnie: *propter peccata veniunt adversa:* zaradi griha doode suprotivshtine, veli S. Agustin. Tko uzrok bì, da çovik bì istiran iz raja zemaglskoga? Tko, da Boog poshagle vodde za potopiti vaskoliki okolish zemaglski. Tko, da oggagn snige s'nebesah, saxexe, i upropast okrene Sodomu. i drughe gradove oko gne priplemenite? Tkoje uzrok, da niki potonuh ù vodda, niki pomrú naglom smarti, niki izghinù na putì? Tkoje uzrok od kughe, glada, voiskà: od gradda, i zlì vrimenà: od bolestij, i ostali xalostì, sve grih smarni. Shtovamse çinij, Bratjo, od ovizij zàlà, i shtètà, jedaje ovo mallo?

Ah malloje ovo, i nishto pridraghi, zashto donajposli svesu ovo zla tilesna. i vrimenita, koja svarshujù. Ali zlo, i shtetta duhovna, koju uzrokuje grih dushama nashim, jest vi gnja, koja nikad, nikada nesvarshuje. Promislite sada, i zbiglja promislite, kolikoje vishe slyp od slzpcza spomenutoga ù danasgnem Ivangeglju svaki oni xalosni karstjanin, koi stoi ú grihu smartnomu, i pak igra, smiejese, veseglja provodij, ige na siela, na razgovore, i na tanze, nitti motrij, ni vidi vratoloma, na koga tarçij. &c. Ah nevoglnog slypcza, nesrichna slizpcza! Dochiche jedan dan dochi, kadachesh dobiti svitlost, kadachètise ottvoriti oççi, ali za vechiu xalost tvoju, za viditi samo viçgne ossugegne tvoje, koje stoi na kraj vratoloma pokomu oddysh. Mislite dobro svarhu ovog govoregja.

Govoregne XVI.

U I. NED. KORIZME.

Ductus est Jesus in desertum à Spiritu, ut tentaretur à diabolo. Et cum jejunasset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, postea esuriit. Matt. 4.

Odveden bì Isus ú púſtignju od Duha, daſe napaſtuje od djavla, i kada posſti 40. dànah, i 40. nochij, posli ogladni. *Dan. Ivang.*

OTtiuchi Spaſitegl poçeti ſiat sjeme nebesko, iliti pripovidagne svoje, ottige najparvo ſam ù niku pùſtignju, i ondi poſti za 40. dànà, i 40. nochì neokuſivshiſe nishta: Shto mogaoje, on uçiniti kako Boog. Posli toga, kako çovik ogladni, i pripuſtiſe napaſtovan biti od djavla. Priſtupi dakle djavao, i prikazamu niko kamegne, govorechi: Akoſi Tij Sin Boxij, çyni da ovo kamegne bude kruh, da laçan moresh blagovati. Ali buduchimu rekao Goſpodin, neznashli, da ne xyve çovik ò ſamu kruhu, *Sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei*, nego ò svakoj ryci, koja izhodij iz ustah Boxie. Shto çinij? odvede Goſpodina ù Jeruſolim, i poſtaviga na sgleme Czarkve, i reçemu, *Akoſi Sin Boxij skoçi doli?* zashtoche dochi Angeli, i doçekachete na ruke, daſe neubiesh. Al buduchi i ovu napaſt odbacio, i smeoga: Ottje kushati nebilga trechjom pridobio, odvedega dakle na varh jedne viſoke planine, i pokazamu kragleſtva,

ſtva, raskosja, slavu, i blago ovoga svyta; i rèçe: Svechjuti ovo dati, *ſi cadens adoraveris me*, akomiſe padſhvshi pridame poklonish. Tada Spaſitegl videchi toliko! brezobraznu slobodu gnegovu, i holoſt, ottira od ſebe paklenoga napasnika zakaravshiſe na gnéga, i govorechimu oshtro: id' odatle ſotono, pyſanobo jeſt: *Goſpodinu Bogu tvomu imashse klagnjati, i gnemu ſamu sluxiti*.

Buduchi tako Spaſitegl oſtao Slavodobitnik', i ottjrao djavla pridobivena, i zaſtigena, udigl priſtupishe Angeli nebeski, i pripravishemu jizbinu za pokripitiſe. *Et ecce Angeli acceſſerunt, & miniſtrabant ei*. Dobrota, i svetignja kolikomu drago viſoka, i velika more biti napaſtovana od nepriateglja iſtinaje, ali pridobivena nemore biti nikada.

Izovoga dogagjaja, koi çuſmo iz danasgnega Ivangelja: Tri ſtvari moremo izvaditi, i zabilixiti. Parvo, da drakun jeſt jedan laxacz; obechjaje ono shto nie svoje, kako obechjavashe Iſukarſtu sva kragleſtva od svyta, koij nemore dati: zato nevagljamu virovat ni pojedan naçin: Nego joshter za garſtitnàmſe vishe na gnega; jmamo oſſichjatiſe i znati, da djavao traxij, i uſilujeſe svako zlo, kojegodi more, uçiniti plemenu gljuskomu. On mlogo pùta(ali vazda s' pripuschegnem Boxiem inaçie nebi mogao) ſiè nesklade megju Bratjom, Vojske megju Poglaviczama svitovgnim, gradde ù oblakovi, i oſtala zlà, za nauditi narodu gljuſkomu. Takoger zaslipgljuje pamet, i raxum, za çinit çovika upaſt ú grih, pomutimu svieſt, daſe neoſichja xalosnoga ſtanka dushe svoje, kadje ù grihu smartnomu, negoga slobodj, da tovarij grih na grih,

do-

doklegodiga ne dovede mlogo pùtà na vratolom od ossugegnja viçgnega, prigodivshimuſe ſmart kadaſe nenàdà. I za uçiniti ovo çoviku, çinij da zaspij duhovno, iliti ottvardne ú grysì, nitti marij pokajatiſe, ni iſpoviditi. Mij nishtanemagne neimamoſe ſtrashiti od gnegovie napaſtovagnjà, nego imamo znati, daij Boog pripúshtà, za iskushati nashu gljubav pram ſobom: i za datinam prigoddu naddobitiga, i imati doſtojanstvo.

Drugo imamo promyshgljati, da buduchi bio napaſtovan Iſukarſt', nieſe çuditi akoſmo i mij napaſtovani; negoſe imamo uzdati, da kakoga on pridobij, onako spomochju gnegovom pridobiti moremo i mì ſve napaſti djavacske. Djavaoje, kako jedan paſs ſvezan ù ſingyru, koi more lajati al ujeſt nemore, nego ſamo onoga koimuſe prykuçij. More djavao nāpaſtovati, i potticzati, i navlaçiti na zlo: ali ako mì neprivoglimo, nemorenam nauditi, ni zadati ranne duhovne, zaludumuje laava.

Trechie: shto imamo nauçiti iz danas. Ivang. jeſt: da za dobiti napaſti djavaoske, potribitoje moriti tylo nashe poſtom, i gladom po prylici Iſuſovoj. On nie imao potribe poſtiti, nego ottje nama dati pryliku, shtoſe oche za imat slavodobitje. Znadate N. daſe poſt zdarxij ù dvi ſtvari, parvo: uzdarxatiſe od jezbynà zabragnenie; drugo: po jedan pùt ſamo jeſti naj dan. Vykoiſte texaci i Majſtori od texki poslovà: xene priſobne, i koje diczu doje: Mallo zdravì. &c. velite, nemoremo podniti jednoç ſamo jiduchi; vaglja pokripiti tielo: dobro, neka to igè, i Czarkva tizim dopushta jiſti vishe putà. Ali nemoreſe nitko ogovoriti od poſta duhov-

noga: ovosu dnevi od spasegnja, vazdase imamo uzdarxati od griha istinaje: al uz ove dneve nesamo od griha ossobitose uzdarxati, nego joshter kriposti Karstjanske ossobito dillovati, çinechi molitve, devocione, lemozine, pokore. &c.

Govoregne XVII.

U II. Ned. Korizmæ.

Assumpsit Jesus, Petrum, & Jacobum, & Joannem fratrem ejus, & duxit illos in Montem excelsum & transfiguratus est ante eos. Matt. 17.

Uzè Isus Petra, i Jakova, i Ivana brata gnegova, i odvede gni na bardo visoko, i i priobrazise prid gnima.
Dan. Ivang.

BUduchi Nash Gos. Isukarst odabrao troiczu od Uçenykà svoi, odvede gni na varh barda od Tabora, i prid gnima priobrazìse, tojest, uçynise drugojaçij i ù obrazu, i ù odichi: buduchi da *Resplenduit facies ejus sicut Sol*, prosja obraz gnegov kako sunce. *Vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix:* à odichja gnegova uçinise byla kako snyg.

Stojechi pak tako priobraxen, ukazashese ondi dva Proroka od starog zakona Obadva, tojest, Mojsie, i Ilia, i metnushese razgovarati s' Gospodinom. Petar, koi biashe jedan od triuh obranie Uçenyka, vidivshi tò, i buduchimu omililo ondi zadarxatise, i stajati, okrenuse k' Isusu, i poçemu goveriti: *Domine, bonum est nos hic esse,*: Gospodine dobrobi bilo nama ovdi stajati,

jati, koliko ja ſudim: Akobi dakle tij ottio, da uçinymo ovdi ſtanove.

Dok Petar ovo govorashe, evo prisjajan jedan oblak prikri Iſuſa, Proroke, i Uçenike, tako daſe vishe nevigjahu megju ſobom, i iz onoga oblaka izage glàs, koi reççe: *Ovo jeſt Sin moj pogljubgleni, koimie omilio*; iliti ugodio. Cuvshi Uçenici, daſe snebesà govori, daje Iſukarſt pravij Sin Boxi, svetroicza padoshe na zemglju, i prinemogosheſe odaſtrà, iliti omartvishe.

Nishtanemagne Iſus-ij odmà podixe, i oslobodi: I kadaſe povratishe ùse, nevidishe ondi vishe nikoga, nego ſama Meſtra Iſuſa: koi gnima zapovidje: *Nemini dixeritis viſionem, donec Filius hominis à mortuis reſurgat*: Neimate, velì, nikomu kazati, ni oçitovati shtoſte vidili ovdi, dogodi nebudete znati, daſam uskarsnuo od martvie.

Sada dva plemenita nauka, i potribita za ſpaſegne dushe nashe imamo nauçit, i prymiti iz ovoga iskazagnja, i dogagjaje. Parvò: kako Goſpodin ottiuchi trima Uçenikom pokazati niki dio veliçanſtva, i slave svoje, dixehij ozdol, i uzvede na visoko, na planinu od Tabora; tako mi ako ochemo doſegnuti, viditi, i uxyvati slavu rajsku, potribitoje, daſe odkinemo, i uzdighnemo od ovie nizokie, i odnishta ſtvarij svitovgnie, i navlaſtito od onizie, kojenas ſmetaju od sluxbe Boxie, i obsluxegnja ſvetog zakona gnegova, i zapoviedí.

Ma ù ſadashnem narashtaju mallìſe naode, koij iſtino uzdishù kraju; negoſu mysli gniove ù dobrij, i doſtojanſtvi vrimenitij: Xegljaje gniova, i molba, daim Boog dàde amo doli na zemgli imanſtva, doſtojanſtva, dvòre, bashtine, &c.

&c. I koi ovà imajù, onise zovú srichni, i çestiti: zashto nemarè za drugo, nego stajat vesselo, i zadovoglni na ovom svytu ú obilnosti, i raskoshju. O slipoche!

Drugo: imamo primiti nauk od ponixenstva, i bixati od tashte slave na ovom svytu, i samo tada pokazati kriposti, i veliçanstvo, kadaje potribito za korist iskargnega, i slavu Boxiu, à ne za slavu nashu. Isukarst prislavnij pokaza veliçanstvo, i slavu svoju trima Uçenikom, za potvarditi gni ù viri, kakoje istiniti Sin Boxij, i za imati dostojne svidoke od istine katoliçanske za spasegne pravovirnie. Sasvim tizim za pokazati poniznost, i odbaciti svaku tashtu slavu na ovom svietu; zapovidje gnima, da neoçituju nikomu dokje on ù tylu umarlomu.

Slipochjaje dakle nesrichnij gljudi umarlie, traxit i xeliti fàle, i tashte slave na ovom svytu. Slipochja traxit, i xeliti dobra vrimenita toliko, dase zaborave viçgnjà, i koliko mogù zapriçiti uzdignutje pameti nashe k' dobrim viçgnim, ik'slavi rajskoj. Tò dobro promyshlajte, ako xelite priobrazitise s' Isusom ù slavi Nebeskoj.

Go-

GOVORENJE XVIII.

U' III. NED. KORIZMÆ

Erat Jesus ejiciens dæmonium, & illud erat mutum. Luc. 11.

Biashe Isus istirujuchi drakuna, i on biashe nim. *Dan. Ivang.*

BUduchi niki xalosni çovik possidovam od drakuna, i megjuostalim xalostma, kojemu zadavashe, biashemu svezao jezik, i uçinioga níma. Spasitegl, koi priko Galilee, i xudie *proge dobro çinechi, i ozdravgliajuchi sve obaslarte od djavla*, ovoga xalosnoga opprosti, i djavla istira: *& cum ejecisset dæmonium locutus est mutus, & admiratæ sunt Turbæ:* i udigl, veli, kako istjera drakuna progovori nìmij, i zaçudishese mlòxtva od naroda, koi biahu ondi. Megjuto nagjoshese niki nenavìdglivci opàkij, koi govorahu: *in Beelzebub Principe dæmoniorum ejicit dæmonia:* da Spasitegl biashe oslobodio onù muçeniczu po kriposti vraxioj. Nishtanemagne po razlozima, koje dadde Isukarst, nenavidglivci ostashe smeteni, smucheni, i zastigeni. Toje ono shto iskazuje danasgne Ivangelje.

Shto imamo nauçiti iz ovog iskagnja? Imate nauçiti, sinci moi, àko neznate, da djavaò onda çinij níma jednog çovika, iliti çegljaçe, kadàno posli kako upade ú koigodi grih smartni, zatvorimu ùsta sa sramom, i stidom, daga neispovidij. Vidje jednoç S. Katarina od Siene jednoga drakuna, gdi pomglivo obskakuje oko jedne is-

povidaonice, gdise ispovydahu çegljad: Upytaga, shto ondi çignjashe? Koi, ussilovan kripostju Boxiom, odgovori:povrachjam ovim ovdi, koise ispoviedajù ono, shtosamim na drugom mistu digao. A shtosi-im digao nepriategljiu plèmena gljuskoga? ræçemu S. Divicza Katarina: odgovori drakun: Kadasu otili sagrishiti, digaosamim svaki strah, stid, i sram, prikazujuchi-im da grih nishtoje, nego jedna slabost gljuska. Sada pak gdise ochè ispoviditi, povrachjam gnima strah, i stid, mechjuchi gnima ù pamet smutgnju Ispovidnika, gniovo ozloglashegne, pogardu, i ostalà priliçna.

Boogbi dao, dase ovo nedogagja mlogo pútah! Kolikoi odmiçè misecze, i godine stojechi ù grihu smartnomu, nemoguchi rastargnuti uzlæ na jeziku, kogaimje drakun niemi ispletavshi od nikoga styda prokletoga navezao, i tako provode xivot ù nemilosti Boxioj. Paçe tovare josh veche grihe na dushu svoju pogargjujuchi SS. Sakramente, kada kgnima pristupajuh, i prymajuhij ú grihu smartnomu. Kolikoi-je, koi, da nie zapoviedi Czarkvene, i straha od pokore, ili dache bit istirani iz megju púka, nebise nakanili nigda ispovidjeti; Kolikoi-je, koi i kadadase nakanè, dogju prid misnika brez priprave svake, brez pokajagnja pravoga svarhu uvrigegnja, brez odluke temeglite nepovrachiatise nikad povoglno na grihe? I daje ovo istina, oçitoje: zashto taki dogju prid Ispovidnika, pak karshe parste mùçechi, ilise tuxè na siromashtvo, na zle suside, na diczu, na muxa, na xenu, &c. à ne da ispovyda svoje zloche: toje zlamegne, da nitise pripravio za ispovied, ni promislila ona svoì griha, dase spomenè kazati-ij

ti-ij : kakoche dakle pokajatiſe od gni? odaſhta? kadij nie na pamet dozvao, ili dozvala? nemoreſe doiſto çovik xaloſtiti, i kajati ſvarhu jedne ſtvari, od kojeſe neſpominà, nittimuje ú pameti. Te iſpovidi nikakova plodda duhovnoga nemogù uçiniti. Alſe i vidij: Nut promotrite vij ovake, enocheteij viditi, gdi teshko iſpovidiliſe, al oni opet iſti xivot slydè, iſte grihe çinè, shtoſu i doſad, itako opet do Uskarſa, il do korizme. Oviſe mogù prilikovati neſrichnom nimczu od danasgnega Ivang. koi poſſidovan biashe od drakuna nymoga.

Ah pogljbuglene ovçice ſtadda moga, priporuçiteſe Spaſitegljuu, da ottira od vas ovoga drakuna niemoga. Akochete miloſt Boxiu doſtignuti posli ſagrishegnia, ocheſe iſpovied: al iſpovid s'pokajagnem za uvrigegne Boxie: al iſpovied s' odlukom temeglitom nikadaſe vishe nepovratiti na grih ſmartni nikakav povoglno: Al iſpovid cilovita od ſviu zlij mysli, ryçij, i djèlah: Takochevam biti na ſpaſegne dushe, nè inaçie.

Govoreone XIX.

U IV. NED. KORIZMÆ.

Et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum, quæ superaverant. Joan. 6.

Inapunishe 12. kroshgnicza ulomàka, koi ostashè. *Dan. Ivang.*

BUduchi Spasitegl ottishao priko mora Galilejskoga, stavise jedno veliko mloxtvo nàroda sliditiga, za viditi çudesa, i slishati, nauk gnegov. Buduchi dakle on uzashao na jedno bardo, i vidivshi toliko mloxtvo púka, upyta Filipa Apost. svoga, kakochese uçiniti, za providiti shtobise dalo jisti tolikomu mloxtvu? Odgovori Filip, da ni 200. gròsha nebi dosta bilo, za dati-im isto po mallo svakomu. Tada reçe Andria, drughi Aposto, da imà jedan mladich 5. Krùha, i dvì ribice, *sed hæc quid sunt inter tantos*; ali shtoje ovo, veli, megju tolike? A Isus zapovidje udigl, da çine vas narod sisti. Pàk uzè Spasitegl ono 5. Kruha, i dvi ribice, i zastagljujuchi Oczu nebes. blagosovi istè, i uççìni razdyliti narodu, koga biashe okólo 50000. svi jidoshe zadosta, i shtoim osta, *impleverunt* 12. *cophinos fragmèntorum*, napunishe dvanaest Kroshgnyczà ulomàkah; koja stvar toliko bij za çuddo svemu onom nàrodu, koliko odluçishe svi jednoskupno, lativshi Isusa uçiniti kraglem: Ali on poznavshi ovo utteçe ú pustignju, i sakrise ù planini.

Trij spasonosna nauka imamo, bratjo pogljubgle-

bglenà, ù ovomu iskazagnju. Parvo: da kada mij pram Bogom çinimo ono shtomuſe pryſtoij, obsluxujuchi zakon gnegov, neimamo nikada izgubiti uſſagnja ù primoguche provigeǫne gnegovo: Onbo more od malla uçiniti mlogo: znademo, da od nishta uçini nebo, i zemglju, i ſvaкah kojaſu na gnima, i ù gnima. O da znate, ſinci, koliku shtettu çinij vama, shtoſe nikij ſveudigl tuxite na provigegne Boxie. Eto xito neràgja, godina zla, doodci malli, otteshçagnja goſposka teshka, i golema, nitkonam nerazumie, ne oſtaſmo, neuzdarxaſmó nashe çegljadi, &c. Tè zato uzdarxaete tuge, i priſachjate; uztexete lemozinu ſirotam, i prosjakom: izgubite S. uſtarpglegne, proſpete mlogo pùta proklignjanja, i pſovke ſuprot Bogu iſtomu, kao davamje naxao uçinio, i nepravo: Gdibi imali Boga faliti, i moliti za maknutiga na milloſardje, ne na ſarçbu pſujuchi probugyvati: i takobivam dao potribità xivotu: illi ù iskushagnju po ſuprotivshtinama daobivam S. uſtarpglegne. Moi ſinci, reçene ſuprotivshtine, i potribe imate vij tarpiti il povoglno, il nasramotu, dakle nieli-ij bogle tarpiti s' uſtarpglegnem za plachju viçgnju: nego zlovoglno za oſſugegne, tè imat josh ovdi poçetak paklà. Pyſanoje ù SS. liſtovij: *metni ù Boga miſao tvoju*, iliti uffagne, *i onchete odraniti*, i providiti potribam tvoim. Akoti provygja, kadaga uvrigjujesh, jedachete oſtaviti, kadaga shtujesh, i virnomu sluxysh, i ù uſtarpglegnju zaſſagliujesh?

Shtieſe ù S. pyſmu da ù Gradu Sarepti biashe nika udovicza ù vrime onoga ſtrashnoga glada, kadano za 3. godine, i 6. misècij nepadde kàp kishe, ni roſſe na zemglju, koja neimadiashe dru-

drugo, nego mallo brashna ù varichjaku; i ù bardaçichju mallo uglja: buduchi dakle izashla ubrati darvàczà, da ono skuha te pojedè sjednim sinçichem, koga imadiashe pàk da umrù obodvoje. Megjuto S. Ilia prorok, koi, i on od glada, i od prokletoga kraglja Akaba bixàshe, vidivshi gnju, reçejoj, xenska glavo pokripime za gljubav, najnapre meni skuvaj kolaçich kruha tè donesi, ì mallo voddè, à necheti magnkat provigegne Boxie, pakchesh tebi, i sinu tvomu. Shto buduchi ona uçinila stemeglitim uffagnem ù provigegne Boxie. nikadajoj nepomankà ni brashna, ni uglja ú gne sudju, nego imade i naprodaju. Nauçite shtoje provigegne Boxie, tè nemojtese bojat uçiniti gljubav, i lemozinu ubogom, i potribitomu ni od malla, nego od malla mallo, à kad imash obilno, obilnihè i uçyni.

Drughi nauk ù dans. Ivang. jest; da Gospodin priè nego razdieli narodu kruh, i ribice, zaffalivshi Oczu nebeskomu, blagosovi-ij: da nauçymo i mij prie nego poçnemo blagovati, zaffagljujuchi Bogu vazda jezbine blagosoviti, i prikarstiti: i tako diçiczu nauçiti izza malla: zashto metnutise jesti brez poznagnja, i zaffalnosti Bogu na provigegnju gnegovu; jest dillo xivinsko.

Trechi nauk: Spasitegl videchi daga ottiaú kraglem uçiniti, pobixe, i sakrise: za nauçiti nas, da netraximo na ovom svytu veliçanstvi, gospostvi, ni slave: Megju vama koiste siromasi texaci, il majstori, scynite da neimah tie okruxijvagnjà, i prigrabgljagnjà od veliçanstvij, ali, ali o kolikose naodij tashte slave, i ù siromashtvu: budivam, sinci, ogledalo Isus Spasitegl, slyditega, ako xelyte dostignut.

Go-

GOVOREONE XX.

U' NED. V. KORIZMÆ. *PASSIONIS.*

Qui ex Deo est, verba Dei audit, propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.
Joan. 8.

Tko od Boga jest, ryçi Boxie slishà, zato vy neslishate, zashto od Boga niste.
Dan. Ivan.

OVise dan zove Nediglja od muke: zashto danas prokleti xudie poçeshe oçito psovati, i usilovatise smart dati Isusu, koi biashe doshao nam dati xivot, i biashe pravedan. Odkud s'razlogom on gnima govorashe, *quis ex vobis arguet me de peccato*, tkoche odvas pokarati mene za grih? Zatim dadeim ovu ossudu: da tkoje iz megju obranie Boxie, oni dragovoglno slushah ryçi Boxie, *propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.* zato, veli, vi neslushate, zashto niste od Boga.

Xudie çuvshi ovy ùkor, poçeshega psovat, i pogargivati, govorechi, da vraga imà uzase, i s'drakunom opchij. Spasitegl gnima odgovori sasvom kroççinom, i poniznostju, i snebeskim naukom ukazaim, daje on Messia obechjanij, i pràvi Sin B. Al oni namisto poznatiga za takoga: *Tulerunt lapides, ut jacerent in eum*: lattishe kamegne, i bylibiga josh ondi kamenovali, ali nebuduchi vryme doshlo smarti gnegove, *onìmse sakri, i izajde iz Czarkve.*

Iz ovoga iskazagnja dovodyse, da akoje ikoja stvar,

ſtvar, kojanam more dati koegod zlamegne, jeli tko odregen, i obran za raj, illi oſſugen, i odluçen za pakao : toje promotriti, slishàli dràgovoglno ryç Boxiu ? Akojuh slisha, toje pridobro zlamegne: Ali akoju priko ſarczà slishà, i zlovoglno bojatmuſce, zloje zlamegne : josh gorè, akoju malokad, il nikad neslusha.

Pishe Blaxenni niki Biskup Vincencio, kako biashe ù jednom miſtu jedan çovik, koi nebi nikad ottio ichi slishati riç B. od Pripovidalaczà, premda ponukovam vishe pùtata od ſvoga Paſtira : Ma shtomuſe dogodi ? Kada umrie, i Doneshen bij ù Czarkvu, daſe obiçajne molitve, i Miſſa pjevà ſvarhu tyla gnegova, teshko poçeshe Redovnicì, kad evo ùgleda vas puk, da prylika Iſuſova, koja biashe na krixu, ſvelikim glomatom ottarxe ruke, koje biahu prikovane, od krixa i zattiſnu ushi. Vidivshi Paſtir od onoga miſta ovo çudo; reçççe pùku : vij znadete, pridraghi, da ovij neſrichni, dokje xiv bio, nie ottio slushati riçi Boxie za ſvoje ſpaſegne, zato doſtoinim naçinom eno ni Goſ. Iſukarſt neche slushati molitava za gnega, kojeſe çine po obiçaju S. Czarkve: Vidìſe oçito, daje oſſugen, i dushaje gnegova ù paklu, zato ni tylo nie doſtojno bìti megju Karſtjani, ni ù Czarkvi, ni ú grobju : odkud izneſavshiga bàcishe ù jednu Ruppu, i zaſushega ghnojem, i ſmetlishtom.

Vij dakle N. akoſe koi poznaje ù ovomu pomankagnju, uſilujteſe popraviti xìvot ſvoi, pomglivo ichi, dragovoglno, i ſveſardno slishati ryçi Boxie, i pripovidagnja, jedabiſteſe uçinili doſtojni biti zapyſani ù broj od obranie. O da znadete koliko mlogo, i velikie grishnika slushagne ryçi Boxie jeſt obratilo, i ſaraniliſuſe ;

mlo-

mlogo pùta more jedan grishnik slishati Pripovidaoce nauçne, i dobre brez nikakva ſkrushegnja, i obrachegnja: A jednoç slishajuchi mallo nauçna i dobra, obràtitiſe: i tako kadaſe more, neimaſe nigda oſtavgljati slishagne ryçi Boxie.

Neghledajte vij, ſinci, na pomankagnja Pripovidalaczah, i paſtyra vashie, oniſu torbice, ryçje Boxia ſime, duh S. Texàk, koi ſiè: Nemarij nishta shtoje torba iskarpglena, i neoprana, akoje iſto dobro ſime, koje izhodij iz gne, i zemglja uredna, priniti che plodd velik.

Rycje Boxia ſunce, koje zrakamà ſvoim grihè i proſvitgljuje. Riçje Boxia roſſa nebeska, kako roſſa neplodnu zemglju çinij ploditi: ſunce nezrillu ſitvu, i plodove çinij ſazoriti: Onako ryç Boxiah, akoju dragovoglno slisha jedan grishnijk neplodan dobrim dilli, çiniga plodna. A koju slishah pravednij, kao ſuncega vechma proſvitgljuje, i prie çinij ſazoriti ſvete plodove gnegove, i uzmloxati dobra djella.

Kaxe S. Terexa, da ona slishajuchi ſveſardnò pripovidati jednoga Pripovidaocza, komuſuſe drughi ſmiali, zashto neſamoje bio prijproſtit, nego napole teppav, tè nebi mogao dobro izgovarati rijçij, ona dakle ſvijdoçij, da slishajuhiga jedno jutro toliki plod imade ù ſarczu od gnegovij rijçij, daſe oſſobito uxga gljubav Boxia ù gnoj. Kako Sunce ù utrobi zemgle, i velikie planynà poragja zlato, i drago kamegne, onako ryç Boxia ú ſarczu onoga, koijù dragovoglno slisha, poragjà gljubav Boxiu, dobre xegle, i mysli. Tko dakle dragovoglno slishà ryç Boxiu, pridobroje zlamegne, daje jedan od obranie Boxie. Napridujte dakle, ù ovom dillu.

Go-

GOVOREGNE XXI.

U' NEDILJU CZVITNU.

Alii cædebant ramos de arboribus & sternebant in via. Matt. 21.

Drughi odlàmahu gragne od dubja, i sterahu po pùtu.

SHto scynite da zlamenuje ovo obsluxegne S. Czarkve, koje çinij svake godine na ovij dan, koise zove Nedigljà Czvitna, blagosivgljajuchi, i razdigljujuchi grançice od Masline, ili od drugoga dubja, i czvitja, gdi maslynah neimà, kako ovdi ú nas ù Bosni, negose sluximo Jeliczom, kojaje zelena, i na grançicza krixiche prikazuje: Gdi pàk neimà ni jelonine, sluxese drinkom proczvatenim, il drughim dubjeim prikladnim, za ispuniti obsluxegne obiçajno S. Czarkve. Nie ovo, sinci moi, isprazno obsluxegne, negonam prikazuje ù skrovishtu slavu Spasiteglja nashega, s' korisstju nashom duhovnom, i tilesnom, onizim koise oruxajú, iliti prymè dostojno, i gljubodilno ove grançice, i gnimase sluxe.

Spasitegl na danasgni dan znaduchi dase priblixa vryme prisvete muke svoje, ottige Slavodobitan unichi ù oni gràd, iz koga do mallo dana imadiashe izachi s' jednim teshkim krixem naplechì pogardno megju dva razbojnika, iliti lupexa da budè propet. Buduchi dakle poslao dva od Uçenijka dovedoshemu ponizno jedno kgljuleshce, na koje uzjashivshi pogé k' Jeru-

ruzolimu, i kadaſe prikuçi k' gradu, evò veliko mloxtvo izage pram gnim., i za prymittiga svelikom slavom, i poshtegnem, *plurima turba ſtraverunt veſtimenta ſua in via*, mloghi od naroda s'kinuvshi agline svoje poſtrieshe po pùtu, da Iſus ſvarhu gni prygè. *Alii cædebant ramos de arboribus, & ſternebant in via*. A drughij, veli, odlàmahu gragne od dubja, i polàgahu po pùtu: Svikolici radujuchiſe, i shtujuchiga vappiahu: radoſt, slava, i dyka Sinu odkolina Davidova: *Benedictus qui venit in nomine Domini*: Blagoſovglen bio, koinamje doshao ù ime Goſpodinovo.

Stakom slavom i poshtegnem, radoſtju, i veſeglem na ovi sveççani dan od Apoſtòlà, i neizbroenoga naroda, Spaſitegl slauodobiran bij uveden ù Jeruzolim. Na uſpomenu dakle ovoga unishaſtja, i slave Iſukarſtove razdigljuje S. Czarkva pravovirnim ſinovma svoim karſtjanom grane blagoſovglene. Ovoje ottajſtvo slave Goſpodinove: Ma imamo druga dva ovdi promotriti za nauk, i koriſt nashu duhovnú. Parvo: Shto Goſpodin ottje unichi tada ú Jeruzolim na jednom poniznu, i priproſtiſtu kgljuſeshczu, *ſedens ſuper Aſinam*, tojeſt, na magareshczu, tonas lipù kripoſt od kroçine, i ponixenſtva ottje nauçiti, daſe toliko vishe ponizujemo, kolikoſmo od drughi vishe poſſagleni, i poshtovanì, uklognjajuchiſe od svake tashtè slave, i ponoſtva.

Druko: S. Czarkva pravovirnim svoim dajè grane blagoſovglene, kakonoti nike çelenke duhovne; A' ſvi znadete, dajè çelenka zlamegne od junashtva, i slavodobìtja, iliti pridobitja, od nepriateglja Odkud tko ove çelenke duhovne od slavodobitja pryma dadas, imà bit pridobio, i

O nad-

Naddobio junaçki svoje nepriategle duhovne. Ma nitko nemore te slave imati, i rechi dahi-je pridobio, tkoſe josh naodij ù grihu smartnomu: illiſe nie jur ſpodobno pripravjo ſpravim pokajagnem od griha proshaſti, i ſtemeglitom odlukom nikadaſe povoglno nepodloxiti doshaſtim, niti ſagrishiti smartno. Smiejeſe dakle nepriategl Pakleni ghledajuchi te çelenke duhovne, iliti grane posvechene ù rukù onizie, koiga recenim naçinom niſu pridobyli, kakonoſe posmiivashe nikom Goſpojom, koja, kakoſe shtie ù Iskàzij ſtarie, puzashe po Czarkvi plaçuchi, mólitve çinechi, i drughe devocione, kad evo vidje jedan dobar, i Svet Miſnik, gdi djavao ú prylici jedne Symie, iliti xivine kojaſe zove Majmun, svarhu gne poigràva smiùchiſe, i veſelechi: Buduchiga dakle upytao i uſilovao oni S. Misnik oblaſtju Boxiom, zashtoſe smieje, i veſelij onoliko? odgovorimu, kakoſe nechju smiati, gdi ona xena onoliko puzà oko Goſpina Ottarà, i uzdishe, à naskoruchju ja odniti dushu gne ù muke paklene, zashto buduchi uçinila niki grih, koga neſmie od ſtyda pravo, i çilovito iſpovjditi, nego mlij dache onako iſprosſiti opproshtegne, shto nie moguche: koja buduchi ponukovana od reçenoga Misnika, oſta privaren drakun, &c. Bratice moja, i ja vas ponukujem, nemojte çiniti, daſe vash nepriategl pakleni ſmieje vama s' ovim obsluxegnem Svetim, gledajùchi ù rukama vashim to zlamegne od slavodobitja, à darxechivas ù ſuxanſtvu svezane ſinxiri od griha: nego oçiſtite dushu vashu, i promynite xivot na bogle; i toſe neima kasniti ſada, buduchi ovij SS. dnevi. Tkoſe uz ove dneve neoçiſti, i nepridobie nepriateglja,

glja, bojatmuſe, daga neche nikada vishe pri-dobiti: nego. &c.

GOVOREGNE XXII.

U' NED. NA USKARS.

Surrexit, non eſt hic, ecce locus, ubi poſuerunt eum. Mar. 16.

Uskarsnuoje, nie ovdi, evo miſto, gdî poſtavishe gnega. *Dan. Ivang.*

EVo, bratjo pogljub. Prisveççani dan Vazmeni, ù koi sva radosna, i veſela slaviſe S. Czarkva zaradi uskarsnutja Goſp. Iſukarſta zaruçnika ſvoga; i nasheg Odkupiteglja. Vi znadete da Iſus, posli kakò bì propet na Kalvarii: i umrí na krixu za ſpaſegne ſvyta: Posli kako Tylo gnegovo bì ùkopano, a dusha biashe snishla ù Limbo pooditi SS. Occze, koiga s' neizreçenom xegljom çekàhu: Najposli trechì dan, tojeſt, danas ú Nedigljụ prie zorè vratiſe priblaxenna dusha gnegova ujedinitiſe s' tielom; koje biashe ù grobù oladilo; na ſramotu Lucifera, ſtraxanà od greba, sviù nepriatègljà, i ſmarti iſte slavodobitan slavno uskarsnù.

Uskarsnuvſi, najparvo pohodi pripogljubglenu Majku svoju D. M. (kakoſe imagljubodilno virovati) za razgovor gne, i uttishegne, pak oſtalim, kako iskazuje S. Ivangeglie: za pokazati, da akoje ottio ùmriti kako çovik, i uskriſitie on iſti mogao ſam ſebe, kako Boog.

Neznajuchi josh za tò ni Maria Mandalina ni drughe dvi Marie gne drugarice, buduchi gni

gljubav ftegla uciniti gljubodilje i martvu Gofpodinu, uputishefe s' balxamom, i drughim mirifavim pomaftma jutros ranno, da pomaxù prisveto tylo gnegovo. Ma fpomenuvshife, daje teshkim zavagleno kamenom, zabrinushese, govorechi megju fobom: *Quis revolvet nobis lapidem ab oftio monumenti?* Tkochenam odvaliti kamen s' vratà od groba? Kad evo ughledashega odvaglena, grob ottvoren, i ukazaimfe jedan mladich, koi biashe jedan Angeo, ù odichi byloj, ali plemenitoj, i reçeim: *Jefum quæritis Nazarenum, furrexit non eft hic;* Vi traxyte Ifufa Nazaranina, veli, alga nie ovdi uskarsnuoje.

Tè uskarsnuo, priuzimà ovdi, S. Pavao, tako, da *refurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur*: Ifukarft, veli, buduchi uskarsnuo od martvi, jur vishe neumirà, smartmù veche nebude zapovidati: nego on fmarti. Tako i mì, bratjo pripogljubglenà, koifmo uz ovo S. Vryme uskarsnuli od fmarti na xivot, od griha na miloft, po ifpoviedi S. i pokori, neimamofe vratit umrieti, tojeft, smartno fagryshiti, paçe ni na prigodde od griha, kojefu smart dushe nashe, povratitì.

Idafe pazyte unapredak od upadka ù grih fmartni, promislite dobro, i procynite danas famnom zajedno, da priupadagne, tojeft, povratitife iznova na grihe, buduchi obechjali Bogu na S. Ifpovydi, daga nechemo vishe uvrigyvati; jeft jedno pomankagne texxe od pomankagni parvì. I tò najparvo: zashto nàravnoft, koju grih imà, jeft, sve ràfti priupadajuchi. Drugo zaradi zloche s' kojomfe çinì, i neharnofti s' kojomfe miloft Boxia odbaczuje povoglno fagrishujuchi iznova. Treche: zashto ù svakomu priupadku

zao-

zaoſè obiçàj korienì, i cinì jaççì, à muçnoſt ràſte uſtati od upadka, i povratitiſe na miloſt, koju i Boog uſteghne mlogo pùtà, zaradi pogardne neharnoſti, i neſpoznanſtva priupadglivie grishnykà.

Priſtaníte dakle, vapie Prorok Boxi, *priſtanite lochju çiniti, nauçiteſe dobro dillovati*; sviſu dnevi Boxí iſtinajè, al od ovizie prisveççanie dànà s' Okrugnenim Pror. posvemu shirokom ſvytu pjevà S. Majka Czarkva, zazìvajuchi na veſegle, i na radoſt ſve pravovirne ſinòve svojè, zarad slavodobitnoga uskarsnutja zaruçnika ſvoga nasheg Spaſiteglja, govorechi. *Hæc eſt dies, quam fecit Dominus, exultemus, & lætemur in ea*. Ovo jeſt dan, koga uçini Goſpodin radujmoſe, i veſelimo ù gnega. Mà nemojte sciniti das' ovo razumie od onoga, shto vi razumiete po veſeglju, provodechi ovè SS. dneve ù jelu, pytju, i brezposlici: Boogbi dao, danie i vechega zla: Shtochju rech od druxtvà malo poshtenì, gdi kakveſe ryçi govorè il ſmarglive od bludnoſti, il naudglive od marmngljagnja, &c. vij znadete: nitinas zazyva S. Czarkva na tance, i igre tileſne, gdinoſe veſegle çini kraglju paklenomu à ne Spaſiteglju, ni dushi svojoj: Nego na veſegle duhovno, kojeſe çini na poshtegne Boxie, i ſpaſegne dushe.

Ah davamje viditi, s' koim, i s' kakvimſe veſeglem slave ovì prisveççanì dnevi ù karſtianſtvu od dobrie, i devotie karſtjanà, visheſe vrimena potroshij dan, i noch ù gljubodilju odechi po Czarkva, poodechi ſad jednu, ſad drugu, sliſajuchi Miſe od jutra do podne. Pak po ruçku kako çuju zvona na veçergnju igju, ſakramenat pooditi, i slishati piſme, i veſegle duhovno &c.

ftinaje, finci, da vij neimate ovdi te prigodbe, ashto nie Czarkavà &c. Ali gdigodie s' kupshti-na pravovirnie o Boxanftvenim ftvarma govo-rechi, ondíe Czarkva. Kada ftarishina skupì ju-trom, i veçerom, i ù svako dòba svoju çe-gljaczu, te letanie ako neumie; kruniczu, &c. govori s' gnima: Diççiczu pyta za nauk kars-tjanski, i dajeim svit duhovní, toje Czarkva, toje vefeglje, toje slava i dyka Bogu. &c.

GOVOREGNE XXIII.

U I. NED. PO USK. NA MLADI USKARS.

Venit Jesus, & ftetit in medio, & dixit eis, pax Vobis. Jo. 20.

Doge Ifus, i ftadde megju gnima, i reççeim myr vami. *Dan. Ivang.*

PRemdafe ukaza Gofpodin isti dan uskarsnu-tja svoga, kakofte çuli proshafti svetkovy-nà, najparvo Màrii Mandalini, zatim dvima Uçe-nikom igjuchìm ù Emmaus, pak svima zajedno, koìfe naogjahu. Nishtanemagne tada nebiashe s' gnima Tomme Apoftola. Danas dakle posli ofam dànà, buduchi Uçenici, i Aposhtoli fakri-life, i zatvorili zaradi shraha Xudinskoga, uka-zafe megju gnima Spafitegl, premda vrata biahu zatvorena, i navifti svima myr: *& dixit eis; pax vobis*: i reçe gnima myr vami: zatim obra-tivshife k' Tommi, koife zatjeczashe, da dogo-di fvoim oçima nevidì Ifufa, i ne takne svoim rukama ràná gnegovie, nebi virovao, daje on uskarsnuo, i reçemu; Tomma, ti nevirujesh, da-

daſam uskarsnuo dok nevidish, i ne taknesh; *Affer manum tuam*, *& mitte in latus meum*; ponesi ovam ruku, i metni na book moi, viddi, i takni ràne moje, pak, *noli eſſe incredulus*, *ſed fidelis*, neſumgli vishe, nego viruj.

Prikuçiſe ovi Apoſtò, vidjè, taknu, i ù iſto vryme zavapi. *Dominus meus*, *& Deus meus*: Goſpodine moj, i Boxe moj, ſada ſavishe oçito, i kripko pridobyvash nevirnoſt moiu, i pokripgljujesh ſumglju moju. I tako i Tomma kako i drughi Apoſtoli biſtro oſta prosvitglen svarhu uskarsnutja Goſpodinova. Toje ono shtoſe shtie ù S. Ivangelju danas.

Nauçimo ſada, pogljubglena bratjo, ù Ottajstvi vigenim, i nevigenà, nego ſamo ſvidoçbom Boxiega oçitovagja nam navishtenà virovati. Promotrimo za slavu ovog Apoſtola; On vidje, i dotaknu ranne Meſtra Boxanſtvenoga, i poznadega, daje onì iſti, koi-je propet bio prie nikoliko danà, ma po ovom ſamu, nebiſe moglo rechi, da on imade viru, nego poznagne, i oçito vìgegne; Viraboje od ſtvarì skrovitie, koje nemogu dochi pod ochjuchegnja tilesna tada, kadaſe viruju, à kada dogju pod ochjuchegnja, nie vishe vira, nego oçito poznagne, i iskushagne, nitti more nasha vira imati nikakova doſtojanſtva kod Boga, ako nie svarhu ſtvari oçitovanie ſamo, kojeſe nemogu dokuçiti nashim ochjuchegni, à kakoſe dokuçè, vira doiſto izvitrì, i odſtupì, à naſſidè, i priſtupì znagne, i iskushagne. Za slavu dakle ovog Apoſtola ukazachjuvam, gdi ſtoi doſtojanſtvo vire gnegove: Evvo. On neſamo ono iſpovidje, shto vidje, nego ono shto nitiſe viditi more, ni dotaknuti: i virova i iſpovidje, tojeſt, Boxanſtvo

ù Meshtru svomu, govorechi: *Dominus meus*, *& Deus meus*. Vidim dasi isti Meſtar moj Isus, koisi propet b'o: ali svarhu toga virujem temeglito, dasi neſamo çovik, shto vidim, nego i Boog moj, koisime ſtvorio, i Spaſitegl, koisimè odkupio: s' ovim on doſtojan bij, daga Goſpodin potvardì ù Apoſtolstvu, megju 12. Poglavarà S. Czarkve.

Tako vì, ſinci moi, ako ochete doſtojanſtvò imati vire vashe, i plachju megju pravovirnim, i obranim Boxiem, imate virovati temeglito, i brez svake ſumgle ù Ottajſtvi Boxi, i SS. ſakramenti ono, shto nevidite, nego kolikoje Boog oçitovao S. Czarkvi, i ova nam navishtuje: Napriliku daje ù S. Sagram. od ottata ne ſamo oblíçje kruha, i vina, shto vidìmo, i okushamò, nego iſtò tylo i karv Iſuſova, kakoe porogeno od D. M. Na karshtegnju, daſe neſamo oblyvà glava, i tielo zdvora vigenim naçinom, negoſè pere dusha od griha iſtoçnoga naçinom nam nevigenim. Na Iſpovidì pravoj, i s' krushenoi, da one ryci Miſnicke: *Jate oddrishujem od griha tvoì*, ú iſto doba kadati zvonè ú ushiu, raſtarghnu ſinxire djavaoske, koimje po griſi ſmartni svezana dùsha, i tako od oſtaly SS. Sakram. i Ottajſtvi od vire.

Drugo imamo nauçiti iz iskazagnja Evang. danasgnega? uſsilovatiſe kolikoe moguche, naoditiſe sve ù druxtvu dobrie, i neodmiczatiſe od gni; ako xelìmo danas poodì Goſpodin s' miloſtju ſvojom. Onſe dragovoglno naodì megju dobrim, koi ò gnemu govore, i ò ſpaſegnju dushe svoje: A ſuprotno, ondi gdiſe marmglia, iskargni ozloglasha; gdie nesklad, hinad, pſoſti, zakletve, ili isprazne, i mallo poshtene ryci,

nie

nie mista gnegova nego drakunovo. Sada oberite, koga ochete ù vashy sastanci, i druxtvi, àll sve çinechi, motrite svarhù.

GOVOREGNE XXIV.

U II. NED. PO USKARSU.

Ego sum Pastor bonus. Joann. 8.

Jasam Pastir dobrì. *Dan. Ivang.*

PRylikujè samsebe Gospodin Isukarst danas jednomu Pastiru, iliti çobaninu: Jasam, veli, Pastir dobrij: I ukazuje, dase naodè dvi varste od Pastyrah. Parva varsta jest onizie, koi premda çuvaju ovce, sasvim tizim ovce nisu gniove, nego stoje kod Gospodara, i za plachju çuvaju ovce; tosu najamnici: Ovi ako vidè vuka, ostave ovcè bojechise sebi, i pobignú od poghibili vlastite, à vùk rastirà ovce, i koglè: *Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad illum de ovibus:* najamnik, veli, pobighnè, zashtoboje najamnik, nittise prystojè na gnega ovce.

Druga varsta od Pastyrà jest onizie, koi çuvaju ovce svoje vlastite à ne tugè: I ovij kada vidè vuka, nemetnuse bixati ostavivshi ovçice, kakono çinè parvi, ma viçu, i harvuse suprot gnemu, metnuvshi na poghibio isti svoj xivot, za obràniti svoje ovçice. *Bonus Pastor animam suam ponit pro ovibus suis.* Dobrij Pastir, veli; xivot svoj stavglja za ovce svoje. Svelikim razlogom Isukarst veli, daje od ove drughe varste od Pastyrah: *Ego sum Pastor bonus:* Jasam Pastir do-

dobrij . On kako taki, daoje xivot, i karv ʃvoju za nas, ovçice svoje, za izbavitinas iz proxdirajuchię çegljuʃtì vuka paklenoga, koi igjashe za proxdritinas. Zavarshuje pak, da dobri Paʃtir poznaje ovce ʃvoję; i one poznajù gnega, i glàs gnegov razumiù, *& ʃequuntur eum*, i slydè gnega.

Pogljubgljeni karʃtjani moi, akoje Iʃukarʃt nash Paʃtir, i mij ʃtaddo gnegovo, pryʃtoiʃę da naslidujemo ovçiczu, koja Paʃtiru, i Goʃpodarù ʃvomu daje troʃtruk plod: to jeʃt vunu, mlyko, i jagance. Mij takoger imamo davati, i povrachiati Bogu plod traʃtruk, tojeʃt, dobrij myslì, çiʃtie ryçij, i ʃvetie dillovagnjah; i s'ovim slushati glas gnegov, tojeʃt, gnegova nadannutja iznutargnja, à neslushati onie, nakojanas pottiçe vúk pakleni, tojeʃt, Djavao, koi nikad nepriʃtaje obskakujuchi, i obodechi oko ovçicza Iʃuʃovi, kakobi kouju proxdro, veli S. Pavao.

Plodove od dobrij myslij mij çinymo, kada nasha pamet misli, i procignjuje viçgnoʃt, kojaʃe çekah: mislij ò dushi, kojaʃe ima Bogu povratiti: zashto odonizij, koi ʃtoję na Miʃi, ù Czarkvi, i na molitva nepromyʃgljajuchi reçenie; nego izvanskà, i ʃvitovgnja, veli Goʃp. ù S. Ivang. kod Mattia: *populus hic labiis, me honorat, cor autem eorum longe eʃt a me*: pùk ovij uʃtma mene shtujè, à ʃarceje gniovo daleko od mene: zashtoje punno mysli ʃvitovgnì, i iʃpraznij.

Plod çiʃtię ryçij mì dajemo Bogu, kadaʃu neʃamo ryci nashe poshtenę, negoʃu govoregnja nasha ù ʃvima poslovi s' iskargniem biʃtra brez dvoʃtruçegnja, i ʃvakog vrashtva, i privvarè. Ono imati drugo ú jeziku, à drugo ù ʃarczu,

ʃin-

ſinci, jeſt mlogo naudglivo dushi nashoj; odkud mlogo putah Boog pripuſti, daſe oççituje himba, i làx govoregnja nashega, teſe izgubij neſamo odluka laxgliva, i ſvarha; nego i poshtegne, kod gljudi poshtenie.

Najposli plod dobrie djèlah, i çignenjà nashie mij Bogu dàjemo, kadaſe k' gnemu utjeççemo ú ſvakoj ſtvari. I kadaſe sluxymo onim, shto obiçavashe rechi S. Francesko Saleſio: *Nihil contra Deum*: Nishta ſuprot Bogu. Tò jeſt, mij imamo ſtaviti ù ſarce nashe, i ſtanovito odluçiti ù ſarczu, i pameti nashoj, neottiti, ni uçiniti nikoje ſtvari, kojaje marska Stvoritegliu nashemu, nego vogljù nashu podloxiti, i ujediniti ſvojoj. Bratice moja, Akovas odſella nadskoçe mysli bludne, od oſvete &c. Akovamſe dade prigodba marmgljati za iskargnim, hinaditi &c. il akovamſe prikaxe dogagjaj za uçiniti dillo grishno, udiglſe ſpomenite, i priuzmite onu dobru odluku, koju xelim, da ſvi danas uſtanovitite ù pameti vashoi: *Nishta, nishta ſuprot Bogu*: Tako mislite, govorite, i çynite ſve shto nie ſuprot Bogu. Eto troſtruki plod koi imate davati kako prave ovçice, dobromu Paſtiru Vashem Iſukarſtu,

G o-

GOVOREGNE XXV.

U' III. NED. PO USKARSU.

Gaudebit çor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet a vobis Joan. 6.

Veselichese sarce vashe, i veseglja vashega nebude nitko oduimiti od vas. *Dan. Ivang.*

POsli kako biashe ponukovao Spasitegl Uçenike svoje na myr, na gljubav, i na jedinstvo sa svakim, á assobito megju sobom: Navishtujeim ù dasgnem Ivangeglju svoje poshastje s'ovoga svieta. *Modicum & non videbitis me, & iterum modicum & videbitis me, quia vado ad Patrem.* Za mallochete, veli, viditi mene, zashtomise prystoi ostaviti ovi svyt, za povratitise K' Oczu momu na nebo: premda, i opet do mallo vidichete, mene: za tizim povyda, i prikazuje gnima, kako mloga imaju tarpiti, tojest, i progonstva, i muke, i oxaloschegnja, kojahi imadiahu susristi, i potribaim biashehij podnositi, zaradi pripovidagnja S. Ivangeglja. Pakij razgovàrah, i tissij: *Vos contristabimini, sed tristitia vestra convertetur in gaudium*: Imate znati, veli, pogljuhbgleni Uçenici moi, i Apostoli, da premdachete ù ovom xivotu vrimenitomu vij biti progogneni, à svytchese veseliti ù vashim xalostima, i progonstvi sasvimtizim dochiche vryme, ù kojechese xalost vasha obratiti ù radost, i plaç ù vesgle tako, davam neche nikada ovo vesegle pomankati, buduchi dache biti viçgne.

I

I toim ukazuje prylikom jedne xene, koja poràgjah; zashto ona akoſe imuçij poragjajuchi tarpechi veliku xaloſt, ſaſvim tizim posli paroda zaboraviſe od one kratke xaloſti, shtoje tarpila na porodu, zashtojojſe povrati dughim veſeglem onoga plodda, kogaje porodila; taku i mlogo vechju radoſt imatiche slughe Boxie ù kragleſtvu nebeskomu, kojomcheimſe platiti kratke xaloſti, i progonſtva, kojaſu podnoſili na ovumu ſvytu.

Vidyteli pridraghi, kako podnoshegnja, trùdi, nemochi, progonſtva, i ſvaka druga ſuprotivshtina imaſe prymati od nas dobroyoglno, i ſa ſvakim uſtarpglegnem podnoſiti. Zashto kolikomu drago ſuprotivshtine ſvyta ovoga bile dughe, nemoguh tyſtati, nego toliko koliko ovi prikratki xivot vrimeniti. Ako mij uzdarxymo mysli nashe, i xeglju obràchenu vazda K' nebeſom, ſve muke, i xaloſti bitichenam slatke, i draghe. Iſtinaje da potribe i nevogle, koje uzaſe noſij uboxtvo, jeſu gorke, i oshtre, iliti tvarde: Ali tkoij znà zaçiniti s' uffagnem, damu imajuh na poslidkù sluxiti zadoſtojanſtvo, i krunu ù raju, izgube gorçinu, i oſtanu slatke, i laſne za podnitiſe.

Svaka potriba, ſve xaloſti, i ſuprotivshtine vrimenite noſè uzaſe oshtro targne, bodú, tojeſt, i muçe çovika iznutra, kakono targne zdvora: Al imà targnja, koje sluxij za oruxje od obragnenja onomu, tkoga imà. Ghledajte vij jedan garmçich ruxice, nieli on pun targnja? Ma zashto sluxij? sluxij, bratjo, za ſtraxu, i obragnenje plemenite kraglice od czvitovah, Ruxice. Nekaſu dakle targne i vashe xaloſti, i ſuprotivshtine; ako vij uzochjete mogu pazit, i

bra-

braniti vashe sarce od svakoga sagrishegnja, i uvrigegnja Boxiega. Podnesite, sinci, dakle sve nevogle, zashto akosu one sada targne, bichèvam do skora krune ù kraglestvu nebeskomu. Amen.

Govoregne VIII.

U IV. Ned. po Uskarsu.

Si non abiero Paraklitus non veniet ad vos. Ioan. 16.

Ako neottigem Utishitegl neche dochi k' vama. *Dan. Ivang.*

Zashto Spasitegl biashe rekao svoim uçenikom, dase imadiashe na skoru dieliti od gni K' svomu Oczu na nebo, biàuse oni nikog neveseglja napunili, i vele oxalostili zaradi take novine: Ma Spasitegl videchi ovu smutgnju gniovu, za razgovoriti gni, i uttishiti, govorasheim: *non turbetur cor vestrum. Expedit vobis, ut ego vadam*: Nemojtese smuchivati, pogljubgleni Apostoli moi, ni xalostiti zaradi poshastja moga na nebo, korisnoje vama, i potribito, da ja igem, zashto ovako uçinivshi ja, vamache biti poslan s' neba Duh S. Uttishitegl. *si enim non abiero Paraclitus non veniet ad vos, si autem abiero mittam eum ad vos*: Akobo veli, ne ottigem, Uttishitegl neche dochi K' vama: akoli ottigem, poslachjuvamga: I ovi Duh Uttishitegl, koi jest Duh S. *docebit vos omnem veritatem*. nauçitichevas svaku istinu potribitu, i korisnu, toliko za spasegne vashe, koliko za onizie, koim imate pripovidat Ivangegle.

I joshter visse reçeim, da ovij Duh Boxi kada doge: *Arguet mundum de peccato & de justitia, & de judicio:* Pokaratiche sviet zaradi griha, zashto nisu virovali ú gnega, nittiga ottili prìmiti, i poznati za jedinoga Spasiteglja: i svarhu pravde, zashtosu privarre çinili, i nepravde, i svarhu suda, zashtosu sudili ù pameti svojoj, i darxali Idole za Bogove: i tadachese Poglavar od tmyna, drakun pakleni, koi-je bio sebi prigrabio poshtegne Boxie, i poklon od púkah, i naarodah oçitovati, i prìdobyven biti, i sugen.

Pripravimose, Bratice, i mij prymiti ovogà Duha Boxanstvenoga Uttishiteglja dushà nashie, odkinuvshi sarce, i poxeglegnja nasha od sviu stvarij svitovgnie, i stvorègnjah. Viditeli, veli S. Bernardo, kako potribito bij Apòstolom, za prymit ovoga Duha Utishiteglja, odkinutise od druxtva tilesnoga, iliti tilesno rastatise s' istim Isusom, pripogljubglenim mestrom svoim? Dakle tko stoij pritisnut, i prilypglen uz ove stvari svitovgne, vrimenite, kakosu Veliçanstva, dostojanstva, poshtegnja, bogastva, raskoshja: à assobito tkose zakopao ù blatto smardglivie naslagegnjá puttenie, neche nikada biti dostojan, i podoban prymiti Duha S. koi za svoje misto, i pribivalishte oche nashe sarce sve cilovito, i to çisto od svakog smrada griha smartnoga.

Te bilvamse poshteno vidilo, da imajuchi prymiti na konak jednoga Gospodina, jednog Poglavara velika, daga metnete ú jednu kosharu, gdi obiçajete stirivat, i darxati vashu marvu? Nebil tò on za sramotu primio, i pogargegne? Nebil imao razloga razsarditise, i dilitise s' odlukom nikad vishe i nepogledati na kuchju

va-

vashu, à kamoli ù gnjuſe povratiti? A ne ſtrashiteſe çekati, i zazyvati, da dògè Duh. S. ili miloſt Boxia ù ſarce, i ù dushe vashe, koje, kadaſte ù grihu ſmartnomu neççiſtieſu, i pogardnihe od ſvake (oproſtitemi iſtinu velim) klanicè, gdi vashu marvu ugonyte. Bogbi dao, i bylobi moje uttishegne, i veſegle, da ſve dushe vashe najde Duh s. çiſte od ſvakoga ſmrada od grihà, i nakichene czvitjem od kripoſti, miriſom od ſvetigne, i doſtojna ſebi ù gnima pribivalishta. Ako vi ovo xelite N. pripraviteſe ſpravim skrushegnem od griha: i temeglitom odlukom uklognatiſe i od griha, i od prigodbe ſvake ſagrishegnja: takoche biti iſpugnena xeglia vasha Amen.

GOVOREGNE XXVII.

U' NED. V. PO VSKARSU.

Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Joan. 16.

Ako shto uſproſite od Ocza ù ime moje, datiche vami. *Dan. Ivang.*

MOgulivam bogli glas dati, negoli ovi: Spaſitegl obechjàje ù danasgn. Ivang. i ù iſtinu potvargjuje, da ako shto budemo iskati od Boga, shtomu drago, iſto nekaje ſtavar poshtena, dopushtena, i ſpaſegnju nashemu koriſna, ù ime gnegovo, to jeſt, zaradi gljubavi gnegove, i gnegovi doſtojanſtvi, danam dàde; brez svake ſumgle datichenam: *Amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit*

bit vobis. U' istinu, veli, govorim vami, ako shto budete prositi od Ocza ù ime moje, datiche vami. I tuxechise po niki naçin, da dosad nismo nishta iskali, svjttujenas, i nagovara, da prossymo, slobodechinas, dachemo biti uslishani: *Petite, & accipietis*, prossite, i prymichete.

Veliko obechiagne, slishaoci, veliko doisto, velim, obechiagne! Tko, scynite, da çinì ovo obechjagne, nego oni koi nemore pomankati ù svom obechiagnju s' ryci? Oni, tojest, koi kako gnemore biti privaren, onako nemore ni privariti, zashtoje Sin Boxij. *Promisit, qui non mentitur Deus*: Obechjaoje oni, koi nelaxè, Boog, veli S. Agustin. Dakle prystoise, bratjo, da mì ishtemo, i prossymo: I da prossymo stvari velike. Inaçiebismo uçinili sramotu, i na xao onom veliçanstvu od koga prossìmo. Bash na prilìku kakobi jedan kragl, ili Cesar za sramotu prymio, da tkogodi prosij izachi prid gnega iskat niku milost, à kadaga pustì pridase, damu zaprosij jednu jaspriczu, il shtogod drugo od nishta. Od velikie Princìpà vaglja velike stvari prositi.

Ocheteli znati dakle shto mì imamo prositi od Boga ú ime Isusa Sina svoga? jeda lasnochju xivglegnja, duxinu xivota, blago i bogastvo na ovom svietu s' veliçanstvi, i dostojanstvi; i ostalà vrimenità? Ah svesu ove stvari malanne, i nizoke pram Bogom. Prossimomu stvari velike, i dostojne za darovatise od jednoga Boga Svemoguchega: Prosimo krunu ob gnega, i kraglestvo na nebesij, koinamga vishe xelì dati, negoli mì xelimo imati: Morelise rech i vishe? Prossimo ono, shto prosashe Nash Otacz S. Franceshko:

ceshko: *Deus meus, & omnia*, Gospodine Boxè ochju Tebe istoga; zashto imajuchi tebe imam sve, shtogodise more razloxno xeliti.

Akose pák tko tùxì, daje mlogà prosio à niè bio uslishan, imajte znati, dusu ossobito tri uzroka zashto nysmo uslishani od Boga. Pàrvo: zashtosmo nemili Bogu, i nepriategli gnegovi zaradi opaçynà nashi, pak ochemo danas on pomiluje, i uslishà darujuchinam milosti svóje. Rastarghnimo mí, bratjo, sinxite zlie obiçajah, koinas çine ottvardnute ù zlochja: dighnimo sramotu, i pogardu griha nashi, i uçinimosé dostojni priategli B. tada neche mankat on uslishatinas.

Drugo nismo uslishani mlogo pùtà, zastho ishtemo stvari kojebinam naudile. I tako Bognam milost cinì nedavshi. Odkud veli S.Agus.Mlogo pùtah Boog sardit grishniku dopusti shtogod, shto milostiv nebimu dopustio. Rakelà s' dosadom prosashe poroda od Boga: *Dajmi da diczu porodim, inaçiechju umrieti*, govorashe: dadejoj; ali na drugomu porodu ona umrie. O koliko pùtàh, da nama Boog dopusti zdravje, sluxilibisè gnim zlo: da dopusti bogastvo, poolilibise: i tako drughe mloghe stvari vrimenite, moghlebinam biti na shtetu duhovnuh, shto poznajuchi primilostivij Stvoritegl, milostnam çinij, nektiuchinas uslishati ú takoj proshgni.

Najposli shto nysmo uslishani izodij: zashto prossymo s'mallom vruchjostju, i devocionom, s'malim tyshtagnem, i uffagnem: Ottilibi odmà biti uslishani. SS. Zakaria, i Elizabeta prosishe porod za 30. godinah, i nigda niti izgubishe uffagnja, ni pristashe tyshtati ù proshegnju: zato porodishe S. Ivana Karstiteglja Isusova. I tako dakle, sinci, odsellà prosite milosti od Bo-

ga

ga ù Ime Iſuſovò, i pomoch ù vashi potriba: Ali najparvo oçistite dushu vashu od svake zloche, i griha: zatim proſite s'vruchjoſtju, tyshtechi ú proshegnju: Pakſe podloxite, i puſtite S. vogli Boxioj. Shtogodi bude na poshtegne gnegovo, i vashe ſpaſegne isproſichete. Amen.

Govoregne XXVIIJ.

U' VI. NED. PO USK. MEGJU OSM. SPASOVA.

Venit hora, ut omnis, qui interficit vos, arbitretur obſequium ſe preſtare Deo. Joan. 15.

Doshloe vrime, da ſvaki, koi ubie vas, mlij da sluxbu çiní Bogu. *Dan. Ivang.*

Premda Spaſitegl biashe poçinio mlogah zlamegnia, dillovao velika çudeſa, i kazujuchi nauçio jedan nauk ſaſvim nebeski i Boxi; ſaſvim tizim mloghi ſtajahu ù nevirſtvu ottvarnuti, nektiuchimu virovati. I tja niki od ſvoie poznavauſè, da ſumgle nikoliko. Ali ove on pokripgljuje, i slobódij ù danasgnem Ivangeglju, obechjajuchi gnima, da kada dogè Duh S. koi od Ocża viçgnega, i od gnega iſtoga izodij: I kogache on gnima poslati s'neba, imajuh oſtati podpunno proſvytgleni, i od svake ſumgle oslobogeni, i izbavgleni: Zashtobo ovi Duh S. imadiashe dat od gnega svidoçanſtvo toliko biſtro, i svitlo, koliko neimadiashe oſtati ù gnima vishe nikakova ſumglja. *Ipſe teſtimonium perhibebit de me*: onchevam, veli, svidoçanſ-

tvo dati od mene : tojest, dasam ja pravi Sin Boxi, i Jedynì Odkupitegl svieta.

I rekavshi ovo pripoviddi, i naviesti gnima trùde, progonstva, sramote, i pogarde, koje oni imadiahu tarpiti za gljubav gnegovu : zashtobo imadiahu pripovidati Ivangelje, i svit obrachjati na pravu viru od spasegnja: Takoche, veli, vrime dòchi, *ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo*; dachete biti ozloglashenì, i protirani iz skupshtina, i iz gradovà : i tkogodi vashu karv prolie, çinichemuse slava ne samo kod gljudí, nego joshter koliko daje Bogu jedno posvetilishte uçinio, sluxbu, i poshtegne. Pak zavarshuje govorochi : *Hæc locutus sum vobis, ut cum venerit hora eorum, reminiscamini, quia ego dixi vobis* : Ovosamvam, veli, rekao, da kada doge vrime ovizie stvarì, spomenetese dasam ja rekao vama tò, i navistio.

Bratice moja, ako ochemo ichi uxyvati blaxenstvo, i slavu nebesku, potribitoje, da na ovomu svietu odìmo, i xivemo ú trudu podnosechi muke, i suprotivshtine : Takonasje nauçio Spasitegl ne samo ryçju, nego josh vishe dillom; i slydilisuga svoi Aposhtoli, svoi Uçenici, i svi kolici sveti. Netrudechì na ovom svietú nikada nitko nie ottishao na nebo, pysanoje, *Per multas tribulationes oportet nos introire in regnum Dei*. Priko mloghi trùdà, i nevòglja potribitoje unichi ù kroglestvo Boxie nama, veli Apos. S. Pavao : Ako ochemo dopriet gdisu oni dosegnuli i doparli, potribitoje, da odymo po gniovim stazama.

Drughesmo pùte svarhu ovoga govorili, i povrachiamse opet iznova vam napominati, bu-

du-

buduchi da neima, ne velim samo ù vashi kuchja siromashki, nego ni ù Gosposki, i kraglevski dvòrij çegljadeta, koe neima truda, i xalosti, i koe ne nosij svoga kryxa. Samomi ostaje pripoturuçiti, i ponukovati, daga nosìte drago-voglno, i ustarpglivò za ugoditi Bogu, koiche biti nasha plàchja, i nasha kruna, ako budemo svakà poznavati, danam doode od gnega, i s' ustarpglegnem prymati. Sincj, pùt od xalostij, progonstvi, i trùdà vrimenitie, jest stazza, kojomsu svetij svi ottishli ù raj; morete i vij. Amen.

GOVOREGNE XXIX.

U NED. NA DUHOVE.

Od doshastja Duha Svetoga.

Paraclitus Spiritus S. quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia. Joan. 14.

Uttishitegl Duh S. Kogache poslati Otacz ù ime moje, onche vas nauçiti svakà.
Dan. Ivang.

BUduchi vishe pùta Spasitegl obechjao svoim Uçenikom, da Kadase bude dylio od gni, i povratio k' viçgnemù Oczu svomu, biobi-im poslao s' nebesà Duha S. kakoste çuli i ù istomaçegnju Ivangelja proshastie Nedigljà. Najposli na prislavni, i prisveti ovi dan od Duhovà, koi jest pedeseti od svoga Uskarsnutja od martvie, à deseti posli gnegova slavnog Uzashastja na nebesa, uzdarxaim Boxanstveno obechiagne.

Naodechise dakle Apostoli, i Uçenici zajedno, gdi biashe s'gnima Blaxanna D. M. Majka Isusova, i stojechi skupno na vruchì molbami, prosechi, daim Gospodin poshaglę obechjanoga Duha S. Uttishiteglja. I evo! *Factus est repente de cælo sonus tamquam advenientis spiritus vehementis, & replevit totam domum ubi erant sedentes*: Uçynise, veli, udigl s' neba glàs, iliti zùz kako vitra nagloga, i napuni svu kuchju, gdise naogjahu.

Mallo zatim ugledashe vigenim naçinom snichi s' neba Duha S. ù prylici ognenie jezykà, zashto: *apparuerunt illis dispertitæ linguæ tamquam ignis*: ukazasheimse razluçeni jezici kako ogagn, koise ustavishe pojedan svarhu glave svakoga od Uçenikà: *Et repleti sunt omnes Spiritu S.* i udigl buduchi napugneni çudnovatim milostma Boxanstveniem, darovma Duha S. izagjoshe slobodno na dvor iz kuche, ù kojuse biahu dotle sakrili, i zatvorili zaradi straha xudinskoga, i poçesche govoriti razlikim jèziçi, i pripovidati veliçanstva Boxia.

Xudie çugjiause priko naçina, da Uçenici Isusovi, buduchi svi Galilejani, gljudi siromasi, ribari, znadiahu govoriti po tì naçin, dahì razumihasi svi narodi od svyta, koise tada biahu s'kupili ù Jeruzolim zaradi dneva sveççanoga, koga slavgljahu po zakonu Mojsievu. Ovoje dakle svetkovina i dan, koga slavij S. Czarkva za osam dànà sve ove Nediglę, zaradi snishastja Duha S. i zatose zove Duhovi, tojest, dnevi, koise slave, i svetkujuh na poshtegne Duha S. trechega kypa Prisvetoga Troistva: koi-je Boog jedan isti s' Oczem. i Sinom.

Ponizno dakle zazovimoga i svesardno, i mì svi-

svikolici, dase dostoi dochi i svarhu nas; i sarcza nasha napuniti oggnem gljubavi Boxie; xegle nashe uxgati i voglju na svaku pravdu karstjansku: i snagu nashu pokripiti na dobra djella, i obsluxegne zapoviedi Boxie. *Aperui os meum & attraxi Spiritum*: Ottvori, ovako pjeva S. kragl i Porok, David: ottvori usta moja (na ponizne, i svesardne molitve:) i pritego Duha: Duha doisto S. Duha Boxanstvenoga svaki karsjanin more pritegnuti s' svruchim, i poniznim molitvama onda, kadaje ù gljubavi ù jedinstvu, i ù skladu sa svojom Bratjom, i s'Iskargniem.

Biashe tada ú Jeruzolimu neka Boog znah koliko storyna igljadah gljudì, i nàrodà, ali Duh snige (kako çuste) Samo svarhu onizie, koi stajau ujedigneni gljubavju, i skladom na molitvi: za datinam na znagne, koliko milluje daimo mij ú gljubavi s' istkargniem, i daje mir, i sklad megjunami: Dakle, sinci moi, kad igete, i kupytese na koje vyche, na dogovore, za koje potribe il vrimenite i tilesne, il duhovne; neimate ichi na osstrivshi, jezik, za uçiniti osvetu, za pogarditi iskargnega i uvriediti, za uzrokvati nesklad, i nemir; nego raditi sve oskladu, ò mieru, ò jedinstvu: takoche svàrhu vashe skupshtine snichi Duh S. onchevas ù potriba tishiti, svakoj pravdi nauçiti, ù slabosti pokripiti, od suprotivshtinah il obraniti, il dativam ustarpglegne, daì dobrovoglno za gljubav Box. podnesete. Ako vij po ovi naçin pritegnete use Duha svetoga, samichetese ossititi, zashtochete i vij novim jezici govoriti: prominivshi krive zakletve, i làx ù istinu: ozloglashegnja, i murmuragnja, ù fàle iskargnega: brezobrazne ryçi ù poshtene: olost ú po-

nixenvo: prigljubondinstvo ù çistochju: I svè obiçaje zle ù dobre: Blago onom, koi bude imat ova zlamegnja u sebi,: toje oçiti bilig, daje prymio Duha S. Zazovimoga dakle sa svetom Czarkvom svi ponizno. Odi Dushe prisveti, napuni sarcza tvoij pravovirnie: i Boxie gljubavi ù gnim vatru uxexi. Amen.

GOVOREGNE XXX.

U' NED. I. PO DUHOVI.

NA PRISV. TROISTVO.

Data est mihi omnis potèstas in cœlo, & in terra. Matt. 28.

Datamie svaka oblast na nebu, i nazemgli. *Dan. Ivang.*

BUduchi da Spàsitegl ù danasgnemu Ivangeglju govorij od sve cilovite oblasti, kojamuje data od Ocza viçgnega svarhu svega stvoregnja: *data est mihi omnis potestas in cœlo, & in terra*. I s' prigodbom poslati Apostole da pripovydajuh po svietu, napominà Prisveto Troistvo Boxie; zapovidajuchi, da one, koi budu virovati nauku, i pripovydagnju gniovu karste *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. U' ime Ocza, i Sina, i Duha S. Zaradi toga S. Czarkva dànas slavì, i svetkuje dan Prisvetoga Trojstva. Svetkovinu, koja ù veliçanstvu lasno nadodij sve ostale svetkovine; buduçhi daje vlastïta, i opchenna svimatrima kypovom Boxanstvenim: i buduchi daje od jedno-

noga Ottajſtva, kojeſe ſni od kakva jezika ſtvorenoga iſtomaçiti nemore: Nittiſu ni Angeli doſtojni podpunno od gnega govoriti, à kamoli gljudi?

Zadoſtaje dakle, pogljubglena bratjo, nama i znati, i virovati temeglito, da ima Boog, i daje ovij Boog jedan, ali ù tri ſobſtva, iliti kypa različita, koij jeſu Otacz, i Sin, i Duh S. Ovoje prava i od ſpaſegnja vira: Ovoje vira katoliçanska, *ut unum Deum in Trinitate, & Trinitatem in Unitate veneremur*: da jednoga Boga ú Trojſtvu, i Trojſtvo ù jedinſtvu shtujemo. Da ova tri kypa jeſu ſamo jedan Boog, zashto imaju jednù iſtu narav, jedno iſto moguſtvo; jeſu viçgni, i ù svemu jednaki. Imamo temeglitó virovati, da Otacz neizodi niodkoga; Sinſe poragjah od Ocza; à Duh S. izodi od Ocza, i od Sina. I premdaje drughi kyp Ocza, drughi Sina, i drughi Duha S. Saſvim tiżim ù svatri jednoje Boxanſtvo, jednaka slava, viçgne i jednako veliçanſtvó, dobrota, moguſtvo. &c. iżvan kypa. I kakavje Otacz, takie i Sin, takie i Duh S. Odkud svetriſu neſtvoreni; svetri viçgni; svetri neizmirni; svetri Svemoguchi. Ma ſveſe ovdi temeglito ſtajati imà, i tvardo virovati, da svetri, kako rekoſmo jeſu jedan ſam Boog, i ovoje pravi Boog nash, Stvoritegl neba, i zemgle: nit ima drugoga Boga: buduchi da svi Bogovi, koje niki narodi poganski nazivaliſu Bogovma, i shtovali, laxglivi, i varavi jeſu.

Ovoje sve ono, shto ù kratko imamo znati, i virovati od ovoga najvechega, i neiztomaçnoga Ottajſtva od Priſv. Trojſtva. Podlaxuchiſe inaçie, i naslognjajuchi na ono, shto govore SS.

Nau-

Nauçitegli, i shto viruje S. Czarkva, kojaje nasha Majka. Ovoſe Priſveto Ottajſtvo pokazuje od nas, kadgodiſe zlamenujemo S. krixem, govorechi: *U Ime Ocza, i Sina, i Duha S.* Odkud ima svaki pravi karſtjanin priçeſto nàse metati ovo prisveto zlamegne; à oſsobito na poçetku svakoga djela poshtena; za oruxatiſe ovim oruxjem Boxanſtvenim ſuprot nepriateghom svakim, à oſſobito duhovnim. I za imati zashtichegne, za obranitiſe oda svakoga zla. Jedno zlamegne priſvetoga kryxa, kadaſe karſtjanin s'temeglitom virom, uſſagnem, i devoçionom prikarſti, morega izbàviti, i obràniti od mloghi neſryçhja, i ottirati çilovite vojske duhova paklani. Iſtinaje, da ovij kripoſti neçinij kod svakoga, nieſe ni çuditi, zashtoſe mloghij zlamenujù S. krixem iſto od obiçaja, brez nikakova devociona, i promysgljagnja priviſokoga ottajſtva od priſv. Trojſtva, koje ù ſebi darxij. Sinci Moi Maç Kashtriotovichja Jurishe ù gnegovoj ruci na jedan mah odsiczashe Bivolie glave, ali ne ù ruci drugoga, nie to bylo kryvo oruxje, nego deſnicza: Nashaje deſnicza ſarçano bogogljubſtvo, i viſoko poshtegne, i promisgljagne Ottajſtva Priſt. Trojſtva, nutto s' ovom deſniczom sluxiteſe oruxjem S. krixa, iskushachete kripoſt gnegovu ù viri, i ù Uſſagnju. &c.

Go-

GOVOREGNE XXXI.

U NED. II. PO DUHOVI.

Homo quidam fecit cœnam magnam. Lucæ 14.

çovik niki uçini veçeru golemu.
Dan. Ivang.

PRikazuje Spasitegl ù danasgnem Ivang. kako jedan çovik bogat uçyni ú kuchi svojoj niku çast, iliti veçeru veliku, i plemenitu, & *invitavit multos*, i zazva na gnju mloghe priategle, i uzovnike. Buduchi pàk doshlo vryme od veçerę, posla slugu kazati uzovnikom, dase potexajuh, zashtosu svaka pripavna, dase siddè za tarpezu, ottige sluga, i navisti-im porruku svoga Gosp. alimu jedan odgovori; jasam uzeo niku bashtinu, iliti çifluk, seloli, potribitomie ottich prighledati, ja tamo dooch nemogu, negote molim, imajme oggovorena kod Gospodara. Drughi odgovarah, daje kupio pèt jarmovà volovah, damuje potriba ichi gni, kushat ù jarmu, i plugu kakoche orati, i daga s tizim oggovori kod Gospodara. Trechi odgovarah: *Uxorem duxi, ideò venire non possum*: jasamsę, veli, oxenio, skorosam doveo xenu, zato nemogu dochi. I tako koi sjednim, koi s'drughim oggovorom svise izvadishe.

Vratise sluga, i prikaza Gosp. svaka: koi buduchise razsardio na toliku neharnost. Hajde, reçççe sluzi, po ulicza od gràda, pak sve siromahe, slype, gluhe, rome, i mlohave dovedi namoju tarpezu, i premda sluga dovede mloghe, ne-

nebuduchise napunila tarpeza, nego osta josh praznie stoloova, zapovidjemu, da josh traxij, dogodise nenapunij tarpeza, i tako bij uçigneno. Al oni koisu bili zazvani, à nisu ottili dochi, nekase nenadaju veche nikad nyedan zavìriti na tarpezu gnegovu: Takoim obechjah, i navysti; govorechi: *Iavam govorim, da ni-jedan od onie gljudij, koisu zvani, nechese okusiti veçere moje*: i çasti.

Iz ovoga iskazagnja S. Ivang. danasgnega imam, sinci, veliko maknutje s'jednu stranu od strahote, à zdrugu od uttishegnja golema. Maknutje, i uzrok od strahote doisto jest: Zashto mij nektiuchi izpustiti nishta vrimenitoga, gubymo mlogo putah viçgnjah. Nut nieli ovo istina? Kadase govorij od kupovagnja zemàgljah, kognja, volòvà, i od prodàvagnja, ili targovagnja, toje ostaviti czarkvu, i Misu nishto, a od drughi molitava i negovorim. I tose najvishe çinii ú svetkovine, navlastito ú Nedigle. Ondase çine ugovori, i dogovori: onda targovine, i dobitci; kadano pribogatij çovik Sin Boxi zazyvà ù kuchju svoju na çast duhovnu od SS. Sakramenatah; i na vesegle da slishate pisme na veçergnoj, i drughi officia: A mloghise oggovarate, Menie kuchja na glavi, vagljami pochi ovam, il onamo prighledati moja dobrah. &c. Takoger kadaje ichi kupovat, i prodavati: Kadaje ichi traxit, i isprosit divojku za oxenitise, nittise ghledà kisha, ni snyg; zyma, ni vruchina; planine, ni daleççina, sveje ravno sveje lasno: Ali kadaje ichi K'Missi, i ú Czarkvu na devocione, svakaje najmagnja stvar visoka planina, zaprika, i oggovor. The scynite, dachevam onij oggovori vagljat, koje vij ù vashoj pameti zaççina-

nate, i oppravdati kod Gospodina, koivas ù Nedigle, i ù Svecze na çast duhovnu, shagljuchi slughe svoje Pripovidaoce, Ispovidnike, starishine, i naddanutja çak ú sarce tiçuchivas, davis zovu na ovu çast, i veçeru gnegovu: Ali mlogo pùta çinite kakono i uzovnici danasgnega Ivangelja. Akose dakle razsardij Gospodin, nieli strahota çuti, da nechète nigda zavyriti na veceru, viçgne slave gnegove? Gospodin ovu càst veçerom zove, à ne rùçkom, za zlamenovat, da govorij od one, kojuje pripravio svoim uzovnikom na svarsi xivota, kadaimse smarkne na ovom svytu. O velike strahote, neunichi nikada na çast veçere viçgne ù kraglestvu Nebeskomu!

Maknutje pàk od uttishegnja i razgovora jest siromahom, koi imajuh vechju lasnochju uçiniti Bogu posluh, kadsu zvàni, negoli bogati, koijsu zapleteni ù imanstva, veliçanstva, i dostojanstva vrimenitah. Imaju dakle siromasi Bogu zassaglivati dragovolno podnosechi, i tishechise ú svom siromashtvu. Parvo: Takobochè podlaxuchi voglju svoju Boxioi, ne samo ustma, nego i sarcem govoriti ù oççenashu: *Budi voglja tvoja.* Drugo: zashtoje Spasitegl vazda siromahe millovao, i gnima obechjaje: *Blaxenniste Ubozij, zashtoje vashe kragl. nebesko.* Istinaje, dasu siromasi kod velikì, i bogati darxani kao ovçice, i kgljusad: sadij mùzu, sad tovare, mlogo putah s'malom plachjom: mlogo pùtah tèsko, shto ni podnit nemogú. Alje gnima razgovor, i uttishegne, zashtoij çekà veçera, i çast viçgnja na onom svytu. Imajte dakle uttishegne sirote, i siromasi, zashto ù *ustarpglegnju vashemu possidovochite dushe:* velì Spasitegl, koi privariti nemore.

G o-

Govoregne XXXII.

U' Den. III. Poduhovi.

Erant appropinquantes ad Jesum publicani, & peccatores, ut audirent illum. Lucæ 15.

Prikuçyvàuse k'Isusu grishnici, i oççitnici, da slishaju gnega. *Dan. Ivang.*

NAuk Spasiteglja nashega, kada na ovom svytu pripovydashe, i uçashe púke, toliko biashe sladak, i ugodan: koliko moguch, i kripostan: Odkud mloghi zlij, i veliki grishnici xeglni slishatiga, priblixàuse k' gnemu: i joshga kadkad zazyvàu ù svoje kuche vlastite, da poçine kodgni, i pokrypise jilom, i pytjem. Shta radi Farizei, i Piisci Xudinski, kakonoti gliudi holi od ovoga Svieta, i nenavidglivi, smutivshise marmgljàu suprot gnemu, reshetajuchiga dase on sastaje, opchij, i druguje s' onizim, koisu gljudi zla imena, i oççitij grishnici. *I marmgljau* veli S. Ivang. *i marmgljau Farizei, i Pissari govorechi: zashto ovi çovik grisnike pryma, i jide s' gnima?*

Tada Spasitegl za izlyçiti gniove ranne duhovne, i za pridobitiì, donesseim vele lype dvi prylike. Parvaje ona od jednoga Pastira, koi imajuchi brigu, i straxu svarhu 100. Ovàczah, i buduchimuse jedna nikako ponesrichi izgubila, ostavi devetdeset i devet ù pustigni, neka paasuh po gniva, i shumi, à on ottige traxiti onù, kojase biashe izgubila, i traxechi sasvom pomgljom, na-

hagejuh, i uzamshi gnju na plechja s' veseglem velikim, nossi-juh k'ostalim.

Druga prylika jest od jedne xene, koja imajuchi 10. pinezij, ili draghi kamenovah; akobiojse jedan po nesrichi izgubio ispadavshi, i zametnuo gdigod ù kuchi, neuzmeli svychju veli, i sasvòm pomgljom traxij po svima nuglovi, privrachjajuchi sve stvari, i metlom izmjechjuchi dogodi nenage: Najposli nashavshi, nemore ù sebi veseglja uzdarxati, nego sazove blixgne svoje priateglice vapiuchi: Veselitemise, veselite, *zashtosam nashla draghi kamen, kogasam byla izgubila*. Pak zavarshuje Gospodin, dache toliko, i josh veche biti vesegle na nebesij, kada jedan grishnik posli kakosè bio izgubio, iliti zashao sputa od spasegnja nametnuvshise na stazzu od viçgnega izgubglegnja, obràtise, i povràti K' Bogu putem od pokore, *Takoche*, veli Spasitegl, *Takoche govorimvam biti vesegle Angelom Boxym svarhu jednoga grishnika, koi pokoru uçinij*. I tako, draga brat. moja, vazda imamo imati uffagne ù neizmirno milosardje Boxie, i poznavati promyshgljajuchi, da kolikomundrago mij bili grishnici veliki, vazdaje Boog pripravan opprostitinam, akose mì iz sarcza pokàjemo, uvrigyvatiga pristanemo, i za proshasta uvrigegnja uçinymo pokoru.

Buduchi dakle milosardje Boxiè pram nama tako, i toliko pripravno, nieli velika shtetta, i zlochja neprimishiga odmah, nego slidit sagrishivati, nittise ottit obratiti na pràvu stazzu od spasegnja: ili odmiczati pokoru od dneva do dneva, i od godine do godine, nemislechi o viçgnemu spasegnju dushe svoje. Znadeteli shtose more suditi, i rechi od takoga grishnika?

Evo

Evo shto, ſinci pogliubgleni: Da on ſve tovechma otteshçaje grihe ſvoje. Damuſe ſve naçygnja obrachegne muçniæ; zashto ſve tovechma ù grysì tvardne. Daſe ſve tovechma zapushta ú oblaſt djavaosku, zashto jaççe mrixe pletuſe oko gnega. &c.

Imaobi ja plakati s' karvavim ſuzzama, kadabi znao, da kojagod od ovçycza moij ù takomuſe ſtanku naodij, shto Boog ſaçuvao. Ali znam, i uzdamſe, da ſvakoga xugli biti ù miloſti Boxioi, i na putu od ſpaſegnja: odkuda darxim, da ako tko od vas po gljuskoj slaboſti i i upàde ù ſinxir djavaoski, odmah naſtoi nekaſnechi raſtargnutiga po S. Sakr. od pokore, i izbavitiſe.

GOVOREGNE XXXIII.

U' NED. IV. PO DUHOVI.

Sedens docebat de Navicula turbas. Lucæ 4.

Sidechi uçashe iz Lagicæ mloxtva. *Dan. Ivang.*

NAogjasheſe Spaſitegl blizu jezera Genxemnaskoga pripovydajuchi, i uçechi mloxtva, i buduchi daſe púk uzmloxashe toliko, da nittiga ſtraxgni mogadiau slishati lasno, ni viditi; unyge ù jednu lagyczu ribarsku, koja ondi biashe privezana, i çinivshi daſe mallo odmakne od kraja, kakoga moguh vidit, i slishati ſvi, proslydi ſvoje pripovidagne, koje kad ſvarshi, reççe Petru, gnegovabo biashe lagja: *lacſate retia veſtra in capturam*: ſpuſtite mrixe vashe ù loov.

Pe-

Petar (prie nego baaci vlàk ù more) odgovorimu : Meshtre , ſvu dragu ovú nòch trudechi , i muçachi ni jedne ribice niſmo mogli uffatiti : ſaſvim tizim kada tij zapovydash , *in verbo tuo laxabo rete* , evo po ryçi tvojoj bacichju mrixu . Pruxi dakle Petar s'druxinom mrixe , i ſpuſtishe ú voddu , i odmaſe napunishe mrixe tolikim mloxtvom rybà , da nemoguchi izvuchi, potribaim bij dozvati ú pomoch drughi ribàra , koi blyzu biau s'lagjom ſvojom , i kada izvukoshe , i ribu povadìshe iz mryxà, *impleverunt ambas naviculas , ita ut penè mergerentur* , napunishe, veli , obidvi lagice tako , daſe blizu potopiti ottiàu .

Buduchi ovo vidio Petar , i oſtàli ribari ſviſe zaçudishe svarhu toliko obilnia lova od rybah , i mloxtva ! I Petar padavshi , i klekavshi prid noghe Iſuſove , iſpovydashe , da nie doſtojan imati ú svojoj lagi Goſpodina , ni kod gnega ſtajat , *quia homo peccator ſum* , zashtoſam ja , veli , çovik grishnik . Alimu reçe Iſus : *noli timere ex hoc jam eris homines capiens :* Nebojſe , veli , Petre odſella neimash veche fatati ribbe negochesh gljude fatati . Odkud òn , i gnegova druxina , koi biau dva brata Jakov , i Ivan , obadva ſinovi Zebedeovi , oſtavivshi mrixe , i lagju metnusheſe slyditi Iſukarſta , i uçinisheſe Uçenici gnegovi .

Dushe karſtjanske , i ſinci moi , koi pomglivo slishaſte iskaz danaſgnega Ivangeglja , kako iſpiſuje S. Luka : Promotrite , koliko ovi dobri Ribari bishe hitri , i pomglivi udigl slyditi Iſukarſta , i oſtaviti ſvaka za gljubav gnegovu . A mì ſve ſupretnoſe podnosymo : kolikoſmo púta zvàni , i ponukovani , da promienimo xivot ; da

Q oſta-

bstavimo grihe ; da biximo oda zli prigodbi ; da çinymo pokoru , i dase Bogu priklonymo ; svesmose çinili gluhi , nittismo poslushali zazyvàgnjà Boxie. Tarçalismo za lovvom od naslagegnjah, i poxeglegnjah, nepromyshgljajuchi, da kada progju ona kratka naslagegnja, i zadovoglstva, gorçinunam uzrokuju na ovom svytu, nittise osichjajuchi , danam pripravgljajuh osugegne vicgne na onom..

Promisliderte mallo, kollikovasie puta, ò grishnici, zazyvala milost Boxia s' oççitim ; i bistrim vappaij od Misionàrah , od vashi Pastyrà duhovni, od Pripovidalaczà, i od Ispovidnikà ? Kollikoli drughi putah jeste byli zazyvani glasom skrovitim od nadannutja iznutargni, i taknutjah, koimvas tyçe ù sarce Milost Boxia ? a vij niste poslushali nikakvi ponukovagnja , ni porrukà Boxie. Ako dosad niste marili za ove stvari, razdrishitese odsella, pogljubglena bratjo, i budite poslushni zvagnju milostivom Boxiemu, zashto ovo razdrishegne , i taki poçetak bichevam uzrok od radosti naças od smarti vashe. Amen.

GOVOREGNE XXXIV.

U' NED V. PO DUHOVI.

Ego autem dico vobis, quia omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit judicio.
Matth. 5.

A ja govorim vama, da svaki, koise sardij na brata svoga krivche biti sùdu.
Dan. Ivang.

JEdna od zapovydij staroga zakona, upysanoga parstom Boxiem, kadano dade zakon pùku svom po Mojsiu, jest ova, *non occides*: ne ubij. Sada Spasitegl ù danasgnem Ivangegljú potvargjuje istu zapovied. Ali Buduchi zakon od Ivangeglja podpunnii, i izvarsnitii od zakona Mojsieva, nadostavgljà, da nesamo neimamo ubiti nikoga, nego da neimamose ni razsarditi nerazloxito suprot iskargnemu: *A' ja govorim vama*, veli Gospodin, *da tkogodise sarditi budè bratu svom, krivche biti sùdu*. Paçe zabragnjuje svakojake ryçi pogardne, i sramotne govoriti suprot svom iskargnemu, inaçie navishtuje onim, koibi govorìlj, ogagn viçgni: *reus erit Gehenne ignis*.

A shtechemo vishe? Toliko Spasitegl xelì megju pravovirnim svoim gljubav, sklad, i mier, danam navishtuje oçito ù danasg. Ivangelju, dasunam zaludu molitve, lemozine, darovi kakvimu drago, i ista posvetilishta na ottaru, akosmo s' koim od iskargnie ú nemyru, i uzlobi. Ako, veli, donesesh kakav dàr, i lemozi-

nu ù Czarkvu, à fpomeneshfe ondi, da tij imash nemir, nesklad, i negljubav s' koimgod iskargniem tvoim, ne prikazuj onoga dara, zashtotiga Boog neprymà negoga oftavi prid Ottarom, i ottigi pomiritife s' Bratom tvoim, i tada doshavshi prikaxi dàr tvoj, lemozine, poftove &c. Vidyteli, finci moi, daje Spafitegliu nashem draxij mijr, i sklad nash s' nashim ishargnim, negolie kokovmu drago dàr, koife gnemu dàje: paçe nittimuje dràg, nittiga prymà, dogodi nevidij myra megju bratjom.

I fafvim tizim myfmo mloghi toliko lafni uvryditi nasheg iskargnega, ne famo rycma fad ukornim, fad podmaskarujuchife gnim, i rugajuchi; fad pfujuchiga, i pogargjujuchi: nego joshter mlogo puta i dilli nadskaçuchi na gnega il udarcem ù tylu, ili shtetom ù gnegovi dobri: te neimali toga megjuvama? Ah Bogbi dao da neima! A' tofu ftvari, koje dixxù, i kvarè myr i sklad megju vama, i vashim iskargnim: tofu, koje fiuh farçbe megjuvam, i zlobe. Toje ono shtoje marsko vele primiloftivomu nashem Spafitegliu: zashto viddij, da pravovirni gnegovi, gdibi imali napridovati ù podpunnofti zakona od S. Ivangeglja, pazechife nefamo od ubojftva, nego od fimena gnegova, zashto uzgljutegnja, i farçbe jefu fime od ubojftvij: ondife vechma odmiçu od dobra, probugjujuchife megju fobom na gljutine, i farditofti, i takofe mechju ù zao ftanak, i ù oçitu poghibio izgublegnja slave viçgne, kojaimje pripravglena.

Naodife karftjanah tako opake fvyfti, da kadafe zborrij nauditi iskargnemu, çiniimfe na pyru, i naçafti fiditi, metnufe fafvom pomgljom, fad zlo govoriti od fvog iskargnega ú

sku-

skupshtina, iliti ſaſtancij; ſad progonitiga izpodmukla; ſadmu uzrokovati shtettu oçitu: riçju rekavshi, taku bàrè ſarçvu paklenu, i zlobu ù ſarczù ſuprot iskargnemu, i bratu ſvomu, daga nemogù ghledat, ni gnegova napridka na ſvoij oççiu, negoga svakojako radè privratiti, i uçinitimu zlo, shtogodi moguh.

Shtovamſe çinij, draghij karſtjani, od ove izvarſnitoſti, i podpunnoſti paklene? Te niſuli tij takij doſtojni imati lypu plachju onamo doli ù oggnju viçgnemu? Imaehèjù xaloſni i neſrichni imati, nekſe nebrinu: znatichè Vragovi çiniti ſvoi poſao onamo ſvarhu onij, koij ovamo neznaju xiviti ù skladu, i myru s' Iskargnim. Procignjuite megjuto vij, bratice, dobro ryçi Iſuſove ù danas. Ivang. Pyſanoje, velì, neubij: *A javam govorim da ſvaki, koiſe ſardi na brata ſvoga, zlobiga, i onje kryvacz*, i on tlaçij S. zakon od miloſti, iliti od Ivangeglja.

GOVORENJE XXXV.

U' NED. VI. PO DUHOVI

Misereor super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent, quod manducent. Mar. 8.

Smilyvamse svarhu mloxtva : iliti xaomie, zashto evo jur tri dneva podnoseme, à neimajù shta jisti. *Dan. Ivang.*

POslushajte, pogljubgleni, jedno veliko çudo iz Iskàzagnja S. Ivangeglja, koje uçyni Spasitegl, kako zabilixah S. Marko. Naogjashese s' gnim mlogo nàrodda ù jednoj pùstigni daleko od gradòvah, i sèlah sviu, igjuchi slishati ryc Boxiu, i prymati gnegov nauk nebeski. Buduchise saxalilo dakle Gospodinu svarhu ovog nàroda, obrativshise k' Uçenikom vas pun gljubavi, i milosardja, reçeim : Velemie xao ovog siromaskoga nàroda, zashto evosu proshla jur tri dneva, od kako imaju ustarpglegne, i podnose glad, slishajuchi mene : *nec habent, quod manducent*; à neimaju shta jisti, ni çimse pokripiti. Odgovorishe Aposhtoli, da biase stvar neuzmloxna, iliti da nebiashe moguche nasititi jednoga toliko velika mloxtva od naroda, ni samo kruhom : *Unde istos quis poterit hic saciare panibus in solitudine?* The odkuche ovoliki nàrod, Gospodine, tko mochi nasititi samo isto kruhom ú ovoj pústigni? Upytaij Spasitegl, koliko kruha imadiàu? Odgovorishe, da imadiàu samo 7. kru-

krushçychja, snikoliko malashnie rybah. *Et præcepit turbæ discumbere super terram* : Tada Sin Boxi zapovidje svemu onom nàrodu, da sjeduh na zemglju lypo po rèdu, à biasheij okolo 4000. i tako uçinishe, i sidoshe svi na dizie.

Pàk uze ono mallo kruha, i one ribice shto imadiàu, i blagosovi po obiçaju, kako çignjase vazda svarhu jisbynah, i poçe razdiglyvati onom nàroddu : *Et manducaverunt, & saturati sunt : & sustulerunt, quod superaverat de fragmentis* 12. *sportas*: koi svi jidoshe, i nassitishese ; i josh digoshe Uçenici izprid gni shto osta ulomàka 7. kroshgnyczah. Shtovamse çiny N. od ovog çudesa toliko velika!

Promislite dakle, i poznajte iz ovoga iskazagnja, da primilostivi Stvoritegl nash provygjanam potribe nashe : Odkud vazda imamo uffati, i uzdatise ú gnega ; isto m j kad çinymo ono, shtose nama prystoij, imamo sasvim stavitise na gnegovo provigegne Boxanstveno, koje neche mankat datinam, i dopustiti sve ono, shto sudit bude nam potribito. Boogje vas pun milosardja, nitti zapushchja onie nigda, koi postavè uffagne svoje ú gnega; kakono nezapusti reçenoga mloxtva, i nàroda, koiga slobodno, i brezastrah dachè izghinuti od glàda, slydishe ú jednu pustignju.

Pròvigegne Boxie nikada nedixxè poghleda svoga od gljuski potrybà : Onno nàstoij ràniti ptiçice leteche po zràku; i zaodyvati poglja travama, i czvytjem : pakche zaer ostaviti siromashe : Te akoij zapute bogatij, koise naode kadkad tvardi toliko, koliko nemogu prigoriti siromahu jaspricè, ni komadichja kruha, dacheij ostaviti i provigegne Boxie? neche, nè.

Istinaje, dase nikim çinij mallohumnim, da provigegne Boxie nikim dàjæ sve, à nikim nishta: Ali provigegne nebesko to çinij, neka bogatij, koi xyvuh ù obilnosti i lasnosti, niti podnoshegnem potrybah na ovom svytu dobyvaju dostojanstva kod Boga, moguga dobyvati barì s'lemozinama podpomaxuchi siromàsh, i sirote. A siromasi, koi nisu vridni çiniti lemozine, neka i oni moguh imat isto dostojanstvo sponiznostju prosechi-juh, i s'ustarpglegnem podnosechi svoje siromashtvo. Dakle, sinci moi, koi dobro stoite na ovom svytu, spomenitese, daste Aznadari, iliti çuaoci dobàra, kojasuvam data od' provigegnja Boxiega, da razdigljujete razborito: pazite dakle, dase ne poçnu siromasi tuxiti na vas onda, kadano najvechju potribu ochète imat, davas possàle, i pomuguh. A vij siromasi, kad prymàte pomoch, i lemozinu, spominajtese od provigegnja Boxiega, i duxnosti molit za one, od koi prymate: Takochete jedni, i drughi xyvit ù milosti Boxioj. Amen.

Govoregne XXXVI.

U' NED. VII. PO DUHOVI.

Attendite à falsis Prophetis. Matt. 7.

Pazitese od Laxglivi Protòkah.
Dan. Ivang.

Oche Spasitegl, i zapovydah ù dasgnem Ivangeglju, dase pazymo od niki potajni Protòkah, to jest, od nike varste gljudij, koi drugo imaju ù nutra, à drugo pokazujuh zdvora: poka-

kazuju zdvora da gliube iskargnega, dasu dobri, devoti, siromasi, ustarpglivi, &c. *Intrinsecus autem Lupi rapaces*: svi od ove varste jesu dvostruki tako, da premda pokazujuh koxu ovçiuh zdvora, ù nutrasu vuci razdirajuchij, pod pokrovcem od gljubavi, i dobrote, trujuh parom ustah svoi. Megjutò uçinas Mestar nebeski naçin poznavati gni govorechi: da kako po vochju poznajese stablo, tako, veli, *à fructibus eorum cognoscetis eos*, od dyla gniovij poznachete gni, zashto na targnju ne ràste grozdje, ni na draçju jabuke: Po isti naçin kako *arbor bona non potest fructus malos facere*, Vochka, iliti stablo dobro nemore zla plodda uçiniti, onako ni stablo zlo nemore plodda dobra uçiniti.

Od djèlah dakle poznajese jedan çovik, jeli dobar, ili zloçest, i oppak. I kako stablo dobro zalyvase, i okopajega texàk; à zlose podsyczah, i stavglja na vatru: Takochese dogoditi ovoj vàrsti od gljudij potaiczah opakie, i laxglivie. Bittichè i oni kao voche neplodno do mallo vrimena podsiçeni kossom od smarti, i baçeni ù vatru paklenu, za goriti vazda, à nesaxechise nigda. Toimje data osuda takah od Spasiteglja: *Omnis arbor, quæ non fert fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur*: Svako, veli, svako stablo, koje neçinij dobra plodda podsichichese, i u vatru bàciti.

Najposli zavarsuje prigovor, i pryliku ovù Spasitegl, i velij, da ù raj neigju gljudi ovi potajni, dvostruki, i laxnij; nego priprostitij, i dobrij, i koi çine i ispugnjajuh voglju Boxiu. *Non omnis, qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum*: Neche, nè unichi ù kraglestvo nebesko svaki, koi meni govorij Gos-

po-

podine Gos. Oche rechi, nie zadosta, kako niske lisice çinè na oççi drughie kruniczu pribrajati, uzdisati, slatkim ryçma pokazyvatise vas mèd, i maslo iskargnemu, à ù sarczu imati nenavidost, lupexstva, bludnosti; i ostalo: onobo çine za ne poznatise one lissice kojesu; oni kuraci; oni lupexi: Neima gorega lupexa, nego oni, koi ostavivshi doma odichju dobru, metnu nàse aglinu od igljadu zàkàrpah, pak igju prossiti lemozinu, zashtoimje marsko raditi, i uzimaju mlogo putà s' dossadom svojom od onie, koisu siromashnii, i potribitii od gni, prinavgljajuchise laxglivo, ovi kràdu nesamo od gljudij, nego od Isukarsta istoga, koi velij: *shto uçinite jednomu od bratje moje najmagne, meni çinyte*: Bratjom ovdi nazyva sirote, i prave uboghe: A' nekraduli recenij vuçi pod ovçiom koxom lemosine, kojabise inaçie dàla pravim uboghim, i tako ove lisice zdvorasu poshteni kod gljudij, à iznutra vuci razdirajuchi. Ali za ovake nie Raj nebojtese, *nego tko çinij*, veli Gos. *voglju Occa moga, koi-je na nebesij, oniche unichi ù kraglestvo nebesko*, koisu jednostruki, kako ù sarczu, tako i u jeziku, i ù dillij, i ù xivglegnju, onisu Bogu draghi, i za raj obràni.

Kako vama nebi drago bylo, da jedan çovik unyge ù kuchju vashu ù odichi, zdvora toliko smardglivoj, i ottrovnoj, davamse garstì magnju, prem akobi izpod one imao ù nutra odichju lipu i plemenitu, zashto vi nevidite iznutargne, nego zdoragnju: Ali, *Deus intuetur cor*, Boog ghleda sarce, i iznutargnja ù çovika, i kakavgodje on iznutra ù sarczu, i ù dushi, onakie prid oçima Boxim; Tako dakle nisu draghi Bogu onij, koji otrov, i smarad darxe ù sarczu prem-

premda higne, i çinese dobri, devoti, i ubogi zdvora, s' oççenashi ú ruku. &c.

Dakle, sinci moj, ràdimo biti jednostruki, i priprostiti, onaki iznutra, kakvismo i zduora, i kakvi xelymo ukazatise prid gljudma; niti imajmo dvostruçosti vuçie, i lisicie, nego priprostitost Jagnettiu, za uçitise vechma pryliçni Jaganczu onomu, koi snige s' nebesà, i prikaza samsebe na Ottaru S. krixa, za odkupiti nas od griha. Ako tako uzçinymo, uçinichemose vochke dobre, plodne, i dostojni gragjani Rajski. A' liczumirci hignechi kao lisice, i vuci, çinechise zdvora ono, shto nisu iznutra, biché darva za posichise, i baciti ù ogagn viçgni: Odkoga Milostivi Boog saçuao svakoga.

GOVOREGNE XXXVII.

U' NED. VIII. PO DUHOVI.

Et laudavit Dominus, Vilicum iniquitatis, quia prudenter fecisset; quia prudentiores filii hujus sæculi filiis lucis sunt in generatione sua.
Lucæ 16.

I possàli Gospodar Dvornika nepravde, zashtoje mudro uçinio, jerbosu mudrii sinovi ovoga svyta od sinovah svitlosti, ù porodu svomu. *Dan. Ivang.*

SKazujese ú danasgniem Ivangegliu jedan vele lyp prigovor, iliti prylika. Naogjashese veli, jedan çovik bogat, koi imadiashe nikog dvornika, iliti Subashu, koi nashtoij svarhu dostojantvi, i doodàkà. Ovi bij osvagen kod

Gos-

Gospodàra, za jednoga neharnika, i raspikuchju, da razaſſipà dobra iſtoga Goſpodàra. Odkud dozvavshiga pridaſe, poçemu govoriti, karajuchiga. Kakvaje tò ſtvar shto çujem od tvoì poslovà: *redde rationem villicationis tuæ*: dajder tì meni razlog sluxbe, i poslovà tvoij, shtoſi doſad radio od dobàrà moi? zashto ù napridak neimash tì men dvornishtva çiniti, nitichesh upravgljati dobrim moim.

Dvornik çujuchi ovì hukor, poçè misliti ù sebi, i ſamſebi govoriti. O nesrichna mene! Shtochju ja ſada çiniti, buduchi da Goſpodarmi zapovydà daſe dylim od gnega, i dame neche vishe na sluxbi svojoj? Ja niti znam orat, ni kopati, nitiſamſe tizim poslovim nauçio. *Mendicare erubeſco*, à ichi od vràta do vràtà proſiti, ſtydimſe: Shtochju dakle çiniti?

Slydí zatim Ivangegle, i kazuje, da on za providiti svomu xyvglegnju; dozva k'sebi sve duxnike Goſpodara ſvoga, i smankà dùg gnjov, na pryliku, koi biashe duxan 100. okà uglja, çiniga upyſati ſamo 50. koi biashe duxan 10. tovàrà pshenice, çiniga upyſati ſamo oſam, i tako drughim: I ovo zatò ucini: neka posli, kadaſe dielì, i dighnega Goſpodar od dvornixtva, i uprave ſvoi dobàrà, more nachi tkochega prymiti ù kuchju svoju: ili ú potriba gnegovi podpomoch. Ovj poſao, i ovo doſichegne, premda nedopushteno, i nepravo, bì mudro po dvornika: *Et laudavit Villicum iniquitatis quai, prudenter feciſset*, I poffàli dvornika, veli, ne kao daje uçinio dobro, nego daje mudro uçinio poſe, za providiti ſvom xivotu vrimenitomu.

Nadoſtavglja ovdi; Spaſitegl: *zashtoſu*, veli, *mu-*

mudrii sinovi ovoga svyta, negoli sinovi svitlosti. Razumiuse po sinovma ovoga svyta grisnici, koi gljube tako ovi svyt, dase od onoga mallo, il nimallo spomignjaju: A' po sinovma svitlosti razumiuse dobrij, i navlestito mì karstjani, koismo svetom virom prosvytgleni. Nashje N. Gospodar Boog Svem. i mysmo dvornici gnegovi: stvari svoje, koeje pridao daij upravgljamo, jesu mochi dushe nashe razum, iliti pamet, voglja, i uspomena: i nasha ochjuchegnja tilesna, i ostalo shtogodi imamo na ovom svytu, sveje, sve Boxie. Navlastito SS. Sakramenti, ù koiimje cyna karvi Isuk.

Der viddìmo, i promislimo, kako pazysmo ovie dobàra, kakolise sluximo gnima, kakvu pomglju imamo paziti, da ne razaspemo mysli, pameti, i xegle na svitovgnja vishe, nego na Boxanstvenà: kako pazymo ochjuchegnja? O koliko karstjanà ù sadasgnja vrimena sluxise gnima, i drughim ochjuchegni, josh i kadasu u Czarkvi kod Mise, i na sluxbi Boxioj na pogledagnja isprazna, paçe i grishna; tako pametju, i xegljom, na poxxude vrimenite, na dobitke, na privarre, kakoche privariti iskargnega, toje tò, sinci, razasipati dobrà Boxia: A navlastito sluxechise nedostojno SS. Sakram. i prystupajuchi k'gnim brez dostojne priprave. A'kadase govori brâniti dobrà svitovgnja, o kolikaje pomglja! nitise ghleda trud, ni troshak! Pazite, Bratjo, zashto isti Angeli vashi straxani dobro motre vashe mysli, dilla, i ryçi, i prikazujú Gospodaru nebeskomu: koiche na skoru svakomu rechi, *redde rationem villicationis tuæ*: Pridajmi razlog dvornixtva, kakosi dobra moja pazio, i svygjao, kakoli zauzdavao mochi tvoje, i ochju-

i ochjuchegnja? Vishesu pomglivi sinovi ovoga svita, za xivot vrimeniti, nego mloghi karsjani za viçgni: koliko dobytàkah imà nepravedni: jesteli bàri lemozinom siromahe podpomagali? &c.

Govoregne XXXVIII.

U Ned. IX. Po Duhovi.

Cum appropinquaret Jesus Jerusalem, videns civitatem, flevit super illam. Lucæ 19.

Kadase priblixashe Isus Jeruzolimu, proplaka svarhu gnega. *Danash. Ivang.*

NIe prigovòr, iliti pririçak, negoje istina izkazagnja ovo, shtose navishtuje ù danash. Ivang. Buduchise pribl.xao Gospodin nash Isukarst k' Jeruzolimu, *videns civitatem flevit super illam*: udigl kakoga vidje oçima svoim Boxanstvenim, poçè grozno suze roniti svarhu gnega, i plakati, privigiajuchi xalost, i razrushegne gnegovo.

O Jeruzolime (govorashe plaçuchi Spasitegl) gradu toliko darovani, i gliubgleni od Boga; kolliko imash tarpiti, nashtolichesh dochi, zaradi griha tvoi, i zashto nisi znao poznati *tempus visitationis tuæ* vrimena poogenja tvoga, i milloštij, kojesuti ucignegne od viçgnega Ocza moga! shtaradi obsistichè tebe nepriatagli, metnuti listve uz tvoje zidove, pribivaoce tvoje pod maç okrenuti vojnici nepriateglski, i takochete razrushiti, *non relinquent lapidem in te super lapidem*, da nechiè ostaviti ú tebi kamena svarhu

rhu kamena. I ovose sve dogodi Jeruzolimu: zashto doshavshi Cesari Rimski Tyt, i Veshpaxian, uzeshe gràd, i svegaga razrushishe, kakose shtie ú iskàzij ſtarie.

Buducki pak Spaſitegl doshao ù gràd, i unishao ù Czarkvu za çiniti molitvu po svom obiçajù, nàge ù gnoj gliudij, koij gdibi imali çiniti molitvu, çignahu targovinu prodajuchi, i kupujuchi ondi ù Czarkvi jagnce, volove, ptice, i oſtalà, kojaſe ù ono vryme prikazyvahu na posvetilishte: koje udigl iſtira, govorechi: *Domus mea domus orationis eſt*, kuchjaje moja, kuchja od molitve, è nie miſto od dobytakà, targovine, i kupovagnja.

Jeruzolimje, Bratjo, dusha nasha toliko pogliubglena, i darovana od Boga, i obogachena miloſtma tolikim. I ondà po niki naçin, çinij da Jſukarſt Spaſitegl plaçè svarhu gne, kada onna neodgovàrà na darove tolike, i tolike miloſti ſebi od Boga uçignegne: ovoje, ſinci, velika ſtvar! immamo jednu dushu, ſtvorenu, i ulitu ù tylo nashe od ſvemoguſtva Boxiega: jednu kojaje vridna miloſti Boxie: jednu dushu, kojagaje ſtalla toliko skupo, kolikojù karvju svojom vlaſtitom odkùpi: jednu dushu zaradi koje on vas sviet ſtvori, i sva ſtvoregnja, i darxi raj pripravan za gne viçgne uxivagne: I pàk mí ſve çinimo za tylo, à mallo, il nishta za dushu. O ludoſti? o budalashtine! Tyloche do mallo dànà czarvi raſtoçiti, à dushaje neumarlah, i pàk dushi tolike sramoteſe çine, i shtetta grishechì, à tielu zadovoglſtvaſe dàjù, i ràskoshia.

Poglubglena Bratice, naſtojte, da dushe vashe nebudù od onizi neharnà, i nespoznanie: niti

ne-

nevoglnè onè, koje na ſuzze zazyvaju iſte oççi Sina B. Spaſiteglia nashega. I ú iſto doba naučite iz danashgneg Ivang. poshtegne noſiti Czarkvaina, ottarom, i miſtu Svetomu, ſtojechi prid S. ottaròm na molitvi ù muçagnju, i ſaſvakom poſtidnoſtju, i devocionom, nekaſe neima Spaſitegl tuxiti na vas, kakoſe tuxi danas na xudie, koi targovahu ù Czarkvi. Briga dushe vashe, i poshtegne Ckarve, i SS. Ottarà, nekavam budù ù pameti, tovam danas priporuçujem, ſtizimcheteſę ſaraniti, brez togachete bit oſſugeni. Mislite dobro shto reko.

GOVOREGNE XXXIX.

U' NED. X. PO DUHOVI.

Omnis qui ſe exaltat humiliabitur, & qui ſe humiliat exaltabitur. Lucæ 18.

Svaki koiſe uzviſuje ponizicheſe, i koiſe ponizuje uzviſicheſe. *Danash. Ivang.*

U' vrime kada Iſus Spaſitegl nash xyvgliashe na ovomu ſvytu, naogiauſe nikij, koi takoſe darxahu ù ſamiſebi dobri, i pravedni, daſe rugahu drughim tlaçechi gni, i pod nishto darxechi: Spaſitegl za çiniti gni poznat svoje pomankagne, metnuim prid oççi ovu lìpu priliku, illiti prigovor.

Unigioshe, veli, jednoç dva çovika ù Czarkvu çiniti molitvu, jedan od ovizie biashe Farizeo, à drughi oçitnik, iliti grishnik oçiti. Parvi t. j. Farizeo, kakonoti holicça, koiſe çignashe svet, i pravedan, poçe govoriti: *Deus*

gra.

gratias tibi ago quia non ſum ſicut cæteri hominum, raptores, injuſti, adulteri: Goſpodine Boxe veleti zafagljujem, shto niſam ja kao drughi gludi lupexi, nepravedni, prigljubodivci: nitiſam kao ovi oçitnik, koi-je ovdi doshao moliti. Ti znash, Goſpodine, da ja poſtim dva dneva ù Nedigli, deſeto dajem od moi dobàrà ù Czarkvu: i da reçem nikakva dilla zla neimam, ſvaſu çignenja moja dobra: Gledajte N. lipamu naçina çiniti molitvu!

Al oçitnik sve ſuprotno (kako slydì prigovor Iſuſov) klekavshi ù nuglu Czarkve ſtajashe ponizno, nesmiuchi nì oçiuh k' nebeſom digunti, nego pridaſe ù zemglju ghleda, govorechi: *Deus propitius eſto mihi peccatori*, Boxe moj, moj Goſpodine, imaj milaſardje svarhu mene ſiromaha xaloſnoga grishnika. Izavarshuje Spàſitegl, da ovi prymi podpunno opproshtegne griha svoi; govoribo: *velim vami ottige ovi oppravdan ù kuchju svoju*: Ne tako Farizeo: Ma zashto? Zashtobo, *qui ſe exaltat humiliabitur, & qui ſe humiliat exaltabitur*, Tko ſam ſebe uzviſuje, kakono çignashe reçeni Farizeo, slavechiſe ù ſvoì dillì, oniche od Boga biti ponixem, zashtoſe garſtì Bogu na holoſt, i tashtu slavu. A tkoſe ponizuje, i procignjuje kako jedan czarv, nedoſtejan prikazatiſe prid licem Boxiem, kakonoſe procignijvashe oni oçitnik, onie Bogu dràg, onogaſmiluje, i oppravdà proſtivshimu grihe gnegove.

Slishaoci, i Bratjo pogljubglenà, dvi ſtvari xelim da nauçite iz ove prylike, i prigovorra S. Ivangeglja. Parva jeſt, nikada neſuditi, niti misliti zlo od sviesti, iliti dushe niçie: nego svakoga darxati boglega od ſebe: zashto svismo

najposli onakij, kakvismo prid oçima Boxim; nishta vishe. Ako uzimadete vazdà ovaku mysao ù pameti vashoj, nikadavamse neche uçiniti, daste ishto, ne da mlogo uçinili, od tolikij stvarij, kojeste duxni uçiniti za slavu Boxiuh. Itakochetese vazda ponizyvati prid lycem B. à svakoga darxati starjega, i boglega od vas ù podpunosti, i kripostima karstjanskim.

Druga stvàr koju imate nauciti, jest, da budate ponizni ù svima dillij vashij. Akote onì, il onà progonij, i zlo govorij od tebe ù svakoj prigodi, tij s' poniznostju S. çìnise dostojan od gorega, i prìmi date Bòg poodij; za darxatité ponizna, i ù milosti svojoj; Boogbo potìm framotama çinij, dase spomignash od raja, i od dushe tvoje, brez koì more biti dabise zaboravio, zashtose raj, i spasegne po ustarpglegnju zadobyvà. Akoli pàk poslovi tvoì, i xegle igju napriçano, akosu dooczi obilni, priategli jakij, i ostalo, imashse sve tovishe ponizyvati, poznajuchi dasu sve milosti Boxie, ne dasu vrydnosti tvoje, i dostojanstva. Xiviti dakle vazda sa S. strahom, da neuvridish s' holostju, i tashtom slavom onoga Boga, koiti svaka daruje, i od koga imash sve, shto imash, toje, toh prava misao jedne dushe karstjanske, za raj stvorene, i obrane.

Go-

GOVOREONE XL.

U' NED. XI. PO DUHOVI.

Et adducunt ei surdum, & mutum, & deprecabantur eum, ut imponat illi manum.
Marci 7.

I dovedoshemu gluha, i nyma, i mogljahu gnegà, da postavi ruku svarhu gnega.
Danash. Ivang.

DIjlivshise Spasitegl od kraine Tyra, igjashe k' moru Galilejskomu, kada evo prikazanmu by jedan çovik gluh, i nym; Roditegli koiga vogjahu molè Gospodina, dase dostoi dotaknutise gnega s' jednom svojom rukom, za izbavitiga od one dvi nevogle, i nemochi. Maknuse Spasitegl na milosardie, i uzam gnega na stranu, postavimu parst ù ushi, i s' pgljunom svojom dotaknuse jezika gnegova: zatim uçyni kratku, ali vruchju molitvu uzdigaushi oççi k' Oczu svomu Nebeskomu s' jadagnem i plaçem velikim: pàk zapovidje gluhom, i nymomu da çuje, i progovorij: *Et statim apertæ sunt aures ejus, & solutum est vinculum linguæ ejus, & loquebatur rectè*, i udigl, veli, ottvorishese ushi gnegove, i jezik gnegov razveza, tako da slishati poçe, i govoriti upravno s' velikim zaçugegnem naroda okolo stojechega.

Nishtanemagne buduchi da nash Spasitegl ù dillij svoij ne traxàshe faale gljuske, nego samo slavu Boxiu, zato zapovidje, *ne cui dicerent*,

rènt, da nishta negovore nikomu od ovoga çudda, alj koliko on zapovydashe, toliko harnoſt vechma oni narod, i roditegle potticzashe razglaſiti, odkud punni zaçugegnja igiahu vapiuchi: *benè omnia fecit, & ſurdos fecit audire, & mutos loqui*: daje Iſukarſt pun dobroçinſtva, i miloſardja pram svakomu, i gluhe çinij slishati, i nyme govoriti.

Iz ovoga Ivanglja, kako i ù proshaſtu Nedigliu moremo dva maknutja imati. Parvo da netràxymo ù nashi dobri dillij nashega poshtegnja vlaſtitoga, nego ſamo slavu B. niti imamo màriti, da drughi znajú dobrà, koja çinymo, buduchi doſta da Boog znade: koi znajuchi i more i oche podpunnonamga platiti: ako inaçie uzçìnymo, nasha dobrah djella pokvarichese tashtom slavom, nitichè imati daſtojanstva, i takochemo oſtati brez plache. I pàk kolikoi oche daſe gnegova dobrà dilla znajuh, daſe vidì kàd çinij lemozinu, kad molitvu çinij, poſtij, &c. i tada çinij kadje vigen, inaçie mallo dragovoglno çinij.

Drugo: imamo svemoguchega Boga moliti, daſe doſtojà ottvoriti ushi nashe, da dragovoglno slishamo svete ryçi gnegove, kojeſe s' ottara pripovìdaju, i svagdi kadaſe od gnega govorij. I da ottvorij uſta nasha, i jezik razdryshij, daga vazda dyçymo, slavimo, i falymo: à oſſobito na S. Sakr. od Iſpoviedi, gdino nepriategl dushe nashe najvisheſe uſiluje zavezat jezik grishniku, daſe cilovito neispovidjj. Ono, ſinci moi, neslishati dragovoglno pripovidagnja Paſtirà vashie, ono màrziti zadarxatiſe ù Czarkvi prid S. Ottarom: ono po vazdan dragovoglno slushati isprazna govoregnja i piſme: ono

ſti-

ſtiditiſe na ispoviedi cilovito iskazati opaçine svoje : ono nikakove pomgle nemetnuti , kad igete na iſpovyd , iskushati svieſt svoju za ſpomenutiſe od sviuh griha , daſe koi nezaboravi , nego jedno drugoga gledajuchi prid Misnika ichi , jeſu zlamegne zlo , zlamegne izgubglenja dushah .

Zato , Bratice , Iſuk. uzdishe , i jadah ozdraugliajuchi gluhog , i nymoga od kog govorij S. Ivangeglje , zashto ù gnemu promyshglja izgubglegne dushà kasnie na slyshagne ryçi Boxie , i na podpunno , i cilovito iſpovidagne griha svoi . O kolikoi darxy svezane Djavao ſinxiri od ſtìda , i shpagovi od nepomgle promisliti grihe , i tako brez çilovite ispovydi gubeſe dushe karvju Iſuſovom odkupglene . Evo uzrok od uzdiſagnja , i jadagnja Iſukarſtova ; nebiste imali , dushe karſtjanske ; davati Goſpodinu uzroka uzdiſsati , koi-je vazda pripravan skrushenim , iſpovigene grihe veſelo opproſtiti.

GOVOREGNE XLI.

U' NED. XII. PO DUHOVI.

Magiſter , quid faciendo vitam æternam poſidebo?
Lucæ 19.

Meshtre , shto çinechi xivot viçgni poſsidovachju?
Dan. Ivang.

GOſpodin Iſukarſt uçàshe jednoç Aposhtole , ukazujuchi-im , kakoſu oni srichni , buduchi uçignegni doſtojni viditi , i slishati , shto mloghi Patriarke , i Proroci xeliliſu çut , i viditi ,

diti, à nisu take sriche imali: *Blaxene*, govo-rasheim, *oççi*, *koje vidè*, *koja vij vidite:* tòjest, Sina Boxiega uçignena çovikom, s' gliudma opchiti, i çiniti çudessa, i zlamegnja.

Dok Isus ovo govorashe, evo jedan od poglavitie Nauçitegljah zakona xudinskoga pristupi, i upitaga: *quid faciendo vitam æternam possidebo?* Shto çinechi xivot viçgni possidovachju, i dostignuti? Upitaga onda Spasitegl, znadeli on 10. zapoviedij Boxie, i shtoe pysano ù zakonu? à on odgovori, da znade: i slydij kazujuchi, da parva i najvechia zapovyd jest, dase ima gljubiti Boog svarhu svake stvari: i iskargni, kako mì isti: Toje dobro, velimu Gospodin, *fac hoc & vives*, tò çinij, i saranicheshse brez nikakve sumgle.

Priuzimà tada Nauçitegl: Atkoje moj iskargnij? Isusmu istomàçi s' ovim prigovorrom, iliti prìlikom. Putujuchi jednoç çovik iz Jeruzolima ù Jerik, uppade ù razbojnike, koiga porobishe, i vele izranivshi, *abierunt semivivo relicto*, ottigioshe ostavivshiga xalosnà napole martva. Megiuto progioshe onda dvoicza jedan Misnik, i jedan Djak, i premdaga vidishe onako potribita, nikakovamu milosardja neuçinishe, nègo progjoshe. Zatim niki çovik Samaritanin iginchi, kakoga vidje, udiglse maknu na milosardje svarhu gnega, pristupi, rannemu zavij, na svoga kogna metnu, odnese ù gràd, i dade dase izlyçij, obechiavshi likariu platiti.

Zatim upita Gospodin Nauçitegljа: Tkotise çinij daje bio iskargni, i blixgni onom nevolnomu izragnenomu? Odgovori Nauçitegl, daje ovi, koimuje toliko milosardje uçinio. Bashje tako, reçemu Spasitegl, dakle *vade*, & *tu fac*

simi-

similiter, igi i tij çyni po tì naçin, i takochesh obsluxiti zakon, i saranitise.

Iz ovoga iskazagnja S. Ivang. danashgnega, Bratice moja, dovodise, da za saranitise potribitoje obluxìvati zapoviedi Boxie: à za obsluxitihì, vagljaij znati, i darxati sve na pameti: nittie dosta, isto ono uzkorizmu malo ponoviti. I koi imate diçiczu, duxniste gni nauçiti, neka znajù, i razumiù shto Boog zapovydà ù zakonu svomu, zashto ò ovomu obsluxegnju visij vashe, i gniovo spasegne.

Javam za sada, sinci moi, samo napomignam, da najparva i najvechja zapovyd Boxiega zakona jest: gljubiti Boga iz svega sarcza, iza sve dushe, sasvom jakostju: i Is argnega kako sebe istoga. Zapoznatise pàk svaki karstjanin, gljubili Boga reçenim naçinom: iskushajse, Brate, jesili pripavan zaradi gljubavi gnegove prie podniti svako progonstvo, izgubiti sva dobrà, i xivot isti, negoliga uvryditi, i pogarditi smartnim grihom povoglnim, i obsluxujeshli sasvom pomgljom zapovydi gnegove? Za poznati pàk gljubishli tvoga iskargnega, kao sebe, promisli, imashli pram gnim ustarpglegne, xelishlimu dobró, veselishlise gnegovu napridku, i xalishli gnegovu shtettu, i nesrichiu, çinishlimu pomòch ú potribi, kada moresh. Ako tako çinyte, karstjani moi, jase radujem, i veselim, gledajuchi ovçicze moje na pravoj stazzi od spasegnja: akoli çinyte inaçie usilovansam xalostitise, i plakati vash nesrichnij stanak.

GOVOREONE XLII.

U' NED. XIII. PO ĐUHOVI.

Et cum ingrederetur quoddam Castellum occurerunt ei decem viri leprosi.
Lucæ 17.

I kad uniogiashe ù niki varosh susritoshega desetericza gljudij gubavij.
Dan. Ivangeglje.

I Gjashe Spasitegl nash, kakose izkazuje ù dashgnem Ivangeglju, ka Gradu Jeruzolimu, i prie nego doge ù Jeruzolim imajuchi prych priko nikoga varosha, ù koga uniodechi, evo pram gnim izage deset gljudij, svi siromasi gubavi od glave do petú, i svi stavshi podaleko zavappishe: *Jesu Præceptor miserere nostri*: Isuse Meshtre smilujse nami xalosnim gubavim; ustavise Gospodin, koje vidivshi i promotrivshi, reçeim: *ite ostendite vos sacerdotibus*, da igju prikazatise Misnikom, kako zapovydashe zakon. Poslushashe udigl, al igjuchi putem josh prie nego doprieshe k' Misnikom ostashe çisti, i ozdravgleni lypo od pogardne one kraste, i belesti.

Jedan dakle od gni, i ovi nebiashe xudia, nego Samaritanin, videchi daje prymio milost, vratise odmà slavechi Boga, i fàlechi; pàk nashavshi opet Isusa, padde na kolina prid noghe gnegove, zaffagliujuchimu za milost od ozdravglegnja, koju biashe prymio. Tada Isus okrenuvshise k' svima onim koi ondi biahu, reçe ove

rìçi: Nebiasheli deseтericza gubavie, koisu svi ozdravgleni, kamoij josh devet? *non est inventus, qui rediret, & daret gloriam Deo nisi hic alienigena:* Jeli moguche da od deseterice nenagese koibi poznao dobroçinstvo, i pokazao harnost, i spoznanstvo; i zaffalio na ozdravglegnju izvan ovi jedan samo inostranacz? Pàk okrenuvshise k' ozdravglenomù, zapovidje da ustane, govorechimu: *vade, fides tua te salvum fecit:* da ige, podiglujuchi ozdravglegne gnegovo viri gnegovoj. Ovose zdarxí ù danashgnem Ivangeglju.

Iz ovoga izkazagnja sada imamo, Bratjo moja, nauçiti, da Boog xelij, i oche od nas, damu odgovàramo na dobroçinstva gnegova, damu zaffagljujemo harnostju, i spoznagnem: tuxechise po niki naçin, kadamu nezafagljujemo, i kadasmo neharni, kakono uçyni pram devet gubavaczah danashgnij: Akochemose dakle uçiniti vrydni, i dostojni od novie milostij, i dobroçinstvij gnegovij na ovom svytu, naslidujmo ovoga desetoga gubavcza, à ne ono devet neharnie, koi sponiznostju gljubodiglnom povrativshise zaffali Spasitegju, poznajuchi daje milost od ozdravglenja imao od milosardja, i mogustva gnegova.

Nikìm' poslie napridàkah dogagiajuse gubyna, shtette, i nesriche, tosu ponukovágnja Boxia za neharnost, i nespoznanstvo, komu nisu zafaglivali na darovij, kadasu napridak i srichju imali, nego scynili dasu onah plod od vrydnosti gniove, i po svojoj pameti dasu srichni, bogati, i ostalo. Ma imase i tada Bogu zaffaglivati, zashtoje milost Boxia svarhu onoga, koga na ovom svytu poodij nesrichjama za pokarati ovdi gnegovu neharnost vrimenitom pokorom, à izbavittiga od vjsgne. Ako dakle ù napridku

vaz-

vazda (takoger, i ù suprotivshtinama) zassa-glivati budete Bogu na gnegovu milosardnom provigegnju, bichete harni gnemu, i on vama milosardan vazda, navlastito na ças smarti va-she, kadnoje najvechia potriba.

Govoregne XLIII.

U' Ned. XIV. Po Duhovi

Nemo potest duobus Dominis servire.
Matt. 6.

Nitko nemore dvima Gospodarom sluxiti.
Danash. Ivang.

Nie uzmloxno, niti moguche nikada, da tkogod ù jedno isto vrime more sluxiti dvima Gospodarom, kada oni zapovydajuh stvari suprotne megju sobom. Toliko veli Isukarst ù jutrosh-gnem Ivangelju: nitko nemore sluxiti dvima Gospodarom. Razlog od ove neuzmloxnosti jest ocit, zashto slushajuchi jednoga, drugomuse çini neposlù, koi suprotno zapovydah. Tako po isti naçin, tko misli da more sluxiti Bogu, i Djavlu zajedno, varrase, tò nie moguche: *Non potestis Deo servire, & mammonæ*: nemorete Bogu sluxiti, i bogastvu. Dillo jednoga karstjanina jest sluxiti Bogu: à Bogastvu gospodovati, iliti sluxitise gnim na poshtegne Boxie, potribe vlastite, i korist svoi iskargnie, ne da robbovati gnemu ostavivshi, i zaboravgliajuchise od sluxbe Boxie, i obsluxegnja zapoviedij gnegovij.

Posli kako Spasitegl pripovyda ovi spasonosni nauk, ponukuje nas, dase savishe nebrinemo

stvar-

ftvarma vrimenitim, à navlaftito onim, kojefe pryftoje za uzdarxagne xivota, nego da mislimo fvarhu ftvarij nebeskie, i viçgnie, buduchi dafe immamo brinuti vishe dobrom duhovniim, negoli tilefnim. *Nonne Anima plus est, quam esca?* nieli dusha vishe, negoli pichja, veli Gofpodin. I donofi pryliku od ptiçyczah nebeskie, koje premda niti fiuh, niti xagnju, niti ù hambare fafipaju, fafvimtizim od provigegnja Boxiega uzdarxajufe: Ako ovo Boog çinij xivinlczama, koje liechju po zràku: joshche vishe uçiniti gljudma, koeje na fvoju sliku, i pryliku ftvorio.

Paçe oche Gofpodin, dafe favjshe, i priko naçina ni odichiom nebrinemo; ponukujuchi nas, da poghledamo gligljane, i drugo czvitje zemaglsko toliko lipo odiveno i nakicheno od provigegnja Boxiega, koliko ni ifti Solomun, koi-je bio najmoguchii, i najmudrij kragl Izraelski, nie lipshe bio odiven. Ako Boog toliko plemenito odyva czvitje, koje danas czvate à domallo vrimena ufanne, i offushife, jedàchefe zaboraviti od gljudij ftvorenie za xivot viçgni, koi ftave uffagne ù primoguche provigegne fvoje?

Zavarshuje dakle ponukujuchi, da oftavivshi niku favishgnju, i neurednu brigu od ftvarij tilefnie, vechmafe brinemo onizim, kojefe pryftoje dushi, i poshtegnju Boxiemu: *quærite primum regnum Dei, & justitiam ejus. & hæc omnia adjicientur vobis.* Traxite, veli, najnapre milofl i kvagleftvo Boxie, i kada tako uçinite ftavivshi vashe uffagne ù gnevovo provigegne, fvakachefe ova vrimenita, kojafu potribita za uzdarxagne xivota, vama nadoftaviti, i nadodati.

Uffilujtefe, poglubgleni finci, naugiti ovi nauk od

od meshtra Nebeskoga, i pogniemu dillovati, kada vij budete ſvashìm pravim trudom çiniti ono shtoſte vrydni, i shtoſe more brez uvrìgegnja Boxiega provigegne gnegovo neçhevam mankati. Ia koliko xelim ſpaſegne dushe vashe, toliko neb' ottio da koi od vas ima ù ſarczu niko prignutje veche na ſtvari vrimenite, negoli viçgne, brez koiſe dusha more izgubiti. Ochju rechi, one nike lakomoſti, kojevas çine toliko gryshiti, za dobiti dobrah tileſna, miraze, iliti bashtine martvie, mallo gledajuchi shtoje pravo, shtolie kryvo, nego iſto daje prigrabiti: A joshje gorre daſe neſpominah od naredbij, kojeſu martvi uçinili, negoſe çini ſuprot gniovim naredbama: nitiſe od dusha gniovi ſpominah. Toſu, ſinci moi, lupextva od razbojniçkie gorra, ne daſu dilla karſtianska koimſe traxij kraglеſtvo Boxie, i pravda gnegova.

Govoregne XLIV.

U NED. XV. PO DUOVI.

Ecce defunctus efferebatur Filius unicus matris suæ.
Lucæ 7.

Evo martav noſashеſe ſin jedini matere ſvoje.
Dan. Ivang.

PRikazujenam danashgne Ivangegle, kako ſpaſitegl nash igjashe s' uçenici ſvoim ka gradu Naimu, i zagnim veliko mloshtvo naroda; i kako prikuçiſe k' vratom od gràda, vidje gdiſe ù proceshionu veliku noſij martacz na noſilij, za ukopatiſe izvan gràda po obiçaju xudinskomu.

mu. Iveli isto Ivangegle, da onij mladich biashe sin jedini matere svojè, koja i ona igjashe za nosili plaçuchi gorko, i suzze prolyvajuchi.

Maknuvshise dakle prigljubodilni Gospodin na milosardje svarhu oxaloshchene udovice, reçejoj da neplaçe vishe; zatim prikuçivse *tetigit loculum*, dotaknuse nosyiah, megjuto stadoshe oni, koi noshàu marcza, i Gospodin zapovidju kripkom od oblasti Boxanstvene reçe: *Adolescens tibi dico, surge*: mladichiu tebi velim, ustani, *& resedit, qui erat mortuus, & cæpit loqui*, i udigl na zapovyd Gospodinovu dixese, koi biashe martav, i poçe govoriti, itako buduchiga uskrisio, dadega majci xiva, i zdrava s' neizreçenim zaçugegnem svega mloshtva od onog naroda: koi videchi tolliko çuddo, poçe Boga fàliti, i govoriti, *Propheta magnus surrexit in nobis*, daje Isus velik Prorok. Toje ono shtose zdarxij ù danashgnem Ivangeglju.

Dvij stvari iz ovoga S. Ivangeglja imamo uzeti na pamet, i darxati vazda. Parvo: sin reçene udovice biashe mladich, kako çuste, i sasvim tizim biashe umrò, zato imade potribu dase uskrysij od Isukarsta. Nauçimo od ovoga, nitti se ùzdati ù mladost, ni ú snagu i jakost, nego vazda stajati pripravni k' smarti, neka, akobi ona doshla kadmu drago, nagenas pripravne, zashto pysano jest: *Nescit homo finem suum*, nezna çovik svarhe svoje. I Gospodin Isus isti veli: *budite pripravni, zashto ù koi ças nemislite, sin çoviçanski*, tojest sudacz, *dochiche*, koite ima suditi na ças od smarti. Od kud S. Lovrinacz Iushtinian umirajuchi reçe nikim, koiga xagljau, da neplaçuh, zashtoje on vazda oni ças imao prid oçima, iliti na pameti svojoj, i zato da nie za

pla-

plakatise: Takoger s' Ilario, buduchiga uffatili jednoç razbojnici, upytashega, boilise smarti? odgovori: neboise smarti oni, koi-je vazda pripravan umryti.

Drugoje shto imamo upamtiti iz danashgneg Ivangelja, da ova smart tielą, nishtoje pram smarti dushe, kada, tojest, umre ù milosti Boxioj po smartnomu grihu. Tada, tada doisto imalibismo gorko plakati, nitise utishiti nikada dokle uskrishegnja dushe nashe, i milosti Boxie neisprosimo s' pravim skrushegnem. Pogljubgleni sinci, akobise po nesrichi kada komugodi od vas dogodila ova smart strahovitah dushe vashe poupadku povoglnomu ù grih smartni, pazite, nemojte imati slobode s' gnjom ichi ù postegllju spavati, nego ako nemorete imati lasnoche ispovidittise: bari prie nego leghnesh uçyni pravo skrushegne. Istinaje, more biti datise vishe putah dogodilo doçekati drugoga dneva; ali morese dogoditi jednoç, da omarknesh, à neosvanesh. Zato svaku veçer, à ossobito akose naodi ù grihu smartnomu, ima karstjanin uçiniti, prie negoli zaspij, dillo od provoga, i podpunoga skrushegną: koje, kako çesto kazujese, jest sarçano pokajagne od uvrygegnja Boxiega, ne zashtosmo dobili pakao po grihu, toje odastraha, nego zashtosmo uvrydili najveche dobro, ocza prigljubeznivoga: i zato imase uçinit odluka nigdaga vishe povoglno neuvryditi; ishtuchi oproshtegne od proshastog uvrygegnja. &c.

Go-

GOVOREGNE XLV.

U' NED. XVI. PO DUHOVI.

Ecce homò quidam Hydropicus erat ànte illum. Lucæ 14.

Evo çovik niki bolestan od debele nemochi biashe prid gnim. *Dan. Ivang.*

STojechi jedan dan subotgni, koi biashe kod Xudijah svecçan, Spasitegl za unichì ú kuchju nikoga C,ovika Ulastelina, velle bogata, koi biashe od parvie megiu xudiama, zashtoga biashe zazvao na ruçak ù dòm svoj, ostalij xudie *observabant illum*, motrahu gnega velle pomglivo; ne za drugo, nego kakonoti nenavidioci, i opaki, motrahu dilla gnegova, za mochiga osvaditi ù çemugodi, i nachi ù gnemu shtogod çiembiga ozloglasili: kada evo josh pria nego unyge ù kuchju prikazamuse jedan siroma bolesnik od debele nemochi, molechiga, dabiga ozdravio.

Tada Spasitegl okrenuvshise k' Farizeom, i nauçitegliom od zakona, upytagni, jeli dopushteno izlyçiti bolesnika, buduchi dan subotgni, iliti svetkovina? *si licet Sabbato curare?* Ma onì nauçitegli neznajuchi shtobimu odgovorili, svi zamuknushe. *Ipse verò apprehensum sanavit illum*: Ma Gospodin videchi, da oni nishta neodgovaraju, uzamshi onoga siromaha bolesnika ozdravi. Pàk okrenushise k' onim Nauçitegliom, neka neimajuh uzroka smutitise, niti marmgljati suprot ovom dillu, zashto nenavidglivci, kakono osse iz czvita hied, onako iz dobri djèlah obiçaju

va-

vaditi uzrok, marmgliati, reçeim ovu pryliku.
Kaxitemi, da kogagodi od vas voh, ili kglju-ſe ù dan ſubotgni uppade ù jamu, nebiſteli potekli izvaditiga, i osloboditi? *& non poterant ad hæc reſpondere illi*, ma oni ſve vishe ſmeteni muçahu, nemoguchimu, niti znajuchi shtobimu odgovorili. Oſtavivshi dakle Goſpodin Farizee; okrenuſe k'onim, koi biahu zazvani na çaſt, i ponukujuchi gni na ſveto ponixenſtvo; reçe gnima, da kada koi budè zovnut na çaſt, neige ſiſti ú proçeglju, iliti na parvo miſto od tarpeze, nego na ſtraxgne; damuſe nedogodij, da goſpodar buduchi doſtojniega zazvao, kad ovi doge, ne reçemu: priategliu odi nixè, daj miſto ovomu: Nego neka ſiddè na najſtraxgnemu miſtu, neka s'ovoga ſa ſvoim poshtegnem more biti zovnut na vishe miſto, i ſtarjè. I zavarshuje prigovòr s'ovim plemenitim ryçma, i naukom nebeskim: *omnis enim, qui ſe exaltat humiliabitur, & qui ſe humiliat exaltabitur*. Svakibo, veli, koiſe uzviſuje ponizicheſe, akoiſe ponizuje uzvyficheſe.
Procynite, ſada, pogljubgleni moi, od ſtvarij dovle reçenie, najparvo: kolikoſe ù ſtarom zakonu ſvetkovine obsluxyvahu, da nektiahu ni daſe lyçe boloſnici ú dan ſveççanij: toje za ſramotu karſtjansku, koi ſve poslove oſtavgljaju za dneve ſveççane; ondaſe igju proſiti divojke onda ugovuri çiniti od targovynah, od kupovagnja, i prodavagnja: mloghi neuzdarxajuſe ni raditi poslovah texaçkie, sktoje oçito ſuprot trechjoj zapiviedi Boxioj: muçim od ſaſtanakah nedoſtojni, gdiſe najvishe ſagrishuje, ili ú marmgljagnju, ili ù proxdarloſtij, mìshglju, ryçma, Boogbi dao, da ne i dillom mlogo putah.
Za-

Zatim procynite, koliko velle Spasitegl nash procignuje sveto ponixenstvo, koeje temegl od sviuh ostalij kripostij; skorosmo od ove govorili, samovam napominam opet, daje holost zlamegne slugah Luciferovih, à ponìznost Isusovij: vidite dobro pod koim barjakom vojujete na ovom svytu, od onogachete i plachju imati na onomu.

GOVOREGNE XLVI.

U NED. XVII. PO DUHOVI.

Magister, quod est mandatum magnum in lege? Matt. 22.

Mestre, kojaje zapovyd najvechja ù zakonu? *Danash. Ivang.*

Farizei, koi ù puku xudinskomu biahu kao nìkì Redovnici, i s' ottrovom od nenavidosti obastirahu vazda Spasiteglja, nebiliga uffatili ù kojoj ryçi zakonu suprotnoj: jednoç dakle mloghi Pristupishe, i jedan, koise darxashe najnauçnij ù zakonu, upyta Gospodina: *Meshtre, kojaje zapovyd velika ù zakonu*, tòjest, kojaje megju svima ostàlìm najvechjah. Odgovorimu Isukarst, da najparvah, i najvechjah zapovyd jest ona, koja zapovydà, dase gljubij Boog sasvìm sarcem, sasvom dushom, i sasvom jakostju. Druga, da gljubimo Iskargnega, kakò nas iste: i tkogodi obsluxij ove dvij zapovydi podpunno, morese rechi obsluxuje vas zakon Boxij, zashtobo, veli, *o ovim dvima zapovydma, vaskoliki zakon vissij, i Proroci*.

S Pos-

Posli toga Isukarst upyta gni, shtoimse vidij od Messie, čije sin? odgovorishemu svi jedyno, daje sin Davidov. Tadaim Isus reçe: mà akoje on sin Davidov, kako ovij kragl, i Prorok uzdignut ù duhu proroçanskomu Messiu nazyvah Gospodinom svoim: *Dixit Dominus Domino meo*, i takoim zatvori usta, daga nesmidoshe vishe napastovati, zashto shtogodibi oni gnega upytali odmabijm s' mudrostju Boxanstvenom odgovorio, à shtobi on gni upitao, zastidilibise neznajuchimu odgovoriti.

Sada jur çuste, Bratjo, shto Boog oche od nas: oche daga gljubimo sasvim sarcem, dusshom, pametju, i jakostju. Od kud varajuse oni, koi scyne da gljube Boga, à ù isto doba oche razdiliti gljubav na drughe stvari, koje nitisu Boog, ni ù Bogu, ni zaradi Boga: ochju' rechi, moguse gljubiti, i milovati stvari i drughe, kojenas neodadirajuh od gljubavi Boxie, nitisu suprotivne Bogu, nego nadopugnaju Boxiu gljubav, i tolikoij gljubimo, kolikonam sluxe za sluxiti Bogu, i gljubitiga, ili koliko Boog oche, i zapovydah dase gljube. Mij imamo gljubiti Iskargnega, rodbinu, priategle, josh i nepriategle, zashto Boognam zapovyda: moremo gljubiti zdravje za mochi sluxiti Bogu: tako imanstva vrimenitah brez koise nemore xyviti, dà Bogu sluxymo xivuchi na ovomu svytu. Inaçie nishta mij neimamo gljubiti, shtoe suprotno gljubavi, i sluxbi Boxioj, mysmo idrughe pute govorili od ove gljubavi, al buduchi dà ò gnoj vissij vas zakon, kako çuste, neimamo nikada pristati od ove zapovydi govoriti. Ovo dakle samo upamtite danas, da sve, brez Boga jest nishto, i magne od nishta. A da nishto, s' Bo-

gom

gom jest sve, i vishe od svega ostaloga shtosse more zamisliti, i zaxeliti; dakle koliko magne budete gljubiti sve stvari stvorene za dati misto gljubavi Boxioj ù sarczu vashemu, tolikochete imati svega vishe, zashto svèje ù Bugu samu Tko gljubij stvoregnja negljubechiga zaradi Bogà; varàse.

A tko gljubij Boga nemore bit privaren, zashtomuse na gljubav odgovàrah. *Ego diligentes me diligo:* Ia, veli ù Ss. listovij; gljubim one, koi mene gljube. Da tko nemore postiti, nemore Ss. mystà pooditi, nemore lemozine çiniti, tò veli S. Augustin, mogu razumiti, i morese oggovorit tko slabostju, tko siromashtvom, tko drughim zaprikama: Ali da jedan çovik nemore gljubiti Boga svarhu svake stvari, i ostale zaradi Boga samo, ne inaçie, istinaje da ovdi oggovora neima nikakova. Blaggo onumu, tko ukorieni ovu gljubav ù sarczu svomu, i uzdarxij vazda: vazdache biti od Boga pogljubglen, i ù vyk Blaxenni.

GOVOREGNE XLVII.

U' NED. XVIII. PO DUHOVI.

Ecce offerebant illi Paralyticum jacentem in lecto. Matth. 9.

Evo prikazyvahumu dartavcza lexèchega na nosilij, *Danash. Ivang.*

BUduchise povratio Spasitegl ù lagi pò moru ù gràd svoj, iliti ù otaçbinu, udigl kako izage na zemglju, vidje gdi donesoshe prid gnega na postegli jednoga siromaha dartavcza, koi nemogadiashese ni oprijt na noghe od one bolesti, kojom vas od glave do pettù dartashe. Tada Gospodin videchi toliko gnegovu, koliko onizie, koiga noshahu viru, reçemu: *Confide fili, remittuntur tibi peccata tua*: uffaj sinko: od pushtajutise grysi tvoi. Ottje ukazati Gospodin po ovomu govoregnju, da mlogo pùtah grysi jesu uzrok i od bolesti tilesne.

Nikij Farizei, i pysaoci opakij, i nenavidglivij poçeshe ù sebi misliti, daje Isukarst psovku rekao, zashto kako nevirovahu, da on ima oblast grihe oppràshtati, tako pomislishe, dase on çinij vishe negoje. Ali pridobrostivi Spasitegl, koi vigjashe skrovitah sardacza, poznavshi mysli gniove, snikom slatkostju gni pridobij, pokazavshi-im, da oblast gnegova nie magnja ozdraviti dushu, negoli tielo.

Shta radi okrenuvshise k'dartavczu, zapovidjemu, *Surge, tolle lectum tuum, & vade in Domum tuam*, da ustane odmah, i uzamshi posteglju

svo-

ſvoju, daju on iſti nosij, ſi igè ú dom ſvoj: i dartavacz udigl uſta zdrav, i odneſe Kripak poſteglju ſvoju s' neizmirnim zaçugegnem ſvega onog naroda, koi ſaſtrahom poçeshe fàliti Boga i slaviti, koi-je toliku oblaſt dào gljudma, da i grihe mogu oppràshtati.

Neimaſe ſumgliti, ſinci draghi, da nemochi tileine uzrokujuſe od griha nashi: ako dakle nechemo plodda gorkoga iskushivati od boleſtij, i nemochij, imamo dignuti uzrok gniov, tojeſt grihe, od nas, takochemo biti ſrichni na ovomu ſvytu, à priſrichni ù vyk na onomu. I za dignuti grihe, potribitoje dignuti od ſebe prigodbe od griha, i uklognatiſe pripomglivo od gni, ne da k' gnima ichi, i traxitiì. Ono ichi povoglno ú meane: ono ichi ù druxtva ne poshtenah: ona ſiela, i razgovori neslanij, i nemaſnij (razumieteme shto ochiu da reçem) nìſu, ſinci moi, uklognatiſe od prigodbe griha, negoje traxiti vratolom, gdicheshi vràt slomiti, i propaſti ù viçgnju propàſt: toje poghibio traxiti dushe ſvoje; à pyſano jeſt: *qui amat periculum, in illo peribit*: tko gljubij poghibio, poghinuche ù gnoj. Ne imajuſe dakle traxiti ovi vratolomi, negoje potriba odgni bixati. Kadaſe dakle ozdravish, karſtjanine, po dobroj, i cilovitoj Iſpovydi, s' pravim skrushegnem, i temeglitom odlukom negrìshiti (inaçie Iſpovyd nikada nemore biti vagljala) akochesh ovu odluku izvarshiti, i zdravje dushe tvoje uzdarxati, kako od ottrovne zmihe, bixi od prigodbe griha. Tko ovako uzçinij, slobodnomu ſmiem rechi: *conſide fili remittuntur tibi peccata tua*: uffai ſinko, odpushtajutiſe grìſi tvoi, i doſtignuchesh xivot viçgni. Al koi posli odrìshegnja, i dobre

 iſpo-

ispoviedi, opet iste prigodbe traxij, neka çekà viçgne pokaragne, ne drugo.

Govoregne XLVIII.

U' NED. XIX. PO DUHOVI.

Simile est regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio suo. Matt. 22.

Príliçnoje kraglestvo nebesko çoviku Kraglju, koi uçini pyr sinu svomu.
Danash. Ivang.

SPasitegl ù danashgnem Ivang. primignjuje Raj jednom kraglju, koi finu svomu uçini pier, i pripravivshi jednu veliku çàst zazvà mloghe. Ali kada bishe svaka pripravna, posla slughe, da poitè uzovnici, iliti zazvanij na pier, zashtosu *omnia parata* pripravna svakah. Uzovnici, iliti zazvanij, premda dva krat od slugah ponukovani, i na çast zazvani, nesamo nektishe dochi, zabavgleni niki oko targovinah, niki oko bashtinah, koje imadiahu na sellij, niki od drughim ispraznim zabavama, nego joshter, sramotom pogardishe slughe kraglevske, à nike i pobishe, *& contumeliis affectos occiderunt*.

Zato s'razlogomse kragl razsardi, posla suprot onim neharnim jednu vojsku, i sveij pod maç okrenu. Pak posla drughe slughe po putij, i ulicza od gràda, da zazovu, i doveduh na çast sve, kojegodi nagju, buduchise nedostojni uçinili oni, koeje bio prie zazvao: poslushashe slughe, *& impletæ sunt nuptiæ discumbentium*: i napunise tarpeza pyrna çasbenikah.

Bu-

Buduchi sılli svi za tarpezu, unige kragl, da vidij zazvanike, megju koizim nage jednoga, koi neimadiashe nike varste od odiche, kojase obiçavashe imati za pyr, i na pyru: Zovnuga i reçemu: *quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem?* Kakosi tij ovam unishao neimajuchi, niti obukavshi odyla pyrskoga? Zamuknu onij nesrichni, ne znajuchi shtobi odgovorio: Tada kragl slugama zapovidje, *mittite eum in tenebras exteriores*, damu svexu noghe, i ruke, i bacèga ù jednu mraçnu Tavniczu.

Kada iskaza Farizeom, i poglaviczam Gospodin ovi priggovor, koiga slishahu pomglivo, zavarshi ovizim ryçma: *multi sunt vocati, pauci verò electi:* Takoje tò, veli, mloghisu zvàni, à mallij obràni. Pogljubglena Bratticzo, kraglje Boog, sinje gnegov Spasitegl nash Isukarst. Pier i çast, jest ràj i slava nebeska, kojase onde uxyvah: zazvanici jesmo mij: A odylo pyrno, kojese iziskuje za ovu çàst, jest milost Boxia. Dakle ako mij nebudemo imati onoga odyla, nikada nechemo unichi uxyvati srichni ovy pyr.

I nemojte misliti, daje mucno imati ovu odichiu plemenituh od milosti Boxie, onase nikomu nezatajuje. Boog, koi nas svę zazyvah na ovij pyr, svimanam daje pomochi, i nadanutja dobra iznutargna; à ponukovagnja po Pastirij, i starishinama zdvoragnja, nekase nitko nemore tuxiti na Boga, nego samo na sebe istoga. Ako pàk niki oggovaratese, daste priprostiti, ne kgnixevni, i nenauçni, i zato da neznate uçiniti nikij djelah iznutargni od gljubavi Boxie, od vire, i uffagnja, od pokajagnja, &c. kakono naugnij, varatese, sinçi moi, zashto milost Boxia

mlogo putah sniodi lashte ù sarce priprostitie, i nenauçnie, negoli ù sarce mudrij, i nauçnie. Vamaje dakle priprostitim za imati ovu odichiu od milosti Boxie, potribito virovati shto viruje S. Czarkva, i znati ottajstva poglavitah, çestose, i pravo ispoviedati s' pokajagnem od grihà, i temeglitom odlukom negryshiti povoglno. A najvishe pazitise da nikada neuçinite drughom shto nie vam drago davamse uçinij, tovas ista narav uçij: Evo shtovamse oche, Bratjo, za imati odylo za pyr slave viçgne nebeske.

GOVOREGNE XLIX.

U' NED. XX. PO DUHOVI.

Desçende priusquam moriatur filius meus. Ioan. 4.

Odi prie nego umre sin moj.
Danash. Ivangeglje.

Imamo ù danashgnem Ivangeglju, da biashe ù gràdu Kafarnau jedan velik Gospodin, kao niki malashan kragl, i da gnegov sin toliko biashe velle bolestan, koliko likàri biahu jur odrediliga dase izlìçiti nemore, nego daje smartni. Buduchi çuo dakle ovì Gospodin, da Isukarst onda imadiashe pròchi, izage pram gnim daleko dàn odda, susretega, *Et rogobat eum, ut descenderet, & sanatet filium ejus, incipiebat enim mori;* i mogljashega, veli, da snige, iliti uvratise ù kuchju gnegovu, i gnegova sina ozdravi, zashto konçashe. Gospodinga pokàra polak slabbe vire, zashto zovuchiga ù kuchju, svoju, scygna-

gnashe, more biti, da Isukarst iz daleka nemore ozdraviti kakono i ondi buduchi. On sasvimtizim navaglívashe govorechi: Gospodine, *odi pria nego umrè sin moj*: Tadamu spasitegl reçe, kadaje tako, iggi sin tvoj xive, i zdravacheshga nach. *Vade filius tuus vivit*.

Virova otacz sina bolesnoga ryçi Isusovoj, i odtige na trag zadovogljan vas i veseo:. evo igjuchi barzo k' dommu svomu, susritoshega na putu slughe, koi igjahu hitechi s' dobrim glasom, kako iznenada biashe ù jedan ças ozdravio sin gnegov: Radostan otacz çujuchi srichne glasove od sina, upyta vryme kadaje tò iznenada odma ozdravio, i nage daje ù ono isto vryme, ù kojemuje juçer Isukarst rekao, *iggi sin tvoj xyve*; i dachega nachi zdrava. Od kud i on, i sva kuchja gnegova udigl virovashe ù Isukarsta.

Nauçimo i mij, Braticze moja, ù potribi, i bolestima nashim uticzatise k' jedinom, i pravom likaru Gospodinu Isukarstu. Mà imamose odmà, ili kolikoe prie moguche s' gnim pomyriti, po jednoj dobroj ispovydi; pàk ne pristajmo zazyvati pomoch Boxiu, premakose i otteshçaje bolest, nittise uticzati nikada, kako niki çine, çarovnikom: premdase moremo sluxiti naravnim likariama, i likarima: Ako Boog vidij daje ozdravglegne nashe na slavu svoju, i nashe spasegne, neche magnkati datiga nami. Megiutose imà pomglja imati najparva, namistiti stvari duhovne, i ozdraviti dushu po primglegnju SS. Sakramenatà: Nemojte, molim, çekati, kako niki nepomglivi çekaju za najposli misliti ò dushi, pakimse dogodij umriti brez SS. Sakramentah, i tako ù fumgli ostave viçgne spasegne dushe svoje. Sinci moi, izgubglegne: dushe, jest

izgub-

izgudglegne, uxyvagnja lycza Boxiega ú vik. Ako tko more ovo misliti brez ſtraha, i dartagnja, slobodnomuſe more rechi, daje najvechja budala od ſvyta.

Govoregne L.

U Ned. XXI. po Duhovi.

Simile eſt Regnum Cælorum homini Regi, qui voluit rationem ponere cum ſervis ſuis.
Matt. 18.

Pryliçuoje kragleſtvo nebeske çoviku kraglju, koi ottje razlog ſtaviti ſa slugama ſvoim.
Dan. Ivang.

STavglianam prid oçii Spaſitegl ù Ivang. da nashgnemu ovu pryliku: i veli, da niki kragl ottiuchiſe proeſabiti ſaſvoim slugama, koi upravgljahu doodke gnegove kraglevske, i megiu drughim nageſe jedan, koimu biashe duxan deſet igljadah talenti, toje vishe od 10000. cekinah, da neimajuchi od kud platiti, kragl zapovidje, daſe prodadu gnegova dicza, xena, i ſva dobrà, i daſe duug kragleski naplatij. Tada oni xalosni padavshi prid noghe kraglju uzdishuchi, i ſuzze prolivajuchi poçega moliti: *patientiam habe in me, & omnia reddam tibi*, dabiſe doſtajao imati ustarpglegne za niko vryme, zashtochiuſe, veli, uſsilovati vratiti sve tebi, i platiti. Maknuſe kragl na miloſardje svarhu ſùzà gnegovij, i plaçça, podixega ſa zemgle, utjeshi, pàk neſsamo imade miloſardje çekatiga
dok

dok platiti uzmoxe, negomu opprosti, i poklo[ni] vaskoliki duug.

Ottige sluga ovi neharni, i nage jednoga druga svoga, koimu duxan biashe samo 100. groshà, *& tenens suffocabat eum dicens, redde quod debes*, i lativshiga pokazyvashe kao dachega zadaviti, ako odmà neplatij shtomuje duxan: Ovi duxni, i on klekavshi mogljashe gnega, da imà koi dan ustarpglegne, dabimu sve poshteno naplatio. Mà ovij nemilostivij nedademu çasa vrimena, nego-ga odmà çini zatvoriti ù Tavniczu, dogodimu neisplati svega.

Buduchi sve ovo çuo kragl, tolikose uvriedi gnegovim nemilosardjem, kolìko zovnuga udigl pridase, i reçemu sardito: o slugo oppaka, neimadoli ja ustarpglegnja svarhu tebe, i milosardja, nesamo poçekatite dokmi uzmoresh platiti, negose prignu na tvoju molbu, i pokloniti vas duug. Teh nebili imào i tì smilovatise drugu tvamu? Rekavshi tò, *tradidit eum tortoribus, quoadusque redderet universum debitum*, pridadega namuke dogodi neisplati svega duuga.

Poslie kazagnja od ovoga ottajnoga prigovora zavarshuje Gospodin govorechi, *Sic & Pater meus cœlastis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris*. Takoche uçiniti, veli, i Otacz moj nebeski vami, ako neopprostite uvrygegnà svaki Bratu svomu iz svega sarcza vashega. Opprostimo dakle, pogljubglena Bratjo, uvrygegnja, kojasunam uçignena, iskargnim nashim, okochemo da nami nasha budú opproshtena od Boga.

Neimà vechega junashtva na svytu, od junashtva duhovnoga razumim, niti slatkosti negoli opprostiti uvrygegnja, i sramote prymglene, po nas-

naslydovagnju Isusovu. Tada slobodinas sviest, i dusha nasha, dasmo pravi sinovi Boxii, i bashtinici kraglestva, i slave nebeske. Nie potribe bojatise; biti potlaçen, i pogargen na ovomu svytu, zashto ovà dragovoglno prymajuchi s'ustarpglegnem, ispugnajuse zapovydi Boxie. Nitkose nemore bogle, i korisnie osvetiti nepriateglju svomu, neg'onì, koi ostavij osvetu Bogu, neka on uzme brigu svarhu toga i misli; velìbo ù S. pysmu, *mihi vindicta, ego retribuam*: meni osvetase prystoi, jachiu, ja svakomu povratiti pravo, kakoe tko zasluxio. Ako xelìte doprieti na ovu podpunost, sinci, i naslidnici biti Isukarstovi, usilujtese ù napridak gledati vahsega nepriategja, ne kako zloçincza, nego kako çovika od iste naravi svoje, kako stvoregne na sliku Boxiu stvoreno: i kako Brata karstjanina: takochevam lako biti opproshtegne vashie uvrygegnjah, kojaste prymili od iskargnie.

GOVOREGNE LI.

U' DEN. XXII. PO DUHOVI.

Reddite, quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo. Matt. 12.

Povratite, kojasu Cesarova Cesaru, à kojasu Boxiah, Bogu. *Dan. Ivang.*

HImbenij, i nenavidglivij Farizei, kushajuse ù danashgnem Ivangeglju, da uffate Spasiteglja ú govoregnju, il ù kojoj ryçi, za kojubiga osvadili, i ozloglassili. Odkud poslashe k' gnemu nike uçenike svoje s' Irudovim slugama,

po

po koimbi osvidoçili, akobiga ù çemu uffatili. Koi, kako biahu od Farizeà nauçeni, iz napre poçeshe fàliti Gospodina, daje çovik pryproftit, od iftinè, da suudij pravo svakomu brez interesha, iliti myta nikakova, da uçij ftazzu od iftine: i ovo doifto biashe sve iftina: ali oni govorahu s' vrashtvom, i privvarom; *ut caperent illum in sermone*, dabiga uffatili ù govoregnju, kakonoti gljudi dvoftruki, koi drugo pokazujuh zdvora a drugo im ju ù sarczu.

Posli kako poftrieshe ovu fàlu, i dyku lisiçechi punni zlochè, pytajuga s' tomuse çinij od aràça, jesuli duxni Ciffuti davati aràç Rimskomu Cesaru (ovibose darxahu slobodni od araça, tojeft, daga nisu duxni davati) *licet censum dare Cæsari an non?* Pryftoilise, velçmu, aràç davati Cesaru, ili ne? Mà poslushajte s' kojom privvarom, i zlochjom takoga pytahu. Mishgljahu ovi: ako odgovorij dase pryftoij dati: osvaditiga kod Synagoghe iliti skupshtine, i vychja xudinskoga, kao da on oche narod svoj podloxiti pod aràç. Akolibi odgovorio, dase nepryftoi, daga osvade kod Rymgljanà, kao da on zabragnuje davati aràç Cesarom Rimskim.

Koju zlochju, i lisiçegne buduchi poznao Spasitegl, nazvaij onim imenom, koeimse pryftojashe: Shtome napaftujete, veli, ò Liczumirci, iliti hignci, tojeft, gljudi dvoftruki, koi drugo ù ufti, à drugo imate ú sarczu? *Oftendite mihi numisma*, nutomi pokaxite jaspru, kojomse sluxìte: i onimu izvadishe niku jaspru gdi biashe prylika Rimskoga Cesara. Tàdaij upyta, çiaje ova prylika, i ovij okolo nadpis? Od govorishemu, Cesarov, *Redite ergo, quæ sunt Cesaris Cæsari, quæ sunt Dei Deo*. Dobro, veli-im Gospodin,

din, povradite dakle Cesarova Cesaru, à Bogu Boxie.

Takoger i mij, poglubglena Bratjo, povratiti imamo dushu nashu Bogu, zashto niçià nie, negó Boxia, buduchi na gnoj slika, i prylika Boga xivoga: toje ono shtò veli S. pysmo; *fecit Deus hominem ad imaginem, & similitudinem suam*, uçini Bòg çovika na sliku, i pryliku svoju: Nepridaiteje, sinci, putti, svitu, i djavlu, nepriateglom nashim. Sadase spomenite od onoga shtochevamse dogoditi naças izdanùtja vashegá na rastanku dushe s' tielom, komubie onda raddi pridati, sada pripravgljajte odichiu s' kojomchheteju onda millu, i dragu uçiniti Bogu, i nakititi gnju kripostma, i odivenu darxati milostju Boxiom, da bude dostojna primitise u slavu gnegovu. Onjuje stvorio plemenitu na sliku svoju, naghyzdao milostju na S. karshtegnju, darovao svetim Sakramenti, koimse imà oruxavati, i ovim oruxjem braniti od nepriateglja: Ovosu studenci Spasitegliovi, odaklese zagrabgljaju vodde milosti Boxie, kojomse pere od svake neçistoche, i smrada: akojù tako uzpazite çistu, povraticheteju doisto Bogu na ças smarti vashe. Ovo imà biti svakoga karstjanina megju svim brigama, briga najparva, i najvechia, da dushu Boxiu sebi datu, Bogu çistu povratij.

Go-

GOVORENONE LII.

U' NED. XXIII. PO DUHOVI.

Loquente Jesu ad Turbas, ecce Princeps unus accessit, & adorabat eum.
Matt. 9.

Pripovidajuchi Isus mloxtvom, evo Poglavar jedan pristupi, i klagnjashese gnemu.
Dan. Ivang.

PRrikazujenam danashgne Ivang. dva skrovishta, ochju rechi velika çudda uçignena istr dan od Spasiteglja. Iednoç kada pripovidashe, i nauk od spasegnja skazyvashe narodom Gospodin Isus, pristupi k' gnemu jedan Princip, iliti Poglavar xudinski, i svelikim shtovagnem, i poklonom prikazamu, kakomuje onì ças umarlà kchij, kojnjë jedinu imao bashtinika od svih dobara svoi, jedìno utishegne svoje, i zato velle smuchen biashe, i oxaloshchen, odkud nastojashe zovuchiga da nekasni: *Domine filia mea modò mortua est; sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet*: Gospodine kchij moja, veli, sadda umarla jest, nego dostojajse dochi, postaviti ruku svoju svarhu gne, i oxiviti che: velika vira doisto, i uffagne.

Shto videchi Isus, ottjega uttisheti, i dok igiashe s' gnim k' domu gnegovu sasvoim uçenici, evo jedna xena, koja siromashicza karvotoçje tarpgljashe od 12. godynà, nitise nikako mó adiashe izliçiti, pristupi, punna vire i uffagnja, straga, i samose dotaknu skuta odiche Isu-

Isusove; koi ochiutivshi tò, i znajuchi gne viru, i uffagne, okrenuse k' gnojzi, i reçe: *confide filia, fides tua te salvam fecit*: uffaj kcherce vira tvoja ozdravi tebe: i tako osta zdrava ú oni ças.

Doshavshi pak ù kuchju reçenoga Poglavara, i çujuchi çegljad jadat, i plakati, zaradi smarti one Divojçice, reççe svima da odstupè, zashto, *non est mortua puella sed dormit*, nie, veli, umarla Divojka, nego zaspàla. Onda çegljad, koja biahu vidila daje martva, kao rugahuse, gdi Isus reçe, daje zaspàla. Ali Spasitegl, kada svi odstupìshe unige s' Oczem martve Divojke unutra, i uzejù za ruku, *& surrexit puella*, uskrisiu odma, i usta Divojçicza. *Et exiit fama hæc in universam terram illam*, svise zaçudishe, i pușçe ovi glas po svoj okolovini onoj.

Od ovoga Principa skupshtine xudinske, i od reçene xene nauçimo, sinci, ù nashi potriba utticzatise k' Isusu primoguchemu, i primilostivomu, mà utticzatise s' temeglitom virom, i pravim uffagnem: tako neima zla, ni xalosti, od koe nechemo biti izbavgleni, kadagodi izbavglegne ima biti na veche poshtegne Boxie, i spasegne dushe nashe; mà mij mlogo putà prosimo stvari vrimenite, koje nitisu za poshtegne Boxie, ni nashe spasegne, zato neprymamo: nishtanemagne molitve nashe negube plodda svoga, zashtonam primilostivi daje ono, shto on zna daje na spasegne nama.

Zato nikada nemojte oslobiti ù molitvi, govorechi, da neznadete vij gljudi pripostitij promisliti, ni prositi onako kakono znajú nauçni po gradovie, i kgnixevni: zashto znadete svi molitvu Gospodinovu, tojest *Oççenash*; i toje dosta

dosta za znati prositi sve ono shtonamje potriba, i s' onim naçinom kakose imà prositi, tojest, nashu voglju, i xeglju ujedignjujuchi Boxioj, i podlaxuchi. Niti imà molitve izvarsnittie, ni kriposnie, ni ú proshegnju obilniè od *Oççenasha*: Buduchi da ovu priizvarsnitu molitvu sastavi, i uçini isti Spasitegl Sin Boxi, da ú gnoj prosijmo sve ono shtose more prositi od Boga. Spomenitese, sinci, da kada ovu molitvu govoryte, govoryte s' Bogom istim nazyvajuchiga Oczem nashim. Samo jase boim, da kolikoje ova molitva najizvarsnittià, tolikoju vij s' magnim nastojagnem, isto po obiçaju govoryte, ne skupglenom pametju, i brez svakoga devociona, gljubodilja, niti mislechi shto prosiçe, nishto govorite; zato plodda neimate. Nastojte dakle, sinci, odselle govoritjù sasvim devocionom, i nastojagnem: nittise usilujte, da izgovorìte mlogo, nego bogogljubno: vishe voglja jedan *Oççenash* reçen s' devocionom skupglene pameti, negoij stotina s' pametju razasutom, i odnikoga obiçaja, kadanose isto shapche ustima, à pamet neka Boog zna kuda shalabàzà.

GOVOREGNE LIII.

U' NED. XXIV. PO DUHOVI.

Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi. Matt. 24.

Biche tada xaloſt velika, kakva nie byla od poçela svyta. *Dansh. Ivang.*

RAzgovarajuchiſe Spaſitegl s' Uçenici svoim danas od ſtrashnoga ſuuda, mlogaim oçitova zlamegnja, kojacheſe viditi prie nego ſtrashni ſudacz dogè. Ele napomignaim, i ponukuje, daij ſmart nenagè praznie, i brez dobrij djelà, toſe bash razumie po ſubboti, i po vrimenu zimgnemu: *orate, ut non fiat fuga veſtra in hieme, vel ſabbato*: molite, veli, da poshaſtje s' ovoga ſvyta vashe nebude obzymu, tojeſt, daſe nenagete ſtudeni brez plamena gljubavi Boxie, i miloſti gnegove: zashto onakichemo biti svi ſugeni na ſuudu opchenomu, kakviſe nagemo na ças od nashe ſmarti.

Nadoſtavglja zatim: *erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi uſque modò, neque fiet*. Tadache, veli, biti xaloſt, i smutgnja kakva nie byla od poçela svyta tja doſada, nitiche biti: zashto izachiche mloghi laxglivi Proroci, koiche pripovidati nauke laxglive, ſuſuprotne viri Iſuſovoj: i çinitiche mloga çudeſſa laxgliva, po çarkama s' Vrazi, po pripushtegnju Boxiemu, zaradi griha gljuski, i nevirstva poti naçin, dache raditi s' gnima ſmetnuti s'pùta od ſpaſegnja iſte svete, i pravovirne. Sunceche

čeche pomarçati obdan : Misecz obnoch neche sjati : zvizdeche s'nebesà padati ? i sve stvari bitiche ù smetgni , i smutgni nigda prie niti vigenoj, ni çuvenoj. Najposli, *apparebit signum Filii hominis in Cœlo*, ukazachese zlamegne Sl- na çoviçanskoga, tojest, krix Isukarstov ù nebu, iliti ú zraku, ù arii megju nebom, i zemgljom : i tada çutichese jadagnja, plaç, i zalosti od svakoga plemena na zemgli odastrah ; tadabo *videbunt filium hominis venientem in nubibus cœli* : viditichè svi Isukarsta strashnoga sudcza doodeçhega ù oblakovij nebeskij : uskarsnuchè svi martvi na glas od trubglià Angeoskì : jednom riçju imamo rechi : tolikeche strahote biti, dachè istij SS. pristrashitise.

Promislite sada vij, pogljubgleni sinci moi, kakvache strahota biti zlìm, opakìm, i nepokornim grisknikom. Tada prid svim svitom imatiche razlog davati od vrimena izgubglenoga, od mislij, od rycì, i od djelà shtosu çinili, kolìkomu drago podmuçe, i iskrovito : Takoger razlog davatiche od onog, shtosu imali çinit à nisu çinili, od ostavglenie predìkà, SS. Sakramenatà, djèlà od milosardjà : Takoger shto nisu prymili nadanutlà Boxie, ponukovagnjà starishinskì, i od ispovidnykà, &c.

Oh kolikuche xalòst imat ù sarczu, i gorkòst xalosni grishnici otvardnuti, i nepokorni, kada viditi budù vas, vas xivot svoj oçitovan prid svim Angeli, gljudma, i drakuni. Poslushaite, ò grishnici, ryçi ne moje, nego S. Ivana Zlatoustoga : da ja, (ovako govorashe on pripovidajuchi pùku svomu, kakono sad ja vama) da ja, veli, s' ovog ottara reçem : Gledajte onogà, il onù : oni-je proshastu noch ishao s'lupexi ú

kragju, i pokralisu kuchju onoga, i onoga Onà, kojavamse çinì dobra, i poshtena, ona jest prigljubodivicza, i nevirna svomu drùgu vinçanomu. Doisto, veli reçeni svetij, toligo onì, koliko onà, vollilibi martvi biti, nego tako ú ovom púku biti oçitovani. I pak istinito, akose onij, i onah neostanuh, i nepokajù od takì zlòchjah; bitichè oçitovani prid svim svytom na dan suuda strashnoga.

Ako dakle ochemo, Bratice pogljubglenà, neimati strà od tolike sramotè na dan sudgni imajmoga sada; sada napravimo stvari dushe nashe s' Bogom; sadase pokajmo od griha, ispovidimoij, i uçínimo pokoru, niti vishe sagrishujmo. *Dum tempus habemus operemur bonum*: dok imamo vryme çynimo dobro. Provodimo xivot dobar, koga slidij smart dobra: takochemo ù dan sùdgni biti slobodni od svake sramote, smutgne, i xalosti. Paçe i biti zovnuti s' ovim prislatkim ryçma ù slavu nebesku: *Odite blagosovgleni Oeza moga, possidujte kraglestvo, kojevamje pripravgleno od poçela svyta*. Amen.

Slidè govoregnja, ù

SVETKOVINE.

GOVOREGNE LIV.

NA MLADI BOXICH.

Postquam consumati sunt dies octo, ut circumcideretur puer: Vocatum est nomen ejus JESUS. Lucæ 2.

Buduchise svarshilo dànà osam, dase obrizuje dyte: Zvàno bij ime gnegovo JSUS. *Dan. Ivang.*

DVa velika Ottajstva zdarxese, i zatvoraju, ù kratku Ivangeglju danasgnemu: To jest, obrizovagne Isukarsta Gospodina Nashega: I Nadivegne, iliti zazvagne Prisvetoga imena, JSUS. Ottje Isukarst Sin Boxi porogen çovikom, ù osmi dan pò svomu porogegnju obrizovatise, kako obiçàvàu ostala diçicza xudinska, za pokazati, daje i on poslushan, i podloxan zakonu: Premda duxan nebiashe, Buduchi pravi, i jedinorogeni Sin Boxi. Bì dakle obrizovan, poçinajuchi josh iz beshike davati plachju, i cienu odkupglegnja nashega, i Spasegnja, to jest, karv svoju neprocygnenu.

I Buduchi da na obrizovagnju diçicza pryma ku ime, koimbise posli zvàla (kakono sada prymaju kod nas karstjanà na karshtegnju) Ovom Boxanstvenomu ditteshczu nadishe ime Isus: *Et vocatum est nomen ejus Jesus*: I nazvano, veli,

li, bì ime gnegovo Isus, koe oche rechi, Spasitegl. Ime, koje nie doisto od gljudij na zemglj nashasto, nego od viçgnega Ocza sneba poslano: *Quod vocatum est ab Angelo priusquam in utero conciperetur*. Koje zvano jest od Angela prie negolise zaçè ù utrobi.

Ovoje ono ime toliko poklogneno od Angèlà na nebesij, toliko poshtovano od gljudij na zemgli, toliko strashivo vragovom ù paklu: *ut in nomine Jesu omne genu flectatur cælestium, terrestrium, & infernorum*, da ù ime Isusovo svakose kolino klagnja, nebosko, zemaglsko, i pakleno. Ovoje ono ime, od koga govorij ú duhu proroçanskomu primudri Solomun ú svoij Priçeij: *Turris fortissima Nomen Domini, ad ipsam currit justus, & exaltabitur*: Kùla pri-jakà ime Gospodinovo, k'gnoj tarçij pravedni, i saranichese. Ovoje ono ime, koje po ochjuchegnju S. Bernarda, zazvano tjeshij, i razgovarà: pomishgleno razlagjuje, i pokripgljuje.

I tako imamo danas, bratjo pogljubglená, na obrizovagne Sina Boxiega kaparu, i poçètak nasheg odkúpglegnja. I ù Prisvetom Imenu Isusovu, jednu sveudiglnu, i pri-jaku likariu suprot svakoj poghibili, suprot svakomu zlù, suprot svakoj napasti, i suprot svemu paklu. Jaznam, ò Boxe moj (ovako govorashe S.Agus.) da buduchi ja od tebe stvoren, duxansamti mene svega: I buduchise Tij rodio za odkupitime, imamti duxan biti vishe negoli ono shtosam. Takà nek bude i nasha xeglja, i mysli danas, i ù sve vryme xivota shtonam ostaje na ovom svytu. I za uzdarxat, i saraniti ù nama take mysli, nemojmo nikad poçeti dilla nikakova, ako nismo napre zazvàli Prisvetoga Imena

na

na Isusova: Budinam ovo slatkost ù usti, naslagegne ù ushiuh, i vesegle u sarczu.

Zazijvajmo çesto, i devoto slavno Ime, ISUS, s' ustma ù nashi potribama, i ustanovittimoga ù sarczu nashem, dase nigda nepomarsij: Neka s' Isusom xyvemo, s' Isusom nepriategle pridobyvamo, s' Isusom umremo, za xiviti ù vyk s' Isusom ù raju. Toje ono shtovam xelim svima, i çestitujem dobar poçetak nove godine i srichjan. Dostojaose ovo çestitovagne moje ispuniti Isus, i zarad karvi svoje neprocygnene, koju danas poçe prolivati za nas, i za slavu prisvetoga Imena svoga. Amen.

GOVOREGNE LV.

NA VODOKARSTE.

Ecce Magi ab Oriente venerunt Jerosolymam. Matt. 2.

Evo Kragli od istoga dogjoshe ù Jeruzolim. *Dan. Ivang.*

Bijlaje voglja Ocza viçgnega, da doshastje jedinoga Sina svoga na ovi svyt bude najnapre oçitovano siromahom, i priprostitim Pastirom, kakoti parvinama púka Xudinskoga, za spasegne koga offobito biashega poslao. Nishtanemagne buduchi da izvanski nàrodi, koi biàu izvan pùka obrànoga, imadiàu uxyvati dio od ovolike milosti, i dobroçinstva: zato naredi, da budú obznagneni i oni od porogegnja Gospodinova, shtose dogodi ovako.

Kadase porodi Gospodin ù shtalli Betlemskoj,

na slami ù jasle bí postavglen; Kakó Boog odredi jednoga Angela, da obznanij Pastire, tako uçini, da ù istoku ukaxese pod nebom ù Arij, iliti ú zràku jedna velika, neobiçaina zvyzda rìtke svitlosti, koju vidivshi tri kraglja od onij stràná, koi biàu vishti ù pysmì, zatose zoviau Mudraci, razumjese odmah, da ona nova zvyzda zlamenuje novoga kraglja Xudinskoga jur skoro porogena, digoshese dakle od istoga s'Gosposkom pratgnjom, nosechi uzase darove kraglevske za prikazati novom Gospodinu; slidechi dakle kulauza reçenu zvyzdu, za trinaest dànah itro putujuchi dogjoshe ú Jeruzolim, i upytashe: *ubi est, quid natus est Rex Judæorum?* Gdie, koisè porodio Kragl Xudinski? Zashtosmo, velè, vidili zvyzdu gnegovu ù istoku, i doshlismo, damuse poklonymo.

Buduchi ovo çuo Irud, koi tada biashe kragl Xudinski, *turbatus est*, smutise, veli, i zato sazva Nauçitegle od zakona, ispitujucni shto pysma govore i Proroçanstva, gdise imà poroditi Messia? I onimu kazashe, dase imà poroditi ù Betlemu gradu malashnu ne daleko od Ieruzolima. Tada zovnu reçene kragle, ili Mudrace istoçne, i ispital dobro svarhu zvyzde, i ostali stvarij doshastja gniova: Pàk gni posla ù Betlem: Igite, veli, i ispytajte pomglivo od ditteta, i kadaga nagete poruçitemi, *ut & ego veniens adorem eum*, damuse i ja doshavshi poklonim. Ovi Priopaki hignjacz imadiashe xeglju nachiga, ne za poklonitimuse, nego za umoritiga, i zgubiti, damu bude izashlo za rukom, kakoje bio osnovao: Tose oçitova posli ù nemilomu zgubglegnju SS. Mladinaczah.

Ottigjoshe kragli, i buduchi doshli k' Betle-

mu,

mu, stadde zvyzda, koja igjashe prid gnima, nad shtalom gdi Sin Boxi lexàshe ù Jasla, i ostitishese daje ono missto od porogegnja kraglja Xudiskoga: ù koje unishavshij nagioshe, veli, S. Ivang. Dittichia Isusa s' Mariom Materom gnegovom, i padàvshi poklonishemuse pridevoto, kako Bogu, i kragliu od sviu kragljah. I buduchimu najnapre prikazali sami sebe na slux-bu: Prikazashemu darove punne SS. Ottajstvi, tojest, *Aurum*, *Thus*, *& Mirram*, zlato, tamgnjan, i dragu pomast, Tada buduchi ponukovani ù snu od Angela, vratishese drughim putem ù kragletva svoja neuvrativshise k' Irudu, nitimu poruçivshi nishta. Ovoje ono shtonam iskazuje danas. Ivang.

Ostaje, da mì naslidujuchi SS. ove kragle, i Mudrace, prikaxemo najparvo bogogljubni poklon sardàcza nashi: zatim tri dàra, tojest trì mochi dushe nashe, razum, uspomenu, i vogliu. Ili morese i drugo Ottajstvo razumiti ù istì darovi: shto imamo Bogu prikazyvati: tojest, zlato od gljubavi, Tamgnjan od devotij molitva, i pomast od moregnja pokorama tyla nashega; Ako ove darove s' kragli istoçnim budemo Gospodinu prikazivati, dostojnochemo slaviti ovu svetkovinu vrimenito na ovom svietu, i dostoinise uçiniti slavitiuh na onom ù vyke. Amen.

Govoregne LV.

NA S. ANTUNA ABBATA.

Sint lumbi vestri præcincti; & lucernæ ardentes in manibus vestris. Lucæ 12.

Nekasu boci vashi pripasani, i svytgnaci gorùchi ú rukah vashi. *Dan. Ivang.*

ONo shto danasgne Ivang. odnas iziskuje, jest ono isto, shtoje çinio Veliki S. Antun Abbat, kogase danas svetk. slavij. Ovovam imam kratko istomaçiti: Oche S. Ivang. da svakinas sveudigl stoij pripravan ukazatise prid Bogom: I oche dase to çinij, kakono obiçajuh çiniti slughe çekajuchi doshastja svoga Gospodara: Ovij nesamo pomglivi imajuh biti, daij san nenadvlada; nego joshter darxe ù rukuh svytgnake, za susristi Gospodara na vratij sa svitlostju, kadase ù veçer doczne povrati. *I vij*, veli, *pryliçni budite gljudma çekajuchiem Gospodara svoga, da kadase povratij spiera, i zakuczà na vratij, odmà otvorè gnemu.*

Danasgni slavni Abbat S. Antun, za nemankat ú ovomu bdegnju, i pomgli, koju S. Ivangegle svakomu naregjuje, buduchi ostao iz za Oçzą i Matere dosta mlàd, i buduchi rodda plemenita, i bogat mlogo, prodade sva svoja dobrah, i zaradi gljubavi Boxie sve razdieli uboghim, neka neimà nishta vrimenitoga, shtobiga razdiralo na svitovgnia, i metnuse na zadobytje svetigne' Od 20. godìnah ottige ù pustignju, i stajah sve ù xestini, postu, i pokori tja

do

do 85. godijnah. Ondi mloga tàrpi od drakùnah? koimuſe ù kazyvashe ù razliki prilikama, za priſtrashitiga; i odvratiti od onoga toliko S. xivota, koga on provogjashe; ú pùſtigni: Ali S. Antun vazda tyshta ú dobru poçètomu i slavodobitnik bij svarhu sviuh zanatah drakunskie.

Onje bio Patriarka novog zakona, tojeſt, Otacz od toliko igljadah Redovnikah, i Puſtignjakah, koi poznajuchi gnegovu svetignju, mettàuſe dragovoglno pod gnegov Nauk. On na toliku svetignju xivota nanige i uzage, da po niki naçin iſte planine, shume, i púſtigne, ù koim pribìvashe buduchi da *cæleſtis vitæ genus in terris colere inſtituit*: Niku varſtu nebeskoga xivota nauçi, i uçini na zemgli provoditi. Najposli uçinivshi neizbroena çudeſa; i neizbroena pridobytja svarhu djavla, tyla, i svyta, pun ſtarosti, i doſtojanſtvi, *ſanctitate & miraculis clarus migravit in cælum*: Svetignjom i çudeſi sjajan priſeliſe na nebeſa. Umrie slavni Abbat Antun od 105. godynah, koizij, kako çuſte, 20. provede na svytu, à 85. ù puſtigni xeſtokim poſtovi i pokorama. Ovi Veliki sveti megju oſtalim nauczi, shto Ucenikom svoim dàvashe, biashe ovo, daſe uſilujuh i naſtoje sva dilla çiniti prid obrazom Boxim.

Bratjo pogljubglenà ghledajte kakav koriſtan nauk imamo mì nauçiti, i slyditi? Nekaje muçno slidit ovoga velikog svetoga, odrekavshiſe dobàrà i lasnoche xivota svitovgnega: Nekaje muçno sva doſtojanſtva prodat, i razdiliti uboghim: Nekaje muçno ottichi ù puſtignju, xivit ú poſtu i xeſtokij pokora: Nie ſaſvim tizim muçno, paçeje lasno ú svakomu dillovagnju nashemu imat uſpomenu, i na pameti darxat, daſmo

prid

obrazom Boxim; gdigodi, shtogodi, i kadgodi shto çinymo, daje ondi Boogh, danas ghleda, dasmo prid gnim. Ah doisto, sinci, da vi imatè ú pameti, kadaste ù meani, daste prid obraz. B. nebistese oppyli, ni onij pogardni zakletvi i ryçì govorili: istose imà rechi od onij blùdnyka: Lupèxah. &c. &c. Vij nigda nechete uçiniti stvari Bogu marske, Ako sve ù pameti uzdarxite, daste prid licem gnegovim, i da neima mista gdi nie Boga.

Akose sluxiti budete ovim plemenitim naukom, koi toliko biashe ù sarczu S. Antuna; Onche biti svarhu vas zashtititegl: branichevas od ognja, i drughi nemochi ottrovni: Çuvati vashu marvu, i imagne od kughe, i poghibili, &c.

Akoli vij, Bratjo, xiviti budete, kao da Boog ne ghledah, i kao da neçinyte djèlah, pomagnkagnij vashie prid obrazom gnegovim S. Antun nitticheb motriti vas, ni vashie pos tovà, ni lemozyna, i Missah, shto çinite na gnegovo poshtegne: ni brighe imati svarhu vas, ni svarhu Marve vasshe. Ocheteli dakle xiviti pod obragnenjem gnegovim, i zashtichegnem, spomignajtese daje Boog svagdi, i da sva dillovagnja vasha çinite prid obrazom gnegovim: ovaboche uspomena biti ùxda, kojachevas uztezati oda svakoga dilla zla, i neposhtena.

Go-

GOVOREGNE LVII.

NA SVITLO MARINO.

Postquam consumati sunt dies purgationis Mariæ, secundum legem Moysi tulerunt Iesum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino. Lucè 2.

Kadase svarshishe dnevi oçishchegnja Maryna, po zakonu Mojsievu odnesoshe Isusa ù Jeruzolim, da prikaxu gnega Gospodinu. *Dan. Ivang.*

U'starom zakonu Ottiashe Boog, da svako ditteshce mushko parvorogeno gnemuse prikaxe ù Czarkvi; ottiashe takoger da sve Roditeglice, kadabi rodile ditteshce, stojè po çetardeset dàna uklognene ù nutra ù kuchi svojoj, za oççistisse, i zatim, da dogju ù Czarkvu, prikazatise Misniku, i prymiti od gnega blagosov.

Ottige dakle B. D. Maria na danasgni dan ù Jerùzolim, i prikazase ù Czarkvi, za prymiti blagosov, Misniçki, i oçishtegne; i ovo za poniznost svoju, ne da imadiashe potribu od oçishtegnja ona, koja ù çistochi nadhogjashe svekolike Angele nebeske. Odnese uzase i svoga prisvetoga sinçichja ISUSA, i ù Czarkvi prikazaga Oczu nebeskomu: Ma zatim za iskupitiga, i za oçishtegne svoje, *obtulerunt pro eo par turturum aut duos pullos columbarum*, prikazashe, S. Iozip í Maria za svoga sinçichia dvi garlice, ili dva ptichja golubiah.

U' isto vryme kada Maria D. i S. Iozip uvogja-

gjahu, iliti unoshàu dittichja Isusa ù Czarkvù, prispje, i doge Simun Prissveti Staracz, i priblaxenni, i uzamshiga, to jest, dittichja reçe. *Sada pushchjash slugu tvoga Gospodine, po ryçi tvojoj ù myru, zashto vidilesu oçi moje spasegne tvoje.*

Imamvam istomaçiti ù krako ottajstvo od ovizi ryçij. S. Staracz Simun, koi kakò svidoçij isto S. Ivang. biashe pravedan, i pun milosti Duha imadde objavglegne, da neimadiashe viditi smarti, iliti umriti, dokle nevidij messie, iliti Odkupiteglja svyta. Tada dakle duhom S. napugnen; i pozna, i prorokova, daje ono Messia, koga ù naruçjù darxashe, zato one gljubeznive ryçi izusti: ottiuchi rechi: Gospodine jur starost moja svarshilase, jurse nadam pokoju viçgnemu, nisime ottio pustiti s' ovog svyta, dok nevide oçi moje Spasiteglja moga, evoga sada, i vidim, i ù naruçju darxim: sada pusti. slugu tvoga ù myru: Takoje, brattice moja, nestrashese pravedni od smarti, nego xele ottichi iz ove doline od suuzah: Tkogodi pravedno xiviti bude s' priblaxennim starcem Simunom, s' istimche nevogle ovoga svyta promyniti na smarti ù viçgne uxyvagne.

Na poshtegne danashgne prislavne svetkovine, naredilaje S. Czarkva, dase blagosivgljaju svyche po svij Czarkva, i to zdarxij velika ottajstva: Parvo za zlamenovati, daje ù Czarkvu danas doshao oni, koi *illuminat omnem hominem*, prosvitgljuje svakoga çovika, i tkogodi gnegovom svitlostju nie prosvitglem, i necheje prymiti, ù tminaje. Drugo na poshtegne prisjajne, i viçgne çistoche B. D. Marie, koja buduchi *Illuminatrix generis humani*, Prosvitgliteglicza plemena gljuskoga, veli S. Bonav. ottje ispuniti zakon stari

od

od oçishtegnja za poslu, i ponixenstvo. Ova i druga ottajstva zlamenuju svyche, koje danas uxgane nosimo: odkud imajuse nositi, i darxati ù kuchja vashi s' najvechim poshtegnem, i devocionom, zashto tkoí tako darxij, veliku kripost imajù suprot svakoj sablazni, i vragovom, zatose obiçaju uxixati kod umirajuchie. Pazite dakle nesluxitise gnima ni na kakvu sluxbu isprazmu, ni tilesnu. A josh magne za maskaru. Oh kolikoche oppaliti gljuto tij S. plamen one na ças od smarti, koi na istom danas. processionu palè perçine jedan drugom, il inaçiese neposhteno, ili na ispraznah gnima sluxe!

GOVOREGNE LVIII.

NA S. BLAXA BISKUPA.

Quid prodest homini si mundum universum lucretur, Animæ verò suæ detrimentum patiatur?
Matt. 16.

Kojaje korist çoviku akobi vas svyt dobio, à Dushi svojoj skoddu iliti shtettu uçinio?
S. Mat. na pog. 16.

UZrokuje svakomu poxalegne, kadase vidè gnive lypo posiane, i vinogradi plemeniti, da nittisu one oplivene, ni ovi okopani, nego trave, i paprat po gnima zaradi nepomgle od Gospodarah. I pàk ovoje samo sjen od nike nasriche drughe, koju motrim ù sadashnem karstjanstvu, i narashtaju. Viditje mloghe dushe zapushtane, i porasle targnem brez straha Boxie-

ga,

ga, zashtose neplyvu, nit okopajuh texagnem od molitve, i drughij devocionah, i dobrij djèlah, rekaobi çovik parvgle dasu smrekovishta, i tarnishta, negoli dasu gniove, i vinogradi. Boxij, karvju Isukarstovom zaliveni.

Pogljubgleni sinci, virovat imadem, da vij nyste takij, nego da imate brigu spasegnja vashega, çinechi ono procygnegne svarhu dushe vashe, kojese pristoi stvari toliko plemenitoj, inaçie nebi mankao, kakonoti vash Pastir duhovni, navistitivam pravednu prytgnju Spasiteglja nashega iz danashgnega Ivang. *Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur?* kojaje korist, veli, çoviku ako svyt vas zadobie, à dushi svojoj skoddu uçinij? nishto, nishto, Bratjo, nie korisno çoviku, od kud dolazij shretta dushi gnegovoj.

Slavni Biskup, i muçenik S. Blax bojechise, da dushi shtettè ne uçinij, akobi ù gràdu stajao od Sebastè ù Armenij, ottige ù jednu planinu imenom Argeo, sakritise ù shpiglju, i ondi za mlogo vrimena xivje pokoru çinechi, i tylo svoje pedipsajuchi. Vidje ovij velikij svetacz; i poznade, da lasnoche gragjanske, mekshine domàchè ù kuchi oçççinoj, i çesti sastanci druxtva, i razgovori razasipahu pamet gnegovu, i mysli od dobri djelah, i çinè izgubiti xeglju spasegnja dushevnoga, zato odluçi ottichi za mlogo godynah xyviti ù jednoj shpigli, i ovu dostojnu odluku izvarshi.

Ottje nishta nemagne Boog ovo pobignutje ù planinu Blaxevo uçiniti slavno svetim muçenishtvom; zashto Vojnici Agricolaovi, koi biashe zapovidnik ù Armenij Diokletiana cesara, igjuchi

chi ù lòv, nagjoshega, uffatishe, i svezashe (zashto progognashe ovi cesar karstjane prikonaçina) mà sinxiri gnegovi prosjashe mloghim çudesi; Boogbo ottje za slavu ovaga velikoga svecza, da mlogah uçinij çudesa, megju koim iskazujese ossobito ono, da buduchi ribia kòst ù garlu zapàrla jednomu mladichju, koga likari biahu odpysali; niti uffagnja nikakova imadiahu ozdravittiga, alga svoim blagosovom S. Blax ozdravi.

Istimaje da zato mloghij, paçe svi uttiçuse K' S. Blaxu za izbavittise, il za neupasti ù bolest od grònice, il druguh tilesnu, i tò nekudim: ali xalim da malli uttiçuse za imati S. ustarpglegne, poniznost, pokoru, i ostale kripostij duhovne. Toje tò zlamegne, dase vechja briga imah od tiela, negoli od dushe: kojaje korist, sinci moi, tilesno zdravje imat, ako tko neima dushe zdrave od griha, i kripostima duhovnim nakichene? Priporuçitese S. Blaxu najparvo za ozdravglegne duhovno, pàk tilesno: takochete biti uslishani za jedno, i za drugo.

GOVOREGNE LIX.

NA ÇSITU SRIDU.

Thesaurizate vobis thesauros in cælo Matt. 6.

Skupgljajte vama blàgo na nebu.
Danas. Ivan.

NIiese ghledala danguba proshasti dànah pokladgni, ni izgubglegne vrimena doklestè tekli, i skupgljali blago na zemgli, tojest, ugagjali tylu, kojechè do mallo vrimena czarvi rastoçiti, provodechi dneve, i nochi ù ispraznostma, i razdrishegni neka vi znadete kakovij. Al danas nebuduchi svetacz zabragneni od posla, mloghimse çinij danguba, i shetà dooch na misu, i postajati ovdi na sluxbi Boxioj, za poçeti srichno, i dobro ove SS. postove: zato nechjuvas ni darxat, (etovasje, i tako mallo) negovam samo napominam, da danas nastaju *dies salutis* dnevi od spasegnja, ù kojese imà techi, i skupgljati blago na nebu, koje pomankat nemore nikada, kakonas ponukuje Spasitegl ù danasgnem Ivang. Gdino nitiga mogù czarvi, ni hargja pokvariti, nittichevam pomankat nikada shto ondi saspete.

Mà kakvoje ovo blago, kojese na nebesi saspa, i skuppglja? za razumit, imajte znati, dase ù pysmu blago imenuje od çetiri varste. Parvosu imanstva, i teçegnja svitovgnja, za koimse svitovgni najvechma polàxu svi: odkud veli Duh S. *Blaxenni, koi za zlatom nepogè, nitise pouzda ù teçegne, i blàgo* (*a* od ovoga blaga veli Spasitegl

gl ù danas. Ivang. *nemojte techi, i skupgljati vama blaga na zemgli*: zashto rytkose more ftechi s' pravdom: I koiga steku zabivgljajuchise uzdarxatiga, i uzmloxati, zaboravgljajuse çesto od Boga, i dushe: uzdajuchise ù gnega, prignutisu na holost, i tashtu slavu; na bludnost, i uxivagnja vrimenita; potarçnisu na osvetu, i svake izpraznosti svitovgne. Za ovimse blagom karstjani neimaju neuredno zdavati, pysanobo jest: *nishta neche pomoch blago nepravde* (Prov. 10. 2.) Paçe Apos. S. Iakov veli, *skupgljate vama sarçbu za poslidak*. Ovo dakle blago imase tlaçit, i pogargivati.

Drugo Blago jest muka, i karv nashega spasiteglja, koim blagom jesmo odkupgleni od suxanstva kraglja paklenoga: *Nyste*, veli S. Petar Apos. *Niste odkupgleni pomankajuchim zlatom, i srebrom, nego neprocygnenom karvju Jagancza neoczkvargnenoga*. Ovo blago imamo shtovati, i na gnemu brezprystanka, navlastito uz ove SS. dneve Bogu zaffuglivati, promysgljajuchi prigorku muku Isusovu. Treche blago jest kraglestvo nebesko: buduchi dase shtie ù Ivang. kod Mattia. *Prikladno jest kraglestvo nebesko blagu sakrivenomu ù gnivi*: ovo imamo xeliti, i nastojat, dostignutiga.

Cetvarto blago jesu kriposti duhovne, kriposti karstjanske, lemozine, i ostala dilla dobra, i dilla od milosardja. Ovoje N. ovo blago od koga razumie danasgne Ivang. govorechi: *tecite, i sasipajte blago na nebu*. S' ovimse zakupgljuje kraglestvo nebesko, slava nesvarshena, i xivot viçgnij. Ma mloghi toliko mallo nastoje stechi ovo blago, koliko vishe xelè vrimenitò; i vrimenità raskosgja, naslagegnja, i ispraznosti.

ſti . O kolikoje karſtjanah ù ovu S. korizmu unishlo naparchenie griſima ! dakle, Braticzo moja , buduchi ovo *vrime prihjatno* , *i dnevi od ſpaſegnja* , koeje S. Czarkva naredila prid Uskars , neka ſvi karſtjani mogun ſtechi blago , za odkupitiſe od griha , i uskarſnuti K'Uskarſu duhovno , primivshi oproshtegne od griha po cilovitoj , i dobroj iſpoviedi .

Ovoche ſvi , i ſami oni doſtignuti , koiſe pripravе uzove dneve kako vaglja K' iſpoviedi : tojeſt , promyshgljajuchi dàn , i noch ſvoja pomankagnja , koja ſabravshi ú pamet , pokajùſe ſarçano ſvarhu uvrigegnja Boxiega , s' temeglitom odlukom nikad ù napridak povoglno neſagrishiti , nitti grihu ſmartnomu oſſobito privogliti . A kad ovo uçinish , karſtjanine , ne prie , nittie koriſti , onda iſpovidiſe poſtidno cilovito , pak naregenù pokoru iſpuni . Tadati obechjajem , daſi ſtekao blago na nebu , kojeti poghinut nemore .

Go-

GOVOREGNE LX.

NA S. JOZIPA, ZARUC. B. D. M.

Cum esset desponsata Mater Jesu Maria Joseph. Matt. 1.

Buduchi zaruçena Mati Isusova Maria Jozipu. *Dan. Ivang.*

PRislavni, i glasoviti S. Jozip od koga danas S. Czarkva shtuje svetkovinu, i slavi, bioje plemenit çovik, iliti od karvi kraglevske, premda zaradi priprostitoga ponixenstva, i siromashtva xivgljashe s' trudom vlastitie ruku svoij, i biashe majstor darveni. Bioje çovik toliko dobar, i svet, koliko Boog ottiuchi nachi jednoga, da bude zaruçnik one, koju biashe obrao za Mater sina svoga, i dajoj sluxy za çuvaocza, iza pomoch, drugoga neodabrah, nego Jozipa. Ovoje zlamegne istinito, da on biashe najsvechij, i najdostojnii megju svima gljudma.

Morese dakle s' razlogom svakim rechi, daje S. Jozip bio Princip, iliti Poglavar, i starishina vechi negose ikada na svytu nashao, buduchi daje imao sebi podloxna onoga, komusu podloxna nebesa, i zemglja, tojest, upuchenoga Sina Boxiega, tolikonam svidoçi danashgne Ivang. govorechi od Isusa, *& erat subditus illis*, da biashe podloxan Jozipu, i Marii. I buduchi takoger imao zaruçniczu Gospoju onu, kojaje kraglicza nebba, i zemgle. *Buduchi zaruçena Mati Isusova Maria Jozipu.*

On imade vishe putah objavglegnja Angeoska: onse

onse nage ondi ù shtalici Betlemskoj, kadase porodi Spasitegl svyta : on by parvi megju svima gljudma, koi vidje Boga ù putti çoviçanskoj, i parvi koimuse pokloni, dotìzczagase, zagargljaga, i gnemu sluxi ù dittinstvu, nagese na gnegovu obrizovagnju, i kada dogioshe kragli od istoka poklonitimuse: on s' Mariom zaruçniezom svojom prikazaga ù Czarkvi Oczu nebeskomu za odkupglegne svega svyta. Onga nossi ù Egipat, bixechi od Iruda, daga nepogubij. On dogoddi xivje, dragovoglno, i virno sluxi Isusu, i Marii Majci gnegovoj. Najposli dostojan bij, i imade milost, ù najposlidgnoj bolesti svojoj odgni biti sluxen, i nagioshemuse na srichnoj smarti gnegovoj i Isus, i Maria, i na gniovij rukkuh priçestitu dushu svoju na danashgni dan Bogu povrati, i izdannu.

Draga bratjo budimo devoti, i gljubodilni S. Jozipu, jedabi i mij na ças smarti nashe dostojni bili imati gnega s' Isusom, i Mariom ondi kod nas: Buduchi daje on osobiti pomochnyk umirajuchie, i obiçaje svoim devotim biti na pomoch ù oni strahovity ças od rastanka dushe s' tylom. Jedan Targovacz odluçi ossobito shtovati svetkovinu S. Iozipa svake godine, i tò çignashe koliko veche mogadiashe: onibise dan vazda pravo ispovidio, i devoto priçestio. I josh vishe zazvaobi na ruçak ù oni dan 3. siromaha, na poshtegne ovoga troga, Isusa, Marie, i Iozipa. Kada dòge na ças smarti svoje, nagioshese kod gnega svetroe, i odnesoshe ù raj dushu gnegovu.

Ussilujmose toliko i mij, nebili ove milosti dostignuli, tojest, frichnu smart imali: molimo Isusa, priporuçujmose marij, à uzmimo Iozipa za pomochnika nashega, i zashtititeglja. Teme-

meghito svidoçij S. Teresia, da nikada nie prosila od S. Iozipa, shto nie prymila. Mij dakle ù svi potriba nashij k' gnemuse utticimo: uzmimoga za upraviteglja djelah, i çignegnjah nashij, i za upraviteglja svìsti, i dushe nashe. Takochemo çiniti vazda voglju Boxiu pod upravom gnegovom, i zaçet ù pameti nashoj temeglito uffagne uxyvati po smarti lyce Boxie ù kraglestvu nebeskomu.

GOVOREGNE LXI.

NA BLAGOVIST. t. j. NAVIESHTENJE B. D. M.

Ave gratia plena. Dominus tecum. Lucæ 1.

Zdrava (Mario) milosti punna, Gospodin stobom. *Dan. Ivang.*

GOspodin Boog stvori çovika, da obsluxuje naredbe svete gnegove; i po ovom obsluxegnju da zadobie dostojanstvo ottichi uxyvati viçgnju slavu gnegovu na nebesij. Ali buduchi çovik sagrishio, uçinise dostojan viçgnega ossugegnja ù muke poklene. Boog maknuvshise na milosardje, otje poslati jedinoga sina svoga, odkud obrah Blaxennuh D. Mariu, da bude gnegova mati, i da od gne, i ù gne utrobi uzme tylo, iliti pùt çoviçansku. Nishtanemagne nektje ovo uçiniti brez gnè privoglegnja. Shta radi k' gnoj posla s' neba poklisara Arkangela S. Gabriela, koi doshavshi ù gne kuchju ú Nazareth, nageju samu ú visoku promyshgljaguju svarhu obechjanoga messie, i gnegova doshaitja:

i pozdraviuh s' ovim ryçma plemenitim, i puniem velikij ottajstvij, koimju i mij svaki dan pozdravgljamo, tojest, *Zdrava (Mario) milosti punna Gospodin stobom*.

Posli razliki upitagnja, i odgovàragnja razumivshi prislavna Divicza voglju Boxiu, daje ona obràna za Mater, koja ima poroditi Messiu, iliti Odkupiteglja, i da tò sve ima biti po kriposti Duha S. brez ottrugnegnja czvita svoga diviçanskoga, dadde svoje privoglegnje, govorechi: *Ecce Ancilla Domini fiat michi secundum verbum tuum*: Evo sluxbenicza Gospognja budi meni po ryçi tvojoj. I udigl bij napugnena duhom svetim, i imade ù utrobi svojoj viçgnju ryç Boxiu, iliti Sina, drughi kyp prisvetoga Trojstva, zashto *verbum caro factum est*: Ryç Boxia, t.j. Sin uçynise çovikom. Ovoje ono shtose zdarxij ù danashgnem Ivangeglju.

Promislite, Bogogljubni karstjani, xalosni stanak, ú kakavnas metnu grih, buduchi da za izbavitise, potriba bij da isti Sin Boxi doge s' neba na zemglju, i uçinise çovikom. Ovoje velika stvar, i dostojna procignivatise, da nikakvo stvoregne nemógadiashe zadovoglstva Bogu uçiniti za grih gljuski. Samo ovo procignivagne, i ova mysao imalabi biti zadosta darxatinas, da reçem na ùzdi priko svega xivota nashega, da nesamo nesagrishujemo smartno, nego dase nigda neprikuçimo povoglno k' prigodbi od griha. Grih samo jednoga çovika, Ocza nashega Adama immade tolikuh texxinu, dága drugo oprat nie moglo, izvan neprocígnena karv Upuchenoga sina Boxiega.

Nadanashgni dan dakle onse uputio jest, tojest, uzeo put, iliti tylo nashe ú utrobi B. D.

M. od priçiste karvi gnezine, i uçinio çovikom, i pokazaoje veliçinu gljubavi svoje pram uzvishenom svojom Majkom, i svim plemenom gljuskim. Evo kako razloxi S. Zenon Abàt, prigljubèchi Gospodin ù tavnici od gljubavi Maryine, i çoviçanstva nashega. Angeli nebeski, koisu toliko lypo, i ghizdavo stvoregne Boxie, nisu mogli imat poshtegnja, da budu pogljubgleni od gnega toliko, kolikoje pogljubglena Gospoja nasha D. Maria. Znadeteli kojubi mij imali prositi milost od Boga, navlastito kada igemo na s. priçeshtegne; molimoga, da nas uçinij gljubeznive pram Mariom, kojachenas çinit, da zadobiemo tyshtagne ù dobrij dillij, i daleke od griha smartnij.

Dostojanstvo Marie divice, kojese zdarxi ù ovom shtoje ona obràna za majku sina Boxiega, kolikoje veliko, i visoko, tò nasha pamet dokuçiti nemore; ma ovo dobroçinstvo razshirujese i ù korist nashu, ako mij s' nashim gljubodiljem uçinymose dostojni biti sinovi ove majke priuxvishene. Ovoje srichja nasha, koju imamo svarhu isti Angelah poniki naçin, buduchi da Angeli nemoguh dosegnut, da buduh sinovi Marini: onaje gniova kraglicza istinaje, ali ne mati buduçhi oni razlike nàravi, à nashaje majka od milosardja. Pripogljubgleni, prosimo danas ovu milost, da budemo sinovi ove priuzvishene majke, zashto akoju isprosijmo bichemo ù vyk çestiti na ovomu svytu, i blaxeni na onomu ú slavi nebeskoj, kojuchemo po gne isproshegnju s'gnjom zajedno uxyvaoi ù vyke vykom. Amen.

Go-

Govoregne LXII.

NA VELIKI PETAK.

Kadase oche kryx gljubiti.

Ecce lignum crucis in quo salus Mundi pependit: Venite Adoremus.

Evo darvo krixa nakomu Spasegne svyta visje: odite damuse poklonimo.

PO obiçaju, koi darxi S. Mati Czarkva, premda mì ovdi, gdi niti Czarkava imamo po selij, ni Czarkvenie slugà zadosta, nemoremo podpunni obsluxegnja Czarkvenie uçiniti; sasvim tizim dostojnoje i pravevdno, dase poklonimo S. krixu na komu visje spasegne svyta, i pokaxemo harnost, poznagne, i zaffalnost nashu, ali osobito pokajagne od griha, klagnjajuchise, i gljubechi S. noghe gnegove u ovoj prylici od Propetja. *Ipse vulneratus est propter peccata nostra, attritus est propter scelera nostra.* On zaradnas, za odkupitinas od suxanstva, ù kojesmo bili upali pò grihu istoçnom uçinisè çovikom, zashto inaçie nie mogao xalosti, i muke tarpiti, i karvi za nas proliti. Mà promislite, Bratjo moja, dase i prokleti xudie gnemu klagnjashe, i Judaga izdajnik pogljubi ù vartlu: Onì za pogardu, kadanoga targnem okrunishe, kleczàu prid gnega, govorechi: *zdrav kraglju xudinski*; Ovi za izdatiga xudiom, toim dade zlamegne, *kogano*, veli, *ja pogljubim onje Isus, darxitega i vodite pomglivo.*

Mà

Mà Boogbi dao, da pod koxom avçiom od karſtjana neima i ſad na svytu Vukova razdirajuchi, gorie od reçeni xudià i Jude, koi megju oſtalim igju, klagnjajuſe, gljube krix i noghe Iſuſove, al poklonom xudinskim, i Judinim pogljubglegnem: zashto zdvora, i uſtma ſamo ovo Bogogljubſtvo pokazujuh, à ſarceje gniovo puno oloſti, lakomoſti, ſarçbe, nenavidoſti, nepravde svake, i opaçyna. Recimo daſe svaki karſtjanin iſpovidio, al jeli ſvaki tako skrushegne uçinio, i odluku, kako ù napridak neche niposhto, niposhto slyditi onij zlie obiçajah, ilche mloghij iſti xivot, iſte zakletve, proklетve, bludnoſti, i pianoſti, krage, ſille, nepravde, potlaçegnja zakona Boxiega sliditi kakono i doſad? Nekaderſe promisle mloghi od toliko godinah priſtupajuchi klagnjatiſe, i gljubiti krix, jeſuli ikkada xivot promynili, jeſuli bari svetkovine ove prohsle, da niſu mloghi ſami ſebi opet propeli ovog Iſukarſta, xuçjuga napoili od svoi proxdarloſtij? Targnem od svoje holoſti okrunili? biççi od bludnie, i poganie mysli, poxeglegnij, i djèla fruſtali? Klinci, i ſuliczom od pſoſti, marmgljagnja, i ozloglashegnia rannili Bòk gnegov? &c.

Ah pogjlubglenà BB. ovoſu onij, nakojeſe tuxij ovij Iſus propetij, govorechi po Proroku: *Super dolorem vulnerum meornm addiderunt*: Svarhu muke raana moij nadoſtaviliſu: tako nadoſtavglja xaloſt i pogardu ſinu Boxiem, ne damu poshtegne çinij, koigodi neskrushen pravo, nego s'odlukom povratitiſe na xivot ſtàri, i zle obiçaje, priſtupij, gnegovoje klagnianje, podrugagne, kao i xudinsko: gnegovoje celivagnje, izdaistvo kao i Judino. Dakle, ſinci moi, *Ecce li-*

lignum &c. Odite damuſe poklonimo, Ali uçinite pravo pokajagne od griah, i temeglitu odluku nikad. &c. Takochete ugodit Spaſiteglju, prymit Blagoſov, i opproshtegne &c.

GOVOREGNE LXIII.

NA DRUGHI DAN USKARSA.

Mane nobiſcum Domine, quoniam adveſperaſſit. Lucæ 25.

Stoj snama Goſpodine, zashtoſe smarknuje. *Danash. Ivang.*

LIjpo jedno objavgljegne, koimſe ukaza Iſukarſt, posli svoga uskarsnutja, dvima od Uçenikah ſvoi iskazujeſe ù danashgnem Ivangeglju. Igjau ova dva ú jedan Varosh daleko od Jeruzolima okolo 3. ſata odda: i razgovàràuſe igiuchi putem od dogagjaja shtoſe dogodi Meshtru gniovu, od muke, i ſmarti gnegove. Tako dakle zadarxajuchiſe oni ù ovom ſvetom, i dobrom razgovaragnju, pridruxiſe k' gnima Goſpodin ú prylici jednoga putnika; i pozdravivshi upytaij: odashtaſe razgovarahu; i zastho biau oxaloshcheni, i ſmucheni? Onni nepoznajuchi daje Spaſitegl, nego ſcinechi daje nikakav putnik izdaleka, poçeshemu kazyvati vas dogagjaj od muke, i smarti Iſukarſtove: Megjuto dogioshe ù Emaush, toje varosh ù koi igjahu: *Ipſe autem finxit ſe longius ire:* Mà Spaſitegl ukazaſe putnik dagle, i kao da nemisliſe ondi uſtavit, ni prinochiti. Oni ſaſvim tizym zazvashega ſaſobom na konak, paçe uſsilovashe poniki na-

çin

çin molbom, govorechi: ftoi s' nam Gofpodinè veçeras, zashtofe evo mrak fattah, skorochefe smarknuti.

Prymi sveti putnik priateglsko gniovo zazvagne, ofta s' gnima na konaku, pàk kada fidoshe za tarpexu, uze kruh, i po obiçaju fvomu blagufovi, i dade gnima: *& congnoverunt eum in fractione panis:* i u oni ças od razlomglegnja kruha poznadoshega, al ù ifti ças on izçeznu iz prid oçiuh gniovi. Toje dogagiaj od danashgnega Ivangeglja. Sada mì imamo iz ovoga iskazagnja izvaditi 3. ftvari za korift dushe nashe.

Parvo: da akoochemo, i xelymo imati Ifukarfta ù druxtvu s'nama potribitoje razgovaratife od ftvarij dobrie, duhovnie, i svetie. Nashe farce neka budè sliçno uftma, niti drugo ù farczu à drugo ù uftij. Ako farce budè punno myslì, i xègljah dobrie, i nashi razgovori bitiche dobri: ali ako farce budè punno xegljah opakie nemogu biti ni ryçi dobre. Jedno ftablo, kojè pod korom imà zlo darvo, nemore çiniti dobrie plodòvah, nego zle igorke.

Druga ftvar, koju imate nauçiti od Spafiteglja iz danashgnega Ivangelia jeft, da nefamo vij upamtite, nego i vashe mlagè nauçyte, prie nego poçnete jifti na tarpezi, iliti oko finie, da blagofovite onà, kojafu za jiftifej, poznadete provigegnje Boxie, kojevam daje kruh, iliti rànu svagdagnju. Iftinaje dafmo svarhu ovoga, i drughe pute govorili, al vrachiamfe danas napomenutivam, i dozvati na ufpomenu, da ftavitife jifti, neuçinivshi nikakva zlamegnja od harnoftj, i fpoznagnja pram provigegnem Boxiem, jeft naslidovati xivine nerazloxite.

Treche: nauçite posli kakofte jili, zaffàliti

Bogu

Bogu na onomu shtovamje sveto provigeghje gnegovo dalo. Neima, sinci moi, veche, i pogardnie nespoznanosti, i neharnosti, negolie zaboravotise od dobroçinstva ù isto ono vryme, ú kojese dobroçinstvo uxyvah. Znam, i uzdamse, da niedan od vas, koime slishah, neche upasti ù toliko pogardnu neharnost, nego sidajuchi za siniju, i dixuchise svakichese spominati od dobroçinstva Boga Svemoguchega, od koga svakah dobrah prymamo. I tako çinechi nechete nigda zapusteni biti od provigegnja onoga Gospodina, koi shirokom rùkom razdigljuje stvari potribite pravim, i virním slugama svoim. Budite bratice, vij slughe virni, i harni, pakse nebrinite, zashto Bògje Gospodar mogùch, i milosardon.

Govoreone LXIV.

NA TRECHI DAN USKARSA.

Stetit Jesus in medio discipulorum suorum. Jo. 24.

Stadde Isus na srid Uçenikah svoi. *Dan. Ivang.*

JUçer kazivasmo jedno prikazagne Isukarstovo dvima Ucenikom, koimse igjùchim ù Emmaush ukaza na pùtu: danas S. Ivang. izkazuje drugo. Biahu dakle uçenici sakrilise, i zatvorili ù kuchi od najposlidgne veçere odastrah xudinskoga, daim koje sramote neuçine, buduchi oni naslidnici Isusovi, koga toliko Cifuti nenavidishe, izmuçishe, i pogardno na krixu umorishe. Tako stojechi oni pristrashegni, i smucheni darchjuchi, iznenada ukazase Gospodin me-

megju gnjma, premda vrata biahu zatvorena, i stavshi na srid gni, reçeim: *pax vobis*, myr vami.

I buduchi da siromasi Uçenicise pristrashishe, sumglechi, daje kakvagodi sablazan ukazalaimse, zashto vidishega neottvorivsgi nitko vràtah kucgnie: odkud oslobodii ocitujuchise, daje on isti, à ne sablazan ù prylici gnegovoj, govorechi: *nolite timere*, *ego sum*: nebojtese niti strashite, jasam ja isti Gospodin, i Meshtar vash, i zapotvarditi ovu istinu, akobi inaçie neviroVali, ukazajm ruke svoje, i noghe da vidè rane, i davishe nesumgle: *Viddite*, veli, *ruke moje*, *i noghe*, *dasam ja bash*, *oppipajte*, *i viddite*, *zashto duh*, iliti sablazan, *putti*, *i kosti neima*, *kako vidyte da ja imam*.

Josh vishe nezadovogljan s'ovim, zapotvarditi gni sasvim, razgovorit, i osloboditi, zapita od gni, *habetis hic aliquid*, *quod manducetur*? imateli, veli, shtogod ovdi shtobise jèlo? Tada Uçenici oslobogeni, i poznavshiga sasvim, stavishe prid gnega falàt ribe peçene, i sàt medda, shto imadiahu: Tò on jidde prid gnima, à sh o osta dade gnima, i buduchiim nika pysma istomaçio, izçeznu opet iz megju gni ostavivshi gni oslobogene, i obznagnene podpuno od svoga uskarsnutja.

Nauçimo za korist nashu duhovnu, karstjani pridraghi, dase Isukarst Spasitegl nash vazda naodij megju onim, koisu skladni, il gdie jedinstvo megju bratjom, i druxinom, i kada stoje ù strahu Boxiemu, i govorè, i misle ò stvarma duhovnim, kako i juçer vidismo. Toje shtovas ponukujem danas, da ù kuchja vashim, i ù svakomu drugovagnju bude megju vama sklad,

glju-

gljubav, i jedinstvo: i stojechi ù takom skladdu, imatese razgovarati od kripostij karstjanskie od vire, gljubavi, i uffagnja, od SS. Sakramenatà, kazujuchi koi bogle umiete, neumijtnim, kakose ima za ispovid pripravgljati, skrushegne çiniti, i ostala dilla karstjanska, tako çine pravi, i devoti karstjani, i pravovirnij Boxi.

A' gdise razgovàrah odazla, i nepostegnja, gdise murmura, i uzloglashah iskargnij, gdie nesklad, i boczagne oshtrim ryçma megju çegljadma, i druxtvu, nenaodise Isuk. nego Drakun, Djavao pakleni megju takim: shtogodi ù takij razgovorma nedostojnim vrimena potratite, svevam bilixij za uzmloxagne muke, kojaje ù paklu viçgna, akose na ovom svytu neuçinij pokora. Neima pogardnie stvari, i nedostojnie, negoli çuti po vasdan iz usta nikie opakij karstjanah ryçi neçiste, neskladne, prokletve, psosti, i zaklerve sveudig!. Iz oni ustah, kojabi imala brez prijstanka Boga fàliti, i blagosivgljati provigegne Boxie: B. D. Mariu, i Ss. svoje zashtitegle. Iz oni ustah, ù kojase pryma prisveti sakramenat tyla Isusova. The prystoilise tò jednom karstjanu? Pazitese finci, kako od oggnja od nedostojnie reçenij razgovorah: prominitei ù dobre, i dostojne karstjanstva vashega, nekaje Djavao od vas daleko vazda: à Gospodin Isus megju vama, i sveti Angeli vashi çuvaoci.

Go-

GOVOREGNE LXV.

NA S. MARKA EVAGELISTU.

Appropinquavit in vos Regnum Dei.
Lucæ 10.

Pribixalase k' vama milost Boxia.
Danash. Ivang.

SVeti Marko Ivagelishta od koga svetkovinu danas slavymo, bioje plemenom xudia. I bì Uçenik S. Petra, Poglavara Apostolskoga: On bì obràn za jednoga od 4. Ivageliste: on pysa S. Ivangelje, ù komu tomaçij vas xivot, dillovagnja, i çudesa Isukarstova. Buduchi dakle poslan od S. Petra Mestra svoga ù Alexandriu od Egipta, iliti od Missyra, ottige, i obrati na viru Isusovu toliki narod, koliko S. Jerolim pyshe od gnega: *Parvi*, veli, *ù Alexandrij Isukarsta navijsti, Czarkvu utemegli tolikim naukom, s' uzdarxagnem, iliti postidnostju, i çistochom xivota, da sve naslidnike Isukarstove prijlikom svojom dobrom prizezàshe.*

Posli kako utemgli dobro Czarkvu ù Alexandrii pripovidagnem, çudesi, i dobrom prilikom svetog xivglegnja svoga, najposli Ivangegle sveto, koeje pysao, i nauk koi-je pripovidao potvardi, i zapeçati vlastitom karvju svojom, koju proli ù istom Gradu, i muku podnese zaradi gljubavi, i vire Jsukarstove. Odanle pàk posli mlogo godynah sveto tylo gnegovo prinesheno bij ù Mletke, gdi s' velikim devocionom, i gljubodiljem klagnjase, i poshtuje od

onizie priplemenitie gragjana, i Bogogljubnogà naroda, nesàmo kako glasovitij jedan iz megjiu Poglavàrah S. vire, nego kako jedan od ossobitie zashtititègljah plemenitoga gràda onoga.

Sveti Marko megju ostalim kripostima svetim, koimje sjao, i kittiose, izvarsnitim naçinom mirysje davao od uzdarxagnja, çistoche, i postidnosti. Mì imamo ussilovatise slyditiga, bixechi navlastito od sviuh onie prigodbi, kojenam zàsidu çine od toliko neprocygnenoga blaga, kolikoje postidnost, çistochia, i poshtegnè obraza. Imamo bixati odazlie druxtvah, i oççi nashe uklognati od onie gledàgnja, i obràzah, koinas moguh pritegnuti na mysli, i poxelegnja bludna i neçistah; i zashtosu oççi izdajnici dushe nashe, zato neimamoim pripushtati, da gledajuh ono, shto gledati nie dopushteno: Tadachemose lashte uçnati od myslij neçistie, od od koi imamo bixati, kako od najxeshchega ottrova, po gnimabose ottvoraju vrata sarcza na poxelognja, i pri oglegnja na naslagegnja tilesna, i tako na sagrishegnie smartno. Imate takoger, navlastito vij mladichi, koiste vishe podloxni ovim smardglivim grihom od putteni naslagegnja, çesto ispovidatise, i priçeshchivati, zashtosu o ij Sakramenti prisnaxna likaria, i oruxje za ottirati od vas napast od reçeni griha, i uzdarxativas ù postidnosti, i çistochi. Ako tako uçinite, izbavichetese od jedne zloche, koja neizbroene vuçe ù muke paklene, i zadobichete jednu kripost, kojaje Bogu najdraxah.

GOVOREGNE LXVI.

NA NASHASTJE S. KRIXA.

Exaltari oportet Filium hominis. Io 3.

Potribitoje dase uzvysi Sin çoviçanski. *Dan. Ivang.*

SLavij danas S. Czarkva Nashaftje S. Kryxa, koi svelikom radoftju, i veseglem bij nashaft, buduchi parvafti, i ossobiti alat, i oruxie od nashega odkuplegnja, zato Gosp. Nikodemu reçe, *potribitoje dase uzvysi Sin çoviçanski*, inaçie dase nebi çovik odkupio, da nebude Sin çoviçanski bio uzvishen na krixu, to j. propet, i uzdignut. Nashaftje prisvetoga krixa ovakose dogodi.

Biashe boj Konftantin veliki Cesar, koi parvi od Cesarah bij karstjanin, s' privelikim neprijategljom svoim Maxenciom nevirnikom: Ma buduchi ù ovoga vojska mlogo vechja, i jaççà, Konftantin uzdigavshi oçci k' nebu, vidje ù arii veliku svitloft, i ù srid gne jedan krix vellesjajan s' ovim ryçma okolo: *In hoc signo vinces*: ù ovom zlamegnju pridobichesh. Odkud buduchi uçinio jedan barjak plemenit, i upegngao na gnemu zlamegne priss. krixa, pridobij udigl neprijateglja.

S. Jelina zatim, Mati Konftantinova, xeglna nach, i viditi krix, na komuje umro Spasitegl svega svyta, ottige zato ù Iaryzolim: I ondi i darove obechjajuchi, i pokaragnem prietechi, uçini dajoj çifuti kaxuh misto, gdisuga byli ukopali

pali i fakrili, dase izgubij uspomena od ovoga pris. zlamegnja: çini iskopati zemglju, gdi biashe krix ukopan, i nage tri kryxa, Isukarstov, tò i dviu Razbojnikah. I nepoznajuchise koi krix biashe Spasitegljov, ocçitovaga cudesò: Zashto prikuçena dva kryxa parva jednom mladichju martvu, i jednoj xeni tèshko bolestnoj, nit onoga uskrisishe, ni ove ozdravishe: Ali zatim prikucishe trechi, koi biashe pràvi krix Isukarstov, udigl martvi povratise na xivot, i xena ostà sasvim zdrava.

Uzamshi dakle Jelina pravi krix, staviga ù jednu plemenitu Czarkvu, koju biashe sagradila na poshtegne istoga. Odaule pak odnese dio ù Rìm finu Konstantinu: i ondi sagradise druga velika, i plemenita Czarkva, gdi stoi ù priveliku proshtegnju darvo krixa prisvat. Ireçeni Cesar uçini naredbu, i zapovid, da unapridak krix neima nikada sluxit za smart, i za vishala nikomu, nego za nakichegne kragleusko, i Cesarsko; i tako *Crux de pœnis Latronum transivit ad frontes Imperatorum*, Slavni krix, od vishàlah ràzbojnikah, pryge na glave Kragljah, i Cessàrah; vidibose, i shtuje na gnjovim krunama.

Pogljubglena bratjo, zlamegne jednoga karstjanina, jest zlamegne svetoga krixa, koje çinimo na sebi govorechi ù ime Ocza, i Sina, i Duha S. To çinymo za oçitovatise dasmo pràvi karstjani, to jest, pravi vojnici, i uçenici Gosp. Isusa Isukarsta Odkupitegljа. Joshter çinise ovo zlamegne, zashtoe niki bigleg, po komuse razlucujuh vojnici Isukarstovi od sviu nepriatègljah S. Czarkve.

Govorymo *ù ime*, à ne ù immenna, za po-

ka-

kazati, daje Boog ù koga virujemo jedan sam. Govorymol, *Occa*, *i Sina*, *i Duba S.* za ispovividiti prisv. Troistvo od kypòvah. Zlamenujemose na pryliku kryxa mechjuchi rugu na çelo, na parse, i na obba ramena, za zlamenovati upuchegne, muku i smart Isuk. na krixu: znam da ovo vij znadete sve, zashtose çesto kazuje ú nauku karstjonskomu.

Xelim dakle, sinci, dase nezaboravgljate od prikripkì plodovah, k.je çini ú nama zlamegne prisv. kryxa, zlamenujuchise gnim gljubodilno ù viri, i uffagnju. To jest, dajenam snagu odolivati napastma, i darxat daleko od nas djavla, koise strashij, i bixij od zlam. S. kryxa. Ponukujem da niti leghnete, ni ustanete; ni poçnete jisti, ni svarshite, ni pogete izdoma, nise vratice, nezlamenovavshise S. kryxem, takochete biti slobodni odasvake poghibili tilesne, i duhovne: çinite virno s' devocionom, i bogogljubstvom, uffajuchi ù milosardje Boxie, i ù dostojanstva Isusova, kojaje na krixu nam zadobio, i tako Boog neche magnkat svako dillo vashe çinit napriççano, i çuvativas.

GOVOREGNE LXVII.

NA SPASOV DAN.

Dominus quidem Jesus postquam locus est eis, assumptus est in Cælum. Marci 16.

Gospodin doisto Isus posli kako govorio jest gnima, uzet bì ú nebo. *Danash. Ivang.*

POsli kako Spasitegl plemena gljuskoga uskarsnu; i posli kako za çetardeset dànah ukazyvase Uçenikom svoim, sad po nase nikim, sad svima ù opchinu zajedno, za iskushati, i cilovito pokazati gnima, daje ist nnito uskarsnuo. Posli kakoi biashe vishe pútah obznanio, dase imà do mallo vratiti k' vicgnemu Oczu svomu; buduchi jur izvarshio podpunno priteshki, i priveliki posao nasheg Odkupglegnja, zaradi koga na zemglju biashe snishao. Posli kakoim biashe obechjao doshastje drugog Utishitegl ja, Duha S. priporuçio pripovidagne S. Ivangeglja po svem okolishu zemaglskomu, davshiim oblast çudesa çiniti i zlamegnja ù ime svoje: I posli kako utvardi S. Czarkvu, i uçyni ù gnoj Vikarom svoim Aposhtola S. Petra, komu dade svu svoju oblast na zemgli, skuppi svekolike: odvedeij na bardo maslinsko, na ono bash na komuje uffachen, kadanoga nevirni Juda izdade, i odveden na muke: Ondi dakle tishechi gni, *benedixit eis*, blagosovil. Najposli *videntibus illis elevatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum*: prid gnima, i na gniove oççi, gdise naogjashe i Blaxena D. M. pripogljubglena Majka

ka gnegova, obaſtart bij svitlim, i prisjajnim jednim oblakom; i tako slavan, i slavo dobytan uzdignuſe k' nebeſom. Takoje zabilixeno ù kgniga ſtvarij Apoſtolski. Iſtoſe shtie i ù danasgnemu Ivángelju: *poſtquam loqutus eſt eis, aſſumptus eſt in cœlum*: posli kakbim reçe sva onà, kojaje govoriti guima imao, primglen bì ù nebo.

Reko Slavan, i Slavodobitan Spaſitegl uzage, posli kako toſike muke tarpi, i pogarde. Slavan doiſto, zashto vaskoliki dvor nebeski, iliti mloxtvo od Angèlah, i Arkangèlah snige za odpratiti gnega s' neìzreçenom slavom, piſmama i veſeglem. Reko Slavodobitan, zashto odvede ſaſobom plemenitij dobitak dusha SS. Otàcza, izbavglenie iz Limba, kako prorokovà Okrugnegni Prorok, pivajuchi: *captivam duxit captivitatem*. zaplijgneni odvede plien. I tako Slavan, i Slavodobitan uzage k' pryſtoglju viçgnega Occa svoga, od koga prymglen bij s' neizreçenim poshtegnem, i poſtavglen, onako ù tylu nashem çoviçanskomu, na deſno iſtoga Occa nebeskoga: Toje ono, shto iſpovydamo ù Virovagnju, kada govorimo: *Uzige na nebo, ſidij obdeſno Boga Occa svemoguchega*. Ovoje Ottajstvo, kojeſe toliko sveççano slavi na danasgni dan po svem svytu ù S. Czarkvi katoliçanskoi.

Karſtjani pogljubgleni, ako mì ochemo biti druxina s' Iſukarſtom ù viçgnoj slavi nebeskoi, potribitoje, da budemo napre druxina gnegova, iliti daga naslidujemo ù tarpglegnju nevògljà vrimenitie na ovomu svytu: *Si compatimur, & conglorificabimur*, Ako podnoſsimo s' uſtarpglegnem tughe, progonſtva, i nevogle, veli Apoſ.

zajedno s'gnim na ovomu svytu, zajedno s'gnim i na onomu biticchemo proslavgleni. Ali mì ottilibismo sve ù vyk biti srichni, i napriççani na zemgli, neoffichjajuchise, da kadabi tako bilo moglobise dogoditi, dabismose, buduchi sve ù raskoshju, zaborabili neharno od Boga, i upputilise, saçuvao Boog, uprav k' osugegnju dushe nashe.

Istinaje, daje stvar gorka biti nesrichjan, prognàt i nevogljan: Nishtanemagne i ovojè istina, da kako likaria, premda gorka ù ustij, sasvimtizim uzrokuje zdravje tielu nashemu: Onako tùghe, suprotivshtine, i nevogle vrimenite, premdasu gorke nashem tylu za podnositise, sasvimtizim dobrovoglno primajuchi ghi i podnosechi, mechese svaki dan ù vechju slobodu, i uffagne dushe, nàshe viçgne Spasegne. Tkoje sve napriçan, ritkosè saranij: Tkoje nevogljan sve, ritkose osudij: isto ako dobrovolno nevogle podnosij zaradi gljubavi Boxie.

Go-

GOVOREGNE LXVIII.

NA DRUHI DAN DUHOVA.

Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret.
Joan. 3.

Tako Boog pogljubi svijt, da sina svoga jedinorogenoga dade.
Dan. Ivang.

U' danashgnem Ivangeglju çujemo dasej Spasitegl razgovàrah s' Nikodemom, koi biashe jedan od gljudij poglavitie megju Ciffuti: I razgovarase od gljubavi, koju Boog nosij svytu, koja toliko bij velika, koliko za odkupitiga posla, s' nebèsah jedinoga Sina svoga na zemglju: *Tako*, veli, *Boog pogljubi svyt, da sina svoga jedinoga dade.* To on uçyni, da tkogodiga vidì, i zagarlì svoj sveti nauk, saranise: buduchi da doshastje Isukarstovo na ovij svyt, nie bylo za drugo, nego za odkupglegne istoga svyta: *ut omnis, qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam*: da svaki, koi virovati bude ù gnega, ne poghinè, nego imat bude xivot viçgni. Dakle tkogodi viruje ú gnega virom xivom, dillujuchi tojest, po onom shto viruje, zashto vira brez dillovagnjah, martvaje, slobodanje svarhu svoga spasegnja. A opet suprotno, tko neviruje, niemu çekati drugoga suuda, neka znah damuje sùd uçignen, *qui non credit jam judicatus est*, tko neviruje jur osugen jest, veli Gospodin.

Za-

Zatim slidij gljubeznivi Spasitegl, i veli, da buduchi on doshao na svyt, kako prava svitlost, za prosvitlitiga, mloghi gljudi oppakij, i himbenij, ostavisshi svitlost, ottilisu prie, i vechma tmine slyditi, zashtosù dilla gniova zla, i oppàka. A' toje obiçaj onizij, koi zlo çine, marziti na svitlost, à milovati mràk, i tmine. Tò çine, zashto nebi ottili dase vidde, odkriuh gniove oppaçine, i pagardnah dilla. A' suprotno: Tko çini dobro, i kriposno, uxyva, i dragomuje, daje vigen, zashto znah damuje slava, i poshtegne: *qui facit veritatem venit ad lucem, ut manifestentur opera ejus*: Tko istinu çinij i pravdu, igè na svitlost, dase oççitujuh dilla gnegova.

Ussilujmose, pripogljubgleni, odgovàrati na toliku gljubav Boxiu, kojunamje uçinio, nosechi i mij pram gnim takoger gljubav sasvom snagom nashom, zashto gljubav nemòrese drughim platiti, ni odgovoriti na gnju, nego gljubavju pram sobom, tonas uçij veliki Patriarka Mletaçki S. Lovrinacz Justinian, tose izkushuje, i potvargjuje ù istim stvarma svitovgnim, i megju gljudma. Za odgovoriti dakle istinno na gljubav Boxiu, imamo çiniti taka dilla, kakvase moguh viditi od svakoga, ne za tashtu slavu, i poshtegne nashe, nego neka buduh za vechju dyku, i slavu Boxiu: Takoger neka dobra prylika nasha sluxij drughim za ostan, i na spasegne dushah iskargnie, neka svechjom vruchiostju nauçe Boga gljubiti, i sluxitimu.

I za iskushati, jeli nasha gljubav upravgle na pram Bogom ossobito, dostaje izviditi, i procyniti gljubilmoga, marzechi na svaku stvar zlu,

zlu, kojaje suprotna poshtegnju Boxiemu. Boogje poçetak, i studenacz od svake gljubavi dobre i dostojne, tadaje dakle gljubav nasha upravna, kadaje upravglena K' studenczu svomu, to jest, kada gljubimo Boga sasvom jakostju, à shtogodi drugo gljubimo, gljubimo zaradi Boga, à nemoguse gljubiti zaradi Boga stvari, koje Bogu nisu draghe, nego suprotne. Pazimo dakle dase sarce nashe nezabavij gljubiti nikakove stvari, shto nie Boog, ili Bogu drago, tako da more gljubav nasha vazda zvatise prav s Bogom, ili zaradi Boga. Ako tako uzupravgljamo gljubav nashu, vazdachemo biti gljubgleni od Boga, koi veli: *ego diligentes me diligo*, ja gljubèche mene, gljubim.

GOVOREGNE LXIX.

NA TRECHI DAN DUHOVA.

Qui non intrat per ostium in ovile ovium sed ascendit aliundè, fur est, & latro Joan. 10.

Tko ne uniodij ù ovçarniczu na vrata, nego uskaçè zdrugù stranu, hersuz jest, i lupex. *Dan. Ivang.*

ZA poznati, i razabrati dobroga Pastira oda zloga, ù Ivangeglju danashgnemu veli sin Boxi, da koi ù tòr, ili drugo misto od ovàczah ne uniodij na vrata, negose uvlaçij kroz obloke, ili lisse priskaçè zlamegne jest daje jedan Lupex, i neima drughe odluke, nego ukrasti: zatim nadostavglja biligh pravoga Pastira, *qui intrat per ostium Pastor est ovium*, tko uniodij, veli, na vra-

vrata onje Pastir, i ako nisu otvorena, kuczah,
ovomu vratar ottvorij, i ovçice udiglga poznajuh,
i glas gnegov slusbajuh, zashtoij po imenu zo-
ve: prid gnima ige, i onega slìdè, zashto poz-
najuh glàs gnegov, à tugina neslìdè.

Postavivshi Spasitegl ovij prigovor, iliti pry-
liku, nadostavglja, i veli: *Ego sum ostium o-
vium*: daje on vrata od Ovàczah, i tkogodi po
viri pravoj unige ù ovçarniczu svoju, ù S. Czar-
kvu, za obsluxivati ondi svoje zapoviedi, i slì-
diti svoj glas, i na ovom svytu nachiche prislat-
kuh pashu milosti gnegove, i na onomu viçgnah
dobrah slave nebeske: svidoçibo, i potvargjuje:
ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant,
daje on doshao na ovij svyt nesamo zadatinam
xivot, nego za datiga mlogo obilnie, negoliga
zasluxymo.

Pogljubgleni slishaoci, lupex, koi oche unichi
ù dushe nashe, jest djavao, on neuniodij na vra-
ta, nego pegnese zdrugù stranu po napastovagni,
i prigodba na obloke. Ako ochemo da ne uny-
gè, dàrximo zatvorene sve utline, i obloke na-
she: obloci ovij jesu nasha ochjuchegnja, ghle-
dagne, slishagne, i ostalah. Na ove utline i
obloke, akoi dobro ne çuamo, i ne darxymo
zatvorene uniodij nepriategl, i krade dushu na-
shu. I pàk tolikose naodij karstjanah, koi, ka-
da oche unichi lupex pakleni razvratemu sve
kapke, te svi obloci zjajuh: A kada oche uni-
chi milost Boxia, ondaj spushchjaju, i zatvorè.

Nut jeli ovo istina, doge prigodba ghledati
koje ispraznosti, slishati marmgljagnja, ili izka-
zi one neslane, i nemasne, prigrabiti tuge liti-
ne, il siena na gnivi, il mlyva ù Mlinu, il
vochja ù vartlu, i dàrvah ù shumi; s' kolikomse
pom-

pomgljom slishajuh recenah, ghledajuh, i prigrabgljajuh; tosu tò prigodbe, koimse ottvorajù obloci lupexu paklanomu, dase uvùce ù dushu vashu, *koi nedoodij za drugo, nego dajù zakogle, i pogubij*. Ma nisu tako pomglivi mloghi ottvoriti vratah, kadabi imala unichi milost Boxia; doge prigodba od slavnie ovij svetkovìnah, kadabise imali ispovyjdati, priceshchyvati, vryme troshiti ù molitva, i razgovorij duhovnij od nauka karstjanskoga, i poogegnju od bolesnykah, i cinechi drugah dilla od milosardja, za prymiti opprashtegne gryha svoij: I pak kolikoij provodij ove dneve ù ispraznostjma, pace nikij najvishe ù svetkovine i sagrishujuh: tadasu opìjagnja, svadgne, malo poshteni sastanci &c. toje, sinci, zatvorati vrata ù obraz dobromu Pastiru, i milosti gnegovoj, da ne unigè ù sarce, i dushu vashu.

Jase, Bratjo, veselim svarhu onizie, koisuse uz ovè prislavne svetkovine ispovidili, i pricèstili: akoli nisu nikij mloghij ucinili tako, barisu s' pravim skrushegnem, i pokajagnem od gryhah proshastij, temeglito odlucili, i ova koliko prie ispoviditi, i na drughese ne povràtiti: koisu dilla od milosardja cinili, i ò devocionie, i svakomu gljubodiljuzabavgljalise, zashtosu zatvorili sve obloke mochij, i ochjuchegrjàh svoij, da lupex paklenij nemore urychi u ovcarniczu sarcza, i dushè gniovè, i ukrastiim neprocignenoga dàra milosti Boxie. Ako tako uzcinyte, pokazachete djavlu, da vij znadete dobro pazit, i cuvati ochjuchegnja vasha, i da znadete razabrati meju Pastiri, koi-je dobrij, koìli lupex, tako nechese smiti k'vam pri' ucyvati. Biovam na pomòch danashgni Duh sveti, i dillovagnja vasha upravio vazda. Amen.

G o-

Govoregne LXX.

NA BRASHANCEVO. t. j. NA TIILO ISUSOVO.

Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus. Joan. 6.

Tylo moje istinito jest pichja, i kàrv moja doisto jest pytje. *Dan. Ivang.*

SVetkuje Czarkva Boxia na prislavni dan danashgni svetkovinu Tyla Isusova. Prigljubeznivi Gospodin Isukarst imajuchise dyliti od nas posli smarti svoje, ottje na toliko privarshegne stùpiti od gljubavi, i datinam vechè zlamegne, negoli i kada biashe pokazao: *Cum dilexisset suos, in finem dilexit eos.* Buduchi, pyshe pogljubglent Uçenik gnegov, buduchi gljubio svoje, do kraja dase vishe nemore na svarsi pogljubi gni. Odkud ù çetvartak ù veçer prid svoju smart, posli kako blagovashe jagancza Vazmenoga, po zakonu stàrom Mojsievu, i posli kako oprah noghe Uçenikom svoim: uze kruh ù ruke, i blagosovivshiga, promyni, i obràti ryçju svojom Svemoguchjom ù vlastito tylo svoje, rekavshi: *ovo jest tylo moje:* i Vìno ù ne procygnenu karv svoju, govorechi: *ovo jest çasha karvi moje.* Zato sasvom istinom ù danashgnem Ivang. Cristutom velij: *Pùt moja doisto jest ràna, i karv moja doisto jest pytje.*

Zatim priçesti Uçenike i tylom, i karvju svojom, i tako ucini Boxanstveni, i Prisveti Sakramenat od Ottara, davshi, i pripogljubglenim Apo-

Aposhtolom ſvoim oblaſt, i gniovim naſtupnikom, koi jeſu Pape, Biskupi, i Miſnici, da moguh iſto çiniti : *Hoc facite in meam commemorationem* : ovo, velij, çyaite i vij na moju uſpomenu. Odkud na Ottaru prid Miſnikom, ono shtoe prie riçij od poſvechegnja kruh ſamo, i vyno, odmà kako Miſnik ryçi izuſtij, s' odlukom od poſvechegnja, nie vishe kruh, i vino, nego iſto, i pràvo tylo, i karv Iſukarſtova, koimſe my priçeshchjujemo, i ràn imo dushu nashu, ò uskarſu pod zapovid Czarkvenu, à drughe pute od Bogogljubſtva, i devociona, toliko za odgovoriti gljubodilju pramgljubavju Boxiom, koliko zapokripglegne nashe duhovno, buduchi da zaradi neizreçene izvarſnitoſti zoveſe kruh Angeoski, pyſano jeſt : *Panem Angelorum manducavit homo:* kruh Angeoski jidde çovik.

Akome pàk pytate, zashto Czarkva Boxia neslavij ove ſvetkovine na oni dàn, kadaje uçignèno priviſoko ovo Ottajſtvo, i Priſveti Sakramenat od Ottara ? znajte da zato, zashtoje onda zabavglena plaçuchi muku, i ſmart ſvoga zaruçnika, i zatoje ovo proslavglegne priniela na ovi dan. Promislite dakle dushe gljubeche Iſuſa, s' kolikim poshtegnem, devocionom, i Bogogljubſtvom mij imamo slaviti dan ovi, i shtovati. Imalibiſe mij danas ù çiſtochi ſvyſti, i dushe nashe izjednaçiti s' Angeli nebeskim : I tako zdruxiti ovi Priſvetij Sakramenat, da ſva huda nasha ſvetignom sjaju, i poſtidnoſtju.

Davamje viditi, pogljubglenà Bratjo, s'kakvom slavom, nakichegnem, i ponoſtvom nikim duhovnim slaviſe ovi dan ù karſtjanſtvu : Nikada priko ſve godine nevidiſe tollika slava : ſve Czarkve, i slughe Czarkvene, najlipshimſe ruhom

hom viddè odivene : ſvi puti, kadaſe ù Proceshionu noſij ovi Prisv. Sakramenat, Czvitjem pokriveni, i obloci od Dvòrah kudſe proodi çohom, i ſvilom prikriveni. Topovi na gradovij puczaju : slughe Czarkvene piſme duhovne, i fàle pivaju : Vas púk, koiga pratij vidyſe pokoran, poſtidan, devot, i Bogogljuban : ſvak igè ruke ſtiskavshi, oççi K' zemgli oborivshi, i tako obnoſe po miſtij ſvoij ovi Priboxanſtvenij Sakramenat, proſechi ponìzno, da ſvoj ſveti blagoſov ſpushtah ſvarhu gni, i gniovi kuchjah, pogljah, i ſviuh imanſtvi gniovi. Ovo slavnóſe çinij poshtegne Spaſitegljiu nashemu, na miſto onie pogardah, koje prymi od çiffutah kadaga voodàshé od sùcza do sùcza po Ieruzolimu. Iſtinaje, poi gljub. bratjo, da mij ù ovi ſtrana nemoremo slaviti Goſpodina s' tolikim nakichegnem, i slavom zdvoragnom : mà on vishe ghleda nakichegne iznutargne, govorechi : *præbe fili mi, cor tuum mihi* : dajmi ſinko, veli, ſarce tvoje. Moremo na kititi dushu, i ſarce gljubavju, skrushegnem, i oſtalim kripoſtma ; i ochjuchegnja nasha poshtenim poſtigegnem, i takochemo prymiti S. blagoſov gnegov ſvarhu nas, i imanſtvi nashie.

Go-

GOVOREGNE LXXI.

NA S. ANTUNA OD PADUE.

Et vos similes hominibus expectantibus Dominum suum quando revertatur à nuptiis. Lucè 12.

Ivij priliçni budite gljudma, koi çekajuh Gospodina svoga kadase vratij s' pyra. *Danash. Ivang.*

IMam virovati, da niti ima mushka ni xenska ù ovomu pùku momu, tkonie devot, i gljubodilan S. Antunu danashgnemu, koyse opchenno zove sveti od çudesah: i ù tolikomuje shtovagnju kod svakoga, da kadase iznenada dogodij koja nesrichja, po karstjanstvu obicaju udìgl rechi: *Boxe, i S. Antune pomozime*. Pridraga bratice, ako çudesa, i zlamegnja, kojaje on poçinio ù xivotu svomu, i posli smarti javam nemogu kazivati, toje zato, zashtosu neizbroenah, i toliko dostojna, i velika, koliko svarhu svakoga na pose imalobise pojedno pripovidagne dyçno, i slavno uçiniti. Shta radi polak çudesah od gnega uçignenie ú xivotu stisnuchjuse na jedno samo, koje on uçyni ù Gràdu, koise zove Rimini ù Italij, kadano za pridobiti jednoga heretika, svarhu pravoga tyla Isusova ù S. Ostij, ostiu od sebe posvechenu ukaza jednoj mazghi, kojoj ù isto doba sluga heritikov davashe zoob, i darxashe prid gnjom, i ova premda gladna, kakonoti kojoj za tri dneva nebiahu dali piche nikakove, udigl okrenuvshise kleççe na pridgnja

kolina, zoob ostavivshi. Itako od xivine nerazloxite uçini da heretik nauçij istinu pravu.

Polak çudesah posli smarti od gnega dillovanij megju neizbroenim samochjuvam jedno po isti naçin kazati: ù Mledcij i danashgni dan jednase kuchja ghleda, i stoij, koja megju na stotine kuchjah, koje izgorishe jednoç oko gne, na srydi osta nesaxexena, buduchju Gospodar, kad uteçe iz megju oggnja zatvorio, priporuçio, i ostavio pod obragnenjem velikoga svetog od çudèsah danashgneg Antuna.

Bogogljubni slishaoci parvo çuddo ukazuje nam, i uçinas ù kolikom procygnenju imamo darxati Boxanstvene prisvete Sakramente, i koliko s' Semeglitom virom imamo virovati, daje Isus ú Prisv. Sakr. od Ottara, isti sin Boxij, buduchi da po dostojanstvu S. Antuna nerazloxità xivinieza ovu istinu poznade, i poklonimuse. Drugonas jma maknuti, da ù nashi potriba svaki, navlastito za uzdarxati nashe stvari potribite, il' nachi izgubglene, priporuçujemose, i uttjeçemo k' prislavnomu Svetom od Padue, kakono çine svi Bogogljubni, ostavivshi prokletè çarke, surkaria, i çaratarice. Po ovizim da vas svyt dobiete, kojaje korist, kada dushu gubyte? Inaçie po dostojanstvu S. Antuna shtogodi prositi budete, ako bude za poshtegne Boxie, i vashe spasegne, dostignuchete. Iase boim nishtanemagne, da kadase izgube stvari vrimenite, i zemaglske, mloghise uttjeçu za nachij K' S. Antunu: Mà kadase izgubij milost Boxiah po grihu smartnomu, kojaje stvar nebeska, i koja sama more obogatiti dushe nashe, mloghise mallo brinu zazivati pomoch za nachiú. Kadase izgubij koja stvar vrimenità, oh kolika pomglja: utjeçetese K' Bo-

gu,

gu, zovese na pomoch B. D. Maria, zove S. Antun, à kadase izgubij milost Boxia, i sagrishij, çiniteli toliku pomglju zanach'ù? Toje, sinci, velika slipochja, i pomankagne.

U Ivangeglju danashgnemu oche Gospodin, i priporuçuje dasmo svi prilliçni slugama, koi çekaju Gospodara ù veçer, kadase vratij s' pyra, il s' çasti odklegod, oni nesmiù zaspati, nego svytgnjak darxè pripravan, za doçekati Gospodara sa svitlostju. Tako ima çiniti svaki dobrij karstjanin, tojest, vazda darxati prosvitglenu dushu svoju milostju Boxiom, za doçekati sjajan Sùcza na ças smarti svoje, ako xelij uxyvati vicgnja dobrah nebeskah: S. Antun pripravanje pomochinas ù potribama vrimenitim, i utishitinas navlastito za nachi stvari izgubglene, ako mij ù isto doba, i prie zazovemoga za nachi viçgne nebeske, akose po gnegovu isproshegnju, priporuçivshise gnemu, napre metnemo ú milost Boxiu, i oçistimo dushu od griha, zashto, *Peccatores Deus non exaudit*, grishnykah Bòg neuslishah. Dakle slavimo svetkovinu S. Antuna od çudesah utjeçuchise K' gnemu vazda, najparvo za uzdarxati, il izgubglenu nachi milost Boxiu: tadachenam biti pripravan pomochnik i ù potribama vrimenitim.

GOVOREGNE LXXII.

NA S. IVANA KARST.

Joannes est nomen ejus. Lucæ 1.

Ivanje Ime gnegovo. *Dan. Ivang.*

Sveççano slavij S. Czarkva danas porogegne S. Ive, navistiteglja, i Karstiteglja Isukarstova, koi bij svet prie negoli rogen; buduchi da kada B. D. M. poodi rodìczu svoju S. Elizabetu, çuvshi daje zaçæla, ovase napuni Duha S. imajuchi çedo ù utrobi, S. Ivana, tako ósta i on posvechen ù istoj utrobi materinoj. Ovie Svetij çudnovat ù svemu prikonaçina. On zaçet bij od stare matere, inaçie i neplodne: bij od Angela navyschen Zakarij Oczu svomu, i s'nebèsamu poslano ime Ivan, shto oche rechi *millost*. Na porogegnju gnegovu nagese D. Maria Mati Boxia, imajuchi jur ù utrobi Ryç upuchenu, iliti jedinoga Sina Boxiega.

I buduchi da *Ioannes*, kako reko, zovese *millost*, udigl kakose porøddi, uçini millost Zakarij Oczu svomu, koi jur od godinu dàna biashe zanymio, almu Ivan odmà razdrishi jezik, i poçe govoriti uppravno, i uçiniga Prorokom: On parvi megju svima gljudma poznade doshastje Messie, iliti Odkupiteglja nà ovij svyt, i poklonimuse iz utrobe, ù utrobi prie nego porodise. On parvi navysti Isukarsta, ukazujuchiga parstom, kadano govorashe. *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata Mundi:* Evo Jagagnacz Boxi, evo koi odnymà gryhe svyta. On imade

dosto

dostojanstvo dignuti rukn svarhu glave Isukarstove, i karstititiga ù Iordanu. On, premda bij svet josh od utrobe, i brez svakoga griha, i troje, prixestoke çini pokore uz vas xivot, od ditinstva do tridesét godynah pribyvajuchi ù puustigni: zatim izishavshi bij Pripovidalacz od pokore, i mloghe grishnike obrati. On nesamo bij Prorok, nego vishij nego i jedan drughi Prorok: bij dyvacz: bij muçenik: Naj posli toliko velik, koliko zadobij ime od Angela: Takimga imenom poshtovà, i darovah irtì Gop. Isuk. govorechi puku od gnega: *Hic est, de quo scriptum est: Ecce ego mitto Angelum meum*. ovi jest, od kogaje pysano: Evo ja shaglem Angela moga.

Mà tkobi ikada mogao svarshit faliti, i dostojno poffaliti Ivana? On nesamo bij svet, nego vishi od svih ostalie SS. Qvoje svidoçanstvo iz usta istog Spasiteglja, koi reççe: *inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista*: Megju svima sinovma xenskim, neusta, nitise porodi vechij od Ivana Karstiteglja. Sada promislite, sliss. s' kolikim devocionem, i gljubodiljem imajù pravovirni svetkovati prislavni ovi dan porogegnja Ivanova: i tkoga shtuje na zembli kako svoga zashtiteglja, kolikoche na nebu imati velika Pomochnika.

Istinaje, da mij nysmo vrydni izjednaçitise s' Ivanom à SS. Kripostma: nishtanemagne tkoga oche imat milostivim Pomochnikom, i zashtititegljom, potribitoje, dase usiluje naslidovatiga, kolikoje moguche. On premda pravedan, i brez griha, xivot svoj provodi ù pustigni çinechi pokoru: Zashto dakle mij, koismo grishnici, marzimo na pokoru? Ggnegova odichja biashe od kostreçi, à kaishomse oppassijvashe: sadashgni

narashtaj drugo netraxij, nego mekshinu, lipotu, i ghyzdu ù odichi, ispignajuchise jedno pram drughim, mlogo putà vishe nego moxe, i nego pripúshta stànak gnjov, i dostojanstvo. Karstjani moi, nie dostojam Ivana imati za Zashtititeglja, tkose neusiluje naslidovati gnega ù kripostma. &c.

Govoregne LXXIII.

NA S. ILIU PROR.

Ecce currus igneus, & equi ignei . . . & ascendit Elias per turbinem in cælum 4. Reg. 2.

Evo kolla oggnena, i kogni oggneni . . i uzage Ilia po viarù k'Nebu. *S. Pijs. ù Kgn. Kragl.*

OVizim ryçma iskazuje Duh. S. ù S. pysmu, kako Veliki Prorok S. Ilia Tesbichjanin, Pri-jaki, i slavni Zashtititegl ovoga Kraglestva nasheg Bosanskoga, uzdignut bij k'nebu gori s' dushom i tylom zajedno, i postavglen ù misto samomu Bogu poznano, à od gljudij xiv nitko neznade zdravo za ovo misto: znademo nishta nemagne, po oçitovagnju S. pysma, daje xyv ondi, i xiviтiche do skonçagnja svyta. Ovise veliki, i çudnovati Prorok porodi ù strana Galaada, od kolina Misniçkoga, ú gradu Tesbi, zatose i zove Tesbichjanin. On kolikoje bio velik Prorok, i glassovit, tolikoje vechju brigu imao, i pomglju brániti poshtegne Boxie, tako da zaradi poshtegnja Boxiega, i spasegnja svoi iskargnie vishe pùtah jest svoj vlastiti xivot mettao na poghibio, harvuchise, i odvrachjajuchi pùk Israel-

Ifraelski od laxglivie Bogòvah , da neshtujuh , tò jest, Idòlah , nitiimse klagnjaju .

Gnegova pokora ù jelu, ù pytju, ù siromashtvu, ù oshtrini od odiche, i ù svem ostalomu: i gnegova svetignja od xivota toliko biashe ù starom zakonu glasovità, koliko kada S. Ivan Karstitegl, koi biashe prisjajno oghledalo od pokore, i od svake svetigne, izashavshi iz pustigne na 800. i vishe godyna posli Ilie, poçè pripovidat karshtegne od pokore, posumglishe xudie, dase vratio na ovij svyt Ilia: odkud Farizei poslashe k'Ivanu slughe, i pytashega: *Elias es Tu?* Jesili tij Ilia? Oттиuchi rechi, pokora tolika, i taka svetignja drugoga nemore biti, nego Ilie Proroka, koì-je ù oggneni kolij dignut ù nebo.

Mà S. Ivan Karstitegl, prèmdaje bio *Propheta, & plus quam Propheta*, Prorok, i vishe nego Prorok, velì isti Spasitegl: Salvim tizim, *signum fecit nullum*, nyednoga zlamenja neuçini, iliti çudesà, po svidoçbi S. Ivang. A'Iliaje toliko mloga, i tako strahovita çudesa çinio, damuse more prikloniti, da i od gnega (premda uprav od Ryçi upuchenè) Prorok S. Isaia prorokovà, kadano reçe: *Voluntas Domini in manu ejus dirigetur:* Voglja Boxia rukom gnegovom upravgljachese. The kako nie? Ilia zapovyda nebesom, da nespushchjaju kishe dokim on nereçè, zàpokarati gladom one, koij ostavivshi pravog Boga Izraelskoga, biaùse Idolom poklonili, i posvetilishta gnima prikazyvàu; i zatvorishese tako, da za 3. godine i shest misecij, kap kishe na zemglju nepadde. Posli toga zapovydà, i udigl nebesa obilnom kishom zemglju natopishe. Zapovydà vatri, da snyge sneba, i saxexe Ka-

petana s' pedeset vojnikà, koje biashe poslào kragl Okozia, daga uffate i doveduh, i tako uçigneno bij ovom kapetanu: i drugom s' pedeset vojnikà po isti naçin. Zapovydà smarti, da povratij mladichju nike udovice xivot, koimu biashe uzela, i poslushaga, i mladich martav oxxyvi: zapovydà Jordanu, dase razstùpij, i rastupise i offushi, dok on pryge priko gnega, kakono i more czargleno ù vryme Mojsievo.

Ova i drugà neizbroena zlamegnja priçudnovata ovoga velikoga Proroka, i privirnoga slughe Boxiega buduchi dase shtiu ù S. pysmu staroga zakona, zato kada posli Ivana Spasitegl poçe pripovydati, i çudesa çiniti, kojase zabilixajuh ù S. Ivangelju, mloghi govoràu, daje on Ilia, *alij Eliam*. Buduchi dakle xivot, svetignja, i pokore Zashtititeglja nashega S. Ilie danashgnega prilişne byle najvechem od svih SS. (izvan Majke Isusove) kakonoje bio S. Ivan Karstitegl. A' kriposti, çudesa, i zlamegnja prilişna istim Isukarstovim, niemi potribe govoriti vishe od veliçanstva gnegova, i svetigne, nego priuzimam, dase s' razlogom od gnega more razumiti proroçanstvo S. Isaie: *Voglja Gospodgnja rukom gnegovom upravgljàshese*.

Imamose slavit, i veseliti doisto, da imamo jednog Zashtititeglja, i Obraniteglja toliko velika i moguchja. Al ù isto doba i strashitise imamo: zashto kolikoje moguch, toliko beizan svarhu poshtegnja Boxiega: à suprot pogarditegljom poshtegnja i zakona Boxiega josh vishe xestok, kako çuste ù pokaragnju mloghi grishnyka.

Ovi S. Prorok od regenje od Boga dochi na skonçagnju svita s' Enokom, prorokovati, i navistiti drugo doshastje Isukarstovo, kakonoje S.

Ivan

Ivan parvo ; i tadache za pripovidagne doshastja Isusova na strashni Súd, biti pogubglen od Antikarsta, i tako stechi krunu od Muçenyka. A' sada, kako rekosmo, xive josh ù tylu çovi-çanskom ondi, gdigaje Duh Boxi stavio, ù raju zemaglskomu (al ovo misto nikomu od gljudij poznano nie, gdise naodij) Kadano posli duga xivota na ovom svytu, ù svetigni i pokora provedenoga, i posli neizbroeni çudesah, i zlamegni uçigneni prishavshi jednoç s' Elixeom Prorokom Uçenikom svoim Ipriko Jordana, koi-imse razstupi, i odechi poglem: *Evo*, veli s. pysmo: *Evo kolla oggnena, i kogni oggneni razluçishe gnì dvoiczu, i otige. Ilia ù kolu, i pojednom viaru k'nebu bij dignut*, i s' kolli i s'kognima.

Kolla oggnenà, sinci moi, zlamenuju sarçanu gljubav i priveliku, koju vazda imade Ilia pram poshteghem Boxiem. Dva kognja oggnena, koja vúku ova kolla, jest gljubav Boxia, i gljubav Iskargnega: Tko ova kognja uzimade obadva, doistoche lasno odvozatise ù kolij gori ù nebo, zashtoje ovi kognja kripost taka. Varatese niki, Braticzo; çinechi molitve, postove, lemozine, i druga dobra dilla, à varyte ù sarczu zlobu, i nenavidost suprot bratu svomu, mankavam jedan kogn, mankà jedno krylo: Ako xelite pomooch, i obragnenje od S. Ilie danasgnega, usilujtese obba ova kognja oggnena imati, tojest, gljubav Boxiu, i gljubav iskargnega: Tochevam biti kryla, kojachevas dignut ù nebesa. Amen.

GOVOREGNE LXXIIII.

NA S. MARIU MANDALINU.

Et ecce mulier, quæ erat in civitate peccatrix Luce 7.

I evo xena, koja biashe ù Gràdu grishnicza. *Danash. Ivang.*

MEchenam prid oçi danas S.Czarkva ſvetkovinu jedne grishnice, ali zajedno i pokornice, i toje Maria Mandalina. Ova buduchì bilà xenska glava od poglavitiè, rodom plemenita, i blagom bogata, i kypom lýpa, sluxiſe ovim darovma na uvrygegne Boxie, i pribìva niko vrime ù grihu, xivuchi razpushcheno, i mallo poshteno. Ali offitivshiſe od ſvoi pomankagnjah, s' odlukom temeglitom nikadaij neçiniti ù napridak, obràtiſe zbiglja, i podpunno, i padavshi na kolina prid Spaſiteglom, koi biashe na çasti ù kuchi Farizeovoj, toliko ſuzze proliva, i toliko skrushegne pokaza, i gljubav pram Bogom, da dostojna bij prymiti iz ùstah istoga Spaſiteglja oddrishegne, i od ſviu ſvoi griha opproshtegne. *Remittuntur tibi peccata tua*: odpushtajuſe tebi grìſi tvoi: reçejoj Iſukarst.

Buduchi imala opproshtegne od griha, promini xivot potij naçin, da bij jedno od pàrvie oghledàlah od pokore, i ſvetigne ſvemu ſvytu. ostavi ſvaku varstu od naslagegnja, i dignu ſve prigodbe od ſmùtgnè, staviſe ſaſvim na sluxbu Iſukarstovu, slidechiga vazda kripko, i virno, tja do kalvarie, gdì umrie propet megju dvima razbojnici. Mandalinà ſvu gljubav ſvoju, koju iz-

izprie biashe razasula na naslagegnja svitovgnja, skupi, i posveti, stavivshise gljubiti Gospodina Isukarsta iz svega sarcza, i zasve dushe, sasvom jakostju; Od kud i onase uçini dostojna mlogo biti millovana od Spasiteglja, koi prie nego umrie, na gne molbu uskrisi Lazara braţa gne posli 4. dneva kako biashe ukopan ù greb, i gnojse ukaza posli svoga uskarsnutja prie nego ostalim Uçenikom, i Aposhtolom.

Kada Spasitegl uzage na nebesa, mandalina, premda znadiashe dasujoj opproshteni svi grysi, sa svim tizim uçini da xivot gne bude jedna nepritargnutah pokora, nemogadiashese nikad nesititi karat, i pedipsati ono tylo, s' koim biashe toliko pùtah Boga uvrydila. Ottige ù jednu pustigniu, zatvorise ù jednu shpiglju, i stajah ondi vishe od 30. godynah, frustajuchise s' biççi, i pedipsajuchi s' postovi, nemoguchise nikad umoriti ù pokora: Najposlij punna dostojanstvij, ottige uxyvati prislatke plodove od prigorki, i prixestoki pokòrah ù raju: I ondie pomochnicza, i zashtititeglicza od svijh pravie pokornikah.

Pogljubgleni, akosmo mij, à Bogbi dao da nymo, naslidovali ovu svetu, kadaje byla grishnicza: nàslidujmojuh i kadaje posli bila pokornicza. Mloghi, i potom svi grishnici, kad ochè oggovor imati od svoi pomankagnjah, i opaçynah, vukuh na sridu Mandalinu, *Mulier, quæ erat in civitate peccatrix*, i Maria Mandalina bylaje grishnicza, i sasvim tizim saranilase jest; dakle i mij, vele takij, saranichemose. O nesrichne slipochè, paçe djavaoske privarè! Mandalina, koju vij vama uzimate za pryliku samo kada ona biashe grishnicza, onachevam sluxiti za smutgnju jedan dan, i smergnju, iliti veliko

za-

zastigegne. Istinaje, da Mandalina bij grishnicza, i mloghi-juh naslidujuh, josh i nàdmechjuh ù grysij. Mà i ovoje istina, da Mandalina za imati opproshtegne, ottige oçito zastiditise ù jednoj kuchi, gdi mloghij biahu na çasti, i pryjmivshiga, nemankah nikada slyditi Spasitreglja do gnegove smarti na kalvarì. Inajposlì stajah toliko godìnah ù shpigli çinechi pokoru, ne da slydi opet sagrishivati.. Dèrte sada promotrite gdichete nachi i jednoga grishnika, koi slydì Mandalinu ù pokori: i koi bixì posli oddrishegnja, i opproshtegnja, nesamo od griha, nego i od prigodbe od gryha, kakonose ukloni Mandalina. Ottvorite oççi dakle grishnici, toje oçita privara djavaoska, uzimati za pryliku Mandalinu kako grishniczu, tese sloboditi sagrishivat, à nespominatise od Mandaline, kako pokornice. Ilvamje prominiti xivot, kako i Mandalina, il nebudetese saraniti kako Mandalina, promislite, shto zagàrliti imate.

GOVOREGNE LXXV.

NA S. ANNU.

Gaudeamus omnes in Domino diem festum celebrantes sub honore B. Annæ. canit. Eccl.

Radujmose svi ù Gospodinu dan sveççani slavechi na poshtegne Blax. Anne. *Piva Czar.*

OVosu ryçi, s' koim Czarkva Boxia poçignjà danas S. Missu, i s' koim pokazuje vesegle, koje imademo imati slavechi Svetkovinu S. Anne. Onaje bìla iz Grada Betlema, xena S. Joakima, obodvoje od plemenita, i kraglevskoga kolina Davidova. Stajashe oni zdruxeni zajedno vishe od 20. godìnà neimajuchi plodda, ni poroda od utrobe svoje; odkud sùmorni xivgljàu, i smucheni; zashto kod Ciffutà neplodnost biashe stvar vele sramotna; sasvim tizim onni stajahu ù pravdi, podlaxuchi, i ujedignjujuchi voglju svoju Boxioj, upravgljajuchi megjuto devote molbe, i sarçana uzdisagnja k' negesom za imati plod od utrobe svoje.

I evo jedan dan ukazase Angeo, poslan od Boga Joakimu, i reçemu dase utishi, i razgovorij, zashtobi Anna xena gnegova prodila jednu Divojçiczu, kojojse imà naditi Ime Maria: Onache biti Duhom S. napugnena, i bitiche najsrichnià, i najslavniha megju svim xenskim glevama, kojesuse porodile od poçela svita, i kojechese poroditi do skonçagnja gnegova, kakose i dogodi, zaçebo S. neplodnicza Anna od Joakima Muxa svoga, i na svoje vrìme porodi

kcher;

kcher; koja, kako biasheim naviſtio Angeo, zazvana bì Maria, ì bij priviſoka Kraglicza ne- nebeskà, i zemaglska, uzveliçàna Bogorodicza, Majka Iſukarſta Spaſiteglja nashega, i Odkupiteglja.

Bratjo moja, moguchjaje S. Anna iſproſiti svaku miloſt svoim devotim od Goſpodina: zashto kakoje gne kchi B. D. M. Iſuſova Mati, onakomuje S. Anna najblixgnja roddicza kako çoviku. I tako svi devotij ove velike Svetice moguſe uzdati, po gnoj zadobiti miloſt i kod Marie D. kojaje gne kchi, i kod Spaſiteglja Iſuſa, kogaje iſtà gne kchì porodila. A tko imà miloſardne svarhu ſebe Iſuſa, i Mariu, neimaſe ni odkakve napaſti ſtrashiti djavaoske; paçe imatiche snàgu pridobiti sve nepriategle duhovne, djavla, svyt, i tìlo svoje, koiga na grih navlaçè.

Utteçimoſe dakle, bratjo, ſarçano k'ovoj slavnoj Majci Marinoj, molechiù oſsobitim naçinom, danam isprosì miloſt, da imamo vazda ù uſtì Iſuſa, i Mariu: I da nikada nedillujemo ſtvarì, kojeſu gnima marske, i nemile. Ako mì iſprosìmo danas ovu miloſt od slavne Majke Marìne, moremo zabilixiti ovi dan za najsrichnii od sviu dneva xivota nashega, i uzdatiſe slobodno nashem ſpaſegnju. Teh kakoche molimvas djavao imat slobodu poſidovati ono ſarce, i dushu, kojaje zapeçachena, i çeſtoſe zalìvà primoguchim dvima immeni, Iſuſovim, i Marìnim? Vidìteli, ſinci moj, koliko lasno moremo mì danas ſpaſegne nashę ù slobodu metnuti, iſto ako uzmemo pravi devocion, i shtovagne pram S. Annom, pazechiſe od svakoga uvrigegnja Boxiega, i griha. Tko ovo ù

ne-

nemar metne, rechichju, i rechi sa suzzama na oçiù, da nie dostojan onè slave gdi uxìvajù gnoj devotì s' Isusom, i Mariom ú vike. Amen.

GOVOREGNE LXXVI.

NA S. LOVRINCZA MUÇENIKA.

Qui amat Animam suam, perdet eam, & qui odit Animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.
Joan. 10.

Tko miluje dushu (*xivot*) svoju izgubiche gnju, à tko marzi na gnju na ovom svìtu, za xivot viçgni çuva gnju. *Dan. Ivang.*

SLavni Muçenik S. Lovrinacz, koga svetkovinu danas shtuje S. M. Czarkva, roddise ù Spagni, odkud buduchi doshao ù Rim, uçignen bí, i naregen Arkidjakon od S. Sixta Pape; komu isti S. O. Papa pridade ú ruke sve blago Czarkveno, priporuçivshi da pazì, i çuvà, i razdigljuje gdie potriba Misnikom, i ostalim slugama Czarkvenim, i uboghim, koise obrachjàu naviru.

Buduchi pak S. Sixto uffachen od nevirnoga Cesṣara Valeriana, i osugen na muke, kadga vogjàu, izage pram gnìm S. Mladich Lovrinacz, molechi daga neostavglja, xalechi, i tuxechise poniki naçin; toliku xeglju imadiashe karv svoju proliti za Isukarsta: *Noli me derelinquere pater Sancte:* Nemojme, veli, ostavgljati S. Oçe: Tì nisi nikad obiçavao brez mene slughe

tvoga

tvoga ichi na Ottar prikazìvati Prisv. Posvetilishta, sada pak igjuchi na muke prikazati samoga sebe za viru Isukarstovu, ostavgljashme: *quid in me dispicuit paternitati Tuæ?* Shtoje to? u çemusamti omarzao? S. Sixto, videchi gnegovu xeglju, i slobodu tarpiti muku za Isusovu gljubav, i viru, odgovorimu: Neostavgljam ja tebe, Sinko, ispunichese xeglja tvoja „Tì kakonoti Mlad, i jàkì vechjuchesh muku podniti posli tri dneva: Megju tò shto imà lemozine Czarkvene, razdíli sve uboghim. Poslusha S. Lovrinacz, i za onà trì dneva razdìli sve blago Czarkveno uboghim, da neupade, ú ruke nevirniçke, druga dilla od millosardja dillova, i çudesa çinechi mloghe na viru obràti: kada pak progjoshe 3. dneva megjù dnevi muke Sixtove, i gnegove, ispunise ono shtomu navìsti S. Sixto: Zashto uffachen bí Lovrinacz, i osugen najparvo na biççe prixestoke, zatim svezan najedne gradele goleme, kao na posteglju gvozdenu, pod koje stavishe goruchjù xeraviczu: i tako ne daga odmà umorishe, nego damu muka durà i tìshtì zadugo, ispekoshega polako okrechjuchi na gradela, i vatru podgarchjuchi.

Priopaki, i nemilosardni Cesar ottje, dase ova prinemilostiva ossuda ispuní, i dovarshi prid gnim, gdi on ghledàshe: Mà shto? Toliko S. Lovrinacz ovu muku dragovoglno, i junaçki podnosashe, kolikose vesselim sarcem podmaskarashe Cesarom, govorechimu: Evosam peçen jur s' jednu stranu, *versa, & manduca*, okreni, i jidi. Zashtobo tolika vatra biashe ù Lovrinczu od gljubavi Boxie, i vesegle, skoim za Isusa muku tarpiashe, da gàshashe ogagn, i vruchinu zdvoragnju, kojomse tilo peçjashe.

Mlo-

Mloghi od okolostojechì, videchi tolikù slobodu, i junashtvo S. Mladichja, i promìsgljajuchi, da onoliku jakost drughi nemore dati nego Isukarst, koga shtuju karstjani za Boga pravoga, obratishese, i zagarlishe viru gnegovu, nemislechi dati xivot vrimeniti za uçuvati dushu svoju za xivot viçgni. Ovoje ono shto veli Gospodin ù danasgnemu Ivang. *Tko màrzì na xivot svoj na ovom svìtu, saranichega ù xivot viçgni.*

Pogljubgleni slishaoci, utecimose danas k'ovom pri-jakomu, i slobodnomu Muçeniku, za prìmiti milost po gnegovu dostojanstvu, dase ugasì ú nama vatra od poxeglegnì svitovgnì, i plamen od puttenie naslagegnjà onako, kakono on s' oggnem gljubavi Boxie pridobì, i nadvlàda prinemilli oggagn, na komu bì peçeno, i xexeno sveto tìlo gnegovo, i ostalu xestinu mukà, koje junaçki, i vesello sve podnese zaradi gljubavi Isusove. Ovo isto danas mollì S. Cxarkva ú gnegovu officiu, i Misi govorechi: *Dajnam, Gospodine zloochjà nashì plamen ugasiti, koisi Blaxennomu Lovri dopustio, mùkà gnegovì goregnja, i xexegnja naddobiti.*

Plamen gljubavi Boxie, Bratjo, nepripushta k' sebi ù druxtvo gljubavi svitovgnie stvarì, à ossobito od naslagenjà smardglivi puttenie: zaradì koí ù vrime Noevo Boog posla potop vodenì: A nasvarsi svitache poslati potop oggnenì, kadanochese planine rastapati kakono vosak; zabilixite ovo bludnici.

GOVOREGNE LXXVIIII.

NA VELIKU GOSPOINU.

Assumpta est Maria in cælum, gaudet exercitus Angelorum.

Uzèta, i uzneshena jest Maria na nebo, radujese vojska Angeoskah.

OVosu ryçi, i glàs od radosti, s' koim prikazuje S. Czarkva svemu svitu karstjanskomu na Missi dneva danasgnega, koi-je posvechen prislavnim, i slavodobitnim uzneshegnem na nebesa Marie Divice ù viçgnju slavu rajsku. Ona posli Uskarsnutja, i Uzashastja Gospodinova na nebo, osta na zemgli, i xyvje mlogo godynah, za uttishegne, razgovor, i pokripglegne S. Aposhtolah, i ostalij pravovirnie, koise obrachjahu na viru: i doklese utemegli, i razshiri S. Czarkva, s' pomochju gne dostojanstvij.

Kada pàk dòge vryme ù koje Gosp. Isukarst, Sin gne pripogljubglenij ottiashejuh imati, i prymiti k'sebi ù kraglevske dvòre nebeske, cinijuh obznaniti po Angelu, da imà primynuti s' ovog svyta: Odkud ona blagosovise s' Apostoli, koi premdase biahu razashli po svytu, pripovydati S. Ivang. sasvimtizim po naredbi Boxioj dogjoshe ondi zajedno na poshastju B. D. s'ovoga svyta: koja brez nikakove bolesti, nego od velike gljubavi, i xegle ghledat, i uxyvati Boxanstveno lyce Sina svoga, puna millostij, i dostojanstvij, svelikom slatkostju, i veseglem

pri-

priminnu smartju svetom, i priblaxenom, koju S. Ivan zove *zaſpagne*, à ne smart: Pridade dakle Gòſpa Blaxenna, Maria Div. Majka Iſuſova Bogu na danasgni dan priçiſtu dushu svoju, kojuh Iſus iſti Sin gne, i Boxi, s' neizbroenim druxtvom Angèlah, i Archangèlah, Patriarkij, i Proròkah odprati na nebeſa ú slavu viçgnju, gdi od iſtoga Sina Oczu bij, prikazana, i s' neizreçenim poshtegnem prymglena: pak na deſno jednog i drugoga namishchena na jedno priſtogle svarhu sviuh korah Angeshij, s' velikom radoſtju, i veſeglem svega dvòra nebeskoga.

Tylo gne ſtavishe Apoſtoli ù greb iſtinaje, ali posli trì dneva opet s' dushom ù jedigneno: kako po kraglevshom Proroku bì reçeno ù jednom Pſalmu, iliti piſsmi duhovnoj, koju upravgljajuchi k' Iſuk. Spaſitegljy nashem, pripyvashe: *Surge, Domine, in requiem tuam, Tu, & Arca ſanctificationis tuæ*: Uſtani, uskarsni Goſpoeine ú viçgne poçyvagne tvoje, Tij, i korabglja posvechegnja tvoga: Mariaje doiſto korabglja posvechegnia gnegova, ù kojoj pribivajuchi 9. Miseczì, jeſtjuh posvetio svarhu sviuh svetì, i Angèlah. Odneshena bì dakle B. D. M. od Angèlà s' tilom, i dushom ú slavu nebesku, okrugnena od Svemoguchega za kragliczu Angeosku, i svega ſtvoregnja: za utoçishte sviuh grisnikah pokornie, i za pomochniczu S. Czarkve, i sviuh pravovirnie.

Brattice pogljubglena, koliko xelim vashe, i moje ſpaſegne, tolikovas ponukujem i molim, da budete devoti, i gljubodiglni priviſokoj Goſpoi ovoj. Ona, buduchi danàs gljubij kako ſinove, i nashe ſpaſegne vele vehoma gljubì: Dakle za neupaſti ù neharnoſt, i nespoznanſtvo,

nieli dostojno, dajoj na gljubav odgovàramo gljubavju, devocionom, i harnostju? Ovochemo ispuniti prikazavshi-joj sarce nashe gljubavju Boxiom uxgano. Sluximojoj sasvom dragostju, i xegljom, pazechise najvishe, da nepovrydymo grihom smartnim rànah pripogljubglenoga sinka gne Isusa, Spasiteglja nashega. Ussilujmose naslidovati, kolikoje moguche, gnju ù poniznosti, cistochi, i drughim kripostma duhovnim; Takochemose uçiniti dostojni gnju imat za Majku vazda, i gne isprosit milosti, i obragnenje.

Jednoj Gospoi, kojaje puna gljubavi pram Bogom, i pram nama grishnici, nemorese bogatii araç dati, nidar prikazati, negolie sarce plamenom od gljubavi uzgano. Prosimo dakle od gne iste pomoch, danam dade milost, dajuh gljubimo, i shtujemo onako, kakoje gljubglena, i poshtovàna od svega druxtva nebeskoga ù Raju. O kolikabi nasha srichja byla, da mì ovu milost danas isprosymo! Tadabi Boog, i svi dvorani nebeskì byli zashtititegli nashi suprot svakoj napasti, i nepriategljom nashim vigenim, i nevigenim. Prikaximo dakle sarce nashe Marii, kojaje kraglicza sviu kolici Angèlah, i svetie; A mati Boxia.

G o-

GOVOREGNE LXXIX.

NA S. ROKA.

Qui non diligit Fratrem ſuum, quem videt, Deum, quem non videt, quomodo diligere poteſt?

Tko negljubì Brata svogà, koga vidì, Bogà, koga nevidì, kako gljuhiti more?
Velì Apoſ. S. Ivang.

MOguchì pomochnik, i glaſovitì zashtititegl kod Boga ú svakì nashì potriba, kadamuſe gljubodilno príporuçujemo, daje S. Rok, koga svetkòvinu danas slavì S. Czarkva, svi znadete. On, premda biaſshe vele plemenita, i bogatà rodda, ſaſvimtizim poznajuchi, daſe Boog, koiſe nevidij, gljubiti podpunno nemore, akoſe negljubij Iskargnij; takonas uçij pripogljubgleni Uçenik Iſuſov, govorechi: *Tko negljubij Brata, koga vidij, Boga koga nevidij, kakoche gljubiti?* Odkud Slavni danasgni S. Rok, za pokazati gljubav pram Bogom podpunu, pokàzajuh ù ſvojoj Bratji potribitoj, i nevoglnoj, navlaſtito ù ſtrahovitoj boleſti od kughe: Shta radi buduchimu umarli Roditegli, priobilna bogaſtva svoja, i doſtojanſtva razdieli sva uboghim, pak iz svoga vilaeta, iliti Oraçbine, iz Francie ottidè ù Italiu, gdi ſtrashno kuga moràshe, i po razliki miſtì neſamo neizbroene çinechi svarhu gni zlamegne prisv. krixa, ozdravi, nego mlogà ſella, i varoshì od ove boleſti oçìſti, sluxechìſkuxnìkom s'gljubavju neizreçenom.

Najposli Svemoguchi, za iskushagne uſtarpglegnja gnegova pripuſti, daſe i on od iſte razboli, i podneſe muku i boleſt vele veliku josh svechim uſtarpglegnem, doklejuh priboli. Zatim igjuchi jednoç putem, çuh ovi glàs: *Roççe ozdravioſi*, vràtiſe ſada ù Ottaçbinu tvoju, za dat, i pokazati veche iskushagne tvoga uſtarpglegnja: Povratiſe dakle ú Franczu, gdi tada biahu vojske i nemyr, zato ovi S. bì uffachen, koko daje Huoda, i ſtavglen ù tavniczu: ú kojoj ù gladu, xegi, golochi, i svakoj xaloſti iskushano bì gnegovo S. uſtarpglegne, kako drugoga Joba Patriarke. U iſtoj tavnici od potribe i umrie; mà ſmart gnegovu Boog prosvytli razlikim çudeſi, i megju oſtalim nageſe pyſano ù ruci gnegovoj, da tkogodiſe kgnemu devoto, i bogogljubno bude utticzati, od ſtrashne boleſti kuxne bitiche oslobogen, ili ozdravglen: Imaſe ovo, Bratjo, vazda razumiti, ako oslobogegne, il ozdravglene bude na poshtegne Boxie, i nashe ſpaſegne. Takoger, ſinci, miloſtiſe od SS. imajuh proſiti ù ſtanku Miloſti Boxie, zashto pyſanoje: *Grishnikah Boog neuslishà*: gryshnykje nepriategl Boxi, teh kakoche S. Rok tebi, grishniçe, miloſt isproſiti od Boga, koga tì pogargjujesh, i çinishmu sramotu?

Iſtinaje megjuto, daſe vas svyt uttjeçe k' S. Roku, neima Czarkve gdi neimah Ottara S. Roka, neima karſtjanina, koiga nezazyvah za osloboditiſe, ili ozdraviti od kughe tilesne. Viddeſe tolike pomgle za uçuvatiſe, oſtavgljajuſe targovine, neſaſtajuſe rodbina, i priategli: biyje iz vlaſtitie kuchjà i domòvah, zashto? ne za drugo, nego za uklonitiſe od prigodbe, gdije moxe prymiti ottrov kuxni.

Mà

Mà Ja pytam ſada, çineliſe ove pomgle, za osloboditiſe od griha, koi-je kuga najgorra, koja truje dushu, i morrì, Ah Boxe! syeſe vidì ù ſadashgnem narashtaju ſuprotno. Gdie ottrovniha kuga, nego ù onim ſaſtanci malo poshtenim, gdiſu igre, i kolla; gdiſu svadgne, i oppiagnja; gdiſu màrmgljagnja, i ozloglashegnja svoì Iskargnie. &c. I pak kolikovasje, koiſe uklognjate od ovakì prìgodbì, da plemenite dushe vashe, na sliku i pryliku Boxiu ſtvorene, i karvju neprocygnenom Sina Boxiega odkupglene, neottrujete, i neizgubite? Paçe povoglno, i dragovolno mloghi igete, traxyte, i tarçìte k' takim prigodbama; Stoje tò? Dakleſe imà bojati vechma smart tyla vrimenitoga, negoli dushe viçgne? dakleſe imajù tolike pomgle çiniti za uklonitiſe od prigodbe izgubglegnja tyla: à traxiti prigodba za izgubiti dushu? Dogovoriteſe, Bratjo, s'pametju vashom: I priporuçiteſe Danas, i vazda S. Roku, davas ſaçuva od kughe, jaſam zadovogljan, ali ne ſamo od kughe tilesne, nego vele vechma od kughe duhovne, od griha smartnoga: i kakoſe obiçaje ù iſto doba priporuçujuchiſe svetim, bixati od prigodbe, gdiſe more çovik ottrovat kugom: onako i vishe 100. putah imaſe bixati od prigodbe, gdiſe more ſagrishiti.

Govoregne LXXX.

NA MALU GOSPODINU.

Jacob autem genuit Joseph Virum Ma[illegible], de qua natus est JESUS. Matt. 1.

A Jakov roddi Jozipa çovika Marie, od kojese porodi ISUS.

OVi dan, Bratjo pridraga, imamo svetkovati, kako çinè doisto svi devotì pravovirni karstjani, snajvechim devocionom, i s neizr çenim veseglem duhovnim, i gljubodiljem. Zashtose ù ovi dan roddi svietu ona Mati, *de qua natus est Jesus*: od kojese porodi Isus: to jest Blaxenna D. Maria, nasha Gospoja, i Roditeglicza Isusa Isukarsta. Buduchi ona po milosti, i priossobitomu dàru Boxiemu zaççeta od S. Anne, posli 9. miseczij porodise srichno i çestito na danashgni dan, i nadjeshejoj ime Maria, kako biashe naredio Angeo od strane Boxie. Imade ova Prisvetà Divojçicza za Roditegle Joakima, i Annu, oboje prisveto, i priplemenito, toliko dobrotom, i svetignjom xivota, koliko gospostvom od rodda, i plemena, buduchi jedno, i drugo, od plemena kraglevskoga, tó j. Davidova.

Kollikim izvarstnitostma, darovi, i milostma biashe nakichena, i pomillovana Ova Diviçicza, nie moguche istomaçitise jezikom gljuskim. Dostaje znati; dase poroddi, da bude Mati Boxia: rekavshi ovo od gne, od gneje reçeno sve, nittise more rechi vishà dyka ni possalla. Od-

kud

kud sumgle neima, da nitisè prie rodilo, uttise more nikada roditi od xenske glave jedno stvoregne podpunnie, dostojnie, i darovma nebeskim vechma nakicheno od Boga i darovano; niti svechè od Marie Divice. More Boog (kako svidoçi serafinski Nauçitegl S. Bonaventura) More Boog jedan sviet vechi, lipshi, i podpunii, ali nemore uçiniti jedne Matere vechè od Matere Boxie: Ovoje izvarsnitost, koja uzase nosij niku neizmyrnost.

Takose prystojashe, slishaoci Bogogljubni, zashto ona imadiashe bit Mati na zemgli onoga, koi za Ocza imadiashe Boga na nebu: I posli 15. godinah zaruçivshise Jozipu; kakose shtie ù S. Ivang. da *Jakov roddi Jozipa, çovika Maryna*, iliti zaruçnika Marie, imadiashe roditi, ne ottrunivsi; ni izgubivshi czvita od Diviçanstva, na svitu vrimenito onoga Jedinorogenoga, koi-je bio od vyka, i brez poçetka rogen na nebesi.

Od porogegnja danasgne Prislavne D. Marie imade poçetak nashe spasegne, buduchi dase posli od gne porodi Spasitegl nash, i Odkupitegl plemena gljuskoga. Razveselimose dakle na danasgni dan, toliko srichian i çestit po nas: i proslavimo s'osobitom radostju duhovnom, i sarçanim gljubodiljem prisveto porogegne kraglicè svega kolikoga stvoregnja, kakono slavì S. Czarkva po svem okolishu zemalskomu, i dvorani nebeski ù Raju: I budimo slobodni, da kolikogodi vechma uznastoimo mì gnoj biti devoti, i virni, tolikochemo veche uxyvati pomochi gne, i zashtichegne ù sve vryme xivota nashega.

I neka svak od vas more uçinitise gnoj devot,

vot, i gljubodilan, zadostaje s' devocionom, i çistim sarcem *Zdravu Mariu* na poshtegne Blax, Divice vis ekrat na dan govoriti. Reciteju udigl kakose probudite, udigl kako ustanete: govoriteju izodechi iz doma, i vrachjajuchise; govorite gonechi vashe imagne ù pashu, i vrachjajuchi: oruchi koi put kadse stane, i kopajuchi; sidajuchi za siniu, ustajuchi: poçinajuchi svaki posao, i svarshjuchi, navlastito ù vecer igjuchi poçyvati; takochete ugoditi Marì Majci Boxioj: kollikoje gnjoj draga ova molitvicza, i pozdravglegne, culiste vishe pùta kadasmojuh tomaçili, à tomaçichemo i opet çesto, za uxgati sarce vashe pram Majkom Boxiom ù gljubodilju. Nitivam mogu veche koristi uçinit, negovas staviti pod zashtichegne Ove pri-jakè Gospoice Marie Divicè.

Govoregne LXXXI.

NA S. MIHOILA ARKANGELA.

Sancte Michael Archangele defende nos in prælio, ut non pereamus in tremendo judicio.
S. Eccl.

Sveti Mihoile Arkangele bràni nas na boju, da nepoghinemo na strashnomu sùdu.
S. Czarkva.

O Vosu ryçi S. Czarkve, koizimse priporuçuje, i molì na Missi ù ovij dan posvechenì Arkangelu S. Mihoilu. Mà za razumiti ovu svetkovinu imate znati, Bratjo, da Boog parvgle negoiztvori Çovika, i metnu ú raj ze-

ma-

maglskì, ſtvori Angele, Duhove priçiſte, davshi gnima miſto, i pribivalishte na nebeſij, nakitivshi gni, i obogativshi svarhunaravnim darovma priplemenitim. Mloghi od ovizie videçhiſe ù ſtanku toliko viſoku, uçinivshi ſebi za Vojvodu, i Poglavara Lucifera, koi biase parvi, i najizvarsnitii, odmetnusheſe, i ujogunishe Bogu, *ipſi rebelles fuerunt Lumini*, i kako odmetnici, i jogunice ſtirani bishe ú propaſt shpigle Paklene: gdi od prilipie Angelah, i duhovah priçiſtie, uçinisheſe pripogardni vragovi, i duhovi neçiſtij. Toſu onì, koi brez priſtanka nas napaſtuju, zaſidu çinechi kolikogodi moguh nashemu ſpaſegnju, za imati ù druxtvu gljude ù propaſti oggnja paklenoga, toje gniova xeglja, briga, i pomglja viçgnja.

Oſtalì pàk, koi bishe virni, i podloxni Bogu, i koiga poznadoshe za svoga Stvoriteglja, i Goſpodara, oſtashe na nebu, dvorechi kako slughe krilate prid Pryſtoglem Boxiem, i uxyvajuchi viçgnju slavu gnegovu. Jedan od ovizì najpoglavitì jeſt S. Mihoil, zatoſe zove Arkangeo, tojeſt, svarhu drughi Angèlah. Qvoje oni, na koga poshtegne sveçano slavi S. Czarkva dan danashgni; zashto na ovi dan bì posvechena na iſtoga poshtegne glaſovita Czarva na planini od Gargana ù Italì, gdiſe on ukàza oçito, i objavi gljudma, naregjujuchi daſe na gnegovo poshtegne ondi Czarkva ſagradì. Slaviſe dakle ovì dan po svemu okolishu zemaglskomu od naroda karſtjanskaga, kako na poshtegne oſsobitòg, i pri-jakoga zashtititeglja, pomochnika, i obraniteglja svega pùka pravovirnoga, iliti S. Czarkve katoliçanske.

Odkud mì, kakonoti ſinovi S. Czarkve imamo

mo shtovati ovoga velikoga Principa, i Poglavara nebeskoga, najparvo zaradi dostojanstva, i izvarsnitosti gnegove: zatim zaradi sveudiglnie dobroçinstvì, i pomochì, kojenam çinì branechi sve devote svoje, i pravovirne od nepriateglјà vigenì, i nevigenì. Sveti Otacz Papa Rimski Urban osmí josh od diteshcza uzè S. Mihoila za svoga ossobitog zashtititeglja: Pàk tkobi izbroiò milosti, koje imade ù svom xivotu? Morese virovati, kako i on poznavashe, da nesamo na ono najvishe dostojanstvo na zemgli ad Vikarstva Isusova sidde, negoga za mlogo godynah srichno, i çestito uzdarxàva vladajuchi S. Czarkvu, sve po milosti, i s'pomochju ovog Poglavara od Angelah.

Dakle i mì uttecimose vruche, gljubodilno, i s'çistim sarcem k'ovom krilatomu slughi Boxiemu ù svakoj potribi nashoj, govorechi sasvetom Czarkvom Rimskom: *Princeps gloriosissime Michael Archangele, esto memor nostri, hic & ubique sempar deprecare pro nobis filium Dei.* Poglavaru Prislavni Mihoile Arkangele spominajse od nas, ovdi, i svagdi vazda molise za nas sinu Boxiemu.

Go-

GOVOREONE LXXXII.

NA S. FRANCESKA OD ASSISA.

Franciscus pauper, & humilis, Cœlum dives ingreditur.
S. Eccl.

Frano ubog', i ponizan, ù Nebesa bogat uniodì. *S. Czarkva.*

SVeje karstjanstvo doisto ossobitim naçinom dùxno Serafinskomu prislavnomu Patriarkì S. Francesku, kogase danas slavi svetkovina, buduchi da neima Gràda, Varoshi, blizu ni sela, gdise nenaode Redovnjci, sinovi gnegovi, koi trudè za S. Czarkvu, i spasegne sviuh pravovirnie. Onse roddi ù Afsisu Gràdu od Italie: I buduchi velle bogat, uçynise zaradi gljubavì Isusove najsiromàshnii çovik od svyta, buduchì ostavio bogastvo, i svē stvari, tja i vlastitu odichju, stavivshi nase najponizniù vrichiczu, i opasavshise shpàgom, metnuse pogargivati sasvim, i ù svemu izpraznosti, i tashtu slavu ovoga svyta.

S'ovim naçinom od xivota, uzage na toliku podpunost, i svetignju, i uçinise toliko sjajno oghledalo od kripostì svetie, koliko maknu prìlikom svojom neizbroene gljude od svakoga stanka, varste, i plemena, dase uçinè gnegovi ucenici, i poçèshega slyditi: Odkud uçini Rèd Serafinski, iz koga izagjoshe tolike i tolike glave glasovite ù nauku, i ù svetigni, koimse kittì, i prosvitgljuje S. Czarkva katoliçanska.

To-

Toliko S. Francesko gljubgljashe Boga uxgano, i vruche, koliko po svoj Czarkvi katoliçanskoi steççe poshtegne, dase zove Frano Serafinski, iliti gljubavju Boxìom priuxganì: zashto najblixgnì, i najuxganii gljubavju Boxiom Angeli, jesu Serafini. Bioje toliko ponizan, kolikosè çinio samsebi najvechi grishnik, shtose naodì na zemgli. Bioje toliko devot muci Isukarstovoi, koliko promyshgljajuchi gnju dàn, i nòch brez prystanka, zadobì, i uçinise dostojan prymiti ranne iste Isusove na tylo svoje. Bioje toliko milostiv svarhu xalosnì grishnykah, à kod svemoguchega toliko moguch, koliko isprosi svima skrushenim, i ispovigenim ono glasovito opproshtegne Gospe od Angèlah od istoga Isukarsta, koimuse ù onoj Czarkvi ukaza s' Majkom svojom B. D. Mariom, i mloxtvom od Angèlah. Najposli bì toliko dràg Bogu, da od çetardeset i pet godynah xivota svoga, posli kako Rèd svoj utemegli, Redovnike uzmloxa, i po svemu svytu posla, na pryliku kakono i Spasitegl Apostole svoje, i Uçenike, pripovidati Ivangegle, i pokoru; i obrachjati nevirnike na viru, i na pokoru grishnike: i posli kako mlogah çudesa uçini, pun svetigne, i dostojanstva, bì zazvan od Svemoguchega ù Raj za uxyvati vigegne ù vìke lyçza onoga, komuje na zemgli toliko virno sluxio.

Bratjo pogljubglenah, Czarkva danas ù Missi od ovoga poglavitoga Patriarke veli: *Franciscus pauper, & humilis, Cœlum dives ingreditur*, da Francesko ubog, i ponizan, unyge ù Raj bogat, i slavan; dakle ako megju vama imà uboghię, i potribitię, koi muçno na

ovo-

ôvòmu svytuh ; xyvuh , i potribitò , nekase razgovore , i uttishe danas , çujuchi da i S. Francesko ,, premda na svytu bì najpotribitì , i priubog ; pribogat ottige na nebesa , i slavan ; Virujtemi ; dachese i vama ò potribitì , i ubòghi , isto dogoditi , samo ako dobrovoglnó zaradi gljubavi Gospodinove uspodnosyte vashe potribe na ovóm svytu , kakoj pravi karstjani . Akose pàk naodì megjù vama dobrostojechie ; nekase paze nepogargyvati siromaha ; ni tlaçiti , zashtosu ovì osobito Bogu draghi , i tko gni pogargjuje , pogargjuje Privisokoga Gospodina Boga . Pomaxiteì , i brànite , ako xelyte od gniova uboxtva vama listve naçiniti , pokoimchete uzachi na nebesa . Provigegne Boxie ukazaloje razlike naçine za saranitise , ma dobro stojechim najslobodnij pùt jest çiniti sèbi koliche podpomaxuchi uboghe , i branechi ; kolikokodi putà tò çinìte , po jedan kolich ù listve jakì stavgljate , pokoimchete odkoraczati tja do Boga . Amen.

Go-

GOVOREGNE LXXXIII.

NA S. LUKU IVANGELIS.

Ecce ego mitto vos sicut Agnos inter Lupos. Ioan. 10.

Evoja shaglem vas kako jance megju Vukove. *Danash. Ivang.*

DA Spasitegl shagljuchi svoje Apostole, i ucenike za pripovidati po svytu Ivangegje, i obrachjati na viru nevirnike, shagliashei kako jance megju vukove, tose vidilo savishe i iskushalo: Ni jedan bose od gni nenage, koi ne podnese ili progonstva, ili muke za viru Isukarstovu. S. Luka Ivangeglista, kako noti jedan od recenie, kolika progonstva, nevogle, i suprotivshtine podnese kudgodi oddi, i doppira u druxtvu sa S. Pavlom, dugobi bylo savishe svaka povydati.

Onje bio naroda Garckoga, iz Gràda Aleksandrie, porogen od Roditægljah velle plemenitì, i bogatì. Svoju mladost provede ù nauku, i nauci dva zanata, tojest, likariu, i pengati prylike; ù jednom, i drugom ovomu zanatu izage glasovit. S. Pavaoga nazyva, *charissimus Lucas Medicus*, pridraghiem Lukom likarom, odkud virovati mogu, da on dillovashe ovì zanat. Takoger darxyse, da on pengajuchi ucyni, i upenka mloghe pryliko B. D. Marie, kojese i danashgni dan darxè ù najvechemu shtovagnju: jednase shtuje ù glasovitoj Czarkvi Gospe od snjega ù Rimu, jedna ù S. Marku, ù Mleczì, i drughe na drughi mloghì mistì.

Ovì

Ovì S. uzdarxà vazda çiſtochju diviçansku, zaradi koje ſtvàri vehoma dràgh bì B. D. Marì, i millovalagnje toliko, koliko neſamo pripuſti da ghledajuchi priſveti gne diviçanski obraz izpenga, iliti pryliku perom izvèze, negomu josh izkaza mloghe ſtvàri, i oçitova polak Rogegnja, i dittinſtva Iſuſova; odkud on posli pyſa ù ſvom Ivangeglju mloghe ſtvàri, koje nebiauh upyſane od drughi Ivangelyſtah. Onje bio Uçenik S. Paula Apoſtola, pàk drùgh iſtoga ù proglashegnju S. vire, i ſviu putovagnjah gnegoví. Odkud po naredbi gnegovoj pyſa neſamo Ivangeglje, i bì jedan od çetiriu ſecretarah Boxie, iliti Piſſarah od skrovyshtah priviſokie Boga upuchenoga; nego joshter i kgnighe od ſtvarì Apoſtoltkvì: ù koim zabilixà, i izpiſſujè uzashaſtje Goſpodinovo na nebeſa; ſnishaſtje Duha Svetoga megju Apoſtole; mlogà koja progonſtva imashe Uçenici, i drughe ſtvàri pridoſtojne znátiſe ù S. Czarkvi. Najposli buduchi mlogo tarpio, i trudio za s. viru zadobì krunu od muçenishtva, i ottige dusha gnegova uxyvati plachju viçgnju ù kragleſtvu nebeskomu.

Iedno ſamo maknutje, iliti pryliku, za maknutivas na naslidbu SS. kripoſtì, vadim iz gnegova xivota. On kako çuſte bì dvoſtruk zanaççia: nikadaſè jednim ni drughim nie sluxio na iſpraznoſti, niti niskakvom privarom: Akoſe i vì uzsluxyte tako vashim trudi, i zanati, imachete zaiſte trude vashe od Boga plachju. Aliſmo ù nikì vrimenì, ù koi-je çudan narashtaj: zanaççie, i texaci iſti sluxeſe vishe s' vraxtvom nikim, i s' laxma, negoli s' çiſtinom ſarcza, i jezika, visheſè izkushuje laxxi, negoli iſtine, neſtideſe mloghi ù ſvoi poslo-

vi, navlastito od tarhovinah mishati zakletve; teh toliko pùtah krive. Ali koliko vishe traxe obogatitise s' nepravdom, toliko vishe nevoglni doode, i potribiti: zashto zanati, koise dillujuh s' uvrigegnem Boxiem, sluxe na shtetu kuchjah vrimeniti mlogo putah; ali shtoe gorre, vazda na izgubglegne dushe: Vidite sinci, shto çinyte, jednu samu imate, akojuh izgubite, sveste izgubili.

GOVOREGNE LXXXIV.

NA SVE SVETE'.

Gaudeamus omnes in Domino diem festum celebrantes sub honore sanctorum omnium. S. Eccl.

Radujmose svi ù Gospodinu dàn sveccani slavechi na poshtegne sviù svetij. *S. Czarkva*.

SVakij dan Czarkva Boxia svetkuje kogagodi svetoga, ali buduchi da ù godini neimà nego 365. dànah, à svetisu neizbroeni: i zato mloghisu sveti, i svete ù Raju s' privelikom slavom, od koise necinij ossobito svetkovina, neznajuchise megju nama ni imena gniova, ni svetignja: zato S. Czarkva Duhom Svetim vladana, i upravglena, obrala jest ovi parvi dàn Prosincza, za slaviti ù gnega svetkovinu sviù Svetij, i Sveticzah Boxij zajedno, koi uxijvajuh slavu Rajsku, toliko od onizij koise znaju ù Czarkvi, i poznanaje svetignja, i imena gniova, koliko onizij, koise i nepoznajuh, koisu doisto neizbroeni. Viditeli, Bratjo, koliko velika jest ova svetkovina, koja obuzimah sve Ss. Patriarke, Proroke, Apo-

Apostole, Mucenike, Ispovidnike, Divice, i onu kojaje kraglicza od Angelah: paçè i sve kore Angeoske.

I tako dakle dostojnaje ova svetkovina slavitise od nas, i shtovati s'ossobim gljubodiljem, i veseglem duhovnim; molechi Boga, koije Svetij od Svetie, danam dopusti po dostojanstvij od sviù svoij Ss. milost, daga dobro na ovom svytu sluxymo, kakoje bio sluxen od svakoga gni, daga moremo s'gnima uxyvati na nebsij ù vijke: zashto kako rècçe S. Maksim, *quid prodest interesse festis hominum, si contingat de esse festis Angelorum*: kojaje korist bit na svetkovina gljuskij, ako nedopremo biti na svetkovina Angeoskij ù Raju? Provijgjajmo svi, i nàstojmo naslidovati kriposti svetie, ako ochemo biti dionici gniova blaxenstva. *Imitari non pigeat, quod celebrare delectat*, nebudinam marsko naslidovat ono, shtonas naslagjuje svetkovat.

Iza naslidovatii, prymimo nauke iz Ivangeglja danashgnega, koje govorij: *Blaxenì ubogbij duhom, zashtoje gniovo kraglestvo nebesko*: uboghij duhom jesù, koi xyvù pryprostito brez dvostruçegnja, i svakoga vràshtva ponizni, i sjajni ù dillij svoi. *Blaxenì krotki, zashtoche oni possidovati zemglju*: tosu dobrovoglni, s'nikim slatkim naçinom uzdarxajuchise s' iskargni: ovimse obechjaje zemglja od obechjagnja, kojaje Raj. *Blaxennì, koi plaçuh, zashtochese utishiti*: tosu koi muçno xyvu, nesriche, i xalosti podnose ustarplivo, à ossobito plaçuchi svarhu uvrigegnja Boxiega, oviche ù vyk biti utisheni. *Blaxenni milostivì, zashtoche milosardje dostighnuti*: Tosu oni, koisu milostivi svarhu uboghie, i sirootah potribitie, koi-ji xalè, i podpomaxuh ù gniovim po-

tribama, takochese i Boog pokazati svarhu gni milosardan. *Blaxennì çisti sarcem, zashtoche oni Boga vidit:* Ovosu koi imaju çisto sarce, Sviest, i dushu od svakoga griha smartnoga, i koisuse ocistili po pokori, ovisu slobodni Boga viditi. *Blaxennì mirotvorci, zashtochese sinovi Boxij zvati:* Ovosu koi netraxè kara, ni hinada, nepogargjuju, niti nikomu zlo çine, nego sve ò myru ràdè, i skladdu, dragovoglno uvrygegnje opprostè, bitiche zvani ovi sinovi Boxij. *Blaxenni koi progonstvo tarpè zaradi pravde, zashtoje gniovo kraglestvo nebesko.* Tosu onì, koi zabragnujù, i karajú stvari nepravedne, i zloche, i grihe, i zatosu nenavigeni od svyta, kakono S. Ivan Karstitegl, koi buduchi pokarao Iruda, zashtose sluxashe xenom brata svoga kako svojom; ovìchè za podnoshegne progonstvi na ovom svytu, prymiti plachju kraglestvo nebesko ù Raju.

Evo çuste, pogljubgleni karstjani, pokolikose naçìnah more od nas zadobiti slava viçgnja, i pokoliko naçynase moremo uçiniti druxina svetie, i Blaxennie na nebesij. Ovose druxtvo zakupgljuje, i zadobyvah, po uboxtvu, i siromashtvu: po podneshegnju ustarpglivo oxaloshchegnì, i progonstvi: i po priprostitu, poniznu, i krotku xivglegnju, brez dvostruçegnja svakoga, i vraxtva. Tkoche dakle oggovor imati, damu vagljà, ako raja nezadobie, buduchi dase more raj toliko lasno, i po toliko naçynah zadobiti? Dozovimose, Bratjo, i nekasnimo xivot nash upraviti na naslidbu svetie, ako nechemo izgubiti tolikoga dobra viçgnega, kolikoje s' gnima uxyvati lyce Boxie po sve vyke vikovah. Amen.

Govorene LXXXV.

NA MARTVIE USPOMENUTJE.

Absolve, Domine, Animas omnium fidelium defunctorum, ab omni vinculo delictorum. S. Eccl.

Oddryshi Gospodine dushe sviù umarlie, od sviù grìhà. *S. Czarkva.*

DUsha nasha, draghi slishaoci, stvorena jest od Boga neumarlà. Ona niti umirah, ni more umryti; nego kakonoti neumarlah, i viçgnja xyviche ù vyk, premda tylo kakonoti umarloh, i pokvarglivo, umirah, i ottigeh ù prah. A tada dusha iz tyla izashavshi ottigeh ù jedno od ova tri mista: il ù Pakao, od koga saçuao Boog svakoga, i ondi igju svi, koi umrù ù grihu smartnomu, za stajati ondi ú druxtvu s' vragovi, i ostalim ossugenim po sve vyke, podnosechi xalosti, i muke neizreçene, brez ufagnja izachi odanle ikada: *ibunt hi in supplicium æternum.* Ili ottigeh ù raj, gdi Boog dopustio, dase svi vidìmo: i gori igju svi oni, koi mruh ù milosti Boxioj: *Beati, qui in Domino moriuntur:* Blaxenní, koi ù Gospodinu, iliti ù milosti gnegovoj umirajuh. Ili najposlí ottigeh ù Purgatorio, iliti çistilo, kojeje misto pod zemgljom nad Paklom, gdisu muke, i vatra prixestoka, i igju ondi svi, koisu gryshili laganim grissi, i prostnim, ili sagrishivali smartno, masuse dostojnim naçinom, i dobro ispovidjeli, i pokoru uçinili, ali nisu podpunno; zato nisuse oddùxili pravdi

Boxioj, shta radi imatiche ſtajat ù Purgatoriu dogodi neplate, *uſque ad noviſſimum quadrantem*, ſvega do najmagneg pomankagnja. Odkud ù ovom miſtu od oçiſtegnja nikì ſtoje vishe, nikì magne, kako tko vishe il magne plachjati imà, dok podpunno iſplatì duug vaś pravdi Boxioj.

Za ove dakle ſiromashke dushice S.Czarkva xelì, daſe vazda cinì uſpomena, al oſſobitim naçinom jeſt zabilixita ovì dàn parvi po ſvetkovini juçerignoj, da kakoſmo juçer ſvima, koiſu ù raju dali slavu, onako danas onim, koiſu ù Purgatoriu dademo pomoch. Za ove molì Czarkva: *oddryshi Goſpodine, ilìti opproſti, dushe ſvi ù umarlie*. I oche, da ſvi karſtjaniſe ſpomenu s'molitvami, pokorama, lemozinama, i Miſſama, daſe koliko prie mogù izbaviti iz prixeſtokie mùkah, i otìchi ù raj uxyvati lyce Boxie, gdiche opet oni brez pryſtanka moliti za ſve one, od koi buduh pomoxeni.

Aliſe ja boim, da gljubodilje pram dusham od martvie ù mloghim karſtjani neſamoſe razladilo, nego ſaſvim utarnulo: Teh shtobi ovo bylo ondi gdiſe imà çiniti od gljubavi, nebiſe niplakalo, ali viditi ondi dushice ſvete muçitiſe ù prixeſtokomu oggnju, gdino çek ju pomoch, kojaimſe pryſtoi po pravdi, kakonoti od dobàrah, kojaſu s'trudom ſtekli na ovom ſvytu, i oſtavili ſvoim bashtinikom, uzdajuchiſe ù pomoch od gni: A oni il razaſipaju na izpraznoſti, i tashte slave, il na ſuude ottimajuchiſe, kakono pſi ò koſti, za imati vishe, i prigrabiti, niti gledajuchi shtoje pravo, ni nepravo; pace tkobym pravo kazao bixè od onoga, nego mytè Súcze himbene, i oſtàlò. Karſtjani moi, oſtavgljam ja ove, navishtujuchiim miſto posli smarti, ne ú Pur-

Purgatoriu gdisu ove Ss. dushice, nego ponixxe doli: ò kolikochei za bashtine zlo prigrabglene, i possidovagne izgubiti viçgnju nebesku, i muçitese s' drakuni po sve vyke.

Vas dakle ponukujem karstjani pravedni; nut povishe malo ukaxitese gljubodilni polak Ss. dushah od Purgatoria s' molitvama, postovi, pokorama, i lemozinama, koi morete podajte uboghim, da mole za gni: A svetom Missom, toliko slishanom devoto, koliko reçenom za gni najvishese oblakshaje, i skracçaje muka gniova. Ako vì gni pomochju zaduxyte, onèche dushe za vas moliti prid Prístogljem Boxiem, i ispro-fitivam milosti, i na pridke, kojese nenadate, O da znadete koliko gni morete zadobiti, s' jednom vruchjom molitvom, s' jeduim postom, s' lemozinom. &c. Najparvo dakle uçinite, za izvarshiti zapovid od naravi, *shtoe tebi drago datise uçinij, i tij drugom uçyni*. Drugo zaradi vashe koristi dukovne, i vrimenite: zashto gni Boog dragovoglno uslisha za gniove devote, koise od gni spomignajuh.

GOVOREGNE LXXXVI.

NA S. MARTINA BISKUPA.

Invenit gratiam coram oculis Domini.
Eccli. 44.

Nàge miloſt prid oçima Goſpodgnim.
Danas. Piſt.

SUeti Martin, od koga ſvetkovinu danas ſvetkujemo, roddiſe od Roditègljah plemeniti po karvi, ali biahu od narodah, koi Boga Stvoriteglja nepoznavahu, negoſe klágnahu Idolom. Martin josh mladich uçiniſe Vojnik, kakomu je, i otacz bio, ali buduchi vehoma prignut na gljubodilje, i na kripoſti karſtjanske, odluçi karſtitiſe, zatoſe ſtavi megju katekumene, iliti uçenike nauka karſtjanskoga. Megjuto dogodimuſe plemenit jedan dogagjaj. Iedan ſiromashak vas odàrpan, i napole goh zaiskamu Lemozinu; Martin neimajuchimu shta dati, láttivshi màç razriza napole ſvoju kabaniczu, i dademu poloviczu daſe zaodie. I evo slidèchju noch ukàzamuſe Iſukarſt Spaſitegl nash prikriven s' onim dylom kabanice, i recemu: *Martin josh uçenik od nauka kurſtjanskoga ovim odylom prikrioje mene.* Te nieli iſtina, da martin s' jednim dillom od miloſardja, *invenit gratiam coram oculis Domini,* najde miloſt prid Goſpodinom nashim Iſuſom? Iſukarſt po ovomu ottje pokazati, da shtoſe uçiní ſiromahu za gljubav Boxiu, onoſe gnemu çinì iſtomu.

Buduchi pàk karſtioſe od trideſet godynah, da

dadese vaskoliki na dillovagnje od sviù kriposti karstjanskie, i metnuse pod nauk, i upravu S. Illaria Biskupa ú Franci pod koim doprie na toliko visoku svetignju, da nesamo slype prosvitglyvashe, i mloga druga čudesa čignjashe, nego joshter, *ut in virtute Trinitatis Deificæ mereretur fieri trium mortuorum sussitator magnificus*, da po kriposti Trojstva Boxanstvenogà dostojan bý učinitise triuh martvi uskrisitegl uzveličanì. Buduchi pàk umro Biskup od Gràda poghlavitoga ú Franci, koise zove Turon, bì suprot svojoj vogli učignen Biskup od istoga Gràda: ù ovom poslu, iliti brimenu Pastirskom podnesese vazda kako pravi otacz od siromashi, i uboghie, i kako pravi, i pripomglivì Pastir stadda Isukarstova, provodechi jedàn xivot redovnički, i svèt sasvim.

Najposli buduchi pomglivo, i sveto vladao Czarkvu sebi pridànuh za mlogo godynah, prorokovavshi saht svoje smarti, i priklognjajuchise ù svemu vogli Boxioj sveto priminnu, i ottige srichno uxyvati plodove trudah svoí na dànashgni dan od 81. godinu xivota svoga. Kada ovi s. končashe, vidje drakuna paklenoga gdi obskakuje oko gnegove postegle ù poga dno, i strahovitoj prìliči, àl on slobodnim glasom rečemu: *quid adstas cruenta bestia? nihil in me funestè reperies*: shtochesh tij ovdi xivino paklena, karvolio dushah plemena gljuskoga? nebudesh ù meni nach nishtà oppaka, i nesrichna dushi mojoj, i spasegnju: ovo rekavshi, izdannu, i pridade dushu Angeoskim rukama, koi s' pismama nebeskim odnesoshejuh ù slavu rajsku.

Veliki ovi sveti biashe ù običaj uzeo s' dobrotom xivota svoga pridobivat napasnika pakleno-

ga

ga ù xivotu, tako po istom obiçaju lasnomuga bij pridobiti na smarti, da ottige smeten, i zastigen. Pridraghi provigjajmo i mij, i nastojmo napasti djavaoske pridobivat ù xivotu, nittise pripuschjati danas pridobiva, da po gnegovoj vogli sagrishujemo, takochemo s' pomochju Boxiom osloboditi i oni ças strashni od smarti nashe: zashto nikakav nepriategl nie slobodan prikuçitise, i udriti na onogah, od kogaje mlogo putah bio pridobiven, kakono na onogah kogaje vishe putah pridobio. Ako vij, sinci moi, pushchjatese ù xivotu, kakono mloghi çine, ù najmagnoj sarçbi pridobiti od djavla, da uzdighnete toliki neslad, psovke, proklestva, zakletve, gubyna, &c. Ako ù svaiom potaknutju tyla vashega, kojevam meche od naslagegnjah smardglivij, odmà privoglìte na naslagegnja u mysli, i naxeglju ù sarczu. Akovas pridobyvà ù lakomosti çello, da mallo ghledate shtoje pravo, nego shtoje vama korisno, i tako ù drughi grysih, akose reko nauçij tako vas pridobyvati ù xivotu: zlo, zlo doisto zlamegne, zlamegne dache slobodno pristupiti, i pridobiti vas i na smarti.

Za dostìgnuti jakost ovu dasè nepodloxyte tako pridobivagnju djavaoskomu, utecitese, bratjo, k' ovomu privarsnomu vojniku Isusovu i pri-jàkomu suprot drakunom paklenim, po gnegovim Ss. dostojanstvi morete svaku milost isprositi za spasegne dushe vashe, navlastito ako uznastoite sliditiga ù dobru xyvglegnju. On ossobito bi she prighnut na molitvu vruchim sarcem: i na milosardje svarhu uboghij, i potribitij. On razdilivshi vlastitu odichju uboghim, potribitim, i golìm, *invenit gratiam coram oculis*

Do-

Domini, dostignu milost kod Gospodina: çynite istò, i vicheteju dostighnuti. Amen.

GOVOREGNE LXXXVII.

NA ZACSETJE B. D. M.

Quæretur peccatum illius, & non invenietur. Ps. 9. h. 10.

Traxichese grih gne, i nebudese nàchi.

CZarkva S. Danas slavij priçisto zaçetje B. D. Marie: tojest, kada bij zacèta ù utrobi Blaxenne Annè Matere svoje. Ovoje parva svetkovina od sviù Gospinie, i poçetak ostalie, kojese od gne svetkujuh. Za razumiti ovo, imate znati, da nashi parvi Roditegli Adam, i Eva sagrishishe ù raju zemaglskomu, okusivshise vochke zabragnene, s' koim neposluom ne samo sami sebi shtetu uçinishe, nego joshter i svem narodu, koise imadiashe od gni izroditi; po tij naçin da svi koise ràgjamo, kako sinovi Adamovi, ragjamose s' gnegovim griom: i zatose zove grih istoçni, koi pak opprashtase, i oppirà vodom od S. Karshtegnja.

Nikadase nie nitko zaçeo brez ovoga griha istoçnoga, zashto svi gljudi sniode od istie pàrvie Roditèglja Adama i Eve, koij sagryshishe, i pristupishe zapovied Boxiu: Samo ossobita ova milost bij data Isusu, i ovoj koja imadiashe poroditi istog Isusa jedynoga Sina Boxiega: koja buduchi byla kchì Joakima, i Anne, slydij doisto, daje kchij Adama i Eve, iliti od gniova plemena: bij nishtanemagne od Boga darovani ovim dostojanstvom i milostju, nikad nikomu dru-

drugom nedopuſchenom. Odkud gnezino Zaçetje zoveſe priçiſto, i neoczkvargneno: buduchi ona ſama zaçèta brez griha iſtoçnoga: A takoſè i pryſtojalo, zashto nebi doſtojno bylo, ni pryliçno, da onà, koja imadiashe bit Mati Boxia, zaçneſe, i porody sluxbenicza; i robignja Drakunova, à nepriateglicza iſtog Boga.

Ovoje Svetkovina, koju slavij danas S. Czarkva, koja iziskuje od nas veliko pokazagne od gljubodilja, i oſſobitu çiſtochjù ſvyſti ù dushi, i ù ſarczu nashemu: Zashto kakobi mogli vij poshtovat onu, koja nikad nie imala ù ſebi nikakova zlamegnja od pomankagnja, noſechi iglja-du pomankagni ù dushi vashoj, i puno ſarce neçiſtoche? Nego bojatisè, dajojſe negarſtij na vashe sluxbe i ſvetkovagnja vishe, nego daij prymà i miluje. Nemore draga biti neçiſtochja onoj, koja nikakve neimadde nigda neçiſtochíe, nì pomankagnja.

Vij dakle, ſinci moi, koi za slaviti ſvetkovinu od prineoczkvargnenoga zaçetja Blaxenne D. M. doſtojno, i gnoj ugodno, iſpovidiliſe jeſte, i priçeſtili, il bari pravo skrushili s' odlukom iſpoviditiſe kad uzmorete, à od ſad na grih povoglmo nikad ne povratitiſe, metniteſé ſvashim mislj, i s'vruchim molitvama ù xeglju ſnaxnu, i jàkuh naslidovati Angele nebeske; koi, kako pyshe S. Vincencio Ferrerio, poklonisheſe ù oni ças zaçetja ovoj kraglici nebeskoj, i obveſelishejojſe zaradi neizreçene miloſti, kojomjuh nakiti Boog, buduchj gnju ù oni ças od zaçetja oslobodio od griha iſtoçnoga, od koga nikad nitko drughi megjù ſvima, koiſe poragjajù od xènah, nitie oslobogen, nitichefe oslobodìti dò skonçagnia ſvyta. Slavite neoczkvargneno Zaçetje kragli-

glice Nebeske, alga slavite s'çistochiom dushe, i sarcza vashega; Prikazujte bilochju, i miris dobrij obiçajah, i djèlah vashij ovom plemenitom gligljanu od diviçanstva. Nemojte nossitì na dushi nikakova pomankagnja od griha smartnoga, ako ochete, da ovoj Divici toliko çistoj, i ne oczkvargnenoj ugodne budù vashe fàle.

GOVOREGNE LXXXVIII.

NA S. LUCIU DIV. I. M.

Tanto pondere fixit eam Spiritus S. ut Virgo Dominì immobilis permaneret. Eccl. in offic.

Tolikom tegobom utvardi gnju Duh S. da Diviçza Gospodgnja nepokrenuta osta. *Piva Czark. od S. Lucie*.

POrodise Divicza i Muçenicza S. Lucia, kojese danas slavi svetkovina, od priplemenitie Roditeglja, i vele bogatie ù gràdu nazvanomu Siracusa ù Adi Sicilii, josh od ditinstvase dade na sluxbu Boxiu. Ali buduchi-joj umrò Otacz, bij od Matere obechjana za zaruçniczu jednom glasovitu Gospodinu, al nevirniku Idoloklagnaoczu, od istoga mista. Shto çuvshi ona, uze od Matere ruho svoje i blago, koejoj biashe ostavio Otacz, i zabilixio za gne udadbu, sve razdieli uboghim za gljubav Isusovu, komuse biashe pridala za pràvuh zaruçniczu, nektiuchi drugoga zaruçegnja ni piera, nego samo Isusovo Buduchi tò çvo oni, komu biashe obechjana, kakonoti nevirnik, i Poganin osvadi-juh kod Sucza, kako karstjanku.

Do-

Dozvavshi dakle gnju Sudacy pridase, koi i on biashe Poganin, najparvo s'lipim, i slatkim rycma, i obechjagni od pomilovagnja ussilovase navesti gnju, da ostavi viru karstjansku, i zatàjah Isukarsta. Alì, kako pìva S. Czarkva danas ù gne Officiu, tolikojuh biase jakò Duh S. ustanovitio, i utemeglio; *ut virgo Domini immobilis permaneret*, da ová S. Divojçicza nikadase prignuti nemorre, nego temeglito uzdarxávashe zaruçegne, i viru nebeskomu zaruçniku svomu Isusu. Videchi ovu tvargjav Sudacz, i slobodu s'kojom uzdarxavashe Lucia svoje Diviçanstvo, i viru, zapovidje dase S. Divojçicza odvede na niko misto neposhteno, gdibi na sillu izgubila svoje Divicanstvo, i sramotajojse uçinila: Ma kakojuh Duh S. utemegli iznutra ù vogli, onakó zdvora ù tielu, *tanto pondere eam fixit*, tolikom tegobom gnju darovà, i tolikoju jàkoh ussadi na onom mistu, da S. Divicæ nikako nemogoshe maknu-ti s' onog mistà, nesamo gljudi, mà ni mloghi jarmovi volòvah, koje uprezashe.

Zapovidje zatim opaki Sùdacz, dase okogne vatra naloxij, za saxgati-juh, al nomoguchi gnjoj naudidi ni vatra; cini-joj oççi izvaditi, i najposli maçem probosti skrozi, i tako svarshi slavno svoje muçenixtvo s' xivotom vrimenitim, i ottigè na danasgni dan slaviti pyr sa svoim zaruçnikom Isusom po sve vyke ú viçgnoj slávi nebeskoj.

Kada ja promyshgljam toliko velike muke, kojesu podnosile Lucia, i drughe divojcice josh ù dittinstvu da recem, odragnene umekshini, i gospostvu od plemenitie Roditeglja ù gosposki dvorij. I pak niti imadoshe strah od prytgnie opa-

opakie Poganyna, i nevirnykah, niti gni moxxe prignuti xestina od mùkah, da ostavè viru. Imam s' veseglem slobodno rechi: dakleje Redovnixtvo, i vira karstjanska toliko istinnita, kolikobi strahota byla najmagne ú gnoj sumgliti.. Te akojù divojçice slabe po plemenu xenskom, nejacke po doba dittigajoj ù mladosti, toliko jako uzdarxàjuh, i toliko slobodno ispoviedajuh prid nevirnici pod xestokim mukama, jedachese nachi dusha karshtena, kojache dati misto i kakvoj sumgli ù pameti svojoj svarhu S. Vire nashe? Fàla Gos. Bogu, uzdamse, da megju vama neima toga, buduchi svi ustanovicheni temeglito ù S. i spasonosnoj viri karstjanskoj, izvan koje nie spasegnja nikomu.

Ostàjem dakle samo çuditise, da mloghi karstjani svetkùju i shtujù dan S. Lucie, za isprositi od gne, iliti po gnoj od Boga vid, i oççiuh tilesnie zdravje: A mallij, da nereçem nitko, neishte, damu isprosij vyd duhovni, koi jest milost Boxia. Velikse strah imà od slipoche tilesne, à od slipoche duhovne, koja jest grih smartni, i nemisle niki.

Molimo, Bratjo, slavnu diviczu danasgnju S. Luciu, danam isprosij vyd duhovni, dà moremo viditi nesrichni stanak nash, kadasmo ù grihu smartnomu: Neviditi tmyna, pogarde, i grubochе griha, toje, tò slipochja nesrichna. Sinci moi, imajmo vechju pomglju isprositi uzdarxagne vida i svitlosti duhovne, iliti milosti B. negoli vid oççiuh tilesnie, takochemo ugoditi Bogu, i imati kod gnega zashtititegliczu S. Luciu.

Go-

Govoregne LXXXIX.

NA BOXICH.

Ecce annuncio vobis gaudium magnum. Luc. 2.

Evo navishtujem vama vesegle veliko.
Danash. Ivang.

GOspoja Nasha B. D. Maria posli kako biashe zacela po Duhu S. Spasiteglja svyta ù pricistoj utrobi svojoj divicanskoj, kakojoj bì navishteno od Gabriela Archangela, buduchi doshlo srichno vryme od prisvetoga svog poroda: Naogjashese ona na pùtu ù gradu Betlemu s' pripògljubglenim zarucnikom svoim S. Jozipom, za ispuniti niku zapovyd Augusta, ondashgnega Cesara, i nemoguchi nachi konaka, ni ù gostionicza opchenni, ni ù kuchi nicioj, potribitoim bì savrietise prid gradom ù jednoj shpiglici, da recem klanicici, gdi obicavashe imagne plandovati.

I ondi, *dum medium silentium tenerent omnia*, kada svakà biahu ù duboku mucagnju, ù gluho doba okolo pò nochi, na xestokoì zymi, i ù potribi velikoj, iliti uboxtvu od sviu stvarì potribitie, *peperit filium suum primogenitum*, porodi Sina svoga, Spasiteglja nashega. I udigl, *quem genuit adoravit*, porodivshiga devotomuse pokloni, kakonoti, Gospodinu svomu, i pravomu Bogu. Nit imajuchi svitticzah za povitiga zadosta, *pannis involvit eum*, sluxisse istim maramiczama glave svoje, i tako zavivshiga, *reclinavit eum in praesepio*, postaviga ù jasle, daga pa-

rom

rom svojom dvi xivinice, koje ondi za jaslam biahu. bràne od zyme.

Buduchise tako Spasitegl, i Odkupitegl nash porodio, ukazase udigl jedan Angeo nikim Cobanom, koi ondi blyzu Gràda çuvahu svoja stadda, i obznani gni svarhu porogegnja Isusova s' ovim ryçma? *Evo navischjujem vama radost veliku, kojache biti svemu nàrodu, zashtose vama porodio danas Spasitegl svita*. Parvi dakle, koi imadoshe milost ovo neiztomaçeno vesegle çuti, i viditi Messiu, iliti Spasiteglja nashega Sina Boxiega çovikom porogena, i gnemuse pokloniti, bishe gljudi siromasi texaci poglski, i çobani od imagnja, kakonoste i vì: Oni slushashe pisme nebeske prislatke i ugodne, shto çignjahu kori Angeoski, pivajuchi, *Slava Bogu na visini, i myr gljudma na zemgli*, kako skazuje Ivang. parve Misse ovog prislavnoga dneva.

Brattice moja dva maknutja ossobità imam navistiti, i Ja vama danas radost i vesegle. Parvo: evo çuste, da Isus ottje, da siromasi texaci poglskí, i çobani od imagnja budu najnaprę dionici veseglja danasgnega, da çujuh pisme Angeoske, i vide porogegne Sina Boxiega ù putti gljuskoj, veselitese i vì, koiste siromasi texaci, i pastiri. Drugo, zashto Sin Boxi uzamshi pùt, i narav çoviçansku, uçinise Sin çovicanski, za ùçiniti gljude sinovima Boxiem, oslobodivshinas od suxanstva djavaoskoga.

Ostajemi samo nauçitivas, i kazativam, dasu razlikah, koja çinè çovika sinom Boxiem. Parvoje Vira: Pivabose ù Ivangelju na trechjoj Missi prislavne danasgne svetkovine, da onim, koi virujù ù gnega, tojest daje pravi Boog i çovik,

dedit potestatem filios Dei fieri. Dade oblast dàs' uçinè sinovi Boxì. Al buduchi da ova vira ima biti xìva, i pokazivatise ustarpgljegnem, i dilli: Zato drugoje, shto gljude çinì Sinove Boxie, dra govolgno podnoshegne nevogljà: Pìsanoboje: *Koga milluje Boog, karàga, i kako Otacz ù Sinu naslagjujese*, kada vidì, da çovik s'ustarplegnem prìma nevogle, i tughe, kojemuse dogagjajù. Treche: covika sinom Boxim çinì millosardie: svidocì ovo Duh S. govorechi: *esto pupillis misericors . . . & eris tu Altissimi Filius:* Budi sirotama millosardan, i bitichesh tì sin Privisokoga. Zatim çetvarto, çinì sinove Doxie gljubav nepriatèglja: *Gljubite nepriategle vashe, dà budetè sinovi Ocza vashega, koi na nebesì jest*. Petò: Sinovi Boxí cinese, koi mìr uzdarxajù, i tvorè: *Blaxenui mirotvorci, zashtochese sinovi Boxi zvati:* veli Spasitegl. Odkud Apos. veli, *mìr imajte, i Boog od mìra, i od gljubavi biche svami:* Shestó jest çistochja, kako svidoçì isti Apos. pìshuchi Korint. *Neçista netìçite, jachjuvas prìmiti, i bichjuvam za Ocza, i vichete meni bitì sinovi, i kcherì, govorì Svemoguchi Gospodin.*

Pogljubgleni sinci moi, znam davam vira nemankà nemojte samo darxati-jù martvu. Vashe potribe, i nevogle podnosite dobrovoglno za gljubav onoga, koisè porodio danas, i doshao tarpiti svake xalosti za gljubav vashu. Okovas imate sirotà, i potribitie, ukaxiteim milosardje, nekase i oni obraduju na slavno porogenje Isusovo. Ako imate nepriateglja opprostiteim uvrìgegnja. Akoste ù nesklàdu s' iskargnim, pomíritese. Naiposli pazite mochi vashe, i hudà od svakè neçistoche ù mìsli, rìçi, i dillu: Tako chetese uçiniti dostojni bit sinovi Boxì, i

poodi-

poodichevas s' milostju svojom, i megju vama pribivati, kako megju svojom bratjom. Akoli suprotna ovim budete çiniti uzove SS. dneve, tot neprimate Isusa, negoga tiràte: O koliko imà karstjanà, od koi danashgne Ivang. veli: *megju svoje dogè, i svoiga neprìmishe*. Saçuvao Bòg, dase takie nagè megju vama, koi vollè ù nemilosardju, nemìru, i neçistochi stajati s'vragom, negoli s' Bogom ù çishtochi. &c.

GOVOREGNE XC.

NA S. STIPANA PARVOGA Muç.

Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Act. 6.

Gospodine, ne odredi ovo gnima za grih.

SVeta Czarkva, kojase vladà, i upravglja Duhóm' S. ú svima dillovagni, i naredbama svoim; odredi, i namisti, dase danas udigl po vrimenitom porogegnju Isusovu, shtoje priporogegne na xivot viçgni S. Stiphana Muçenika, premda on ovi dan nie muçen, nego trechidan kolovoza. Ma z shto ovo? Evo uzrok: Buduchi on najparvi, koi karv svoju za viru, i zakon Isukastov proli, ottjemu dati S. Czarkva ovo parvo poshtegne, za svetkovati dan prolitja karvi gnegove uz ove dneve Boxichne s' vechjom slavom, i poshtegnem, svechim gljubodiljem, i devocionom, i svechim veseglem duhovnim. Onbo parvi za Isusom uppliva ú more czargleno karvi vlastite, i dade xivot svoj za gnega. On, kako veli S. Maksim. *Mortem, quam Salvator dignatus est pro nobis pati, hanc red-*

 dit

dit primus Salvatori: Smart, kojuse dostojao Spasitegl podniti zanas, ovu on parvi povrati Spasitegliu.

Posli kako snìge Duh S. Apostoli poçeshe pripovidati, i pravovirni uzmloxatise, koi svi ставgljahu ù opchinu shtogod imadiahu, i xivgljahu iz opchine, kakono sada Redovnici, Meggju parvim pristupi danasgni S. Stipan, koi premda Mladich biashe, toliko postidnost, i çistochju gljubgljashe, daga Apostoli postavishe svarhu xenski glavà, navlastito sirotà udovìcza, dahì pazì, i provìgjaim potribità za uzdarxagne xivota. I premda on ovo obsluxìvashe, sasvimtizim neprjstajashe ni pripovìdati vire Isukarstove: buduchi vele nauçan ù zakonu, prigovaràshese çesto snauçnim xudiama; komu nauku, i mudrosti nemoguchi odoliti, zashto *biashe pun Duha S. i kriposti*: Osvadishega, kao da psuje Boga i Mojsia, i podmitivshi laxglive svidoke, odvukoshega ù vìche prid Sùcze, gdi Stipan toliko mudro, i vruche sasvom slobodom govorashe, ukazujuchi-im iz istì pìsama gniovì, daje Isus, koga oni propeli bihahu, pràvi Missia, i Odkupitegl, kogaje Bòg obechjao poslati, s' toliko uxganom, reko, gljubavju pripovidashe, dase priobrazi ù Angela, i isti suprotivnici gnegovi, kako pishe S. Luka, *intuebantur vultum ejus, tamquam vultum Angeli*: gledahu obraz gnegov, kao obraz Angela. Buduchi pak uzdigao oçi knebesom, i vidio nebasa ottvorena, i Isusa nadesno Ocza svoga, od velike slatkosti, veseglja, i radosti, kao izvan sebe zavappi, *Evo vidim nebesa ottvorena, i Sina çoviçanskoga nadesno kriposti Boxie*. Shto slishajuchi xudie, ushi zatiskoshe, daga nesl.shaju, kako da on psuje Bo-

Bogà, i navalishe svi suprot gnemu, izgradaga istirashe, i kamenovashe. Koi buduchi vas izragnen, i satren, kleeçe na kolina, i uzdigavshi ruke k' nebesom nesamo prashtashe, nepriategljom svoim, koiga kamenovahu, negoim i od Boga opproshtegne prosashe, vapiuchi: *Gospodine, ne primi ovo gnima za grih*.

Poghledajte N. ù ovo sjajno oghledalo, i slìdite Stipana na ovom svìtu, ako xelite na onomu ùxìvati slavu, koju on uxìvà: Nenagovaram jà vas dase prigovarate s' nevirnici kao Stipan od zakona, nitie to vash posao: Nenagovvaram da igete prid vladaoci protivnim pripovidati viru Isukarstovu pod biçi, i progonstvi, zashto kadbise pristrashili od mùkà, neka Bòg zna shtobi bilo i ù vam od vire? Negovas nagovaram, navlastito mladexi do vrimena od zdruxegnja, na postidnost Stipanovu, i çistochju. *Blaxenni çistì sarcem*, veli Spasitegl, *zastboche oni Boga viditi*. Zatose otrvorishe nebesa Slavnom poglavaru od svih Muçenika danashgnemu, zashto çistochju sjajnoga diviçanstva uzdarxavashe ù sarczu svomu; kakoga vi uzdarxajete, ò mladexi sadagneg narashtaja? iliste puni smardglivi mìsli, rìcì, i poxeglegni od bludnosti.

Nagovaram sve kolike slìditi Stipana ù gljubavi nepriateglja, çujemo, i vidìmo okom od vire, da Stipan prashtà, i prosì opproshtegne onim, koiga kamenuju: kolikoste pùta vì ù xivotu molili za one, koivam naìmagnju sramotu, i uvrìgegne uçine. Ah, bratice moja, neznadeteli, daje najoççittie zlamegne uçenika Isusova, i jednoga karstjanina pravoga, nepriategle gljubiti, onim koisunam zlo uçinili, dobrom vra-

chjati, i uvrigegnja prashtati? Tonas nauçi Spasitegl na krixu; tò prislavni Muçenik danasgni pod kamegnem, ù tomuse nitko nemore ogovoriti, daga nemore naslidovati. &c.

Govoregne XCI.

Na SS. Mladincze.

Et mittens, occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem.
Matth. 2.

I poslavshi, pobbi svu diçzu, koja biàú ú Betlemu.
Dan. Ivang.

SVeti Mladinci, koje danas slavymo, imadoshe milost, i dostojanstvo karv svoju proliti za Isukarsta prie negoliga poznashe. Buduchi Kragl Irud razumio od onizì Mudràczah, iliti Kràgljà od Istoga, dase porodio kragl Xudinski ù Betlemu: naredi gnima, da kadaga nagju, k' gnemuse povrate kazatmu gdie: *ut & ego veniens adorem eum*, damuse, veli, i ja doshavshi poklonim. Ali buduchi reçeni Mudraczi po objavglegnju nebeskomu vratilise drughim putem, ne kazavshi nishta Irudu, uxgase ovi tolikom sarçbom, koliko bojechise da neizgubì kraglestva, odluçi po svaki naçin traxit porogenoga novog kraglja, i umoriti. Ali neznajuchi gdi, i, koje ditteshce ovo biashe, kojebi ottio umoriti, naredi, i zapovidje svoim Vojnikom, da pobiù svu diçiczu ù Betlemu, i ù svoj darxavi Betlemskoj, koja nebiàu visha dvì godine, niti ghledajuchi

juchi Gosposke ni siromashke, i scynechi s' ovim nacinom, dache pogubiti megju ostalim i onoga, od kogase bojashe domu krunè neuzme.

Neu jlì i opaki Vojnici, nepravednu zapovid obsluxujuchi, shtogodi diççice nagjoshe ú Betlemu, i ù darxavi gnegovoj. *à bimatu, & infra.* od dvi godine i nixe, ottimajuchi ì iz kryla, i nàruçja xalosnie Majki plaçúchie, sve pomorishe, i izsikoshe: s' takim ottrovnim nemilosardjem, i tvardinom sarcza neçuvenom ispunishe ono shtose ù danas. Ivangeglju shtie: *Irud sardit abbi mlogu diczu ù Betlemu Judinu, gràdu Davidovu.*

Ova neoczkvargnena diçicza, i lypà'i plemenità posvetilishta, zovuse Mladnici svetì, nesamo zashto pravedni izghiboshe, nego joshter, zashto nebiahu nikakova griha uçinili: i karstishese vlastitom karvju svojom, koiu prie od sviu ostalij Muçenikah za Isuk. prolishe, zashto kako pivà S. Czarva. *Innocentes pro Christo infantes occisi sunt:* Neoczkvargnenà za Isukarsta diçicza pobjena jesu: koja posli kakose oprashe od griha istoçnoga, i karstishe karvju svojom, ottigjcsheù Limbu SS. OO. za ottichi posli, kakojmse i dogodi, ù slavodobitju s' Isusom ù raj uxivati viçgne blaxenstvo.

Matere i Oczi, koime slishate ovdi, neimatese tuxiti i xaloştiti, kadavam Boog dighne diççiczu od malle dobi, nego imate poznavati kako milost, i dàr viçgnega provigegnja gnegova; zashto po dostojanstvu prisvete muke svojè, çinì dostojne od slave nebeske, neokusivshi tuugah, xalostì, i potrybah ovoga svyta. Kolikovas ima vashe diçice ù raju brez sumgle, zashtosuvam pomarla prie, negosu znali za grih: A da

budu xyvili, i vasbi na smutgnju naveli s'iglidu neposluuhà, i Boga uvrylili s' toliko i vishe grihà. Zaffàlite dakle Bogu kadavam diçiczu dokfu josh ù povoju dighnè s'ovog svieta, i primì ú kragleftvo nebesko: buduchi da vama oblakshà tegobu i brigu, dignè i gorkoft, kojubi zarad gni moghli imati: à gnima dáde slavu viçgnju.

Govoregne XCII.

NA S. SILVESTRA PAPU.

Sint lumbi veftri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus veftris.
Lucæ 12.

Budite pripafani po boczì vashì, i svytgnjaci goruchi da budu ù ruka vashi.
Dànsh. Ivàng.

DAnasje svetkovina S. Silveftra, s' kojomfe zatvora godina. Ovi S. josh od mladofti svoje, i od dittinftva poçe naftojati xìvit ù dobroti od obyçàjà kriposnie, nslidujuchi S. Cirilla Meftra svoga. Od tridefet godinah uçignen bij Misnik S. Czarkve Rimske od Marcellina Pape: I buduchi da od dneva do dneva napridovashe sve ù dobrotì i kripoftma, posli smarti Pape Melchiada obran bij, i poftavglen on na priftogle S. Petra: ù vrime Konftantina Cefara.

Ovomu velikomu, i glafovitomu Cefaru nadodade S. Silveftar zdravje tilesno, i dushevno zajedno: Biashebo gubav, nittife naogjashe likaria, i Likar koibaga izlicio. Mà buduchiga S. Sil-

Silveſtar polio S. vodòm od karshtegnja, i karstio, neſamo prymi miloſt Boxiu ù dushu, nego ú iſto doba one prigarſtglive kraſte ſtiela gnegova odpadoshe, i oſta zdrav ù dushi, i ù tylu. Bratjo mojà, velikabi miloſt byla, da moremo i mij po doſtojanſtvu ovoga velikog svetoga doſtignuti, da dushe nashe oſtànu oçishchene od one gubbe, kojomſu ottrovane od poxùda, tojeſt, i tarpèxah tilesnie, od prignutja na zlo, i zlie obiçajà, koje slydymo. Ovoſu, ovo ottrovna gubba.

Priporuçuje Spaſitegl ù danasgnem Ivangeglju, i velij: *neka budu Boczi vashi pripàſani, i svytgnaci goruchi ù rukkù vashì.* Ovo nie drugo, ſinci moi, nego da darxymo nauzdi tarpexe, poxude, i svrab od poxeglegni, i naslagegni tilesnie, ovoſu gubba najgarſtglivià, koja more oppoganiti dushù: Zato da odymo pomglivo, i motrimo gdi ſtajemo, zashtoſmo posrid prigodbij od ſagrishegnjà, dogodismo na ovomu svytu.

Ako dakle xelymo, da dushe nashe prid oçima Boxim nebudu kraſtave i garſtglive, imajmo najvechju pomglju darxatii çiſte, i oprane od svakoga griha. Danasje najposlidgni dan od godine, nemojmo metnut ù zaborav, i ù nemar uçiniti eſab, i niko izvigegne s' pravdom Boxiom: Promotrimo kako ù sve vryme ove godine, kojaſe svarshuje, niki po 100. niki po 1000. i vishe pùtà jeſmo Boga uvrydili, i ottirali iz ſarcza i dushe nashe svitloſt miloſti gnegove, za dati zadovoglſtvo tarpexom, i poxxudama ochjuchegnja tila nashega. Svak dakle odluçi s' temeglitom tvargjavju, dache poçeti godinu doshastu i slyditi s' bogljom pomgljom, darxechi pripaſane bokke svoje, uklognjajuchiſe, tojeſt,

i pazechiſe neſamo od griha, nego i ód prigodbe gdiſe more ſagrishiti, i uçiniti ono shtoje marſko Bogu, takochè dushe vashe biti çiſte i slobodne od svake gube griha smartnoga navlastito, i uxyvachè plemenito zdravje i lipotu miloſti Boxie: Svenas ovo uçij, i nagovara pyſmo Boxie onim riçma *Quieſcite perverſe agere, diſcite bene facere.* Priſtanite zlo dillovati; etovam boczi pripaſani: naucite dobro ciniti; etovam svytgnjaçi goruchi ù rukka vashi. Tako slydite ove godine xyviti, nechete ottrovat dushe vashe gubom griha, nego vazda bit ù sjajnoj miloſti Boxioj. Amen.

SVARHA.

BUduchi govorio ú ovomu malannomu dillu od Viſsokie Ottaiſtvi (premda ú kratko) i od çlanàkà S. vire Katolikanske: Akobiſe shto nashlo ſtramputno, i izvan, ili (shto Boog ſaçuvao) ſuprotno razzumu upràvnomu S. Czarkve Katoliçanske; iſpovidam, daje porod neznanja moga, i nerazumnoſti , à ne ottiegnja , i tvardoglavſtva: zato ponizujem, i ſtavgljam svaka pod popravglegne, i ispravglegne iſte S. Majke Czarkve.

Budi sve na slavu Boxiu , Neoczkvargnene Marie D. S. O. F. i svie SS.

Zaſſagljujemo Tebi Svemoguchi Boxe za svakolika dobroçinſtva Tvoja: koi xivesh, i kragljujesh ù vyke vikòvah. Amen.

Salve Regina Spasi, *illi upravnie.*

ZDrava Gragliczo, Majko milosardja, xivotu, slatkosti, i uffagne nashe, zdrava. K' tebi vapiemo izagnanj, sinovi Hevè. k' tebi uzdishemo czvilechi i placuchi ú ovoj dolini od suuzà. Nuh dakle pomochniczo nasha, one tvoje milosardne oççi k' nama obràti. I Isusa Blagosovglenoga plod utrobe tvoje, nama posli ovog izagnagnja ukàxi. O milostiva, ò gljubodilna, ò slatka Diviczo Mario, Amen.

Ovoje bilo zaboravglene metnutise na svom mistu ù dylu II. gdismo Nauk Karst. ù kratko skupili: Zato &c.

Ap.

Approbatio Theologorum.

OPusculum, cui titulus: *Od' uzame*, id est, *Veni mecum*: Collectum ab A. R. P. Philippo ab Occhjevja nos infrascripti LL. Generales S. Theologiæ, in Conventu S. Laurentij Martyris Sibenici, ex commissione Reverendissimi Patris Josephi Mariæ à Vedano Commiss. Generalis diligenter perlegimus. Nihilque in eo, quod Orthodoxæ Fidei, Ecclesiasticis statutis vel optimis moribus repugnet, invenimus; verùm perutilia, præcipue Illyricæ genti, fore judicamus. Quapropter digna esse censemus, ut, si ita ad quos spectat videbitur, publica luce donetur. In quorum &c.

Ita est: Ego F. Carolus Maroevich L. Generalis.

Ita est: Ego F. Lucas Vladmir L. Generalis.

Ita est: Ego F. Joseph Radmam L. Generalis.

Li-

Licentia Sup. Generalis.

FRater Joseph Maria de Vedano Ord. Min. S. P. N. Francisci Lector Jubilatus, & in universa Familia Cismontana tam Observantium, qua Reform. & Conceptionistarum Commissarius Generalis, & servus.

Cum Opusculum, cujus titulus *Od' uzame*, id est, *Veni mecum*, à R. P. Philippo ab Occhjevja, nostræ Observantis Provinciæ Bosnæ Argentinæ Lectore Theologo, & ex Ministro Provinciali Illyrico idiomate compositum, à duobus PP. Theologis, quibus illud examinandum commisimus, revisa, & approbata fuerint, vigore præsentium facultatem eidem concedimus, quatenus, servatis servandis idipsum Typis mandare possit.

Datum Romæ apud Aram Cœli 6. Sept. 1765.

(L. S.)

F. Joseph Maria de Vedano
Commiss. Generalis.

De mandat. Reverendiss. in Christo P.
F. Jacob. Ant. Tusculanus
Secret. Gener.

Ap-

Approbatio Illustriss. ac Reverendiss. Ordinarij, Vicarii Apostolici in Bosnâ.

FRater Paulus Draghichievich Ord. Min. S. Franc. de Observantia nuncupatorum, Dei & Apostolicæ Sedis Gratia Episcopus Diumensis, & Vicarius Apostolicus Bosnæ, & in olim Episcopu Dumnensi. Omnibus, & singulis ad quos præsentes advenerint, fidem sinceram facimus, & attestamur, Nos diligenter legisse opus, sub titulo OD' UZAME. &c. ab Admodum R. P. Philippo ab Ochievia ex Custode, & ex Ministro Provinciale Observantis Provinciæ Bosnæ Argentinæ, solerti studio, Sermone Illyrico elaboratum. In quo veritatis Evangelicæ opere, ob stylum clarum ad captum idoneum, & materiam præstantissimam plurimum commendabili, nihil S. Fidei Dogmati, S. Paginæ, Ss. Patribus, probisque moribus, informe reperimus, sed insuper Catholico magisterio ad virtutes capessendas, efficacia ad vitia improborum coercenda, & erudita zelantissimi Auctoris industria, atque operosa materiarum digestione plenum vidimus. Ea propter dignum judicamus, utile,

opus

opus tale prælo publico committi ; si visum ità fuerit illis, quibus legitima competit facultas ; quos propterea rogatos habemus ; & præsenti fide commendatos .

Dabamus Fojniczæ in Conv. S. Spiritus Fratr. Min. de Observantia die 4. Septembris 1764.

Fr. Paulus Draghichievich Episc. &c. M. P.

(L. S.)

De Mand. D. S. Illustriss., ac Reverendiss.
Fr. Franciscus Vuçevich à Fojnicza Secret. Episc.

U-

U K A Z.

Svega stose zdarxi ù ovì kgnixicza.

D I O I.

Ryçi upravglene Kapelanom. &c.

DIO

D I O II.

Govoregnja ſvarhu nauka Karſt.

Le-

D I O III.

Govoregnja od 12 Apost. s' istomaçegnem svakoga çlanka od Virovagnja na svoju svetkovinu.

D I O IV.

Govoregnja ù Nedigle, i Svetkovine.

Slijdè govoregnja ù

S V E T K O V I N E.

S V A R H A.

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. Filippo Rosa Lanzi Inquisitor General del Santo Officio di Venezia nel Libro intitolato: *Od' Uzame*: o sia *veni mecum*. ec. non v' esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, ed parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, ed buoni costumi concediamo Licenza a *Domenico Lovisa Stampator di Venezia*, che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, ed presentando le solite Copie alle Publiche Librarie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 18. Novembre 1765.

(*Angelo Contarini Ref.*
(*Andrea Tron Ref.*
(*Girolamo Grimani Ref.*

Registrato in Libro a Carte 260. al Num. 1598.

Davidde Marchesini Seg.

